

074211
112740

112740
В С Е У К Р А Ї Н С Ь К А А К А Д Е М І Я Н А У К

2740
НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА
ВІДДІЛ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛЯТУРИ

ПРОРОБЛЕНО

МАТЕРІЯЛИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛЯТУРИ

СЛОВНИК

МАТЕМАТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

ТОМ ІІІ

АСТРОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Й НОМЕНКЛЯТУРА
(ПРОЄКТ)

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО „РАДЯНСЬКА ШКОЛА“

ПРОРОБЛЕНО

МАТЕРІЯЛИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛЯТУРИ

ТОМ III

ВСЕУКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА
ВІДДІЛ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛЯТУРИ

МАТЕРІЯЛИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛЯТУРИ

СЛОВНИК МАТЕМАТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

ТОМ III

АСТРОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Й НОМЕНКЛЯТУРА
(проект)

УЛОЖИЛИ
Ф. КАЛИНОВИЧ І Г. ХОЛОДНИЙ

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО „РАДЯНСЬКА ШКОЛА“
ХАРКІВ 1931

Продруковано
1931

Інв. № 1247-40

Бібліографічний опис та шифр
для бібліотечних каталогів на цю
книгу вміщено в „Літописі Україн-
ського Друку“ та „Картковому ре-
пертуарі“ Української Книжкової
Палати.

Дозволяється випустити в світ.
За неодмінного Секретаря Української Академії Наук
Академік К. Сімінський.

П'ята друкарня УПП-ДВОУ, Київ, вул. Воровського, № 42

Київ. Міськліт № 232.

Зам. № 107.

Тираж 3.000.—7³/₉ ар

ПЕРЕДМОВА.

Подана в цьому словнику термінологія охоплює описову, сферичну, практичну й теоретичну астрономію та небесну механіку. Поминено сливе зовсім будову астрономічних приладів та астрофізику, себто ті розділи, де термінологія астрономічна межує з технічною і фізичною. З геодезії взято так само тільки вельми обмежене число найголовніших понять. В окрему частину словника виділено астрономічну номенклатуру. З мотивів практичної зручності дано її за головними розділами, а не за однією абеткою. Не заведено до номенклатури гір та кратерів місяцевих. Щодо гір, то вони мають назви відповідних земних гір, отже не є суто астрономічні назви. Кратери натомість носять назви вчених різних націй. Подавати їх значило б переписати українською транскрипцією силу-силенну чужих прізвиськ, а це не потрібне, бо на практиці назви цих об'єктів подаються, звичайно, чужою транскрипцією.

Терміни в основній частині та назви в розділі VI частини номенклатурної подано чотирма мовами: українською, російською, німецькою та французькою, з невеличкими винятками, коли в німецькій або французькій літературі не пощастило знайти відповідного слова. До таких належить, наприклад, „часомір тринадцятник“, поширений у нас і майже не вживаний у практиці європейських обсерваторій. Назви сузір'їв, зір, планет дано тільки українською й латинською мовою.

Як у I і II частині словника математичної термінології Ф. Калинівича, у цьому словнику терміни ухвалені надруковано письмовою, інший матеріал — прифтом звичайним, а терміни невдалі або помилкові заведено в клямри. Коло кожного терміну, взятого з української літератури, вміщено позначку джерела і сторінку. Терміни без таких позначок або з позначкою Сек. подає Математична Секція. Коло новотворів поставлено знак (N).

Система цього словника проти I та II чч. словника математичної термінології має деякі відміни, що треба мати на увазі читачеві. В українському реєстрі терміни, складені з іменника та прикметника, словник подає тільки за йменником. Виняток становлять сполучення: *південний захід, південний схід, північний захід, північний схід*, де порядок складників відповідає міжнароднім символам SW, SO, NW, NO. Часто йменник, що до складеного терміну входить, має своє окреме місце в українському реєстрі, хоч він і не має часом суто астрономічного значіння. У таких випадках із складених термінів до словника заведено тільки ті, що дають новий прикметник. Це скоротило чималою мірою український реєстр і спростило гнізда складених термінів. Коло деяких

іменників зазначено закінчення родового відмінка. На термінах, крім тих, що заведені в клямри, поставлено наголоси. Їх теж слід розглядати тільки як проєкт. Нарешті зроблено спробу коло багатьох термінів подати речення. Ці речення зрідка випадково мають характер тлумачення даного поняття або дають фразеологічну конструкцію. А взагалі їх призначення — дати слово в природному астрономічному оточенні, отже дати й проєкт уживання даного терміну.

Нижче вміщено реєстр джерел. Крім них використано картотеку народних матеріалів Інституту, переважно для номенклатурної частини. На превеликий жаль, збирання назов через дописувачів, далеких будь-яких зв'язків з астрономією, має свої сливе непоборні труднощі, і часто вельми цікавий з лексичного боку матеріал доводиться визнавати за непридатний до вжитку в астрономічному словнику через неможливість упевнитися, що дана назва відповідає саме цьому, а не іншому сузір'ю. Даючи такі досі, здається, невідомі в літературі нашії *nomina*, як Кроква (Hyades), Квочка (Polaris), Журавлина дорога (Via Lactea) тощо, довелось утриматися подавати з народних матеріалів навіть деякі поширені назви, як Хрест, Колодязь, Дівка, Чепіга, бо зв'язують їх часто й густо з різними сузір'ями: Хрест — з Delphinus, Pegasus, Cygnus; Колодязь — з Delphinus, Corona Borealis, Draco; Дівку — з Cygnus, Aquila і навіть Virgo; Чепігу — з Gemini, Hyades і навіть Ursa Minor.

Народня астрономічна номенклатура потребує ще довгого й уважного студіювання.

Систематичну роботу над цим словником розпочато на весні 1925 р. Доти зібрано чимало матеріалів до термінологічної частини. Терміни ухвалила 1926—1927 рр. Математична Секція Природничого Відділу колишнього Інституту Української Наукової Мови ВУАН у такому складі: *Ф. Калинович*; *акад. М. Кравчук*; *проф. М. Столяров* (Голова Секції), *Гр. Холодний*, *проф. С. Чорний* та *Б. Шарко*.

Наприкінці 1927 року рукопис цього словника надіслано на перегляд Математично-Природописно-Лікарської Секції Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові та Термінологічної Комісії Одеської Науково-Дослідчої Математичної катедри. Львівська Секція доручила розглянути словника своїм членам *д-рові Володимирові Левицькому* та *д-рові Іванові Раковському*. Вони уважно переглянули словника та подали багато цінних уваг та доповнень, які ухвалила сама Секція та переслала до Києва. Так само чимало уваг подала Одеська Термінологічна Комісія. Ці ухвали спричинилися до ґрунтовного перероблення первісного рукопису та перегляду подекуди й самої системи словника.

Нарешті словника переглянув філолог інституту *Г. Волошин*, ілюстрації до термінів член Секції *проф. С. Чорний*, а геодезичні терміни член Секції *проф. В. Чудинів*.

Роботу над цією частиною впорядники розподілили так. Підготовчу роботу над словником до 1925 року провадив *Ф. Калинович*, він же опрацював зовсім геодезичні терміни та німецьку частину астрономічної термінології. *Гр. Холодний* доповнив зібрані раніш матеріали

астрономічної термінології та опрацював її до кінця за винятком німецького тексту. Так само він опрацював номенклатурну частину словника та подав словесні ілюстрації до окремих термінів. Остаточну редакцію словника перед здачею до друку провів *Ф. Калинович*.

Поки йшла остаточна редакція словника до друку, в Інституті Української Наукової мови сталися такі зміни. З реорганізацією мовно-дослідчих установ ВУАН Інститут Української Наукової Мови зліквідовано як окрему установу і влито його до Українського Інституту Мовознавства як його третій відділ (Відділ Термінології й Номенклатури). Перед здачею до друку рукопис передано на філологічну редакцію в 2-й Відділ (Відділ Живої Мови) Інституту Мовознавства. З доручення 2-го відділу філолог *М. Любинський* переглянув рукопис і поробив у ньому потрібні поправки в порозумінні з філологами 2-го Відділу.

Упорядники.

Червень 1930 р.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.

- Ал. Аленич О. Комети. Всеукраїнське Державне Видавництво. Харків 1922.
- Бр. Барабашів М. П. Комети та метеори. ДВУ. 1925.
- Ван. Вахняк. Короткий нарис землепису.
- Г. Грінченко Б. Словарь української мови. Київ 1909.
- Гд. С. Слова, взяті з матеріалів Геодезичної Секції Технічного Відділу ІУНМ.
- Гр. Г. І. Грицак Михайло. Учебник геометрії для середніх шкіл. Низший ступень (II і III кл.). Львів 1913.
- Граб. Грабина Л., інж. доц. Нижча геодезія, Ч. I. Подєбради 1923.
- І. III. Іваницький і Шумлянський. Російсько-Український Словник. Вінниця 1918.
- К. С. I. Калинович Ф. Словник математичної термінології, ч. I. Термінологія чистої математики. Київ 1925.
- К. С. II. Калинович Ф. Словник математичної термінології, ч. II. Термінологія теоретичної механіки. Київ 1928.
- Кл. Г. Калитовський. Географія для середніх шкіл, вид. 2-е. Львів 1912.
- Кл. Г. I. — Учебник географії для 2 і 3 кл. шкіл середніх, 1900.
- Клд. 1916. Український календар на 1916 рік. Катеринослав 1915.
- Клд. Б. Т. Календар на 1917 рік, вид. Благодійного Т-ва.
- Км. Кміцикевич і Спілка. Німецько-український словар. Чернівці 1912.
- Кб. Кобилянський Ю. Латинсько-український словар для середніх шкіл. Відень 1912.
- Крк. Красковський. Страшні гості (комети). ДВУ. 1925.
- Л. Г. Левицький І. В. д-р. Геометрія метова в оптиці геометричній. „Збірник“, * т. VIII, вип. 2.
- Л. М. М. — Матеріали до математичної термінології. „Збірник“, т. VIII, вип. 2.
- Л. М. Ф. IV. — Матеріали до фізичної термінології. ч. IV, Астрономія і космографія. „Збірник“, т. VIII, вип. 2.
- Л. Мат. — Математика теоретична й практична. „Збірник“, т. VIII, вип. 2.
- Л. С. — Теорія перетня Сатурна. „Збірник“, т. VIII, вип. 2.
- Л. Фз. — Фізика для висших клас середніх шкіл. Львів 1912.
- Лев. З. Левченко. Заметка о русинской терминологии. Основа 1861, VII.
- Лк. I. З. Лункевич. Історія землі. Благотворительное Общество издания общепольных и дешевых книг. СПб 1912.
- Лк. Н. — Небо і зірки. Переклав Іван Прихоженко. Київ 1919.
- Лс. Ф. II. Лисянський Борис. Курс лекцій по фізиці, ч. 2. Теорія хвилястого руху. Акустика. Вид. Видавн. Т-ва при Укр. С.-Господарській Академії. Подєбради 1923.
- М. Сл. Російсько-український Медичний Словник. Матеріали до укр. мед. термінології, зібрані і влаштовані під редакцією д-ра мед. М. Галіна. Київ 1920.
- М. Г. А. Матеріали термінологічної Комісії при С.-Г. Інженерному Відділі Укр. Господарської Академії в Ч.-Сл. Р. (Словник російсько-український). Подєбради 1923.
- Мзл. Мозілевський П. А. Землемірний технік. Справочна книжка для землемірів, таксаторів, техніків шляхів Переклад з I-го рос. видання за редакцією Ів. Немоловського. ДВУ. 1924.
- Мір. Трихвиль, інж. Ю. та Зубков І. Словник технічної термінології. Мірництво (проект). ДВУ. 1930.
- Мл. М. Мельник. Мінералогія і геологія. Львів 1918.
- Мхл. Михайлов, проф. М. Г. Початки нижчої геодезії. Курс для с.-г. проф-шкіл. ДВУ. 1925.
- Ог. Ф. Огоновський Петро. Учебник фізики для низших клас середніх шкіл. Вид. 2-е. Львів 1910.
- Р. Н. А. Раковський Іван. Вселенна. Начерк астрономії. Коломия 1902.
- РНВс. — Наш всесвіт і його будова. Львів 1927.
- РЗСЗ. — Про землю, сонце, зірки. Львів 1909.
- Рд. П. С. II Рудницький Ст. Про плями сонічні, ч. II. „Збірник“, том VII, вип. 2.
- Рд. Ф. Г. — Фізична географія при кінці XIX стол. (Наукова хроніка за 1898, 1899 та 1900 pp) „Збірник“, том IX.
- Рус. Г. Русова С. Початкова географія. Київ 1918.
- Рус. Н. — Як люде живуть у Норвегії. Петербург 1906.
- Св. Ф. Савицький, д-р. Е. Учебникъ физики старшихъ класъ гимназіаль-ныхъ. Львів 1886.
- Ср. С. Б. Сірий Юр. Про світ божий. Бесіди по природознавству. Вид. 6 Череповського. Київ 1908.
- Ст. Страшний Г. Л. Крізь скло на небо. ДВУ 1926.
- Стг. Сітницький Ів. Геометрія для I класи середніх шкіл. Жовква 1912.
- Ст. Стрільбицький Ів. Будова світу та її таємниці. Харків 1923.
- Т. Тутковський П. Словник геологічної термінології. ДВУ, Київ 1923.
- ТК. — Катастрофи у всесвіті і на землі, їх природа, ймовірність та передбачення. Книгоспілка. Харків—Київ 1924.
- Тмч. Тимченко Є. Русско-малоросійський словар. Київ 1897.
- Тс. Тисаревський. Методика природознавства для вчителів початкових шкіл, учительських семінарій та педагогічних класів шкіл середніх. Лубні 1918.
- У. Уманець і Спілка. Словарь російсько-український. Львів 1893.
- Ут. Уайт. Розвій географічних поглядів. Літ.-Наук. бібл. вид. Укр.-Рус. Видавн. Спілки у Львові. Серія II, ч. 23. Львів 1901.
- Ф. С. Словник української фізичної термінології (проект). Термінологічна Комісія Природничої Секції Укр. Наук. Т-ва. Київ 1918.
- Х. К. Холодний Г. Космографія (рукопис).
- Х. С. — З статтів у часописі „Селянське життя“. Чернівці 1924.
- Ч. Ас. Чорний, проф. С. Д. Курс описової астрономії. Харків—Київ 1930.
- Ч. Т. Чайківський, пр.-доц. М. Тригонометрія для вищих клас середніх шкіл і для самоосвіти. Київ—Відень 1919.
- Чрк. Черкасенко С. Про небо. Київ 1909.
- Ш. О. Гм. Проект геометричної термінології. Ухвалила математ. Ком. Т-ва Шкільної Освіти та Термін. Ком. Укр. Наук. Т-ва. Київ 1917.
- Agghepius. Фізика неба. Mathesis. Одеса 1905.
- Берри Артур. Краткая история астрономии. Изд. Сытина. Москва 1904.
- Граве Д. Об основных задачах математической теории построения географических карт. С.-Петербург 1896.
- Иванов А. А. Лекции по теоретической астрономии. С.-Петербург 1906 (Литограф. изд.).
- Иконников А. Элементарная геодезия. Берлин 1924.
- Jordan W. Руководство высшей геодезии. Перевел со 2-го нем. изд. А. Бык. Москва 1911.
- Литтров И. Тайны неба. Изд. Брокг. Ефрона Петербург 1902—1904.
- Мейер В. Мироздание. С.-Петербург. Изд. „Просвещение“ 1900.
- Мессер Я. Звездный атлас для небесных наблюдений. С.-Петербург 1901.
- Ньюкомб и Энгельман. Астрономия в общепонятном изложении. С.-Петербург 1896. Изд. Риккера.
- Савич. Курс астрономии, т. I. Сферическая астрономия. С.-Петербург 1874.
- Савич. Курс астрономии, т. II. Теоретическая астрономия. С.-Петербург 1884.
- Стратонов В. Звезды. Изд. Салаевых 1919.
- Фламарион К. Звездное небо и его чудеса. С.-Петербург 1899.
- Фогель Р. Курс сферической астрономии. Киев 1910.
- Описательная астрономия. Киев 1919.
- Хандриков М. Описательная астрономия. Киев 1896.
- Эддингтон. Звезды и атомы. Москва 1928.
- Юнг. Солнце. С.-Петербург 1899.

* Збірник математично-природописно-лікарської Секції Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

- Andoyer H. Cours d'astronomie. Première partie. Astronomie théorique. Paris 1906.
 — Cours d'astronomie. Seconde partie. Astronomie pratique. Paris 1909.
 Annuaire astronomique et météorologique par C. Flammarion.
 Astronomie. Bulletin de la Société Astronomique de France. 1924—1928.
 Baillaud D. Cours d'astronomie à l'usage des facultés de sciences. P. I, Paris 1892; P. II, Paris 1896.
 Flammarion C. Astronomie populaire. Paris 1911.
 — C. Les étoiles et les curiosités du ciel. Paris 1895.
 Francoeur L. B. Géodesie, ou traité de la figure de la Terre et des ses parties. Paris 1903.
 Handwörterbuch der Astronomie. Herausgegeben von prof. D-r W. Walentiner. Breslau 1897—1902.
 Helmert F. R. Die mathematischen und physikalischen Theorien der höheren Geodäsie. Leipzig 1898.
 Map of the Moon. George Philip. 1924.
 Plaszmann Joseph. Himmelskunde. Versuch einer mathematischen Einführung in die Hauptlehren der Astronomie. Freiburg in Br. 1898.
 Gizzetti P. Höhere Geodäsie. Enzyklopädie der mathem. Wissenschaften. Band VI.
 Reinhertz C. Niedere Geodäsie. Enzyklopädie der mathem. Wissenschaften. Band VI.
 Tisserand F. Leçons sur la détermination des orbites. Paris 1899.

СКОРОЧЕННЯ

adj. — прикметник
 adv — прислівник
 s — іменник
 v — дієслово

Аберацийний Сек. / абераціонний / Abweichungs-, Aberrations-/d'aberration.-
 Аберацийний відбіг зорі. Аберацийний кут. Аберацийний час.
 Аберация ЛГ2; [розсівання Т] / аберація / Aberration / aberration.—Явище аберацийі править занайкращий довід річного руху Землі.
 Аберация вікова Сек. / вековая аберація / sekulare Aberration / aberration séculaire.
 Аберация добова Сек. / суточная аберація / tägliche Aberration / aberration diurne.—Аберацию добову спричиняє обертовий рух земної кулі.
 Аберация довгота / аберація по долготі / Aberration in Länge / aberration en longitude.—longitudinale.
 Аберация зір—аб. зорева.
 Аберация зорева Сек.;—зір Од. / звездная аберація / (Fix-) Sternaberration / aberration des fixes.
 Аберация планет—аб. планетна.
 Аберация планетна Сек.;—планет Од. / планетная аберація / Planetenaberration / aberration planétaire.—des planètes.—Спостережений напрям, виправлений за планетну аберацию.
 Аберация річна Льв.—рокова Сек. / годичная аберація / jährliche Aberration / aberration annuelle.—Річна аберация зорі не залежить від віддалі світла.
 Аберация рокова—аб. річна.
 Аберация широтна / аберація по широті / Aberration in Breite / aberration en latitude.
 Авреол—облямівка.
 Аероліт (-та) СвФ; ЛМФІV; Чрк. 64 / аеролит / Aerolith / aerolithe.—Аероліти, або метеорні камені.
 Азимут (-та) ЛМФІV; ХК; Мхл. 97 / азимут / Azimut / azimuth.
 Азимут астрономічний Сек. / астрономический азимут / astronomisches Azimut / azimuth astronomique.—Астрономічний азимут є кут між південною площею й висотним колом світла.
 Азимут інструментовий — аз. приладовий.
 Азимут кульовий;—сферичний / сферический азимут / sphärisches Azimut / azimuth sphérique.
 Азимут приладовий Льв.;—інструментовий / азимут інструмента / Azimut

А

des Instrumentes / azimuth d'instrument.
 Азимут сферичний—а. кульовий.
 Азимутний Сек. / азимутальний / azimuthal / azimuthal.—Азимутні спостереження. Азимутна похибка.
 Актинограф (-фа) / актинограф / Aktinograph / actinographe.
 Актинометр (-тра) / актинометр / Aktinometer / actinometre.
 Актинометричний / актинометрический / aktinometrisch / actinométrique.
 Актинометрія / актинометрия / Aktinometrie / actinométrie.
 Алідада Мхл. 64; спрямовниця Сек.; націльниця Сек. [альгідада ЛФЗ 12; поземе колесо ibid.] / алидада / Alhidade, Zielarm, Diopterlineal / allidade.
 Альбедо (-да); білість (-лости) РНА158 / альбедо / Albedo / albedo.
 Альбедо світліне Сек.—фотографічне / альбедо фотографическое / photographisches Albedo / albedo photographique.
 Альгідада—алидада.
 Альмагест (-та) / Альмагест / Almagest / Almageste.
 Альмулкантарат (-та) ЛМФІV / альмулкантарат / Almukantarat / almicantarat.—Альмулкантарат, бо азимутне коло.
 Альтазимут (-та) ЛМФІV / альтазимут / Altazimut / altazimut.—З альтазимутом можна швидко відшукати зорю, знаючи її висоту й азимут для даного моменту.
 Альтитуда—вишина.
 Аналіза спектральна / спектральный анализ / Spektralanalyse / analyse spectrale.
 Аномалістичний Сек. / аномалистический / anomalistisch / anomalistique.—Аномалістичний рік. Аномалістичний місяць.
 Аномалія ЛМФІV; збчення Льв. / аномалия / Anomalie, Abweichung / anomalie.
 Аномалія відосередня—ан. експентрична.
 Аномалія ексцентрічна Сек.;—відосередня ЛМФІV / эксцентриская аномалия / excentrische Anomalie / anomalie excentrique.—Ексцентрічна аномалія є певний кут у теорії планетних орбіт.
 Аномалія правдива—ан. справжня.

Аномалія середня ЛМФІV / средняя аномалия / mittlere Anomalie / anomalie moyenne.
 Аномалія справжня ФС;—правдива ЛМФІV / истинная аномалия / wahre Anomalie / anomalie vraie.—Справжня аномалія є кут між напрямом великої осі, починаючи від прісонцевої точки, та провідним променем планети.
 Аномалія тяжіння / аномалия (возмущение) тяготения / Schwerestörung / anomalie de la gravitation.
 Антиапекс (-са) Сек. / антиапекс / Antiapex / antiapex.—Кутові віддалі між зорями в напрямі антиапекса поволі зменшують.
 Антипод (-да) Сек. / антипод / Gegenfüßler / antipode.—Місцева година наших антиподів різниться з нашою на дванадцять годин.
 Антирадіант—протирадіант.
 Апарат компенсаційний—прилад зрівноважний.
 Апекс (-са) Сек. [вершок ЛМФІV] / апекс / Apex / apex.—Апекс міститься тепер у сузір'ї Ліри.
 Апоастер—точка відзірна.
 Апогей; апогеум—точка відземна.
 Апойов—точка від'юпітерова.
 Апасатурн—точка відсатурнова.
 Апсида ЛМФІV / апсида / Apside / apside.
 Апсидний / апсидний / Apsiden- / des apsiden.—Апсидна лінія.
 Аргумент (-та) широті / аргумент широты / Breitenargument / argument de latitude.
 Ареограф—марсознавець.
 Ареографія—марсознавство.
 Ареопентричний—марсоосередковий.
 Армільярний Сек. / армиллярный / armillar / armillaire.—Армільярна куля.
 Асидерит (-та) Бр. 58 / асидерит / Asiderit / asiderite.—Метеорити, що не мають у своєму складі металевого заліза, дістали назву асидеритів.
 Астероїд (-да) ЛМФІV; Бр.15; ХК / астероид / Asteroid / asteroïde.—Орбіти астероїдів лежать між Марсовою та Юпітеровою орбітами.
 Астрогнозія—зорезнавство.
 Астрограф (-фа) / астрограф / Astrograph / telescope astrographique.
 Астролог (-га) МСл.; [планетник МСл.; лічозір Г] / астролог / Astrolog, Sterndeuter / astrologue.
 Астрологічний Сек. / астрологический / astrologisch / astrologique.
 Астрологія Сек. / астрология / astrologie, Sterndeuterei / astrologie.
 Астроляб, астролябій—астролябія.
 Астролябичний / астролябический / astrolabische / astrolabique.—Астролябичний кут.
 Астролябія ФС; астролябій Льв.; верцадто ФС; [астроляб ЛМФІV] /

астролябия / Astrolabium, Winkelscheibe, Kreisscheibeninstrument / astrolabe, graphometre.
 Астрометр (-тра) Сек. / астрометр / Astrometer / astrometre.
 Астрометрія Сек. / астрометрия / Astrometrie / astrométrie.
 Астронавтика—зореплавання.
 Астроном (-ма) Г; зірник Льв.З; Лк.Із.З; / астроном / Astronom / astronome.—Астроном-спостеріжник. Астроном-вирахівник.
 Астрономічний Г / астрономический / astronomisch / astronomique.—Астрономічні сурядні. Астрономічні таблиці.
 Астрономія ЛМФІV; [зірниця Льв.З; Лк.Із.З.] / астрономия / Astronomie, Sternkunde / astronomie.
 Астрономія дослідна—ас. спостережна.
 Астрономія зорєва / звездная астрономия / Stellarastronomie / astronomie stellaire;—siderale.
 Астрономія кульова;—сферична ЛФз.; / сферическая астрономия / sphärische Astronomie / astronomie sphérique.
 Астрономія сферична—а. кульова.
 Астрономія описова ЛМФІV; ФС; ХС / описательная астрономия / beschreibende Astronomie / astronomie descriptive.
 Астрономія положення Сек. / астрономия положения / Astronomie der Lage / astronomie de position.
 Астрономія помічальна—ас. спостережна.
 Астрономія практична Сек. / практическая астрономия / praktische Astronomie / astronomie pratique.
 Астрономія спостережна Сек. [—дослідна ФС;—помічальна ЛМФІV] / наблюдательная астрономия / beobachtende Astronomie / astronomie observateur;—d'observation.
 Астрономія сферична—ас. кульова.
 Астрономія теоретична ЛФз. / теоретическая астрономия / theoretische (theoretische) Astronomie / astronomie théorique.—Головні завдання теоретичної астрономії—вивчати незбурений рух небесних тіл.
 Астрономія фізична / физическая астрономия / physische Astronomie / astronomie physique.
 Астроспектрографічний / астроспектрографический / astrapetrographisch / astrapetrographie.
 Астроспектрографія Льв.; спектрографія зорєва Сек. / астроспектрография / Astrapetrographie / astrapetrographie.
 Астроспектроскопічний / астроспектроскопический / astrapetrokopisch / astrapetroscopie.
 Астроспектроскопія Сек. / астроспектроскопия / Astrapetroskopie / astrapetroscopie.

Астрофізика ЛМФІV; фізика зорєва Льв. / астрофизика / Astrophysik / astrophysique.
 Астрофізичний ЛМФІV / астрофизический / astrophysisch / astrophysique.
 Астрофотографія—світлопис зоревий.
 Астрофотометр—світломір зоревий.
 Астрофотометрія—світломіряння зореве.

База—основа.
 Базис—ідем.
 Базовий—основовий.

Баня небесна Лк.НЗ4; склепіння небесне Лк.ІЗ.З; Бр.10; РНА147; ХК; небосхил (-лу) Лк.НЗ7; ХК; РНА147; свід (зводу) Ог.Ф128; ЛМФІV. КЛ.Г2; перекіт (-кту) Чрк.З; небозвід (-вду) ФС; Чрк.З; [звід кулистий Св.Ф50; небосхил Мл.М.116 / небесный свод, небосклон / Himmelsgewölbe; Firmament / voûte céleste, firmament.—Небесна баня є уявна кульова поверхня довільного променя.

Баня порушна—б. рухома.

Баня рухома Сек.;—ходова; порушна / подвижной купол / beweglicher Kuppel / souppole mobile.—Рухома баня з годинниковим механізмом.

Баня ходова—б. рухома.

Бариметр (-тра); тягомір (-ра) Сек. / бариметр / Barometer, Schwerdifferenzmesser / barumètre.

Беззірний—незоряний.

Беззорий—ідем.

Беззоряний—ідем.

Безмісячний—немісячний.

Бігун (-на) Льв.З; Чрк.12; ТК19; Вхн.9; КЛ.Г1; Гр.ГІ 85; ХК; Ср.СВ11; РНА71; Ут.28; полюс (-са) Рус.Г11; Тс.80 / полюс / Pol / pôle.—Назву «бігун» для нерухомої точки взято з народньої мови. «Ворота хідять на бігуни». (Переяславщина).

Бігун галактичний ЛФз.662; полюс—/ галактический полюс / galaktischer Pol / pôle galactique.

Бігун екліптики ЛМФІV; Ог.Ф134; полюс—/ полюс екліптики / Pol der Ekliptik / pôle de l'ekliptique.—Ця точка дістала назву бігуна екліптики з геометричної подібності до небесного бігуна.

Бігун затьмівний Сек.; полюс—/ полюс затемнения / Finsternispol / pôle de l'éclipse.

Бігун земний ФС; ХК; полюс—/ земной полюс / Erdpol / pôle de la Terre;—terrestre.—Точка земного бігуна робить невеличкі неправильні рухи по земній поверхні.

Бігун неба—б. небесний.

Бігун небесний; полюс—; бігун світовий Сек.;—світа ЛФз.620;—усесвітний

Атлас (-са) зоревий Сек. / звездный атлас / Sternatlas / atlas stellaire.

Атмосфера ФС; обгортка воздушна Льв.; покрива—Льв.; [воздушный круг КЛ.Г / атмосфера / Atmosphäre / atmosphère.

Атракція—притяг.

Афелій—точка відсонцева.

Афеліум—ідем.

Б

РНА143;—неба ЛМФІV / полюс мира / Weltpol; Himmelspol / pôle du monde;—céleste.—Добові дорози зір нормальні до престої, що сполучає обидва небесні бігуни.

Бігун південний ХК; ФС; полюс—[полудневий КЛ.Г4] / южный полюс / Südpol / pôle sud.

Бігун північний КЛ.Г4; Ог.Ф131; ФС; ХК; РНА96; полюс—/ северный полюс / Nordpol / pôle nord;—boréal.

Бігун полудневий—б. південний.

Бігун світа—б. небесний.

Бігун світовий—ідем.

Бігунова—зоря бігунова.

Бігуновий; полярний / полярный / polar / polaire.—Бігунова віддал.

Білість—альbedo.

Більшити—збільшувати.

Бінокль (-кля) Сек. / бинокль / Gucker, Guckenglas, Binocle, Lorgnette / jumelle; binocle.

Блакить (-ті) ХК; синява Г; лазурь неба, синева / Himmelblau / bleu du ciel.—Небесна блакить є атмосферичне явище.

Блимання—мигіння.

Блимати—мигтати.

Болід (-да) ЛМФІV; Г; куля вогниста Сек.; [вогненна куля Бр.48 / огненная—ОФ131] / болид / Bolid / bolide.

Болометр (-тра) / болометр / Bolometer / bolomètre.

Болометричний / болометрический / bolometrisch / bolométrique.

Борозна (на місяці) ЛМФІV; 2; / борозда / Rille / rainure.

Брус (-са) кінцевий Сек.; [лата—Граб.112] / концевой брус / Endstab / règle à bouts.—Осиною триангуляції вимірюють безпосередньо кінцевими брусами.

Брус мірний Сек.; [вимірова лата Граб.112] / мерный брус; жезл / Massstab / règle, barre.

Брус рисковий Сек.; [лата—Граб.112] / нарезной брус / Strichstab / règle à traits.

Буква недільна ЛМФІV / воскресная буква / Sonntagsbuchstabe / lettre dominicale.

Бюро Довгот—Б. Довготне.

Бюро (-ра) Довготне;—Довгот Од. / Büro долгот / Längenbureau / Bureau des Longitudes.

В

Вага / вес / Gewicht / poids. — Вага геодезичної лінії. Вага спостереження. Вага часоміра.
 Вагало—хитун.
 Ваготіння—тяжіння.
 Ваготіти—тяжити.
 Важок—стрімниця.
Варіація / вариация / Variation / variation. — Варіація в частині місяцевої орбіти між сизігіями та квадратурами доходить 39'.
Вежа астрономічна ХК / астрономическая башня / astronomischer Turm / coupole astronomique.
Великість (-кості) абсолютна; — безпоглядна Сек. / абсолютная величина / absolute Grösse / magnitude absolue. Великість безпоглядна — в. абсолютна.
Великість видима; — позірна Льв. / величина видима / scheinbare Grösse / magnitude apparente. — Якщо припустити, що деякі мряковини лежать на віддалі 10 мільйонів світлових років, то видима великість 12,6 відповідає великості безпоглядній—15.
Великість від'ємна / отрицательная величина / negative Grösse / magnitude négative. — Від'ємна зор'єва великість Сірія.
 Великість візуальна—в. зорова.
Великість зор'єва Сек.; — зорі Чрк. 66; величина зоряна Льв. / звездная величина / Sterngrösse / grandeur stellaire; magnitude—. — Зміни зор'євої великості визначають голим оком з точністю до однієї десятиї.
Великість зорова; — візуальна; величина Сек. / визуальная величина / visuelle Grösse / magnitude visuelle.
 Великість позірна—в. видима.
Великість світлісна Сек.; — фотографічна / фотографическая величина / photographische Grösse / magnitude photographique.
 Великість фотографічна—в. світлісна.
Великодниця (N) Сек.; / пасхалия / Osterformel / canon pascal.
Величина видима Сек.; — позірна Льв.; розмір—ХК; [величина сповидна ЛМФІV] / видима величина / scheinbare Grösse / grandeur apparente. — Видима величина сонцевого поперечника.
 Величина зоряна—великість зорева.
Величина обчислена Сек. / вычисленная величина / Rechnungsgrösse / grandeur calculée.
 Величина передобчислена—в. передчислена.
Величина передчислена; — передобчислена Мхл.13 / предвычисленная величина / vorberechnete Grösse / grandeur predite; — calculée.
 Величина позірна—в. видима.
 Величина сповидна—idem.

Верньє (незм.) Сек.; [верньєр Граб. 27] / верньєр / Vernier / vernier.
 Верньєр—верньє.
Вертекс (-кса) Сек.; / вертекс / Vertex / vertex.
 Вертикаля—дозем.
 Вертикаля перша—дозем головний.
 Верцадло—астролябія.
 Вершковий—кульмінаційний.
 Вершок—апекс.
Весна / весна / Frühling / printemps. — Астрономічна весна в нашій півкулі починається з моменту, коли осередок Сонця в березні приходить на рівнік.
 Взаємно притягаться—тяжити.
Взірець (-рці) спектральний Сек.; тип—спектральний тип / Spektraltyp / type spectral.
 Видець—спостережник.
Видимість (-ости) ЛМФІV; видність (-ности) / видимость / Sichtbarkeit / visibilité. — Видимість Меркурія буде добра для прирівнювочої смуги.
 Видність—видимість.
 Видозміна—знеправа.
 Візирнитися—визиріти.
Візоріти У; візирнитися Г / визвездить / sternklar (sternhell) werden / s'étoiler. — Небо візоріло; засвітілися всі зорі приступні голому оку.
 Викривлення—знеправа.
 Вимір візуальний—в. зоровий.
Вимір (-ру) геліометричний / гелиометрическое измерение / heliometrische Messung / mesure héliométrique.
Вимір зоровий; — візуальний / визуальное измерение / visuelle Messung / mesure visuelle. — Виміри зорові мають меншу точність, як світлісні.
 Вимір простопадний—рівнювання.
Вимір світломірний Сек.; — фотометричний / фотометрическое измерение / photometrische Messung / mesure photométrique.
 Вимір фотометричний—в. світломірний.
 Виображення—зображення.
 Виперед—випередження.
Випередження Льв.; виперед (-ду) Сек.; прецесія ЛМФІV / прецессия / Präzession / précession. — Випередження по відхилові та протому піднесенню.
Випередження загальне Льв.; прецесія / общая прецессия / allgemeine Präzession / précession générale.
Випередження місяце-сонцєве Сек.; прецесія / лунно-солнечная прецессия / lunisolare Präzession / précession lunisolaire.
Випередження планетне Льв.; прецесія / планетная прецессия / planetare Präzession / précession planétaire.
Випередження рівноденнів Льв.; предварение равноденствий / Präzession der Nachtgleichen, Äquinotialpräzession / précession des equinoxes.

Випередження річне Льв.; прецесія / годовая прецессия / jährliche Präzession / précession annuelle.
Випередний Сек.; прецесійний Сек. / прецессионный / Präzessions- / de précession. — Випередний рух має періоду на двадцять шість тисяч років.
 Випнуття—сплющення.
Випрва спостереження / исправление наблюдения / Beobachtungsausgleichung / correction des observations. — Випрва спостереження за паралаксу, аберацію, випередження, залім і нутацію.
Виправляти спостереження; виправити—Сек. / исправлять наблюдение; исправить—ausgleichen die Beobachtungen / corriger les observations.
 Випромінювання—ірадіація.
 Вирахівник—обчислювач.
 Вирівняння—зрівноважування.
 Висок—стрімниця.
 Високосний—переступний.
Висота / угловая высота / (Winkel-) Höhe / hauteur angulaire.
 Висота (порівн.)—вишина.
 Висота безпоглядна—вишина абсолютна.
Висота бігуна ХК; — бігунова ЛМФІV; — полюса / высота полюса / Polhöhe / hauteur du pôle. — Висота бігуна дорівнює географічній широті точки спостереження.
 Висота бігунова—в. бігуна.
Висота відповідна / соответственная высота / korrespondierende Höhe / hauteur correspondante. — Визначення географічної широти із спостережень відповідних висот двох зір.
 Висота геоцентрична—в. землеосередкова.
 Висота екватора—в. рівника.
 Висота зглядна—вишина відносна.
Висота землеосередкова Сек.; — землеосередна Льв.; — геоцентрична Сек. / геоцентрическая высота / geozentrische Höhe / hauteur géocentrique.
 Висота землеосередна—в. землеосередкова.
Висота кульмінаційна / кульминационная высота / Kulminationshöhe / hauteur de culmination.
 Висота меридіанна—в. південникова.
Висота південникова Сек.; — меридіанна Ол. / меридиональная высота / Meridionalhöhe / hauteur méridienne.
 Висота полюса—в. бігуна.
Висота рівниці ХК; — рівникова ЛМФІV; — екватора / высота экватора / Äquatorshöhe / hauteur d'équateur. — Висота рівникова дорівнює доповненню до широти місця.
 Висота рівникова—в. рівника.
 Висота умовна—вишина відносна.
 Висотомір—рівнювання.
Вистава (N); виставлення ЛМФІV; наświetлення ibidem; експозиція / експозиция / Exposition / pose, exposition.

Вистава сукупна Сек. / суммарная экспозиция / Gesamttexposition / exposition global.
 Виставлення—вистава.
 Виступ—виступень.
Виступ (-ну) / выступление / Austritt / émerison. — Виступ зорі з-за краю Місяця настає відразу без повільного збільшення ясності.
Виступень (-ння) ХК; протуберанця (-ци) Сек.; язик (-ка) РНА233 [протуберанція ЛМФІV; виступ Св.Ф61] / протуберанц / Protuberanz / protubérance.
Виступень вибухлий Сек.; протуберанця—/изверженный протуберанц / eruptive Protuberanz / protubérance eruptive.
Виступень жмутковий ХК; протуберанця—; пучкообразный протуберанц / Büschelprotuberanz / protubérance fasciforme; — en forme de faisceau.
Виступень промінний ХК; протуберанця—; [протуберанція лучиста ЛМФІV] / лучеобразный протуберанц / Strahlenprotuberanz / protubérance en forme de rayons.
Виступень хмаристий Сек.; протуберанця мряковинна ЛМФІV / облакообразный протуберанц / nebelartige Protuberanz / protubérance nébuleuse.
Виступневий Сек.; протуберанцевий / протуберанцевый / Protuberanz- / protubérantille.
 Вичит—прочит.
 Вичитувати—прочитувати.
Вишина ШОГм.; піднесення ibid.; / высота ibid.; [альтитуда Мхл.201] / линейная высота, альтитуда / Höhe (linéaire); Altitude / hauteur (linéaire); altitude. — (Порівн. з Висота).
Вишина абсолютна; — безпоглядна Сек.; висота безпоглядна Льв. / абсолютная высота / absolute Höhe / hauteur absolue.
 Вишина безпоглядна—в. абсолютна.
Вишина відносна; — поглядна Сек.; релятивна Сек.; висота зглядна Льв.; Граб.9; [—умовна Мхл.201] / относительная высота / relative Höhe / hauteur relative.
Вишина зв'єдена / приведенная высота / reduzierte Höhe / hauteur réduite.
 Вишина поглядна—в. відносна.
 Вишина релятивна—в. відносна.
Відбіг (-гу) абераційний Сек. / аберационное смещение / Aberrationsverrückung / déplacement d'aberration.
Відбіг видимий Сек.; — позірний Льв. / видимое смещение / scheinbare Verrückung / déplacement apparent.
Відбіг паралактичний Сек. / паралактическое смещение / paralaktische Verrückung / déplacement parallactique.
 Відбіг позірний—в. видимий.
 Віддалення фокальне—відаль вогнища.

Віддалення фокусне—*ibdem*.
Віддалення дійсне—віддаль справжня.
Віддаль (-лі) бігунова ЛМФІV;—полярна Сек. / полярное расстояние / Poldistanz/distance polaire.
Віддаль взаємна Сек. / взаимное расстояние / gegenseitiger Abstand, -e Distanz / distance mutuelle. — *Небесна кула обертается як тверде тіло; взаємні кутові віддалі зір не змінюються.*
Віддаль відсонцева;—афелія / расстояние афелия / Entfernung des Apheliums/distance aphélie.
Віддаль воєнищева Сек.;—*фокальна*; віддалення—ФС; [—фокусне Мзл.90] / фокусное расстояние / fokaler Abstand, Fokaldistanz / distance focale.
Віддаль геліоцентрична—в. сонцеосередкова.
Віддаль горизонтальна—в. поземна.
Віддаль зенітна Сек.; [відстань—Мзл.92] / зенитное расстояние / Zenithdistanz / distance zénithale. — *Замість висоти в астрономії здебільшого визначають зенітну віддаль.*
Віддаль кутова Сек. / угловое расстояние / Winkelabstand (-distanz) / distance angulaire.
Віддаль перигелія—в. присонцева.
Віддаль поземна Сек.;—горизонтальна / горизонтальное расстояние / horizontale Entfernung/distance horizontale.
Віддаль полярна—в. бігунова.
Віддаль присонцева;—перигелія Од. / расстояние перигелия / Entfernung des Periheliums/distance périhélie.
Віддаль середня Сек. / среднее расстояние / mittlere Entfernung; -er Abstand / distance moyenne. — *Квадрати планетних зорів обігів відносяться, як куби середніх віддалей їх від Сонця.*
Віддаль скорочена—в. укорочена.
Віддаль сонцеосередкова Сек.;—сонцеосередня;—геліоцентрична / геліоцентрическое расстояние / heliozentrische Distanz / distance heliocentrique.
Віддаль сонцесередня—в. сонцеосередкова.
Віддаль справжня Сек.; віддалення дійсне ХК / истинное расстояние / wahrer Abstand, -e Distanz / distance réelle;—*vraie*.
Віддаль укорочена Сек.;—скорочена Льв. / сокращенное расстояние / kurtierte Distanz / distance accourcie.
Віддаль фокальна—в. воєнищева.
Відділ (-лу) зоревий Льв.; тип (-у)—Сек. / звездный класс / Sternklasse / classe stellaire.
Відземний / к апогею относящийся / Erdferne- / d'apogée. — *Відземна точка Місяцевої орбіти.*
Відзірний (N) / к апоастию относящийся / Sternferne- / d'apoastre.
Відклонення—відхил.
Відміна—затма.

Відміна затмів Сек.; фаза затмения Finsternissphase / phase de l'éclipse. — *Величину відміни затми визначають в частинах Сонцевого або Місяцевого поперечника.*
Відміна Місяцева Сек.; фаза Місяця Св.Ф70; Ор.Ф142; ХК; зміна—РНА160; [квартира Г; фаз У] / фаза Луны / Mondphase, Lichtgestalt des Mondes / phase de la Lune;—lunaire.
I. Нів (новеу) ХК; Ф С.; новий Місяць ХК / новолунне (невидимое) / Neumond / nouvelle Lune (invisible); néoménie.
II. Молодик (-а) СР.СБ25; ХС; Чрк. 35; [новак Г; новик Г.] / молодой месяц / Mond vor dem ersten Viertel / croissant avant le premier quartier. — *На молодик.*
III. Квадра Г; квартира ХК; чвертка Льв. / четверть Луны / Mondviertel/quartier.
IV. Квадра перша ЛФз.640; чверть(-рти)—ЛМФІV; Ор.Ф143; квартира—ХК; півпівня Льв.; півмісяць; перекрій (-рбію) Чрк. 35 / первая четверть / erstes Viertel / premier quartier. — *Місяць у першій квартирі.*
V. Місяць (-ця)-недобір (-бору) Г / неполная Луна / abgeflachte Mondscheibe / pas pleine Lune.
VI. Підпівня ХК / луна перед полнолунием / Mond vor dem Vollmond / la Lune avant son plein. — *Місяць на підпівні.*
VII. Півня ХК; ЛМФІV; Ор.Ф143; [повень ФС.] / полнолуние / Vollmond/pleine Lune. — *Місяць у півні.*
VIII. Щерб (Переяславш.); ушерб (-бу) / ушерб / Abnehmen (vom Monde) / déclin de la Lune; discours. — *Місяць на щербі.*
IX. Квадра остання Г;—остання ЛФз.640; квартира остання ХК; Вхн.6; чвертка Льв.; чверть остання ЛМФІV; Ор.Ф143; гнила квартира Г / последняя четверть / letztes Viertel/dernier quartier.
X. Старик (-ка) ХК; старий Місяць Х; Клд.; ВТ11 / Луна серпом после последней четверти / Mond nach dem letzten Viertel / croissant après le dernier quartier.
XI. Місяць у розі Сек. / луна серпом / Mondsichel/croissant.
Відміна півня Сек.; півня Сек. / полная фаза / Totalphase, Totalität/phase totale, totalité.
Відміна частинна Сек. / частичная фаза / Partialphase / phase partielle. — *Частинна відміна сонцевої затми.*
Відосередність—ексцентрицитет.
Відплив (-ву) ЛМФІV / отлив / Ebbe/reflux.

Відсатурновий (N) / к аполатурнию относящийся / Aposaturniums- / d'aposaturne — *Мімас у відсатурновій точці.*
Відсонцевий (N) / к афелию относящийся / Sonnenferne- / d'aphélie. — *Відсонцеву точку Земля проходить улітку.*
Відстань зенітна—віддаль зенітна.
Відступлення—дигресія.
Відступний Сек.; **поворотний** Сек.; / попятный / rückläufig, retrograd / retrograde. — *Планета йде відступним рухом.*
Відтворення—зображення.
Відхил (-лу) ФС; ХК; Мхл.104; деклинація ЛФз.622; [відклонення ЛМФІV; ХК; ЛФз.622; склонення Св.Ф547]; збочення РНА147 / склонение / Deklination, Abweichung / déclination. — *Доповнення до відхилу є бігунова віддаль.*
Відхил південний Сек. / южное склонение / südliche Abweichung / déclinaison australe. — *П'ятнадцять ступенів південного відхилу.*
Відхил північний Сек. / северное склонение / nördliche Abweichung / déclinaison boréale. — *Північний відхил позначають знаком +.*
Відхилівий / к склонению относящийся / Deklinations-, Abweichungs- / d'inclinaison.
Відчит—прочит.
Відюпітеровий (N) / к апойову относящийся / Arojuviums- / d'arojeve.
Візерунки Відманштетенові / Видманштетовы фигуры / Widmannstättensche Figuren / figures de Widmannstättenschen.
Візор—коліматор.
Візування—зорення.
Візування—idem.
Візувати—зорити.
Вік—століття.
Вік (віку) Місяцевий Сек. / возраст Луны / Mondalter, Alter des Mondes / âge de la Lune. — *Місяцевий вік вираховують від моменту останнього нову.*
Віковий ЛМФІV столітний Льв. / вековой / sekular, hundertjährlich / séculaire. — *Вікові роки з числом сотень, що не ділиться на чотири, не вважають за переступні.*
Вінець лучистий—корона сонцева.
Вірновозісний / сохраняющий длины / längentreu / équidistant. — *див. Зображення вірновозіснне.*
Вірнокутний / сохраняющий подобие / winkeltreu, konform / conforme. — *див. Зображення вірнокутне.*
Вірнопверхневий / сохраняющий площади / flächentreu / équivalent. — *див. Зображення вірнопверхнєве.*
Вісь (осі) бігунова;—полярна / полярная ось / Polaraxe / axe polaire.
Вісь бігунова II—поперечник.
Вісь відхиліва / ось склонений / Deklinationenaxe / axe d'inclinaisons. — *Відхиліва вісь приладу лежить у рівні квіти площі.*

Вісь візирна—в. колімаційна.
Вісь годинна / часовая ось / Stundenaxe / axe horaire. — *Обертівна вісь екваторіала зветься вісю годинною.*
Вісь Землі—в. земна.
Вісь земна ХК; ЛМФІV; ФС.; Ор.Ф131; — Землі Чрк.12; [—земська Вхн.9; — коловоротня Ор.СВ11] / земная ось / Erdaxe / axe de la Terre;—terrestre.
Вісь земська—в. земна.
Вісь зірна—колімаційна.
Вісь колімаційна Мхл.73;—зірна Мір; [—націальна Мхл.73;—візирна *ibid.*] / коллимационная ось / Kollimationsaxe / axe de la collimation.
Вісь коловоротня—1. в. земна; 2. в. обертівна.
Вісь крутиння—в. обертівна.
Вісь націальна—в. колімаційна.
Вісь неба—в. світова.
Вісь небесна—idem.
Вісь обертівна—в. обертівна.
Вісь обертання—idem.
Вісь обороту—idem.
Вісь обертівна;—**оборотівна** Ф.С.;—**обертання** Мхл.5;—**обороту** ЛМФІV; [—обертівна Мхл.74;—**крутиння** Мзл.91;—**коловоротня** Сп.72] / ось вращения / Rotations- (Drehungs-; Dreh-) Axe / axe de rotation. — *Обертівна вісь Землі переноситься в просторі рівнобіжно з своїм напрямом.*
Вісь обертівна—в. обертівна.
Вісь полярна—в. бігунова.
Вісь рівникова — поперечник рівниковий.
Вісь світа—в. світова.
Вісь світова ХК; — світа Св.Ф53; ЛМФІV; — небесна ХК; — неба Кд. Г / ось мира / Weltaxe / axe du monde. — *Світова вісь проходить через спостережникове око рівнобіжно з вісю земною.*
Віха—комета.
Вічко (-чка) Сек.; **діафрагма** / диафрагма / Diaphragme / diaphragme.
Вічкувати (N); **діафрагмувати** / диафрагмувати / diaphragmieren / diaphragmer. — *Колі сівка предметова дає помітну аберацию, краще її вічкувати.*
Вогненноплинний—огнетекучий.
Вогнистоплинний—idem.
Вселенна—усесвіт.
Всесвітність—idem.
Всесвіття—idem.
Вступ (-ну) Сек. / вступление / Eintritt / immersion. — *Спостерігаючи покрів, можна відзначити точно вступ зорі, бо вона зникає відразу.*
Всходження пряме — піднесення просте.
Вузол (-алі) ХК; ЛСЗ; Ор.Ф142; ФС; Т./узел / Knoten / noeud. — *Місяцева затма трапляється тоді, коли Місяць у півні буває коло одного з своїх вузлів.*
Вузол виступання — в. додільний.
Вузол виступний—idem.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА К.Д.У.
Інв. № 139440

Вузол виступу—idem.
Вузол вступання—в. догірний.
Вузол вступаючий—idem.
Вузол вступний—idem.
Вузол вступу—idem.
Вузол всходячий—idem.
Вузол догірний; Сек.;—вступу Сек.;
—вступний РНА174;—вступання
ХК; [—вступаючий ЛЗС; всходя-
чий Вс. Ф 54;—підступаючий ЛМФ
IV] / восходящий узел/aufsteigender
Knoten/noeud ascendant.
Вузол додільний Сек.;—виступу Сек.;

Галаксія / галаксия/Galaxie / Galaxie.
Галактичний / галактический / galak-
tisch/galactique.
Гасло годинне Сек.;/временный сигнал/
Stundensignal/signal horaire.
Гаснути Сек.; загасати, згасати ФС / по-
тухати, погасати / aus- (er-) löschen/
s'éteindre.—Більшість нових зір до-
вбли швидко гасне.
Геліограф (-фа) / гелиограф/Heliograph/
héliographe.
Геліографічний / гелиографический / he-
liographisch/héliographique.
Геліолог (-га) / гелиолог/Heliolog / héliolo-
logue.
Геліометр (-тра) ЛМФ IV / гелиометр /
Heliometer / héliomètre.—Найточніші
виміри малих кутів між точками
в полі зору роблять геліометром.
Геліометричний / гелиометрический/he-
liometrisch/héliométrique.
Геліоскоп (-па) / гелиоскоп / Helioskop/
hélioscope.
Геліоскопічний / гелиоскопический/helio-
skopisch/hélioscopique.
Геліостат (-та) / гелиостат/Heliostat/
héliostat.
Геліосфера / гелиосфера / Heliosphäre/
héliosphère.
Геліотроп (-па) / гелиотроп / Heliotrop/
héliotrope.
Геліоцентризм (-му) ХК / гелиоцен-
тризм / Heliozentrismus / héliocentris-
me.—Ідея геліоцентризму довго й по
Копернікові не мала загального ви-
знання.
Геліоцентричний—сонцеосередко-
вий.
Геліакальний Сек./гелиактический/helia-
kisch / héliaque.—Геліакальний схід
Сірія.
Геодез—геодезист.
Геодезист (-та) Мхл.6; геодез (-за)
Граб.3/геодезист / Geodät / géodé-
sien.
Геодезичний Сек. / геодезический / geo-
dätisch/géodésique.
Геодезія ЛМФ IV;—вища; (сферична,
сфероїдична, геоїдична) Граб.2/выс-
шая геодезия (сферическая, сферо-
идическая, геоидическая) / höhere
Geodäsie (sphärische, sphäroidische,
geoidische) / la haute Géodésie (sphéri-

—виступний РНА 174;—виступання
Х К.; [—зіступаючий ЛМФ IV;—
зступаючий ЛФз.639] / нисходящий
узел / ab- (nieder-) steigender Kno-
ten/noeud descendant.
Вузол зіступаючий;—зступаючий—
в. додільний.
Вузол місяцевий Сек.;—місячний ХК/
лунний узел / Mondknoten / noeud
lunaire.
Вузол місячний—в. місяцевий.
Вузол підступаючий—в. догірний.

que, sphéroïdique, géoïdique); géo-
morphie.
Геодезія вища—геодезія.
Геодезія геоїдична—idem.
Геодезія сферична—idem.
Геодезія сфероїдична—idem.
Геоїд (-да) ЛФз.625/геоид / Geoid / géo-
ide.
Геоцентризм (-му) ХК / геоцентризм/
Geozentrismus / géocentrisme.—Гео-
центризм був основою астрономічного
світоблуду сливе півтори тисячі ро-
ків.
Геоцентричний—землеосередковий.
Гермоцентричний—меркуроосеред-
ковий.
Гіпотеза еліпсоїдична Сек.;—еліпсоїдна
Льв./эллипсоидическая гипотеза/elli-
psoidische Hypothese/hypothèse elli-
psoidale.
Гіпотеза еліпсоїдна—г.еліпсоїдична.
Гіпотеза космогонічна—г.світотвір-
на.
Гіпотеза космогонічна—idem.
Гіпотеза Ляпласова / гипотеза Лап-
ласа/Laplace'sche Hypothese / hypo-
thèse de Laplace.
Гіпотеза метеоритна Сек./метеоритная
гипотеза/meteoritische Hypothese/ hy-
potèse météorique.
Гіпотеза мраківниці—г.небулярна.
Гіпотеза небулярна Сек.;—мраківниці
Льв./небулярная гипотеза / nebulaire
Hypothese / hypothèse nébuleuse.
Гіпотеза планетезимальна Сек. / плане-
тезимальная гипотеза / planetesimale
Hypothese/hypothèse planétésimale.
Гіпотеза світотвірна Сек.;—космого-
нічна Сек.;—космогонічна Льв./кос-
могоническая гипотеза / kosmogonische
Hypothese/hypothèse cosmogonique.
Гномон (-на) ЛМФ IV; ХК / гномон/
Gnomon / gnomon.—Гномон в найпро-
стіший прилад, що ним у старовину
астрономи визначали сонячну висоту.
Гнуття астрономічне Сек. / астрономи-
ческое гнутье / astronomische Biegung/
courbure astronomique.
Година I (60 хвилин) / час/Stunde/
heure.—Затяма місяцева тривала по-
над дві години.
Година II (показ годинника); час; мо-
мент (-ту) / время/Zeit/heure, temps.—

Відзначено зореву годину й сонячну
годину в момент спостереження.
Година есесвітня Сек.; час—Льв.;—уні-
версальний Сек.;—загальний / уни-
версальное время / Universal- (Welt-)
Zeit/ temps universel.—Запроваджен-
ня смугової години фактично є пе-
рехід до години есесвітньої.
Година західноєвропейська; час—/за-
падноевропейское время / westeuro-
päische Zeit/heure de l'Europe occiden-
tale.—Західноєвропейська година є
година першого годинного крила.
Година зорева Сек.; час—;—сидеричний
Рд.ПСІІ;—зоряний ФС;—звиз-
дівий ЛМФ IV; ХК / звездное (си-
дерическое) время / Stern- (siderische)
Zeit/temps sidéral; l'heur-ale.—Зорева
година є середній полудень.
Година місцева Сек.; час місцевий ХК/
местное время / Ortszeit / heure lo-
cale.—Місцева Київська година різ-
ниться з Гриничською приблизно на
2 години.
Година побутова Сек.; час—/граждан-
ское время/bürgerliche Zeit/temps ci-
vil.
Година поясна—г. смугова.
Година середньоєвропейська Сек.; час—
ХК. / средневропейское время / mit-
teleuropäische Zeit / heure de l'Euro-
pe centrale; temps—.
Година середня Сек.; час середній
ЛМФ IV; ФС; Х К; РНА 79
среднее время / mittlere Zeit / temps
moyen; heure—.
Година смугова; час—; година поясна
ХК / поясное время / Zonenzeit/
heure zonale.
Година сонячна Сек.; час—;—соняшний
ЛМФ IV; ХК / солнечное время /
Sonnenszeit / temps solaire; heure—.
Сонячну годину можна визначити,
спостерігаючи перехід через південник
сонячного осередку.
Година справжня. Сек.; час дійсний
ЛМФ IV; ФС;—правдивий РНА
79/истинное время/wahre Zeit/temps
vrai; heure—.
Година східноєвропейська; час—/восточ-
ноевропейское время / osteuropäische
Zeit/heure de l'Europe orientale.—Го-
дина східноєвропейська різниться
на 2 години з Гриничською.
Годинний / часовой / Stunden- / des
heures; horaire.—Годинні проміжки.
Годинний кут.
Годинник (-ка) астрономічний / астро-
номические часы / astronomische Uhr/
horloge astronomique; pendule—.
Годинник вагальвий;—маятниковий
РНА132 / часы с маятником / Pendel-
uhr / pendule; horloge à pendule.
Годинник вертикальний—г. прямо-
висний.
Годинник водний/водяные часы/Wasser-
uhr/clepsydre.
Годинник горизонтальний—г. по-
земний.

Годинник екваторіальний—г. рів-
никовий.
Годинник зірковий—г. зоревий.
Годинник зоревий Сек.;—зоряний
ХК;—зірковий ЛФз.623 / звезд-
ные часы/Sternuhr / pendule sidérale;
horloge sidérale.
Годинник зоряний—г. зоревий.
Годинник контрольний—г. пере-
вірний.
Годинник маятниковий—г. вага-
ловий.
Годинник перевірний;—контрольний/
контрольные часы / Kontroluhr/hor-
loge de contrôle.
Годинник пісковий ХК / песочные часы/
Sanduhr/horloge de sable; sablier.
Годинник поземний ЛМФ IV;—гори-
зонтальний / горизонтальные часы /
Horizontaluhr/horloge horizontale.
Годинник простовисний—г. прямо-
висний.
Годинник прямовисний Сек.;—просто-
висний Льв.;—вертикальний / верти-
кальные часы / Vertikaluhr / pendule
verticale.
Годинник рівниковий ЛМФ IV;—еква-
торіальний / экваториальные часы/
Aequatorialuhr / horloge équatoriale.
Годинник середній / часы, идущие по
среднему времени/Mittelzeituhr / pen-
dule de temps moyen.
Годинник сонячний Сек.;—соняшний
ЛМФ IV; ХК / солнечные часы /
Sonnenuhr/cadran solaire.
Годинник соняшний—г. сонячний.
Годинниця—стрілка годинна.
Голка годинна—стрілка годинна.
Голка секундна—с. секундна.
Голка хвилинна—с. хвилинна.
Голова комети—г. кометна.
Голова кометна ЦТ. Сек.;—комети
Л.Фз.653; ЛКН.5, Ал.5; Вр.7/
голова кометы / Kometenkopf / tête
de la comète,—cométaire.—Голова ко-
мети складається з ядра й оболони.
Гоніометр—кутомір.
Гора кільцева, Сек.; перстеня ЛМФ;
ФС / кольцевая гора / Ringgebirge /
montagne annulaire.
Гора перстеня—гора кільцева.
Горизонт—1. обрій; 2. позем.
Горизонт астрономічний—позем
астрономічний.
Горизонт живосрібний—позем жи-
восрібний.
Горизонт справжній—позем справж-
ний.
Горизонт уявний—позем уявний.
Горизонталія—крива рівновишинна.
Гороскоп (-па) ЛМФ IV; / гороскоп/No-
goskop/horoscope.
Границя похибок; межа—/предел по-
грешностей / Fehlergrenze / limite des
erreurs.
Громада зізд—рій зоряний.
Громада зорева—сузір'я.
Громада зоряна—рій зоряний.
Громада соняшна—уклад сонячний.

Гвинт (-та) виправний Сек.; шруба—Граб.82; [—справляюча ЛМФІV; шруб виправний Мхл.67] /исправительный (коррекционный) винт/Be-richtigungs- (Korrektions-) Schraube/vis de correction.

Гвинт мікрометричний Сек.; шруба—ЛМФІV [—мікрометренна Граб.25; шруб мікрометричний Мхл.67]; мікрометрический винт /mikrome-trische (Mikrometer) Schraube / vis micrométrique.

Гвинт підіймний—г. підносний.

Гвинт підіймальний—г. підносний.

Гвинт підносний Сек.;—підіймальний;—підіймний Мір [шруб підносний Мхл.66;—елевацийний Мхл.214] /подъем-ный винт /Elevationsschraube / vis à lever.

Далевид—далекозір.

Далевидний—далекозірний.

Далегляд—далекозір.

Далековид—idem.

Далекогляд—idem.

Далекозір (-зора) У; телескоп (-на) ЛМФІV; ХК; Ал.19; далевид (-да) Льв.; РНА 113; [далекогляд; дале-гляд Мхл.71; далековид РЗС.31] /телескоп, зрительная труба/Teleskop, Fernrohr/lunette, télescope.

Далекозір апланетичний; телескоп—/телескоп апланетический /arplanetischer Teleskop/télescope arplanetique.

Далекозір баштовий; телескоп—/башен-ний телескоп /Turmteleskop/télescope-tour; «tower telescope».—Баштові дале-козори американських сонцевих об-серваторій.

Далекозір-відбивник—д. дзеркаль-ний.

Далекозір дзеркальний Сек.;—відбивник Сек.; рефлектор ЛМФІV /зеркаль-ний телескоп, рефлектор /Reflektor, Spiegelteleskop /réflecteur; télescope à miroir;—de réflexion; télescope.

Далекозір дозёмний, телескоп верти-кальний /вертикальный телескоп/Ver-tikalteleskop/télescope vertical.

Далекозір-заломник—д. сочковий.

Далекозір нерухомий; телескоп—/непо-движный телескоп /Fixteleskop /télescope fixe.

Далекозір позёмний; телескоп горизон-тальний /горизонтальный телескоп/Horizontalteleskop /télescope horizon-tal.

Далекозір сочковий Сек.;—заломник Сек.; рефрактор ЛМФІV /рефрактор /Re-fraktor /réfracteur, télescope de ré-fraction; lunette.—Хіби великих сочкових далекозрів, або рефракторів, приміщують думати за вдосконалення далекозрів дзеркальних.

Далекозірний Сек.; телескопічний Сек.;

Гвинт притисний Сек.; шруба—Сек.;—притискаюча Граб.25; [—притискаюча ЛМФІV;—притискаюча Мзл.106; шруб гальмовий Мхл.67] нажимной винт/Klemmschraube / vis de rappel;—de pression.

Гегеншайн—саяво протисонцеве.

Глоб (-ба) ЛМФІV, Стг.44, куля Льв.; глобус (-са) ХК /глобус/ Globus/globe.

Глоб—куля земна.

Глоб небесний ЛМФІV, куля—Льв./небесный глобус /Himmelsglobus / globul céleste; globe.

Глобус—глоб.

Гравітаційний—тяжінневий.

Гравітація—тяжіння.

Грануляція—зернистість.

Грунтвага—стрімниця.

Телескопний ЛМФІV; далековидний Льв. /телескопический /teleskopisch/telescopique.—Нептун та Плутон належать до телескопічних, або да-лекозірних, предметів.

Дата—день П.

Двоочник—окуляр двоочниковий.

Деклінація—відхил.

Денний Сек.; уденішній Г /дневной/ täglich, Tages-, Tag-/diurne, du jour. Після весняного зрівняння сонцева денна дуга стає більша за нічну.

Денник—ефемерида.

День (дня) ХК; /дата /день, число ме-сяця /Tag, Datum /jour, date; quan-tième du mois.—День сонцезвороту.

День II—доба.

День середній—доба середня.

День соняшний—доба сонцева.

Деферент (-та) Сек.; коло деферентне ЛМФІV /деферент /Deferent, führen-der Kreis/déferent.—У системі Птоле-меевій уявні точки—осередки епіцик-лічних рухів обігали Землю деферен-тами планет.

Деформація—знеправа.

Дзеркало зложене;—щільникове/состав-ное зеркало Сек. /zusammengesetzter Spiegel/miroir cellulaire,—composite.—Зложені дзеркала за звичайних змін температури не зазнають змін кри-вини.

Дзеркало щільникове—д. зложене.

Дигресія Сек.; відступлення Льв. /ди-грессия/Digression/digression.

Диск сонцевий—кружало сонцеве.

Дисперсія космічна—розсів світовий

Ділення взаємне—дія взаємна.

Діоптер (-тра) Граб.63; прозір (-зора) ibid.; пильник (-ка) Мхл.63; прозир-ник (-ка) Мзл.113 /диоптр /Dioptr/dioptré, pinnule.

Дія взаємна Сек.; ділення—ФС /вза-имное действие /gegenseitig (rezi-proke) Wirkung /action réciproque.

Діаметр видимий—поперечник ви-димий.

Діаметр екваторіальний—попереч-ник рівниковий.

Діаметр кутовий—поперечник кутो-вий.

Діаметр полярний—поперечник бігу-новий.

Діаметр справжній—поперечник справжній.

Діаметр уявний—поперечник уявний.

Діафрагма—вічко.

Діафрагмувати—вічкувати.

Доба ЛФз.629; ФС; ХК; Вхн.11; день ХК [сутки Чрк.17; ФС] /сутки /Tag /24 heures; jour.—Цілих днів звичайний рік має 365.

Доба астрономічна /астрономические сутки/astronomischer Tag /jour astro-nomique.—За початок астрономічної доби до 1925 року вважали середній полудень.

Доба горожанська—д. побутова.

Доба звіздова—д. зорева.

Доба звідня—idem.

Доба зорева Сек.;—зоряна ХК;—звіздова ХК; ЛФз.622; [—звідня Оп. Ф132,Ог.Ф60] /звездные сутки/ Sterntag/jour sideral;—stellaire.

Доба зоряна—д. зорева.

Доба обчислена—епоха обчислена.

Доба побутова Сек.;—горожанська ЛФз.622; ХК /гражданские сутки/bürgerlicher Tag/jour civil.—Доба побутова й астрономічна з 1925 року збігаються.

Доба правдива—д. справжня.

Доба середня Ог.Ф60; день — Ог.Ф 134 /средние сутки /mittlerer Tag/ jour moyen.

Доба сонцева Сек.;—соняшна Ог.Ф 60; ЛФз.629; [день—ЛМФІV] /сол-нечные сутки/Sonnentag/jour solaire.—Час між двома порядковими долинами кульмінаціями Сонця в сонцева доба.

Доба соняшна—д. сонцева.

Доба справжня Сек.;—правдива Св. Ф60;ЛФз.629 /истинные сутки /wahrer Tag/jour vrai.

Добовий ХК, [сутковий Г.] /суточний/ Tag-/diurne.—Добовий рух Землі на осі.

Довгота Л Фз. 637; довжина ХК; Льв.; /долгота /Länge/longitude.—Довготу дають звичайно часовими одиницями.

Довгота астрономічна Сек.; /астроно-мическая долгота /astronomische Länge/longitude astronomique.

Довгота галактична /галактическая дол-гота/galaktische Länge/longitude ga-lactique.

Довгота геліографічна ЛФз.637; /гелио-графическая долгота/heliographische Länge /longitude héliographique.

Довгота геліоцентрична—д. сонце-осередкова.

Довгота географічна /географическая долгота/geographische Länge/longitude

géographique.—Різниця географічних довгот дорівнює різниці показів міс-цевих годинників.

Довгота геоцентрична—д. земле-осередкова.

Довгота дня—протяг дня.

Довгота догірного вузла (Ω) /долгота восходящего узла /Länge des aufstei-genden Knotens/longitude du noeud ascendant.

Довгота еліпсоїдна Сек.; довжина елі-псоїдна Льв. /эллипсоидальная дол-гота /ellipsoidische Länge /longitude ellipsoïdale.

Довгота західна Сек. /западная дол-гота /westliche Länge/longitude occi-dentale.

Довгота землеосередкова;—геоцентрич-на;—землеосередня /геоцентрическая долгота/geozentrische Länge/longitude géocentrique.

Довгота землеосередня—д. земле-осередкова.

Довгота перигелієва—д. присон-цевої точки.

Довгота присонцевої точки (ω);—пери-гелієва /долгота перигелия/Länge des Periheliums /longitude du périhélie.—Довгота присонцевої точки є один із перенів орбіти.

Довгота світова /мировая долгота/ Weltlänge/longitude mondiale.

Довгота сонцеосередкова;—геліоцентрич-на Сек.; довжина сонцеосередня Льв./гелиоцентрическая долгота /heli-o-zentrische Länge /longitude héliocen-trique.—Сонцеосередня довгота Землі завжди на 180° різниться з земле-осередньою довготою Сонця.

Довгота справжня /истинная долгота/ wahre Länge/longitude vraie.

Довгота східна /восточная долгота/öst-liche Länge /longitude orientale.

Довжина—довгота.

Довжина еліпсоїдна—довгота еліп-соїдна.

Довжина сонцеосередня—довгота сонцеосередкова.

Дозем (-му) Од.; вертикаль Сек.; /вер-тикал/Vertikal/vertical.

Дозем головний;—перший; вертикаль—/первый вертикал /erstes (Anfangs-) Vertikal /premier vertical; plan est-ouest.—Спостереження в головному доземі.

Дозем перший—д. головний.

Доповнення до широти Сек. /дополне-ние широты /Ergänzung der Breite/ colatitude.—Зенітна віддаль бігуна дорівнює доповненню до широти.

Дорога—орбіта.

Дорога видима Сек.;—позірна Льв.; [—сповідна ЛМФІV] /видимий путь /Scheinweg, scheinbare Bahn/ marche apparente.—Видимі дороги зокільних планет являють собою за-плутані криві.

Дорога добова Сек. /суточний путь/Tag-gesweg/marche diurne.—Добові дороги

прибігнубових зір на світліні позначилися рівнобіжними дугами.

Дорога позірна—д. видима.

Дорога Сонця—екліптика.

Дорога сповидна—д. видима.

Досвітний—передсвітний.

Дослідник—спостережник.

Дітич (-ку) зокільний / внешнее соприкосновение / äussere Berührung / contact extérieurement. — Зокільний дітич Мерк'юра до Сонцевого кружала.

Дітич середовий / внутреннее соприкосновение / innere Berührung / contact intérieure. — За хвилину до другого середового дітичу планета злегка подвинулася в напрямку до сонцевого краю.

Дош зоряний—д. метеорний.

Дош зоряний—idem.

Дош літавців—idem.

Евекція ЛМФІV / эвекция / Euektion / évection.

Екватор—рівник.

Екватор галактичний—рівник галактичний.

Екватор епохи—рівник епохи.

Екваторіал (-ла) ЛМФ.ІV; ХК; РНА136 / экваториал / Äquatorial / équatorial. — Призначення екваторіала—не безпосередній вимір рівнобіжних сурядних світла, а визначення відносного положення сусідніх зір.

Екваторіал колінчастий / ломаний екваториал / Äquatorial coudé, Ellenbogenfernrohr / équatorial coudé. — Очінок колінчастого екваторіала залишається нерухомий.

Екваторіал подвійний / двойной экваториал / Doppeläquatorial / équatorial double.

Екваторіал протий / прямой экваториал / gerades Äquatorial / équatorial droit.

Екваторіальний — 1. рівниковий; 2. прирівниковий.

Еквінокція—рівнодення.

Екліптика ЛФз.98; ЛМФІV; ХК; Ог.Ф133; дорога Сонця Льв.; путняця Лвч.3 / эклиптика / Eklip-tik / éclipse (sm). — Площа екліптики є площею земної орбіти.

Екліптика епохи Сек. / эклиптика эпохи / Ekliptik der Epoche / éclipse de l'époque.

Екліптика середня / средняя эклиптика / mittlere Ekliptik / éclipse moyenne.

Екліптичний / эклиптический / eklip-tisch / éclipse. — Екліптичні сурядні.

Експозиція—вистава.

Ексцентрицитет (-та) Мзл.97; позаосередковість (-вості) К.С.І.; позаосередковість (-вості) Сек.; позаосередковість (-вості) Мхл.113; [ексцентричність ШО Гм.; відосередковість ЛММ; зовніосередковість Мзл.97; нецентровість Мхл.113] / эксцентриситет / Exzentrizität / excentricité. — Поблизу орбітами великих планет Мерк'юрова має найбільший ексцентрицитет.

Дош (-щ) метеорний Сек.;—зоряний Бр.38. Крк.27; — зоряний Ог.Ф.131;—літавців Бр.38 / звездный дождь / Sternregen / pluie d'étoiles filantes; — météorique. — Замість сподіваної комети спостерігали яскравий метеорний дощ.

Драконічний; драконовий; змієвий ЛФз.639; смочий ЛМФІV / драконический / drakonisch / draconitique. Драконовий—драконічний.

Дуга денна Сек.; лук—ЛМФІV; Ог.Ф1.32 / дневная дуга / Tagebogen / arc diurne. — Денна дуга збільшується коли збільшується північний відхил світла.

Дуга нічна Сек.; лук—ЛФз.620; Ог.Ф132 / ночная дуга / Nachtbogen / arc nocturne.

Е

Ексцентрицитет астрономічний / астрономический эксцентриситет / astronomische Exzentrizität / excentricité astronomique.

Ексцентрицитет лінійний / линейный эксцентриситет / lineare Exzentrizität / excentricité linéaire.

Ексцентричність (-ности) Св.Ф69; позаосередковість положення / эксцентричность положения / Exzentrizität der Lage / excentricité de la position. — Еліптичність Мерк'юрової орбіти на малюнку зовсім непомітна, але виразно видно позаосередковість положення Сонця.

Ексцентричність—ексцентрицитет.

Елемент дороги—первень орбітний.

Еліпса абераційна / аберрационный эллипс / Aberrationsellipse / ellipse d'aberration. — Що більша зоря широті, то більша мала вісь абераційної еліпси.

Еліпса знеправі Сек. / эллипс искажения / Verzerrungsellipse / ellipse de la déformation.

Еліпсоїд (-да) земний / земной эллипсоид / Erdellipsoid / ellipsoïde terrestre.

Еліпсоїд обертів Сек. / эллипсоид вращения / Rotationsellipsoid / ellipsoïde de révolution.

Еліптичність (-ности) / эллиптичность / Elliptizität / ellipticité. — Еліптичність земної орбіти.

Ельонґація ЛФз.642; ХК / элонгация / Elongation / elongation. — Через малу ельонґацію Мерк'юра майже ніколи не видно.

Ельонґація західна ХК / западная элонгация / westliche Elongation / élongation du matin;—ouest. — Венера в

західній ельонґації, її видно в сонцевому промінні вранці.

Ельонґація найбільша Сек. / элонгация / grösste Elongation / la plus grande élongation; elongation maximum.

Ельонґація східна ХК / восточная элонгация / östliche Elongation / élongation du soir; — est. — Найбільша східна ельонґація Мерк'юра дорівнює 26°.

Епакта ЛМФІV / эпакта / Epakte / éacte. — Епакта річна. Епакта місячна.

Епіциклічний / эпициклический / epi-zyklisch / épiciclique.

Епіцикл (-ля) ЛМФІV; епіцикла (-лі) ХК / эпицикл / Epizykel / épicycle. — Нові точніші спостереження планет примушували щоразу змінити розміри й число Птолемеєвих епіциклів.

Епіцикла—епіцикл.

Епоха / эпоха / Epoche / époque. — Епоха 0 годин 1 січня 1850 року.

Епоха обрахована—еп. обчислена.

Епоха обсервована—еп. спостережена.

Епоха обчислена Сек.; — обрахована ВСП ІІ; доба обчислена Льв./вы-

численная эпоха / ausgerechnete Epoche / époque calculée.

Епоха середня Рд.ІІС.ІІ / средняя эпоха / mittlere Epoche / époque moyenne.

Епоха спостережена Сек.; обсервована Рд.ІІС.130 / наблюденная эпоха / beobachtete Epoche / époque observée.

Епальон (-на) кінцевий Граб.13; міра—Льв./концевая мера / Endmass / étalon à bouts.

Епальон нормальний; міра правильна Льв./нормальная мера / Normalmass / étalon normal.

Епальон рисковий Граб.13; міра—Льв./нарезная мера / Strichmass / étalon à traits. — Нормальний метр є рисковий міра.

Ефемеріда ЛМФІV; денник (-ка) ХК / эфемерида / Ephemeride / éphéméride. Кассінієві ефемеріди Юпітерових супутників.

Ефемеріда землеосередкова / геоцентрическая эфемерида / geozentrische Ephemeride / éphéméride géocentrique. — Обчислення землеосередкових ефемерид для комет і малих планет.

Ж

Жаромір (-ра) сонцевий; пиргелиометр (-тра) / пиргелиометр / Pyrheliometer / pyrhéliomètre.

З

Загасання Т.К.5; згасання ХК / угасание, погасание / Er- (Ver-) Löschen / extinction. — Повільне загасання червоної зорі спостерігав Гершел протягом кількох років.

Загасати—гаснути.

Заграва бігунда Сек.; сійво—РНА240 зорево—Льв.; світло полярне Льв.; [зоря північна РНА 240 / северное сияние / Nordschein / aurore polaire;—boréale.

Заграва вечірня; зорево—ЛМФ ІV / вечерняя зоря / Abendröte / rougeur du soir. — На високій широті вечірня й ранішня заграви влітку сходяться.

Заграва ранішня; зорево—ЛМФІV / утренняя зоря / Morgenröte / aurore.

Займатися на світ—світати.

Зайти—1. заходити; 2. заступати І.

Заколот—збурення.

Заколотний—збурний.

Заколотувати—збурювати.

Закон (-ну) Кеплерів Сек.;—Кеплера ЛМФІV / закон Кеплера / Kepler'sches Gesetz / loi de Képler. — Третій Кеплерів закон дає змогу, знаючи обіг планети, визначити віддалі її від Сонця.

Закон Ньютона;—Ньютона ЛМФІV / закон Ньютона / Newton'sches Gesetz / loi de Newton.

Заламання—залім.

Залім (-лому) Сек.; рефракція ЛМФ.ІV. заломлення Сек.; заламання Сек.; рефракція / Refraktion, Strahlenbrechung / refraction. — Бесселева таблиця залому.

Залім астрономічний Сек.; рефракція—астрономическая рефракция / astronomische Refraktion (Strahlenbrechung) / réfraction astronomique.

Залім атмосферний Сек.; рефракція—атмосферная рефракция / atmosphärische Refraktion (Strahlenbrechung) / réfraction atmosphérique. — Атмосферний залім для зеніту дорівнює нулю.

Залім бічний Сек.; рефракція—бокова рефракция / Seitenrefraktion / réfraction latérale.

Залім доземний Сек.; рефракція вертикальна / вертикальная рефракция / vertikale (Vertikal-) Refraktion / réfraction verticale.

Залім земний Сек.; рефракція—земная рефракция / terrestrische Refraktion / réfraction terrestre.

Залім кометний Сек.; рефракція—кометная рефракция / Kometenrefraktion / réfraction cométaire.

Залім середній Сек.; рефракція—середня рефракция / mittlere Refraktion / réfraction moyenne.

Залім справжній Сек.; рефракція—істинная рефракция / wahre Refraktion / réfraction vraie.

Залім стіжковий Сек.; рефракція конічна / коническая рефракция / konische Refraktion / réfraction conique.

Заломлення—залім.

Залука—залучання.

Залучання; залука Сек.; / захватывание / Fangen / capture.

Занептунний / занептунический / trans-neptunisch / transneptunienne.

Запад-Сонця—захід-Сонця.

Запал (-лу); запалення Бр. 41 / возгорание / Entzündung, Inflammabilität / inflammation.—Запал метеорів рідко спостерігають на висоті, більшій за сто кілометрів.

Зарево бігунове—заграва бігунова.

Зарево вечірнє—заграва вечірня.

Зарево ранішнє—заграва ранішня.

Засада Доплера—принцип Доплера.

Застувати—покривати.

Заступання—покрив.

Заступати; заступити (за що) Г; заходити; зайти / заходити, зайти / eintreten (hinter etwas) / se cacher (derrière).—I З чотирьох великих Юпітерових супутників 13-го вересня 28 року було видно тільки два; I-й і II-й заступали за Юпітерове кружало.

II. Невидимий темний супутник заступає зорю, вона стає змінна.

Заступати — покривати.

Затемнення—затма.

Затемнення каблучкувате—затма кільцева.

Затемнення кільчасте—idem.

Затемнюватися, затемнитися Сек.; мінитися ХС; затм'ювати (-ся), затм'ювати (-ся) СК; потьм'юватися, потьм'юватися Г / затмеваться, затмиться / sich verfinstern, sich verdunkeln / s'éclipser.—Місяць затемнює Сонце. Сонце міниться.

Затміння—затма.

Затміння обручкувате—затма кільцева.

Затміння кільчасте—затма повна.

Затміння частне—затма частинна.

Затма Кміп.; міна Кд.Б.Т.; затемнення Чрк.40; ХС; ЛМФІV; мінення ХК; затміння Ог.Ф135; ЛМФІV; Л.Фз.498; затм'ярини Лн.Н11; [відміна У] / затмение / Finsternis / éclipse.—Щороку буває не менше, як дві, і не більше, як сім затем. Затма видима—з. оптична.

Затма кільцева; перстенева Сек.; затміння обручкувате Св.Ф71; затемнення каблучкувате Чрк.43; кільчасте ibid. / кольцеобразное затмение / ringförmige Finsternis / éclipse annulaire.—Стіжок слухі тіні не сягає Землі, і затму спостерігали як перстеневу.

Затма місяцева Сек.;—Місяця Сек. / лунное затмение / Mondfinsternis / éclipse de Lune.—Місяцеву затму спостерігають одночасно в усіх точках земної поверхні.

Затма Місяця—з. місяцева.

Затма оптична Сек.;—видима Сек. / оптическое затмение / optische Finsternis / éclipse apparente.—Сонцеві затми належать до затем оптичних.

Затма осередкова Сек.;—осередня Сек.;—центральна / центральное затмение / Zentralfinsternis / éclipse centrale.—Лінія осередкової затми 1914 року пройшла серединою України.

Затма осередня—з. осередкова.

Затма перстенева—з. кільцева.

Затма повна Сек.;—цілковита Сек.; затміння—Св.Ф.144; РНА232 / полное затмение / totale (Total-) Finsternis / éclipse totale.—За повної затми рідко коли Місяць зникає зовсім.

Затма приміткова Сек. / полутеневое затмение / Halbschattenfinsternis / éclipse pénombrale.—par la pénombre.—Приміткова затма місяцева проходить здебільшого сливе помітно.

Затма сонцева Сек.;—Сонця Сек. / солнечное затмение / Sonnenfinsternis / éclipse de Soleil.—Повна сонцева затма припадає на дану точку Землі приміром один раз на триста років.

Затма Сонця—з. сонцева.

Затма справжня—з. фізична.

Затма фізична Сек.;—справжня Сек. / физическое затмение / physische Finsternis / éclipse vraie.—Місяцеве затемнення з затма фізична.

Затма центральна—з. осередкова.

Затма цілковита—з. повна.

Затма частинна Сек.; затміння часне Св.Ф71, ЛМФІV; мінення часткове Чрк. 40 / частное затмение / partielle Finsternis / éclipse partielle.

Затм'ярини—затма.

Затм'юватися—затемнюватися.

Затмовий / к затмению относящийся / Finsternis- / de l'éclipse.

Захід (-ходу) I / закат, захід / Untergang / coucher.—Обчислення сходу й заходу світила.

Захід вечірній Сек. / вечірний закат / Abenduntergang / coucher du soir.

Захід геоцентричний—з. землеосередковий.

Захід землеосередковий Сек.;—землеосередній Льв.;—геоцентричний Сек. / геоцентрический закат / geozentrischer Untergang / coucher géocentrique.

Захід землеосередній—з. землеосередковий.

Захід космічний—з. світовий.

Захід полудневий—південний захід.

Захід правдивий—з. справжній.

Захід світовий Сек.;—космічний Сек. / космический закат / kosmischer Untergang / coucher cosmique.

Захід справжній Сек.;—правдивий Л.Фз. / истинный закат / wahrer Untergang / coucher vrai.—Справжній захід відбувається через залім раніше від заходу видимого.

Захід (заходу) II / запад / Westen / ouest; occident.—Добовий рух із сходу на захід.

Захід південний—південний захід.

Захід північний—північний захід.

Захід (-ходу)-Сонця ХК; захід (-ду)-Сонця Г / западная часть неба / westlicher Teil des Himmels / ciel occidental;—du couchant.—Світло звірокружнє тяглося екліптикою від заходу-Сонця й сягало південника.

Західний Сек. / заходящий / untergehender / qui se couche. Західні зорі.

Західний ЛММ20; ХК; / западный / westlich; West- / occidental; ouest.—Арктюра в вересні треба шукати в західній частині неба. Західна довгота.

Заходити, зайти / заходить, зайти / untergehen / se coucher.

Заходити (за що)—заступати (за що).

Заходівий / к закату относящийся / Untergangs- / —du coucher.—Заходівий момент.

Збіг (-гу) / совпадение / Zusammenfall / coïncidence.—Збіги вдарів півсекундника й тринадцятника.

Збігання південників Сек. / сближение меридианов / Meridiankonvergenz / convergence des méridiens.

Збільшення (за лунету) / увеличение / Vergrößerung / grossissement.

Збільшення витримувати;—допускати / выдерживать / увеличение / gestatten eine Vergrößerung / supporter un grossissement.

Збільшення граничне / предельное увеличение / Grenzvergrößerung / grossissement limite.

Збільшення допускати—з. витримувати.

Збільшувати Сек. (за лунету); більшити Сек. / увеличивать / vergrößern / grossir.

Зближення / сближение / Annäherung / rapprochement.—Найбільше зближення Марса й Місяця 1928 року було 5 травня о 20 годін.

Збчення—1. аномалія; 2. відхил.

Збівувати, збівити Г / уклоняться, уклониться / abweichen / se dévier.—Марс має еліптичну орбіту, але під впливом інших планет увесь час збівує.

Збурення Ал.17; пертурбація ФС; заколот ЛМФІV / возмущение / Störung, Perturbation / perturbation.

Збурення вікове Сек.; / вековое возмущение / sekulare Störung / perturbation séculaire.

Збурення періодичне Сек. / периодическое возмущение / periodische Störung / perturbation périodique.—Ексцентрицизм має періодичне збурення.

Збурний Сек.; пертурбаційний ЛС 17; заколотний Сек. / пертурбаційний, возмущающий / Störungs-, störend / perturbateur.—Збурна планета.

Збурювати, збурити Сек.; турбувати Сек.; заколотувати ХК / возмущать / stören / troubler.—Найбільше збурює Марса в його орбіті Юпітер.

Збурена орбіта.

Зведення; редукування; редукція Льв. /

приведение, редуцирование, редукция / Reduktion / réduction.—Зведення до видимого місця. Зведення до рівня моря; до позему. Зведення зорі; спостереження.

Звід кулистий—баня небесна.

Звід небесний—idem.

Звізда—зоря.

Звізда вечорова—Венера (номенкл.

IV).

Звізда вечірня—idem.

Звізда косата—комета.

Звізда кружача—планета.

Звізда кружача побічна—супутник.

Звізда незаходяча—зоря незахідна.

Звізда неподвижна—зоря нерухома.

Звізда падаюча—зоря летюча.

Звізда рухома—планета.

Звізда стала—зоря нерухома.

Звізда телескопна—зоря далекозірна.

Звізда циркумполлярна—1. зоря незахідна; 2. зоря прибігунова.

Звіздарня—обсерваторія.

Звізди падаючі часові—зорі летючі спорадичні.

Звізданий—зоряний.

Звіринець—звірокруг.

Звіринець небесний—idem.

Звірокруг (-га) Г; зодіак (-ка) ЛМФІV; Чрк.73; звіринець (-ня) ЛМФІV;—небесний ibid. / зодіак / Zodiakus, Tierkreis / zodiaque.

Звірокругний Льв.; зодіакальний Од.; зодіаковий Сек. / зодіакальний / Zodiakal- / zodiacal.—Екліптика проходить через дванадцять звірокругних сузір'їв.

Зводити; звісти; редукувати; зредукувати / приводит, привести / reduzieren / réduire.

Зворотник (-ка) ЛМФІV; Кл.Г2; тропік (-ка) Рус.Г73; Чрк.24; Вхн. 9; поворотник (-ка) Льв.3; [тепливець Льв. 3; поворотний круг Чрк. 24] тропік / Wendekreis / tropique.—Відхил зворотника дорівнює нахилу екліптики.—Зворотник Козорога Ог.Ф133; ЛФз. 626; Кл.24; тропік південний Чрк. 24 / тропік Козорога / Wendkreises des Steinbocks (südlicher) / tropique du Capricorne.

Зворотник північний—з Рака.

Зворотник Рака ЛФз.626.; Ог.Ф133;—північний Кл.Г11; тропік—/ тропік Рака / Wendekreis des Krebses (nördlicher) / tropique du Cancer.

Зворотниковий; поворотниковий Сек.; тропіковий Рус.Г73; тропічний ХК; [троповий Кл.2.10] / тропический / tropisch / tropique.—Для кожної точки зворотникової смуги двічі на рік Сонце буває опівдні в зеніті.

Зв'язка чорна; крапля чорна / чорная капля / schwarzer Tropfen / ligament noir;—sombre; goutte noire.

Зв'язок (-ак) геодезичний / геодезическая связь / geodätische Verbindung / jonction géodesique.

Згасання—загасання.
Згасати—гаснути.
Здатність (-ности) роздільна;—розділяти/разрешающая способность/Trennungsvermögen / pouvoir séparateur, pouvoir de résolution; résolution.
Здатність розділяти—з. роздільна.
Здатність світлорозсіюв./свето-рассеивательная способность / ichtzerstreungsvermögen / pouvoir lumineux diffusif (albedo).
Землеосередковий Сек.; землеосередний Льв.; геоцентричний Сек./геоцентрический / geozentrisch/geocentrique.—Землеосередкові сурядні планети.
Землеосередний—землеосередковий.
Земля/земля/Erde/Terre.
Земний/земной/Erde-/terrestre.
Земний—телуричний.
Зеніт (-ту) ЛМФІV; Ог.Ф123; ХК/зенит / Zenith, Scheitelpunkt / zénith.
Зеніт астрономічний Сек./астрономический зенит / astronomischer Zenith / zénith astronomique.
Зеніт-далекозір—зенітник.
Зеніт справжній / истинный зенит / wahrer Zenith / zénith vrai.
Зеніт-телескоп—зенітник.
Зенітний; зенітовий/зенитный/zenithal, Zenith-/zénithal.
Зенітник (-ка) N; зеніт-далекозір (-зору); зеніт-телескоп (-а) / зенит-телескоп / Zenithteleskop/telescope zenithal.
Зенітовий—зенітний.
Зерно кометне—ядро кометне.
Зерністість (-тости) Сек.; грануляція ЛМФІV / грануляция / Granulation / granulation.
Зернята рисові (на Сонці) / рисовые зерна/Reiskörner/grains de riz.
Зима Г. / зима/Winter/hiver.
Зійти—сходити.
Зіра—зоря.
Зірка—idem.
Зірка з митлою—комета.
Зірка північна—Зоря Бігунова.
Зірка складна—зоря зложена.
Зірний—зоряний.
Зірний—колімаційний.
Зірник—астроном.
Зірниця—1. астрономія; 2. зоря; 3. Венера (номенкл. IV).
Зіткнення—зутик.
Зіход—схід.
Злука—сполука.
Злучення—idem.
Змієвий—драконічний.
Зміна вікова Сек./вековое изменение / sekulare Variation/variation séculaire.
Зміна Місяця—відміна місяцева.
Зміна річна Льв.;—рокова Сек./годовое изменение / Jahresvariation/variation annuelle.
Зміна рокова—зміна річна.
Зміна року—пора року.
Змінна—зоря змінна.
Знак (-ку) зірокругний Льв.;—зодіаковий Сек.;—зодіака Св.Ф58; Чрк.73 / знак зодиака / Zodiakzeichen,

Tierkreiszeichen/ signe du zodiaque.—Сузір'я або знакі зірокругні.
Знак зодіака—з. зірокругний.
Знак зодіаковий—idem.
Знаряд астрономічний—прилад—астрономічний.
Знаряд нівеляційний—рівнило.
Знаряд перехідний—прилад переходовий.
Знахідник—шукач.
Значник—судна.
Знеправа (образу) (N) Сек.; викривлення Мір.; видозміна Льв.; переінакшення, переінакшування Сек.; деформація Сек.; /искажение / Verzerrung / alteration; déformation.—Найбільшу знеправу в Меркаторовій проєкції дають прибігунів частини.
Зниження обрїю/понижение горизонта / Depression des Horizontes / dépression de l'horizon.
Знівелювати—рівнювати.
Зображення К С І.; виображення Гл.С, представлення ЛММ; відтворення ibid. / изображение / Abbildung, Darstellung/repräsentation. Порівн. Образ.
Зображення азимутне Сек./азимутальное изображение / azimutale Abbildung / représentation azimutale.
Зображення вальцеве;—циліндричне/цилиндрическое изображение / zylindrische Abbildung / représentation cylindrique.
Зображення вірновіджінне Сек./изображение с сохранением длин / längentreue Abbildung / représentation équidistante.
Зображення вірнокутне Сек.;—подібне К С І. / изображение с сохранением подобия / winkeltreue (konforme) Abbildung / représentation conforme;—orthomorphe.
Зображення вірноповерхнєве Сек./изображение с сохранением площадей / flächentreue Abbildung / représentation équivalente.
Зображення конічне—з. стіжкове.
Зображення подібне—з. вірнокутне.
Зображення стіжкове;—конічне / коническое изображение / konische Abbildung / représentation conique.
Зображення циліндричне—з. вальцеве.
Зовнішосередковість—ексцентрицитет.
Зодіак—зірокруг.
Зодіакальний—зірокругний.
Зодіаковий—idem.
Зоревий Сек.; сидеричний Л С 1; Ог.Ф134; сидеральний Сек./звездный; сидерический / siderisch, Stern-/sideral—Середня доба довша за добу зореву майже на 4 хвилини.
Зорезна́вство Сек.; астронгно́зія/астрогно́зия/Astrognosie/astrognosie.
Зорениця—зоря.
Зорення Граб64; спрямовування Сек.; візування Мзл.99; цілювання ibid.;

націл Мхл.64; візування ibid.; націлювання Граб.64] визирование / Visierung / visieren / visement.
Зоре́плавство Сек.; астрона́втика/астро-навтика / Astronautik/ astronautique; navigation intersiderale.
Зорешливий—зоряний.
Зорина—зоря.
Зорити Граб.64; візува́ти Мзл.92/визировать/visieren / viser.
Зориця—зоря.
Зорі летючі наворотні—з. л. періодичні.
Зорі летючі періодичні;—наворотні за Льв. / периодические падающие звезды / periodische Sternschnuppen / étoiles filantes périodiques.
Зорі летючі спорадичні Сек.;—часові за ЛМФІV; [звізди] падаючі часові ЛМФІV / спорадические падающие звезды / sporadische Sternschnuppen / étoiles filantes sporadique.—Спорадичні метебри, не зв'язані з певним радіантом.
Зорі летючі часові—з. л. спорадичні.
Зоря Рус.Г5; ХС; зірка ФС.; ХК; Лн.Н53; Лн.1.3; зірда Св.Ф58; ЛМФІV; Л Фз.656; Кд.Г2; зіра Г; зірниця Г; зорениця Г; зоріна Г; зоріця Г, зоряниця Г/звезда/Stern/ étoile, astre.—Видімі поперечники зір фактично дорівнюють нулеві.
Зоря Бігунова;—Полярна Сек.; Ог.Ф.130; Бігунова (-во) РНА106; Полярна (-ної) РНА106; [зірка північна СР.СВ37] / Полярная звезда; Полярная / Polarstern; Polare / étoile polaire; Polaire.—Бігунова Зоря міститься поблизу небесного північного бігуна.—Висота Бігунової над обрїєм.
Зоря вєлетень(-тня) / звезда гигант / Riesenstern/étoile géante; géante.—5 Дорда́да с зоря вєлетень з променюванням в п'ятсот тисяч разів більшим за променювання нашого Сонця.
Зоря з великою ірадіацією;—осяйна Лев.;—обдута (народн. Переяславц.)/звезда с большой иррадиацией / Stern mit grosser Irradiation / étoile avec une grande irradiation.—Зорі обдуть доц'ю́де (Переяславщина).
Зоря Вечерова—Венера (номенкл. IV).
Зоря Вечірня—idem.
Зоря газова/газообразная звезда / Gasstern / étoile gazeuse.
Зоря далековидна—з. далекозірна.
Зоря далекозірна;—телескопічна Сек.;—далевидна Льв.; зірда телескопіна ЛМФІV / телескопическая звезда / teleskopischer Stern / étoile télescopique.
Зоря дишуща / пульсирующая звезда / pulsierender Stern / étoile pulsante;—a pulsation.—Еді́нтдо́нова тебрі́я дишущих зір.
Зоря довгозмінна (N) / переменная дол-

гопериодическая / Veränderliche langer Periode / variable à longue période.
Зоря за́гасла/погасшая звезда / verlöschter Stern/étoile éteinte.—У зоревому атласі відзначено місце загаслої зорі 1572 року.
Зоря за́тємнювана;—затмарювана Сек./затмевающаяся звезда/sich verdunkelnder Stern/ étoile qui s'éclipse.
Зоря затмарювана—з. затемнювана.
Зоря за́хідна Сек.; / заходящая звезда / untergehender Stern / étoile qui se couche.—Ширин́а смуги за́хідних зір більшає, коли́ меншає широт́а місця.
Зоря зені́тна / околозенитная звезда / Zenithstern / étoile zénithale.—Спостере́ження зені́тних зір для ви́значення змін географі́чної широт́и.
Зоря зложе́на Сек.;—кратна Сек.; [зоря складна ФС; зірка—Лн.Н53] / сложная (множественная) звезда / mehrfacher (zusammengesetzter) Stern/étoile composée;—multiple.
Зоря змінна ФС; ТК6; змінна Сек.; зоря перемінна Льв./переменная звезда / veränderlicher Stern; Veränderliche/étoile variable;—changeante; variable.—Альго́ль нале́жить до змінних зір. Крива́ бли́ску змінно́ї Ді́вна Кі́та.
Зоря ка́рлик (-ка)/звезда карлик/Zwergstern / étoile naine; naine.—Но́ва Рі́с-то́ріс нале́жить до зір ка́рликів.
Зоря ко́льоро́ва Сек.;—барвна Льв./цветная звезда / farbiger Stern/étoile colorée.
Зоря ко́роткозмі́нна (N) / переменная короткопериодическая / Veränderliche kurzer Periode/variable à courte période.
Зоря кратна—з. зложена.
Зоря ле́тюща ХК; пові́трє́ник (-ка) (Кубань); об'я́сник (-ка) (Шевченк. Окр.); зоря па́дуча ТК9; Чрк.63; трут (-та) Г; літа́вець (-вця) Г; мигу́нєць (-ця) Г; [зірда падаюча Св.Ф75; ЛМФІV] / падающая звезда / Sternschnuppe / étoile filante;—tom-bante.—На́родня́ на́зва «пові́трє́ник» ні́би нага́дує, що метебри засві́чуютьс́я в зє́мній атмо́сфе́рі.
Зоря мряко́вінна Сек. / туманная звезда / nebeliger Stern/étoile nébuleuse.
Зоря на́двє́летень (-тня) / звезда супергигант / Supergigantstern/étoile supergéante.—Ви́чення́ парала́ктичного ру́ху гала́кти́чних це́феї́дів показує, що всі вони с зорі вє́летні́ або на́двє́летні́.
Зоря не́західна́ Сек.; [зірда не́заходя́ча Св.Ф53;—цирку́мпольна́ ibid.] / не́заходя́щая звезда / zirkumpolarer Stern / étoile circumpolaire (qui ne se couche jamais).—На́ широт́і Кі́тєва Ка́пє́ля с зоря́ не́західна́.
Зоря не́рухо́ма;—не́ру́шна У; ФС; зі́рда ста́ла ЛФз.; Ог.Ф.129; [—не́подви́жна Св.Ф50] / неподви́жная

звезда / Fixstern/étoile fixe; fixe.—Так зв'язні нерухомі зорі поділяють на великий власний рух.

Зоря нерушима—з. нерухома.

Зоря нехідна /невосходящая звезда/ nicht aufsteigender Stern/étoile toujours cachée;—qui ne se leve jamais.—Усі зорі з південним відхилом, більшим за 90° є зорі нехідні.

Зоря нова Сек.; зірда — ЛМФІV; Нова; Nova/новая звезда; новая/ neuer Stern; Nova/étoile nouvelle; nouvelle.—Місце Нової 1572 року точно не відоме.

Зоря обдута—з. з великою ірадіацією.

Зоря ом'яна Сек. /призрачная звезда/ Trug- (Phantom-)Stern/étoile-fantôme.

Зоря оптично-подвійна Сек. /оптически двойная звезда/ optischer Doppelstern/étoile double optique.

Зоря основна /основная звезда/ Fundamentalstern / étoile fondamentale.—Спостереження основних зір, себто зір з добре відомим простим піднесенням.

Зоря осяяна—з. з великою ірадіацією.

Зоря падуча—з. летюча.

Зоря перемінна—з. змінна.

Зоря періодична Св.Ф.51 /периодическая звезда/ periodischer Stern / étoile périodique.

Зоря північна—заграва Бігунова.

Зоря подвійна ФС.; подвійна /двойная звезда; двойная/Doppelstern; Doppel/ étoile double;—binaire; double.—У Андромеди є подвійна зоря з віддаллю складових на $10''5$. Складники подвійної Lyrae.

Зоря позаосева / экстрааксиальная звезда Сек. / extraaxialer Stern / étoile extra-axiale.

Зоря Полярна—з. Бігунова.

Зоря порівняння Сек. /звезда сравнения/ Bezugs- (Referenz-; Komparations-) Stern / étoile de comparaison.—За зорю порівняння в різничкових спостереженнях беруть будь-яку з основних зір.

Зоря потрійна Лн.Н53 / тройная звезда / dreifacher Stern/étoile triple.

Зоря прибігунова Сек.;—приполярна Ф С; [зірда циркумполярна Св. Ф53] / близполюсная звезда/ Zirkumpolar- (zirkumpolarer) Stern/étoile circompolaire.

Зоря приполярна—з. прибігунова.

Зоря-провідниця /ведущая звезда Сек.—Leitstern/étoile-guide.

Ізофаза Сек./изофаза/Isophase/isophase. Ізохрона затм'юва Сек. /изохрона затмения/ Finsternis-isochrone/isochrone de l'éclipse.

Інструмент астрономічний—прилад астрономічний.

Зоря ранішня—Венера (номенклат. IV).

Зоря Рання—idem.

Зоря Світова—idem.

Зоря складна—з. зложена.

Зоря складова / составляющая звезда/ Bestandstern / étoile composante.—Складові у Дракона—однакової величності 4,7.

Зоря сонцева—з. сонцевого типу.

Зоря сонцевого типу Сек.;—сонцева Сек. / солнечная звезда / Sonnenstern / étoile solaire.

Зоря спектрально-подвійна Сек. / спектрально двойная звезда/ spektraler Doppelstern / binaire spectroscopique; étoile double.

Зоря телескопічна—з. далекозірна.

Зоря темна Сек. / темная звезда/ dunkler Stern / étoile sombre.

Зоря тимчасова Од.; тимчасова / временная звезда; временная / temporärer (zeitweiliger) Stern; Temporäre / étoile temporaire; temporaire.—Більшість Нових належить до зір тимчасових. Зміна яскравості тимчасової 1900 року.

Зоря туманна—комета.

Зоря фізично-подвійна ЛФз.659 / физически двойная звезда/ physischer Doppelstern/binaire physique; étoile double.

Зоря хвостата—комета.

Зоряний—зоряний.

Зоряний ХК; зірний (Київщ.); зоряний Г; зоряний Г; зорешилий Г; зірдяний Г; [озвізлений ЛМФІV] / звездный / Stern-; gestirnt / d'étoiles; étoile.—(порівн. Зоревий).—Зоряне небо робить оберт за 24 зореві години.

Зоряниця—зоря.

Зоряний—зоряний.

Зрівняння—рівнодення.

Зрівноваження—зрівноважування.

Зрівноважування Сек.; зрівноваження; вирівнювання; вирівнювання Рд.П.С. 126; урівноваження Граб.151 / уравнивание, уравнивание / Ausgleichung/compensation.

Зрівнювати—рівнювати.

Зупінка планетна ХК; стояння—ХК; / остановка планеты/Stillstand (Station) eines Planeten/station de la planète.—Після зупінки довшньої планети її елонгація ще який час більшає.

З'їтиж (-ку) (N); зіткнення Ал.30; Т.К.5; сутичка Вр.37,Кр.К32 / столкновение / Zusammenstoß / rencontre.—Нова зоря може постати через з'їтиж двох небесних тіл.

Інструмент базовий—прилад основний

Інструмент кутомірний—кутомір.

Інструмент пасажний—прилад перехоловий.

Інструмент універсальний—прилад загальний.

Інтерферометр (-тра) / интерферометр/ Interferometer/ interféromètre. Інструмент меридіанний—прилад південниковий.

Іовіцентричний—юпітероосередковий.

Календар (-ра) Ог.Ф; ХК; Чрк.78; ЛМФІV / календарь / Kalender / calendrier.—Встановити календар, згідний з небесними явищами, було найважливіше завдання астрономії в старовину.

Календар грегорианський ЛФз.630; ХК / григорианский календарь / gregorianisches Kalender / calendrier grégorien.

Календар юліанський ЛФз.360; ХК / юлианский календарь / julianisches Kalender/calendrier julien.—Помилка Юліанського календаря більшає приблизно на 3 дні кожних чотирьох століть.

Канал—перекіп.

Карта—мапа.

Картографічний—мапорисний.

Картографія—мапорисування.

Картометр—мапомір.

Картометрія—мапомірювання.

Каталог зоревий—реєстр зоревий.

Каталог смуговий—реєстр смуговий.

Катастрофа світова / космическая катастрофа / kosmische Katastrophe/catastrophe cosmique.—Nova Pictoris 1925 року свідчить за світовою катастрофою, що справді сталася року 1385.

Квадра—відміна місяцева ІІІ.

Квадра остання—відміна місяцева ІХ.

Квадра перша—відміна місяцева ІV.

Квадра послідня—відміна місяцева ІХ.

Квадрант (-та) азимутний Сек. /азимут-квадрант / Azimutalquadrant / cadran azimutal.

Квадрант муровий / стеной квадрант / Mauerquadrant/cadran mural.

Квадратура ЛМФІV / квадратура / Quadratur / quadrature.—Сатурн у квадратурі з Сонцем.

Квадратура західна / западная квадратура / westliche Quadratur / quadrature occidentale.

Квадратура східна / восточная квадратура / östliche Quadratur/quadrature orientale.

Кватиря—відміна місяцева; 2. відміна місяцева ІІІ.

Кватиря гнила—відміна місяцева ІХ.

Кватиря остання—idem.

Кватиря перша—відміна місяцева ІV.

Кільце (в приладі) Сек.; круг (-а) Мхл.127 Од. / круг / Kreis/cercle.—Пор. Коло.

Ірадіація; осяяння Льв; обдим. Сек.; обдимання Сек.; випромінювання Од. / иррадиация / Irradiation / irradiation/.

Кільце азимутне Мзд.117;—румбичне ibid. / азимутальный круг/Azimutal-kreis/cercle azimutal.

Кільце вертикальне—к. доземне.

Кільце висотне—к. доземне.

Кільце відбивне—к. відбивник.

Кільце відбивник (-ка);—відбивне / отражательный круг / Abprallungs- (Zurückwerfens-) Kreis / cercle de réflexion.

Кільце горизонтальне—к. поземне.

Кільце доземне;—прямовисне;—вертикальне Сек.;—висотне Сек.; круг простовисний Льв.;—вертикальний Мхл.127; [схилокруг ibid.] / вертикальный круг / Vertikal- (Höhen-) Kreis/cercle vertical.

Кільце меридіанне—к. південникове.

Кільце метеорне—коло метеорне.

Кільце південникове Сек.;—меридіанне / меридианный круг / Meridiankreis / cercle méridien.—Південникове кільце замінило муровий квадрант середньовічних обсерваторій.

Кільце піднесення / круг прямого восхождения / Ascensionskreis / cercle d'ascension droite.

Кільце повторне Сек. / повторительный круг / Repetitions- (Repetier-) Kreis / cercle répétiteur.

Кільце поземне Сек.;—горизонтальне / горизонтальный круг / Horizontal-kreis / cercle horizontal.

Кільце положень / позиционный круг; круг положений / Positionskreis / cercle de position.

Кільце прямовисне—к. доземне.

Кільце румбичне—к. азимутне.

Кільце Сатурнове Ст.36; перстень (персня)—Сек. / кольцо Сатурна / Saturnring / anneau de Saturne.—Зокільне й середове Сатурнове кільця.

Клин вимірний—к. мірний.

Клин (-на) мірний Сек.;—вимірний Граб.123 / мерный клин / Messkeil / coin de mesurage.

Коефіцієнт ваговий—сучинник ваговий.

Коефіцієнт залому—сучинник залому.

Коефіцієнт тяжіння—сучинник тяжіння.

Колебання земної осі—нутація.

Колесо поземне—аліада.

Коливання—1. хитання; 2. лібрація.

Коливатися—хитатися.

Коливник (-ка) зрівноважний;—компенсаційний / компенсационный балансир / Kompensationsbalance / balancier compensateur.

Колихання—хитання.
Коліматор (-ра) ЛМФІV; візір (-ра) Сек. / коллиматор / Kollimator/collimateur.
 Коліматор горизонтальний—к. поземний.
Коліматор надірний Сек. / надирный коллиматор / Nadirkollimator / collimateur de nadir.
Коліматор поземний Сек.; — горизонтальний/горизонтальный коллиматор / Horizontalkollimator / collimateur horizontal.
Колімаційний; зірний / коллимационный / Kollimations- / de collimation.—**Колімаційні підбики.**
Колімація Сек. / коллимация / Kollimation/collimation.
Коло (на небесній кулі) / круг / Kreis/cercle.—**Порівн. кільце.**
Коло бігунове Ог.Ф134; ЛФз.627; КЛ.Г10; — полярне ФС;—прибігунове ХК; круг (-га) полярний Чрк.25/полярный круг / Polarkreis/cercle polaire.
Коло велике КСІ / большой круг / grösster Kreis / grand cercle.—**Позем і небесна куля перетинаються по великому колу.**
 Коло вертикальне—к. доземне.
 Коло висоти—к. висотне.
Коло висотне Сек.;—висоті ФС / круг высоты / Höhenkreis / cercle de hauteur.—**Висотне коло проходить через зеніт і світило.**
 Коло відхилень—к. відхилове.
Коло відхилове Сек.;—відхилень ЛФз.622;—збачень РНА137; [круг склонения Св.Ф54] / круг склонений / Abweichungskreis / cercle de déclinaison.—**Відхилове коло в рівніковій układі відповідає колові висотному в układі поземовім.**
Коло годинне ЛМФІV; РНА137;—годинове Сек. / часовой круг / Stundenkreis/cercle horaire.
 Коло годинове—к. годинне.
Коло головне КСІ / главный круг / Hauptkreis / cercle principal.
 Коло горизонтальне—к. поземне.
 Коло деферентне—деферент.
Коло довготне / долготный круг / Längengreis/longitude, méridien.
Коло доземне Од.;—прямовисне;—простовисне ЛФз.;—вертикальне Сек. / вертикальный круг / Vertikalkreis / cercle vertical.
 Коло збочень—відхилове.
 Коло меридіанне—к. південникове.
Коло мале / малый круг / Nebenkreis / petit cercle.—**Плоскі маліх кіл добоного руху нормальні до світової осі.**
Коло метеорне Сек.;—перстень (-сня) метеоритів Т; кільце метеорне Сек. / кольцо метеоритов / Meteorenring / anneau des météores.—**Земля зустрічає метеорне коло Персеїди щороку 10-го серпня.**
Коло Метонове; цикл Метона ЛФз.

500 / Метонов цикл / Meton'scher Zyklus;—Mondzirkel / cycle métonien;—métonique.
 Коло опоручне—рівнолежник.
 Коло перемоги—колюр.
Коло південникове Сек.;—меридіанне—Од./меридианный круг / Meridiankreis/cercle méridien.
Коло поземне Сек.;—горизонтальне / горизонтальный круг / Horizontalkreis / cercle horizontal.
 Коло поземне—обрій.
Коло положень Сек.; круг—ЛМФІV / круг положений / Positionskreis / cercle de position.
 Коло полярне—к. бігунове.
 Коло прибігунове—idem.
 Коло простовисне—к. доземне.
 Коло прямовисне—idem.
 Коло рівнобіжне—рівнолежник.
 Коло рівнолежне—idem.
 Коло ширини—к. широтне.
Коло широтне Сек.;—ширині ЛФз.625 / круг широты / Breitenkreis / cercle de latitude.—**Широтне коло проходить через світило й бігун екліптики.**
Колувати Г / итти кругом / kreisen, sich kreiseln/circuler.—**Навкруги Сонця колує дев'ять великих планет.**
Колур (-ра) ЛФз.627; коло перемоги ЛМФІV / колюр / Kolur, Kolurenkreis/colure.
Колур рівноденний / колур равноденственный / Kolur der Nachtgleichen / colure des équinoxes.
Колур сонцеворотний / колур солнцестояний / Kolur der Sonnenwende / colure des solstices.
Комета Г; Чрк.59; Іш; ЛМФІV; віха Чрк.59; Крк.15; Ср.СВ34; Тмч.; метла Г; мітла Г; зірка з мітлою Крк.15; Г; хвостата зоря ХК; Сп.39; Сг.Ф131; косата зізда Вхн. 3; [туманна зоря Чрк.59] / комета / Komet, Naarenstern / comète.—**Галлеєва комета вернулася 1910 року дуже змінена проти попереднього навороту 1835 року.**
 Комета (не)наворотна — к. (не)періодична.
Комета (не)періодична; (не)наворотна Сек. / (не)периодическая комета / (nicht)periodischer Komet / comète (non)periodique.
Кометний Сек. / кометный / Kometen-/cométaire.—**Кометне ядро. Кометний хвіст. Кометна хмара.**
Кометник (-ка) ЛМФІV; кометопшукач Сек.; кометознахідник (-ка) Сек.; [кометопшукальна труба Вр.9] / кометопшукатель / Kometensucher / chercheur de comètes.
Кометографічний Сек. / кометографический / kometographisch / cométographique.
Кометографія / кометография / Kometographie / cométographie.
 Кометознахідник—кометник.
 Кометопшукач—idem.

Компаратр (-ра) Граб.124; порівнювач (-ча) Сек. / компаратор, сравнитель / Komparator, Lattenvergleichsapparat/comparateur.
 Константа аберацийна — стала аберацийна.
 Константа сонцева—стала сонцева.
 Констеляція—сузір'я.
 Констеляція зодіака—сузір'я зв'язуючє.
 Конус північний—стіжок притінковий.
 Конус тіні—стіжок тіневий.
 Коньюнкція—сполука.
 Координата—сурядна.
 Координата азимутна — сурядна азимутна.
 Координата видима—сурядна видима.
 Координата галактична—сурядна галактична.
 Координата геліоцентрична—сурядна сонцесередкова.
 Координата географічна—сурядна географічна.
 Координата геодезична—сурядна геодезична.
 Координата геоцентрична — сурядна землесередкова.
 Координата годинна—сурядна годинна.
 Координата горизонтальна — сурядна поземна.
 Координата екваторіяльна—сурядна рівникова.
 Координата екліптична — сурядна екліптична.
 Координата полярна — сурядна бігунова.
 Координата середня — сурядна середня.
 Координата сонцесередкова — сурядна сонцесередкова.
 Координата справжня — сурядна справжня.
 Координата сферична — сурядна кульова.
Корона сонцева Сек.;—Сонця ЛМФІV;—соняшна ХК; вінець (-нці) лучистий Св.Ф. / солнечная корона / Sonnenkronen / couronne du Soleil;—solaire.—**Сонцеву корону можна спостерігати тільки під час повної сонцевої затьми.**
 Корона Сонця—к. сонцева.
 Корона соняшна—idem.
Корональний/корональный/koronal/ coronal.—**Досліди змін у корональній будові.**
 Космічний—світовий.
 Космогонічний—світотвірний.
 Космогонія—світотвір.
 Космографія—опис світу.
 Космологія—світознавство.
 Космос—світ.
Кота (тріангуляційна) Ч.Т.204 / Кота / Kote/cote.
Кравид (-ду) місяцевий Сек. / лунный ландшафт / Mondlandschaft / paysage lunaire.
 Крайнебо—обрій.
 Крапля чорна—зв'язка чорна.

Кратер (-ра)/кратер / Krater / cratère.—**На дні багатьох місяцевих кратерів спостерігаємо стіжкові підбищення.**
Крива рівновисотна Сек.; поземина Мір; горизонтальна Сек. / горизонталь, кривая горизонталей / Höhenkurve / courbe de niveau.
Крило годинне; пояс (-са)—/часовой пояс / Stundenspindel/fuseau horaire.—**Двадцять чотирь годинні крила.**
Крісло спостережницьке / наблюдательское кресло / Beobachtersessel/chaise d'observateur, d'observation.
 Круг—1. кільце; 2. обрій.
 Круг вертикальний—кільце доземне.
 Круг воздушний—атмосфера.
 Круг поворотний—зворотник.
 Круг положень—коло положень.
 Круг полярний—коло бігунове.
 Круг простовисний—кільце доземне.
 Круг склонения—коло відхилове.
 Круг Сонця—кружало сонцеве.
 Круглість—кулястість.
 Круглота—idem.
 Круглястий—кулястий.
Кружало сонцеве Сек.; **диск (-ку)**—Сек. **кружок (-жк)** соняшний РПСІІ 15; круг Сонця Лк.Н16 / солнечный диск / Sonnenscheibe/disque solaire.—**Сонцеве кружало коло обрїю має еліптичний вигляд.**
Кружальце дифракційне / дифракционный диск / Diffractionsscheibe/disque de diffraction.—**Образ зорі є не точка, а маленке дифракційне кружальце.**
 Круження—обіг І.
 Кружити(ся)—обігати.
 Кружання—оберт І.
 Кружок соняшний—кружало сонцеве.
 Крутитися—обертатися.
 Кулистий—кулястий.
 Кулистість—кулястість.
Куля І; ЛМФ; **сфера** КСІ / сфера, шар / Kugel Sphäre / sphere.
 Куля ІІ—гльоб.
Куля армілярна; сфера—/армиллярная сфера / Armillarsphäre, Armille/sphère armillaire.
 Куля вогненна—болід.
 Куля вогниста—idem.
 Куля всесвітня—к. небесна.
Куля земна ЛФз.29; ХК; ТР11; ФС; [—земська РНА94; / гльоб ГМ] / земной шар / Erdkugel / globe terrestre.—**Перші відомі нам спроби визначити розмір земної кулі належать Ератостенові.**
 Куля земська—к. земна.
Куля кристалічна Сек.; **сфера**—ХК / хрустальная сфера / kristallinische Sphäre/sphère cristalline;—de cristal.
Куля небесна ЛФз.622; **сфера**—Х К; куля всесвітня РНА.144 / небесная сфера / Himmelskugel / sphere céleste; globe.
 Куля небесна—гльоб небесний.
 Куля огненна—болід.
 Куля огниста—idem.

Кулястий У; кулястий ЛММ; круглястий у / шарообразный / kugelförmig / sphérique.
 Кулястість (-тости) Мхл.5; кулястість (-тости) ХК; сферичність (-ности) Мхл.5; круглість (-тости) П; округлість (-тости) Мхл.5; круглота Т. / шарообразность / Kugelförmigkeit / sphéricité.
 Кульмінаційний ЛМФІV; КГ2; вершковий Льв. / кульминационный / Kulminations- / culminant; de culmination.—Кульмінаційна висота зорі.
 Кульмінація ЛМФІV; Ог.Ф132; південникування ХК / кульминация / Kulmination/culmination.
 Кульмінація горішня ЛМФІV; ХК; — горою Сек.; [—полуднева КГ12] / верхня кульминация / obere Kulmination/culmination supérieure.—Бігунова в горішній кульмінації.—Див. також перехід горішній.
 Кульмінація горою—к. горішня.
 Кульмінація долишня ЛМФІV; ХК; — долом Сек.; —нижня Св. Ф 53 / нижня кульминация / untere Kulmination/culmination inférieure.—Осередок Сонця в долишній кульмінації—опівночі. Див. також перехід долишній.
 Кульмінація долом—к. долишня.
 Кульмінація нижня—idem.
 Кульмінація полуднева—к. горішня.
 Кульмінувати ЛМФІV; ХК; південникувати ХК / кульминировать / kulminieren / culminieren.—Капеля кульмінувала долом опівночі.
 Куна звідна—рій зоряний.
 Кут (-та) абераційний Сек. / абераційний угол / Aberrationswinkel / angle d'aberration.
 Кут астролябійний—к. астролябійний.
 Кут астролябійний Мэл.113; астроля-

бійний Сек. / астролябический угол / astrolabischer Winkel / angle astrolabique.

Кут вертикальний—к. доземний.
 Кут вертикальний—к. прямовисний.
 Кут годинний ЛМФІV; ФС. ХК; — годинний/часовой угол / Stundenwinkel / angle horaire.—Замість змінного годинного кута в рівніковій укладі вводять постійну сурадну—просте піднесення.

Кут годинний—к. годинний.
 Кут горизонтальний—к. поземний.
 Кут доземний Сек.; —вертикальний; Сек.; прямовисний; —простовисний Льв. / вертикальний угол / Vertikalwinkel / angle vertical.

Кут зору КСІ;—напрямків ibid.;—зріння ЛМФІV / угол зрення / Sehenswinkel / angle de la vue.

Кут зріння—к. зору.
 Кут напрямків—idem.

Кут напрямний Льв. дирекционный угол / Richtungswinkel / angle directeur.

Кут паралактичний Сек. / паралактический угол / parallaktischer Winkel / angle parallactique.

Кут поземний;—горизонтальний Сек. / горизонтальний угол / Horizontalwinkel / angle horizontal.

Кут позиційний—к. положення.

Кут положення ЛМФІV; —позиційний Сек. / позиційний угол / Positionswinkel / angle de position.

Кут простовисний—к. доземний.
 Кут прямовисний—idem.

Кутомір (-ра) Сек.; інструмент (-та) кутомірний Мхл.19; пристрій (-рою) Граб. 200; гоніометр Лис.П179 / угломерный инструмент, гониометр / Winkelmessinstrument; Goniometer, Winkelmesser / goniometre, appareil pour mesurer les angles.

Кучма кометна—оболона к.

Л

Лата вимірова—брус мірний.
 Лата кінцева—брус кінцевий.
 Лата рискава—брус рисковий.
 Лежень—чип.
 Лібеля—поземниця.
 Лібраційний / либрационный / Librations- / de libration.—Лібраційний рух Місяця відкриває нам частину його невидимої півкулі.
 Лібрація ЛМФІV; коливання Сек. / либрация / Libration / libration.
 Лібрація бічна / боковая либрация / Seitenlibration / libration latérale.
 Лібрація видима / кажущаяся либрация / scheinbare Libration / libration apparente.
 Лібрація довготна / либрация по долготе / Libration in Länge / libration en longitude.—Визначаючи положення плям на Меркурії, взяли на увагу змінну меркуросеред-

кову широту Землі й довготну лібрацію.

Лібрація оптична Сек. / оптическая либрация / optische Libration / libration optique.

Лібрація справжня / действительная либрация / wahre Libration / libration vraie.

Лібрація фізична Сек. / физическая либрация / physische Libration / libration—physique.

Лібрація широтна / либрация по широте / Libration in Breite / libration en latitude.—Через брак достатніх даних на широтну лібрацію Меркура не вважали.

Лімб (-ба) Граб. 152; коловий обр'уч (-ча) Л.Фз.13 / лимб / Limbus, Ring, Kreisplatte / limbe.

Лінеал паралактичний—лінійка паралактична.

Лінійка паралактична Сек.; лінеал (-ла) —Льв.; трикетрум (-ма) Льв. / паралактическая линейка / parallaktische Lineal / règle parallactique.

Лінія апсидів—л. апсидна.
 Лінія апсидна Сек.;—апсидів ЛФз.632 / линия апсид / Apsidenlinie / ligne des apsides.—Апсидна лінія, що сполучає приземну й відземну точку Місяцевої орбіти, безперервно змінює своє положення в площі орбіти.

Лінія виступніва;—протуберантна / протуберанцевая линия / Protuberanzstreifen / raie protubérante.—Виступніва лінія в сонцевому спектрі.

Лінія візирна—л. зірна.
 Лінія візирування—idem.

Лінія візова—idem.

Лінія вузлів—л. вузлова.
 Лінія вузлова ФС;—вузлів ЛФз.639 / линия узлов / Knotenlinie / ligne des noeuds.

Лінія геодезична Сек. / геодезическая линия / geodätische Linie / ligne géodésique.

Лінія демаркаційна ХК;—розділова / демаркационная линия / Demarkationslinie / ligne de démarcation.—Демаркаційна або розділова лінія проходить Великим Океаном через Берінгову протоку.

Лінія земна—л. телюрична.

Лінія зірна Граб.64;—спрямовання Сек.;—візова Мэл.91;—націлу Мхл.65; [—візирна Мэл.90;—візирування Мхл.65] / визирная линия, —наведение / Absehlilie / ligne visuelle.

Лінія зірна—л. колімаційна.

Лінія зору—idem.

Лінія колімаційна;—зору Сек.;—зірна Гд.С / коллимационная линия / Kollimationslinie / ligne de collimation.

Лінія корональна / корональная линия / Koronalstreifen / raie coronale.

Лінія мряковінна / небулярная линия /

Nebularstreifen / raie nébulaire, ligne.—

Лінія націлу—л. зірна.

Лінія опівденна ХК;—полуденна ЛМФІV; Ог.Ф129;—полуднева ЛФз.618; / полуденная линия / Mittaglinie / ligne du midi.

Лінія полуденна—л. опівденна.

Лінія полуднева—idem.

Лінія протуберантна—л. виступніва.

Лінія рівноденна—л. рівноденна.

Лінія рівноденна Сек.;—рівноденна ЛМФІV / равноденственная линия / Aquinoxiallinie / ligne équinoxiale.

Лінія розділова—л. демаркаційна.

Лінія спрямовання—л. зірна.

Лінія телюрична;—земна / теллурическая линия / tellurischer Streifen / raie (ligne) tellurique.

Літавець—зоря летюча.

Літо Г / лето / Sommer / été.—Час від літнього сонцезвороту до осіннього зрівняння в астрономічне літо.

Літочислення; літочот А. / времяисчисление; летоисчисление / Zeitberechnung, Chronologie / chronologie.

Літочот—літочислення.

Лічозір—астролог.

Лук денний—дуга денна.

Лук нічний—дуга нічна.

Лунація—місяць синодичний.

Лупати—мигтіти.

Луч—промінь П.

Люмінозність (-ности) Льв. / люминозность / Luminosität / luminosité.

Люнета астрономічна—труба астрономічна.

Люнета земна—труба земна.

Люнета провідниця—труба-провідниця.

Люнета прозירה—труба земна.

Лада банна / купольный люк / Kuppel-lade / trappe de la coupole.

Мандрівка—перехід.

М

Мана Граб.11; карта Граб.37 / карта / Karte / carte.

Мапа земних півкуль—пляні Льв.об.

Мана зорєва / звездная карта / Sternkarte / carte stellaire.

Мана небесна / небесная карта / Himmelskarte / carte céleste.

Мапографія—мапорисування.

Мапометрія—мапоміряння.

Мапомір (-ра) Сек.; картометр (-тра) / картометр / Kartometer / cartometre.

Мапоміряння Сек.; мапометрія; картометр / картометрия / Kartometrie / cartometrie.

Мапорісний Сек.; картографічний / картографический / kartographisch / cartographique.—Мапорісні проєкції.

Мапорисування Сек.; картографія; мапографія / картография / Kartographie / cartographie.

Марсознавець (-ця) ареограф (-фа) / ареограф / Areograph / areographie.

Марсознавство; ареографія / ареография / Areographie / areographie.

Марсоосередковий; ареоцентричний; марсоосередний; / ареоцентрический / areozentrisch / areocentrique.—Марсоосередкові сурадні.

Марсоосередний—марсоосередковий.

Маса заколотна—м. збурна.

Маса збурна Сек.;—заколотна Сек.;—пертурбаційна / возмущающая масса / Störungsmasse / masse perturbatrice;—troubante.—Нерівності Уранового руху доводили існування великої збурної маси—Нептун.

Маса кризова / критическая масса / kritische Masse / masse critique.—Зорєві маси близько до кризової.

Маса пертурбаційна—м. збурна.

Машіна ділильна;—дільна Сек. / дели-
тельная машина/ Teilmaschine/ ma-
chine à diviser.

Машина дільна—м. ділильна.

Маятник—хитун.

Маятник компенсаційний — хитун-
зрівноважник.

Маятник конічний—хитун стійко-
вий.

Маятник секундовий—хитун секун-
довий.

Межа похибок—границя п.

Межизірний / міжзвездний / zwi-
schenstern-; intersideral; / intersidéral;
interstellaire;—Межизірний простір.
Міжпланетний/міжпланетний/ zwi-
schenplanetar / interplanétaire. — Ме-
жипланетна сполука. Опір межипланетного середовища.

Мережа геометрична — сітка гео-
метрична.

Меридіан—південник.

Меридіанний—південниковий.

Меркуроосередковий; гермоцентричний;
меркуроосередний / гермоцентриче-
ський/hermozentrisch/hermocentrique.—
Меркуроосередня широта.

Меркуроосередний—меркуроосеред-
ковий.

Мет—проекція.

Мет картографічний—проекція ма-
порисна.

Мет кулястий—проекція кульова.

Мет плоский—проекція плоска.

Мет поземний—проекція поземна.

Мет стереографічний—проекція сте-
реографічна.

Мет сферичний—проекція кульова.

Мет сфероїдний—проекція сферої-
дична.

Метеор (-ра). Ог.Ф.131; ЛМФІV /
метеор / Meteor / météore.—Див. та-
кож Зоря летюча.

Метеорит (-та) Л.Ф.653; Т.К.8Бр.
53; / метеорит / Meteorit/météorite.

Метеоритний / метеоритний/meteorisch/
météoritique.

Метеорний; метеоровий / метеорний/
meteorisch / météorique.—Метеорні
камні. Метеорне залізо. Метеорний
потік.

Метеоровий—метеорний.

Метеороїд (-да) / метеороїд / Meteoroid/
météoroïde.

Метла—комета.

Метода—спосіб.

Метода диференціальна — спосіб
різничковий.

Метр (-тра) нормальний Граб.123/нор-
мальний метр / Normalmeter / mètre
normal.—Нормальний метр перехо-
дується в Паризькому Bureau des Lon-
gitudes.

Механіка небесна ХК.; ЛС4 / небес-
ная механика / Mechanik des Himmels,
Himmelsmechanik/mécanique céleste.—
Завдання небесної механіки спроби-
ється через невеличкі нахили площ
планетних орбіт до площі екліптики.

Миготіння—мигтіння.

Миготіти—мигтіти.

Миготливий Г / сильно мерцающий/
stark schimmernd / fort scintillant.

Мигтіння ТСп.6; миготіння Т; блі-
мання ЛМФІV; Сп.6; ХК; / мерца-
ние / Funkeln, Schimmer, Flimmern/
scintillation.

Мигтіння барове /хроматическое мер-
цание / chromatisches Funkeln / scin-
tillation chromatique.—При достат-
ній зенітній віддалі планети з'явля-
ється барове мигтіння, часом вельми
виразне.

Мигтіти Т; миготіти Т; бліматити
ХК; лупати (Переяславц.) / мерцать/
schimmern, funkeln/ scintiller.—Пла-
нети не мигтять.

Мигунець—зоря летюча.

Мир—світ.

Мікрометр базовий — м. осново-
вий.

Мікрометр (-тра) безособовий / безлич-
ний мікрометр Сек. / unpersönlicher
Mikrometer / micromètre impersonnel.

Мікрометр гвинтовий;—шрубівий/вин-
тової мікрометр / Schraubmikro-
meter / micromètre des vis.

Мікрометр кільцевий/кольцевої мікро-
метр / Ringmikrometer / micromètre
annulaire.

Мікрометр коловий / круговий мікро-
метр / Kreismikrometer / micromètre
circulaire.

Мікрометр нитковий ЛМФІV / нитя-
ний мікрометр/Faden- (Filar-) Mikro-
meter / micromètre filaire.

Мікрометр об'єктивний / об'єктивний
мікрометр / Objektivmikrometer / mic-
romètre d'objectif.

Мікрометр оснований;—базовий / базис-
ний мікрометр / Basismikrometer/mi-
cromètre de base.

Мікрометр шрубівий — м. гвинто-
вий.

Мікроскоп вчитний—м. прочитний.

Мікроскоп відчитний—idem.

Мікроскоп (-па) окулярний;—очниковий/
окулярний мікроскоп / Okularmik-
roskop / microscope oculaire.

Мікроскоп очниковий—м. окуляр-
ний.

Мікроскоп прочитний;—вчитний Сек.;
відчитний Льв. / отсчетный микро-
скоп / Ablesemikroskop / microscope de
lecture.

Міна—затяма.

Мінення—idem.

Мінення часткове—затяма частинна.

Мінитися—затемнюватися.

Міну́та (дуги, кута) КСІ / минута/
Minute / minute.—Видимий попере-
чик Місяця дорівнює приблизно 30 мі-
нутам дуги (30').

Міну́та—хвилина.

Міну́тний Сек. (за кут, дугу) / минут-
ный / Minuten- / de minute.—Кільке
з п'ятихвилинним поділом.

Міра кінцева—етальон р.

Міра правильна—етальон нормаль-
ний.

Міра рискова—етальон р.

Міра/мира/Mire / mire.—За міру може
правити кожний далекіи земний
предмет.

Місце видиме;—позірне Льв. / видимое
место / scheinbarer Ort / lieu apparent.

Місце геоцентричне—м. землеосе-
редкове.

Місце землеосередкове Сек.;—землеосе-
редне Льв.;—геоцентричне ХК / гео-
центрическое место / geozentrischer
Ort/lieu géocentrique.

Місце землеосередне—м. землеосе-
редкове.

Місце нормальне/нормальное место/Nor-
malort / lieu normal.—Визначаючи
перші кометної орбіти з багатьох
спостережень, сполучають кілька спо-
стережень у так зване нормальне
місце.

Місце позірне—м. видиме.

Місце справжнє /истинное место/wahrer
Ort/ lieu vrai; situation réelle.

Місце уявне /фиктивное место/fiktiver
Ort/ lieu fictif.—Визначаючи орбіту
відкритого небесного тіла, спостере-
ження зводять до уявного місця—lo-
cus fictus, щоб до точки перетину
площі екліптики з зоровим променем,
що йде від тіла до місця спостере-
ження.

Місяцевий Г./лунний / Mond- / lunaire.
(Порівн. Місячний).Місяцеве кружало.
Місяцеві гори.

Місяцезнавець (-вця); селенограф (-фа)/
селенограф / Selenograph / sélénog-
raphe.

Місяцезна́вство; селенографія / селено-
графія / Selenographie/sélénographie.

Місяцеосередковий; місяцеосередний; се-
леноцентричний Сек. / селеноцентри-
ческий / selenozentrisch / sélénocentri-
que.—Місяцеосередкові сурядні.

Місяцеосередний — місяцеосередко-
вий.

Місяце-сонцевий / лунно-солнечный / lu-
nisolar/ lunisolaire.

Місяць (-ця) І / луна / Mond/Lune.—
Після нову за два-три дні настає
Новий Місяць, або Молодік.

Місяць (-ця) ІІ / місяц / Monat / mois.—
Дев'яна́дцять місяців року.

Місяць ІІІ—супутник.

Місяць аномалістичний ЛМФІV / ано-
малістический месяц/anomalistischer
Monat / mois anomalistique.—Анома-
лістичний місяць дорівнює 27 дням
18 хвилинам 33 секундам.

Місяць драконічний ФС;—змівий Л.
Фз. 639;—смочий ЛМФІV / дракони-
ческий месяц/Drachenmonat, drakoni-
scher Monat / mois dracónitique.—Час
між двома переходами Місяця через
вузлову точку звуть драконічним мі-
сяцем.

Місяць зоряний—м. зоряний.

Місяць зворотниковий;—тропічний/тро-

пический месяц/ tropischer Monat/
mois tropique.—Протягом зворотни-
кового місяця наш супутник робить
оберт відносно до рівноденного кола.

Місяць змівий—м. драконічний.

Місяць зоряний Сек.;—сидеричний
ЛМФІV; ХК;—зоряний ЛФз.
638;—сидеричний РНА165 / сидери-
ческий месяц / siderischer Monat/mois
sidéral.—Зоряний місяць коротший за
синодичний сльв на два дні.

Місяць недобір — відміна місяцева
V.

Місяць новий—відміна місяцева І.

Місяць сидеричний—м. зоряний.

Місяць сидеричний—idem.

Місяць синодальний—м. синодич-
ний.

Місяць синодичний Л.Фз.499; лунація
Сек.; місяць синодичний РНА.164;
[—синодальний Ог.Ф.143] / лунний
месяц / synodischer Monat, Lunation/
mois lunaire;—synodique.—За синодич-
ний місяць відбудеться весь ряд Міся-
цевих відмін.

Місяць синодичний — м. синодич-
ний.

Місяць смочий—м. драконічний.

Місяць старий — відміна місяце-
ва Х.

Місяць тропічний—м. зворотни-
ковий.

Місяць у розі—відміна місяцева ХІ.

Місячний І ХК / лунний / mondhell,
Mond- / de Lune; lunaire.—Місячна
ніч. (Порівн. Місяцевий).

Місячний ІІ / місячний / Monats-; monat-
lich / mensuel.—Місячна нутація.

Мітла—комета.

Мітла комети—хвіст кометний.

Молодик—відміна Місяцева ІІ.

Момент—година ІІ.

Момент (-ту) заходівий Сек.; хвиля за-
ходу Л.Фз.622 / момент заката—за-
хода / Moment des Unterganges/mo-
ment du coucher.—У російському
астрономічному календарі заходіві і
сходіві моменти для Сонця й Місяця
дано на кожний день року для широт
56°.

Момент сходівий Сек.; хвиля сходу Л.
Фз.613 / момент восхода / Moment des
Aufganges/moment du lever.

Монтування—устава.

Мрачність—мряковина.

Мряковина Л.Фз.632; ЛМФІV; Мл.
М71; Р.391; мрачність (-ности) Тмч.
мряковиння РНВс.15; [туманність
(-ости) ФС; ХК; Чрк.75; Ал.14;
ХССт. 46] / туманность / Nebel/
nébuleuse; nébuleusité.

Мряковина безвидна — м. безпо-
статна.

Мряковина безбстатна Сек.;—безвид-
на;—безформа/ бесформенная туман-
ность / amorpher Nebel / nébuleuse
amorphe.

Мряковина безформа — м. безпо-
статна.

Мряковина веретенувата Сек. /веретенообразная туманность/ spindelförmiger Nebel/ nébuleuse fusiforme.
 Мряковина видовжена Сек.; /удлиненная туманность/ verlängerter Nebel/ nébuleuse allongée.
 Мряковина газова Сек. /газовая туманность/ gasförmiger Nebel/ nébuleuse gazeuse.—Спектр відразу показує, як мряковина перед нами: зоряна чи газова.
 Мряковина галактична /галактическая туманность/ galaktischer Nebel/ nébuleuse galactique.
 Мряковина еліптична Л.Фз.662; /эллиптическая туманность/ elliptischer Nebel/ nébuleuse elliptique.
 Мряковина зложена /сложная туманность/ zusammengesetzter Nebel/ nébuleuse multiple.
 Мряковина змінна /переменная туманность/ veränderlicher Nebel/ nébuleuse variable.
 Мряковина зорєва /звездная туманность/ Sternnebel/ nébuleuse stellaire.—Власний рух деяких зорєвих мряковин перевищує тисячу кілометрів на секунду.
 Мряковина кільцева Сек.;—перстенєва Л.Фз.662 /кольцеобразная туманность/ ringförmiger (Ring-) Nebel/ nébuleuse annulaire;—semblable à un anneau.
 Мряковина крабувата /крабовидная туманность/ krabenförmiger Nebel/ nébuleuse en forme de crabe.
 Мряковина неправильна ЛМФІV; /неправильная туманность/ unregelmässiger Nebel/ nébuleuse irrégulière.
 Мряковина (не)роздільна Сек. / (не)разрешимая туманность/ (un)trennbarer Nebel/ nébuleuse (ir)résoluble.—Зорєві мряковини здебільшого залиша-

ються нероздільні навіть для най-більших далекодів.
 Мряковина первинна/первичная туманность/ Primitivnebel/ nébuleuse primitive.
 Мряковина перстенева—м. кільцева.
 Мряковина планетарна ЛМФІV;—планетаста Сек. /планетарная туманность/ planetarischer Nebel/ nébuleuse planétaire.
 Мряковина планетаста—м. планетарна.
 Мряковина подвійна /двойная туманность/ Doppelnebel/ nébuleuse double.
 Мряковина позагалактична /экстрагалактическая туманность/ extragalaktischer Nebel/ nébuleuse extragalactique.
 Мряковина правильна ЛМФІV; /правильная туманность/ regelmässiger Nebel/ nébuleuse régulière.
 Мряковина серпувата Сек. /серпообразная туманность/ sichelförmiger Nebel/ nébuleuse falciforme.
 Мряковина скручена—м. спіральна.
 Мряковина сочківата /чечевицеобразная туманность/ linseförmiger Nebel/ nébuleuse lenticulaire.
 Мряковина спіральна Л.Фз.662;—скручена ЛМФІV /спиральная туманность/ Spiralnebel/ nébuleuse en spirale;—spirale.
 Мряковина сфероїдична /сфероидальная туманность/ sphäroidischer Nebel/ nébuleuse sphéroïdale.
 Мряковина темна/темная туманность/ dunkler Nebel/ nébuleuse obscure.
 Мряковинний; небулярний Сек. /небулярный/ nebular, Nebular/ nébulaire.
 Мряковиння—мряковина.

Н

Навід (-воду); наставка Сек. /наведение/ Zielung/pointé.
 Наводити, навести; наставляти, наставити Сек.; спрямовувати, спрямувати Гд. С; нарихтовувати, нарихтувати Г. /направлять, направить/ richten, zielen / pointer.—Рівникові сурядні дають змогу відразу наводити на світло прилад з паралактичною установою.
 Наворот (-роту) Сек.; поворот (-роту) Г/возвращение/(Zu-) Rückkehr/retour.—Третій наворот комети. Останній поворот Галєвої комети припав на 1910 рік.
 Надір (-ра) ЛМФІV; Ог.Ф128 /надир/ Nadir/ nadir.—Точка небесної кулі, протилежна зенітом, звється надір.
 Надірний /надирный/ Nadir/-de nadir.
 Наклонення екліптики—нахил екліптики.
 Накривання—покрив.
 Намітка кометна—оболонна кометна.
 Напря́м (-му) зенітний/зенитное напра-

вление / Zenithrichtung / direction zénithale.
 Напря́м меридіанний—н. південниковий.
 Напря́м південниковий Сек.;—меридіанний /направление меридиана/ Meridianrichtung / direction du méridien.
 Нарихтовувати, нарихтувати—наводити.
 На світанку ХС /на рассвете/ mit dem Tagesanbruch / à l'aube du jour; à la pointe du jour.
 Насвітлення—вистава.
 Настава—навід.
 Наставати, настати (за Місяць)/народжаться, народиться/ eintreten (vom Mondes).
 Наставляти—наводити.
 Нахил (-лу) екліптики ХК; нахилення—Св.Ф59 /наклонность екліптики/ Schiefe (Inklination) der Ekliptik / obliquité de l'écliptique.—Нахил екліптики становить приблизно 23 ступені 27 мінут.

Нахил орбіти /наклонение орбиты/ Schiefe (Inklination) der Bahn/inclinaison de l'orbite.
 Націл—зорення.
 Націльниця—аліада.
 Націлювання—зорення.
 Небесний/небесный/ Himmels-/ céleste.—Небесна куля. Небесна баня. Небесна мапа.
 Не́бо Лнк.4; ХК; /небо/ Himmel/ ciel.
 Небо вденішнє—н. денне.
 Не́бо денне;—вденішнє /денное небо/ Taghimmel/ciel du jour.
 Небо звідисте—н. зоряне.
 Небо зірне—idem.
 Не́бо зоряне Чрк.65; ХК; ФС;—зірне Сек.;—озвздлене ФС;—звздисте ЛМФІV /звездное небо/ gestirnter (Stern-) Himmel/ciel étoilé.—Зміни зоряного неба протягом року легко з'ясувються орбітним перемістом Землі.
 Не́бо нічне /ночное небо/ Nachthimmel/ ciel nocturne.
 Небо озвздлене—н. зоряне.
 Не́бо південне/южне небо/ Südthimmel/ ciel australe.
 Не́бо північне /северное небо/ Nordthimmel/ciel boréal.
 Небозвід—баня небесна.
 Небосклін—idem.
 Небосклон—обрій.
 Небостав—цельостат.
 Небосхил—баня небесна.
 Небу́лий (-я) Сек.; первень (-вня) мряковинний Льв. /небулий Сек. / Nebulium / nébulium.—Небу́лий є певний стан кінцю й азоту йонізованих в умовах надзвичайно малого тиску.
 Небулярний—мряковинний.
 Незахідний /незаходящий/ zirkumpolar/ qui ne se couche jamais.—Смуга незахідних зір.
 Незораний У; беззірний Сек.; беззірий У [беззораний СМЖ] /беззвездный/ sternlos / sans étoiles.—На Молочній Дорозі натрапляємо на беззірний простір, так званий Вуглевий Яму.
 Немісячний У; [безмісячний Г] /безлунный/ mondlos, mondcheinlos / sans Lune.—Немісячна ніч.
 Непевність середня Рд.П. ПСІІ29 /средняя неуверенность/ mittlere Unsicherheit / incertitude moyenne.
 Нерівність (-ности) віков́а /вековое неравенство/ sekulare Ungleichheit/inégalité séculaire.
 Нерівність довго́змі́нна Сек.;—довгочасна/неравенство большого периода/ langperiodische Ungleichheit / inégalité à longue période.
 Нерівність довгочасна—н. довгозмі́нна.
 Нерівність еліпти́чна /эллиптическое неравенство/ elliptische Ungleichheit / inégalité elliptique.
 Нерівність коротко́змі́нна Сек.;—короткочасна/неравенство малого периода/ kurzperiodische Ungleichheit / inégalité à courte période.

Нерівність коротко́змі́нна—н. коротко́змі́нна.
 Нерівність міся́чна /месячное неравенство/ Monatsungleichheit / inégalité mensuelle.
 Нерівність парала́кти́чна /параллактическое неравенство/ parallaktische Ungleichheit / inégalité parallactique.
 Нерівність ру́ху Сек. /наравенство движения/ Bewegungsungleichheit / inégalité du mouvement.
 Несоняшний У; без Сонця СМЖ /бес-солнечный/ sonnenlos / sans Soleil.—На несоняшнім боці Меркюра має панувати температура міжпланетного простору.
 Неспо́кій (-кою) атмосфе́рний/неспокойствие атмосферы/ Unruhe der Atmosphäre / trouble de l'atmosphère.
 Несхі́дний /невосходящий/ nicht aufsteigender / que ne se leve jamais; toujours caché.—На північному бігуні всі зорі з південним відхилом несхідні.
 Нецентри́сті́сть—експентри́цитет.
 Ні́тка бі́чна Сек. /боковая нить/ Seitenfaden / fil latéral.—Спостережені моменти переходу зорі через бічні нитки зводять до середньої нитки.
 Ні́тка відхи́лова/горизонтальна нить/ Abweichungsfaden/fil de déclinaison.
 Ні́тка го́динна /вертикальна нить/ Stundenfaden/fil horaire.
 Ні́тка мі́кроме́трова /микрометренная нить/ mikrometrischer Faden/fil micro-métrique.
 Ні́тка неру́хом́а /неподвижная нить/ Fixfaden/fil fixe.
 Ні́тка ру́хом́а/подвижная нить/ beweglicher Faden / fil mobile.—Рухом́а нитка дає змогу збільшувати число спостережень зорі близької бігу́ні, не відходячи далеко південника.
 Ні́тка се́редня Сек./средняя нить/ mittlerer Faden/fil moyen;—du milieu.
 Ні́в—відміна міся́цева І.
 Ні́велі́р—рівни́ло.
 Ні́велюва́ння—рівнюва́ння.
 Ні́велюва́ти—рівнюва́ти.
 Ні́веля́ційний—рівнюва́льний.
 Ні́веля́ція—рівнюва́ння.
 Ні́ч бі́ла /белая ночь/ Weissnacht/nuit blanche.—Явище білих ночей на шістдеся́тій рівнолі́жнику спостерігають дуже виразно.
 Ні́ч зоря́на Лк. 13 3; /звездная ночь/ gestirnte Nacht / nuit étoilée.—Зоряно́ї немісячно́ї но́чі можна спостері́гати явище звірокру́жного сві́тла.
 Ні́ч міся́чна Чрк.65 /лунная ночь/ mond- helle Nacht / nuit de Lune; clair de Lune.—Мі́ж першою та останньою ква́дрою пері́ода міся́чних но́чей.
 Ні́чний /но́чно́й/ Nacht-/nocturne.
 Но́ва—зоря но́ва.
 Но́вак, но́вик—відміна міся́ца ва І.
 Но́ворі́ччя—рі́к но́вий.
 Но́ворі́чник—шо́рі́чник.
 Но́ній—но́нійос.

Нобіус (-са) Сек.; нобій (-нія) ЛФз.11/но-
ниус/Nonius/vernier.

Нуль годин—н. годинний.

Нуль (-ля) годинний; нуль годин / нуль
часов/Stundennull/zéro heures.

Нульріса Мхл.69; ріса зерова Льв.;
нульштрих(-ха) ібід.; нулева ріса
ібід. / нулевой штрих / Nullstrich/
trait nul.

Нульштрих—нульріса.

Нутаційний Сек. / нутационный / Nuta-

tion / de nutation.—Нутаційні коли-
вання земної осі.

Нутація ЛМФІV; [колебання земної
осі Св. Ф. 60]—нутація/Nutation/nu-
tation.

Нутація місяцева / лунная нутація/
Mondnutation / nutation lunaire.

Нутація місячна / місячна нутація / mo-
natliche Nutation/nutation mensuelle.

Нутація річна / годовая нутація/jähr-
liche Nutation/nutation annuelle.

О

Обгортка воздушна—атмосфера.

Обгортка кометна—оболона.

Обдим—ірадіація.

Обдимання—idem.

Оберт (-ту) І (N); оборот (-ту) ЛМФІV;
Чрк. 18; обертання Чрк. 17; Ф. С;
[ротация Рд. ПСІ151; кружання
Лк.Н.9] / вращение / Rotation, (Um-)
Drehung / rotation.—Оберт Землі на
її осі спричиняє явища добового руху
небесної кулі.

Оберт ІІ (N); час обороту Сек. / время
вращения / Umdrehungszeit / durée de
rotation.—Оберт Юпітера на його
рівнику дорівнює 9^h 55^m.

Оберт видимий Сек.; оборот позірний
Льв. [—мнимий Св.Ф53] / видимое
вращение / scheinbare Rotation / rota-
tion apparente.

Оберт зоревий Сек.; оборот сидеричний
Рд. ПСІІ / сидерическое вращение/
siderische Rotation / rotation sidé-
rale.

Оберт синодичний / синодическое вра-
щение / synodische Rotation / rotation
synodique.

Обертання—оберт. І.

Обертатися; обернутися Л.Фз.; Чрк. 9;
ФС; ХС; крутитися ФС / вращать-
ся/rotieren, sich umdrehen / tourner.—
Земля обертатися на своїй осі в на-
прямі з заходу на схід.

Об'єктив (-ву); предметник (-ка) Сек.;
шкло 'предметне РНА116 / объектив /
Objektiv/objectif.

Обіг (-гу) І ЛМФ; круження РНА94/
обращение / Umlauf / révolution.—
Кеплерові закони стосуються до обігу
планет навколо Сонця.

Обіг ІІ; час обігу Сек.; / время обра-
щения / Umlaufzeit / durée de révolution;
temps de révolution.—Квадрати пла-
нетних обігів відносяться, як куби
середніх віддалей їх від Сонця (Третій
Кеплерів закон).

Обіг—орбіта.

Обіг аномалістичний / аномалистиче-
ское обращение / anomalistische Um-
laufzeit / révolution anomalistique.

Обіг драконічний / драконическое обра-
щение / drakonische Umlaufzeit / révo-
lution draconitique.

Обіг зворотниковий;—тропічний ЛМФ/
тропическое обращение / tropische Um-
laufzeit / révolution tropique.

Обіг зоревий Сек.;—сидеричний ЛМФ
IV / сидерическое обращение / sideri-
sche Umlaufzeit / révolution sidérale.—
У формулі третього Кеплерового за-
кону мова йде про зореві обіги планет.

Обіг повний ХК / полный оборот / vol-
ler Umlauf / tour complet;—entier; ré-
volution totale.

Обіг сидеричний—об. зоревий.

Обіг синодичний ЛМФІV / синодическое
обращение / synodische Umlaufzeit/
révolution synodique.—Синодичний
обіг Юпітера становить 11,86 років.

Обіг тропічний—о. зворотниковий.
Обігати, обігати Сек.; кружити РНА
87; ЛС1; кружитися ХС; / обегать/
umlaufen / faire le tour de.—Усі пла-
нети обігають Сонце еліптичними
орбітами.

Обігівий / к обращению относящийся /
Umlaufs- / de révolution.—Обігівий
рух планети.

Обіжниця—орбіта.

Обіжник—зоря летюча.

Облямітка; авреоль СМЖ / ореол / Aure-
ole / auréole.—Образ світла оточений
обляміткою.

Оболна кометна; обгортка—Сек.; куч-
ма—Сек.; намітка—Сек.; сійво воло-
хате Чрк. 60, п'ятли Лк.Н59 / оболоч-
ка кометы, косма/Coma, Nebelhülle
(eines Kometen)/chevelure cométaire;—
de la comète.

Оборот—оберт І.

Оборот мнимий—оберт видимий.]

Оборот позірний—idem.

Оборот сидеричний—оберт зоревий.

Образ (-зу) виразний / отчетливое изобра-
жение / deutliches (klares) Bild / image
nette.

Образ вогнищевий;—фокальний / фокаль-
ное изображение / Fokalbild / image
focale.

Образ гарний—об. добрий.

Образ далекозірний; телескопічний / те-
лескопическое изображение / telesko-
pisches Bild / image télescopique.—
Далекозірний образ зорі в дифрак-
ційне кружальце оточене дифракцій-
ними кільцями.

Образ добрий;—гарний / хорошее изо-
бражение / gutes Bild/image bonne.

Образ злий;—кепський / плохое изобра-
жение / schlechtes Bild/image mauvaise.
Образ кепський—об. злий.

Образ невиразний / неотчетливое изобра-
жение / undeutliches Bild / image con-
fuse;—sans netteté.

Образ позаосевий / экстрааксиальное изо-
бражение / extraaxiales Bild / image
extraaxiale.—Позаосеві образи зореві
не діють малі для точних вимірів.

Образ помірний / посредственное изобра-
жение / mässiges Bild/image médiocre.

Образ світлинний;—фотографічний / фо-
тографическое изображение / photo-
graphisches Bild / image photogra-
phique.

Образ спокійний / спокойное изобра-
жение / ruhiges Bild / image calme.—
Пересінок припадала одна ніч спокій-
них образів на дві ясні ночі.

Образ стійкий / устойчивое изображение /
standhaftiges Bild/image stabile.

Образ телескопічний—об. далеко-
зірний.

Образ фокальний—об. вогнищевий.

Образ фотографічний—об. світлин-
ний

Образ хвилястий / волнующееся изобра-
жение / wellendes Bild / image ondu-
lante;—onduleuse;—agitée.

Обріб(-робу) (за спостереження) Сек.;
оброблення Сек. / обработка / Bear-
beitung / préparation.—Обріб спосте-
режень. Обріб даних.

Обрій (обрію) ХКФС; Чрк.3; РНА
145; горизонт (-ту) Св.Ф50; КЛ.Г1
ФС; крайнебо (крайнеба) ФС; [круг
Г; овид Ог.Ф128; РНА.163; коло
поземе Л.Фз.618; небосклон Лвч.3] /
горизонт (линия) / Horizont / horizon.—
За початок астрономічної ночі вва-
жають момент, коли осередок Сонця
вечері перетинає обрій.

Обрій видимий Сек.;—позірний Льв.;
[овид сповідний ЛМФІV] / видимий
горизонт / scheinbarer Horizont / hori-
zon apparent.

Обрій позірний—об. видимий.

Оброблення—обріб.

Оброблювати, обробляти; обробити (за
спостереження) / обрабатывать, обра-
ботать / bearbeiten/préparer.

Обруч коловий—лімб.

Обсерваторія ЛМФІV; спостережня
—Сек.; [звіздарня У] / обсерватория/
Sternwarte, Observatorium / observa-
toire.—На Україні з її прекрасними
кліматичними умовами немає жадної
добре устаткованої обсерваторії.

Добре устаткована Пулковська об-
серваторія більшу частину року поз-
бавлена змоги нормально працювати
через несприятливі кліматичні умови.

Обсерваторія верховінна / горная обсер-
ватория / Bergsternwarte / observatoire
de montagne.

Обставини затьми Сек.;—мінення/об-
стоятельства затмения / Finsternisum-
stände / circonstances de l'éclipse.

Обставини мінення—об. затьми.

Обчислювач(-ча) Сек.; вираховувач(-к) Сек.
вычислитель / Berechner / calculateur.

Овид—обрій.

Овид сповідний—обрій видимий.

Огнева—огнище.

Огнетекучий Сек.; вогнистоплинний
Мл.М40; вогненноплинний КЛ.Г
17; Лк.Н9 / огненножидкий / feuer-
flüssig / pyroliquide.

Огнище ХК; фокус (-са); огнева (-во) РНА119/фокус/Brennpunkt, Fokus/foyer.—Сонце міститься завжди в од-
ному з огнищ планетної орбіти.

Одиниця астрономічна Сек. / астроно-
мическая единица / astronomische
Einheit/unité astronomique.—Віддаль
Юпітера від Сонця в астрономічних
одиницях дорівнює 52.

Одиниця зорева; парсек (-ка) Сек. / звезд-
ная единица / Stern-(Weite) Einheit/
unité stellaire; parsec.—Один парсек
дорівнює 206 265 астрономічних оди-
ниць, або 3,2 світлові роки.

Одиниця планетарна Л.Фз.632 / плане-
тарная единица / planetare Einheit/
unité planétaire.

Озвіздлений—зоряний.

Око голе Чрк.75; ХК;—просто ЛК.
Н.8/невооруженный глаз/unbewaffne-
tes Auge / l'oeil nu.—Нормальним
голим оком можна бачити зорі
тільки перших шести великоостей.

Око просто—око голе.

Округлість—кулястість.

Октант (-та) ЛМФ.ІV / октант/Oktant/
ostant.—Максимум або мінімум ва-
ріації в октантах.

Окуляр (-ра); очник (-ка) Сек.; шкло очне
РНА.116; / окуляр / Augenglas, Oku-
lar/oculaire.

Окуляр від'ємний / отрицательный оку-
ляр / negatives Okular/oculaire négatif.

Окуляр геліоскопічний / гелиоскопиче-
ский окуляр / helioskopisches Okular/
oculaire helioscopique.

Окуляр двоочниковий; двоочник (-ка) Сек. /
двойной окуляр / binokulares Okular/
oculaire binoculaire.

Окуляр додатний / положительный оку-
ляр / positives Okular/oculaire positif.

Окуляр-провідник / ведущий окуляр /
Leitokular / oculaire guide.

Омана зорова Сек.;—позірна РНА147/
обман зрения, оптическая иллюзия/
optische Täuschung/illusion d'optique.—
Збільшений видимий поперечник Сон-
ця коло обрію є один із випадків зоро-
вої омани

Омана позірна—о. зорова.

Опис (-су) всесвіту Льв.; космографія
ЛМФІV; світопис (-су) / космогра-
фия/Kosmographie/cosmographie.

Опівдений ХК; полуденний Сек.; по-
лудневий ЛФз.618 / полуденный/mit-
täglich; Mittag-; mittägig / du midi.—
Опівдenna Сонця висота.

Опівдні Чрк.9; ХК; опівдня Г; ополу-
день Г. / в полдень / mittags, zu
Mittagszeit / à midi.—Гномон каде
опівдні найкоротшу тень.

Опівдня—опівдні.

Опівнічний Сек.; /полуношный / mitternächtlіch / de minuit.—*За Бігунівим колом спостерігають улітку явище опівнічного Сонця.*
Опівночі ХК / в полночь / mitternachts, zu Mitternachtszeit / à minuit.—*Юпітер у протиположні кульмінус опівночі.*
Опозиція—протиполога.
Ополудень—опівдні.
Орбіта Ор.Ф164; ЛКН62; ХК; ТК7 Чрк.18; об'єктива Лвч.3185; доріг РНА95; [шлях ЛМФІV; ЛКН13; Лк.1311; Бр. 12; об'єкт іbid.] /орбита /Orbite, Bahn/orbite.—*Планетні орбіти всі мало різняться з колом.*
Орбіта абсолютна;—безпоглядна/абсолютная орбита/absolute Orbitе / orbite absolue.
Орбіта видима/видимая орбіта /scheinbare Bahn / orbite apparente.
Орбіта видовжена—ор. витягнена.
Орбіта витягнена Од.;—видовжена/удлиненная орбіта/verlängerte Bahn / orbite allongée.—*Ідучи витягнутою орбітою, комета в присонцевій точці має величезну швидкість.*
Орбіта гіперболічна /гиперболическая орбіта / hyperbolische Bahn / orbite hyperbolique.—*Колі початкова швидкість тіла більша за певну величину, орбіта тіла буде гіперболічна.*
Орбіта еліптична /эллиптическая орбіта / elliptische Bahn / orbite elliptique.—*Еліптичні орбіти планетні мало різняться з орбітами коловими.*
Орбіта збурена /возмущенная орбіта / gestörte Bahn / orbite troublée.
Орбіта Кеплерівська /Кеплеровская орбіта/Keppler'sche Orbitе (Bahn) / orbite képlerienne.
Орбіта колова /круговая орбіта / Kreisbahn / orbite circulaire;—ronde.
Орбіта параболічна /параболическая орбіта / parabolische Bahn / orbite parabolique.—*Нахил до екліптики й довгота догірного вузла визначають*

положення площі параболічної орбіти в просторі.
Орбіта проміжна /промежуточная орбіта / Zwischenbahn / orbite intermédiaire.
Орбітний /орбитальный / orbital / orbital; de translation.—*Орбітного характеру власного руху Сонця ще не можна визначити.*
Осадження—устава.
Освіт (-ту) бічний Сек./косое освещение / schiefe Beleuchtung / éclairément oblique.—*Навіть невеличкі нерівності Місяцевої поверхні дають дві тіні при бічному освіті.*
Осереджувати—осереджувати.
Осередкування Льв.; центрування Мхл. 66 / центрировка / Zentrierung / centration.
Осереджувати Льв.; центрувати Мзл. 126; осереджувати/центрировать / zentrieren / centrer.
Осінь (осени) ХК; /осень / Herbst / automne.—*Астрономічна осінь триває від осіннього зрівняння до зимового сонцезвороту.*
Основа ЧТ40; база іbid.; [базис Граб. 113] / базис / Basis, Grundlinie / base.—*Основу, або так звану базу триангуляції рідко беруть більшу за 20 кілометрів.*
Оснóвовий Сек.; базовий / базисный / Basis / de base.—*Оснóвовий пмір.*
Основна дана орбітна—первень орбітний.
Осцилювати—хитатися.
Осциляція—хитання.
Осяяння—ірадіація.
Отвір (-вору) (об'єктива) /отверстие (об'єктива) / Objektivöffnung / ouverture (de l'objectif).—*Отвір об'єктива в люнеті київського астрографа дорівнює 243 міліметрам.*
Отвір корисний / полезное отверстие / nützliche Öffnung / ouverture utile.—*Спостереження робили з трубою на 0т. 05 корисного отвору.*
Очник—окуляр.

П

Падівще (N); точка падіння / точка падения / Einfallspunkt / point d'impact.—*Падівще боїда.*
Пара важкороздільна Сек. / трудноразделимая пара / schwertrennbare Paar / couple difficile à dédoubler.
Пара зорєва /звездная пара / Sternpaar / couple d'étoiles.
Пара зорова;—оптична/оптическая пара / optisches Paar / couple optique.—*Дві близькі зорі можуть бути фактично незалежні одна від одної; вони утворюють поді зорову пару.*
Пара легкороздільна Сек. / легкоразделимая пара / leichttrennbare Paar / couple facile à dédoubler.
Пара оптична—п. зорова.
Пара фізична /физическая пара / physi-

sches Paar / couple physique.—*Фізичні пари утворюють орбітну систему.*
Паралакса ЛМФІV / параллак / Parallaxe / parallaxe.—*Спроби помітити зореві паралакси сивіє тріста років не мали успіху.*
Паралакса абсолютна Сек.;—безпоглядна/абсолютный параллак / absolute Parallaxe / parallaxe absolue.
Паралакса безпоглядна—п. абсолютна.
Паралакса від'ємна /отрицательный параллак / negative Parallaxe / parallaxe négative.
Паралакса відносна Сек.;—поглядна Сек. /относительный параллак / relative Parallaxe / parallaxe relative.

Паралакса вікова Льв.;—секулярна Льв. /вековой параллак / Sekularparallaxe / parallaxe séculaire.
Паралакса геліоцентрична—п. сонцеосередкова.
Паралакса геоцентрична—п. землеосередкова.
Паралакса горизонтальна—п. поземна.
Паралакса денна—п. добова.
Паралакса добова ХК; [—денна ЛМФІV] /суточний параллак / tägliche Parallaxe / parallaxe diurne.—*Визначаючи положення Місяця, вводять поправку на добову паралаксу.*
Паралакса екваторіяльна—п. рівникова.
Паралакса землеосередкова Сек.;—геоцентрична ЛМФІV;—землеосередня Льв. / геоцентрический параллак / geozentrische Parallaxe / parallaxe géocentrique.—*Землеосередкова або добова паралакса в кут між двома напрямками поведеними від світила: один—до спостеріжника, другий—до осередку Землі.*
Паралакса землеосередня—п. землеосередкова.
Паралакса ниткова Льв. / параллак нитей / Fadenparallaxe / parallaxe des fils
Паралакса поглядна—п. відносна.
Паралакса поземна ЛМФІV;—горизонтальна Св.Ф.60 /горизонтальный параллак / Horizontalparallaxe / parallaxe horizontale.—*Рівникова поземна паралакса Сонця дорівнює 8" 80.*
Паралакса рівникова Сек.;—екваторіяльна Сек. /экваториальный параллак / Äquatorialparallaxe / parallaxe équatoriale.
Паралакса річна ЛМФІV;—рокова /годовой параллак / jährliche Parallaxe / parallaxe annuelle.—*Відкриття річної паралакси розв'язувало питання про віддалі нерухомих зір.*
Паралакса рокова—п. річна.
Паралакса секулярна—п. вікова.
Паралакса середня Сек. /средний параллак / mittlere Parallaxe / parallaxe moyenne.
Паралакса сонцева /солнечный параллак / Sonnenparallaxe / parallaxe solaire;—du Soleil.—*Точне визначення середньої поземної рівникової сонцевої паралакси дає змогу обчислити астрономічну одиницю.*
Паралакса сонцеосередкова;—геліоцентрична /гелиоцентрический параллак / heliozentrische Parallaxe / parallaxe héliocentrique.—*Сонцеосередковою або річною паралаксою звється кут між напрямками на зорю від Сонця і від Землі.*
Паралакса спектроскопічна / спектроскопический параллак / spectroscopische Parallaxe / parallaxe spectroscopique.
Паралакса тригонометрична /тригонометрический параллак / trigonome-

trische Parallaxe / parallaxe trigonométrique.
Паралактичний Л.Фз.624; [сповидний іbid.] / паралактический / parallaktisch / parallactique.—*Паралактичний кульовий трикутник. Люнета з паралактичною установою. Паралактичний рух зорі.*
Паралеля—рівнолежник.
Парсек—одиниця зорева.
Пасажний—перехідний.
Патли—оболона комета.
Пенумбра—притінок.
Первень мряковинний—небулій.
Первень (-вня) орбітний Сек.; основна дана за Льв.; елемент дороги Л. Фз. 645 / элемент орбиты / Bahnelement / élément de l'orbite.—*Шість первнів еліптичної орбіти: 1) нахил до екліптики, 2) довгота догірного вузла, 3) кутова віддаль присонцевої точки від вузла, 4) велика піввісь, 5) ексцентриситет, 6) час переходу присонцевої точки.*
Передмеркурійний / интрамеркуриальный / intramercuriel / intramercuriel.
Передрікання Сек.; провіщення Ал. 23; Кмц. /предсказание / Vorgaussage, Vorhersagung / prédiction.—*Передрікання затьм.*
Передсвітний Сек.; досвітний ХК. / предрассветный / vor der Morgendämmerung / avant l'aurore.—*Число метеорів у передсвітні години звичайно більшає.*
Передчислення (N) / предвычисление / Vor- (Voraus-) Berechnung / calculation, prédiction.—*Передчислення покравів.*
Переінакшення—знеправа.
Переінакшення—idem.
Переіп (-копу) Лк.Н20; канал (-лу) ХС; протока / канал / Kanal / canal.—*Реальність Марсових переіпів більшість учених тепер заперечує.*
Переіт небесний—баня небесна.
Переірій—відміна місяцева ІV.
Переірій полуденниковий—переріз південниковий.
Переміна дня й ночі / смена дня и ночи / Tag und Nachtwechsel / passage du jour à la nuit.
Переміст (-ту) видимий Сек.; переміщення—Х К;—позірне Льв.; пересовування—Лк. Н 9 /видимое перемещение / scheinbare Verrückung (Verschiebung) / déplacement apparent.—*Видимий аберацийний переміст усіх зір—однаковий.*
Переміст кутовий /угловое перемещение / Winkelverschiebung / déplacement angulaire.
Переміщення видиме—переміст в.
Переміщення позірне—idem.
Перемога Сонця—сонцезворот.
Перезір меридіанний—п. південниковий.
Переріз (-за) південниковий Сек.;—меридіанний; переірій (-рою) полуденни-

ковий ЛС5 / меридиональное сечение / Meridionalschnitt / section méridienne.

Пересування видиме—переміст в. Переступний Чрк.80; ХС; [високосний Кл.] / високосный / Schalt-/bissextile.—Рік переступний має 366 цілих днів.

Перехід (-ходу) ЛМФІV; проходження Ст.85; проходіння Чрк.54; [мандрівка Чрк.52] / проходження / Durchgang / passage.—Перехід Венери поєтворюється через вісім і сто вісім років. Перехід горішній / верхнєе проходження / oberer Durchgang / passage supérieur.—Спостереження горішнього переходу поблизу зір. (Див. також Кульмінація горішня).

Перехід долишній / нижнєе проходження / unterer Durchgang / passage inférieur. (Див. також Кульмінація долишня). Переходовий; пасажний / пассажный / Passagen-/des passages.—Спостереження переходовим приладом.

Перигей—точка приземна.
Перигелій—точка присонцева.
Перигеліум—idem.
Перигеум—точка приземна.
Перийов—точка приюпітерова.
Перисатурн—точка присатурнова.
Періястр—точка призірна.
Періястрон—idem.

Періода зорєва Сек.;—сидерична Св.Ф69 / сидерический период / siderische Periode / période sidérale.

Періода сидерична—п. зорєва.

Періода синодична Св.Ф.70; час (-су) Рд.ПС112 / синодический период / synodische Periode (Zeit) / période synodique; temps—.

Періода сонцєва / солнечный период / Sonnenperiode / période solaire.—Причини одинадцятирічної періоди сонцєвої діє не розгадано.

Періястр—точка призірна.

Перспектіва нормальна / нормальная перспектива / normale Perspektive / perspective normale.

Перспектіва поперєчна / поперечная перспектива / transversale Perspektive / perspective transversale.

Перспектіва скісна / косая перспектива / schiefaxige Perspektive / perspective gauche.

Перстень метеоритів—коло метеорне.

Перстень Сатурнів—кільце Сатурнове.

Пертурбаційний—збурний.

Пертурбація—збурення.

Пєтля планєтна ХК; / планетная петля / Planetenknote / boucle planétaire.—Видімі розміри планєтних пєтель залежать від віддалі планєти.

Пил космічний—п. світовий.

Пил (-лу) світовий Сек.;—космічний Л Фз.654; порошок (-ху)—Од. / космическая пыль / kosmischer Staub / poussière cosmique.—Випад світового пилу.

Піввісь (півбіс) велика ХК; / большая полуось / grosse Halbachse / demi-grand axe.—Велика піввісь планєтної орбіти.

Піввісь мала ХК; / малая полуось / kleine Halbachse / demi-petit-axe.

Півдєнний Х.К; [полуденний Г] / южний / Süd-; südlich / austral.

Півдєнний захід (-ходу) ХК; [полудневий—Вхн. 5] / юго-запад / Süd-West / sud-ouest.

Півдєнний схід (сходу) Х.К; [полудневий—Вхн. 5] / юго-восток / süd-Ost / sud-est.

Півдєнник (-ка) ФС; Чрк.17; Тмч.; Ср.СВ17; РНА 70; меридіан (-на) ФС; ХК; полудєнник (-ка) Св.Ф 53; ЛМФІV; Вхн.10; Ог.Ф131; Кл.5; РНА70; полудник (-ка) Лвч. 3186 / меридиан / Meridian / le méridien; la méridienne.—Півдєнник земний і небєсний лежать у тій самій площі.

Півдєнник галактичний / галактический меридиан / galaktischer Meridian / méridien galactique.—Чєрть небєсної кўлі, обмежена галактичними півдєнниками з довготами 320° і 50°, містить 60 відсотків кулястих роїв.

Півдєнник земний ФС / земной меридиан / Erdmeridian / méridien terrestre.

Півдєнник зєровий—п. нульовий.

Півдєнник місцєвий Сек. / меридиан места / Meridian des Ortes, Ortsmeridian / méridien local;—d'un lieu.—Київський місцєвий півдєнник проходить чєрєз осєрєдок астрографу.

Півдєнник небєсний Сек. / небєсний меридиан / Himmelsmeridian / méridien céleste.—Небєсний півдєнник можна означити як велике коло, що проходить чєрєз зєніт і обїдва бігунї.

Півдєнник нульовий Сек.;—зєровий Льв. полудєнник головний Вхн. 10 / перший меридиан / Anfangs- (Null-) Meridian / méridien zéro; premier méridien.—За нульовий уважають півдєнник, що проходить чєрєз Грінїчську обсерваторію.

Півдєнниковий; меридіанний, Сек.; полудєнниковий ЛС 5 / меридианный / Meridian-; meridional / méridien.—Півдєнникові спостереження переходим приладом.

Півдєнникування—кульмінація.

Півдєнникувати—кульмінувати.

Півдєнь (-дня) Чрк. 14; ХК; Вхн.5; ФС; [полудєнь ФС; полудне ЛМФ ІV] / юг / Süden / Sud.

Півдєнь—полудне.

Півкўля західня / западное полушарие / westliche Halbkugel / hémisphère occidentale.

Півкўля (не)видїма / (не)видимое полушарие / (un)sichtbare Halbkugel / hémisphère (in)visible.

Півкўля освїтєна / освещенное полушарие / beleuchtete Halbkugel; / hémisphère éclairé.

Півкўля півдєнна Сек. / южное полушарие / Südhalbkugel; südliche Halbkugel / hémisphère sud;—austral.

Півкўля північна / северное полушарие / Nordhalbkugel; nördliche Halbkugel / hémisphère nord;—boréal.

Півкўля східня / восточное полушарие / östliche Halbkugel / hémisphère orientale.

Півкўля тємна / неосвещенное полушарие / dunkle Halbkugel / hémisphère obscur.—Тємну півкўлю Місяця освїлює на молодикў відбїте від Землі світло.

Півмісяць—відміна місяцева ІV.

Північ (-ночі) І Ог.Ф129; Чрк.14; Х.К. Вхн. 5 / север / Norden / nord.—Великий Віз кульмінує долом на півночі.

Північ (-ночі) ІІЛМФ.ІV; ХК. / полночь / Mitternacht / minuit.—Наші антиподи мають полудєнь, коли в нас північ.

Північ сєрєдня / средняя полночь / mittlere Mitternacht / minuit moyen.

Північ справжєня / истинная полночь / wahre Mitternacht / minuit vrai.—Справжєня північ в момент долїшнього переходу осєрєдку справжєнього Сонця.

Північний ХК / северный / Nord- / nördlich / boréal, du nord.—На північному бігунї Землі всі зорї йдуть рівнобіжно з обрїєм.

Північний захід ХК; Вхн. 5 / северо-запад / Nordwest / nord-ouest.

Північний схід ТР26; Вхн.5 / северо-восток / Nordost / nord-est.

Півповня—відміна місяцева ІV.

Піврік—півріччя.

Півріччя Х.К; піврік (-року) Г. / полугодие / Halbjahr / semestre.—Лїтнє півріччя в нашій півкўлі майже на тїждєнь довше за зимовє.

Півсекундник—часомір півсекундний.

Півтїнь—притїнок.

Підбігуновий—прибігуновий.

Піднесення—вишина.

Підїєсення прєсте (а) ЛМФІV; РНА 147;—прямє Од.; підїошення—ЛМФ ІV; [всходження пряме Св.Ф 54] / прямое восхождение / gerade Aufsteigung, Rektascension / ascension droite.—Відхил і прєсте підїєсення—основні рівніковї сурїдні.

Піднесення пряме—п. прєсте.

Підїошення прєсте—піднесення прєсте.

Підповня—відміна місяцева VI.

Піргєліомєтр—жаромір сонцевий.

Планєта Ог.Ф130; ЛМФІV; [звїзда кружача Вхн. 3;—рухома РНА. 59] / планета / Planet / planète.—Усі планєти рухаються навкўло Сонця в тїму самому напрямі.

Планєта велика / большая планета / grosser Planet / planète grosse;—grande.—Дєв'ять великих планєт: Меркўр,

Вєнєра, Земля, Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нєптўн і Плўтон.

Планєта внутрішня—п. сєредова.

Планєта втрачєна—п. загублєна.

Планєта горішня—п. зокїльна.

Планєта далєвидна—п. далєкозірна.

Планєта далєкозірна;—телєскопїчна Сек.;—далєковїдна Льв. / телєскопическая планета / teleskopischer Planet / planète télescopique.—Уран, Нєптўн і Плўтон—далєкозірні планєти.

Планєта долїшня—п. сєредова.

Планєта загублєна;—втрачєна Сек. / потерянная планета / verllorener Planet / planète perdue.

Планєта занєптўнна / занєптуническая планета / transneptunischer Planet / planète transneptunienne.—Задїча відшуку занєптўнної планєти булї подїбна до задїчі Лєвєррієрової.

Планєта зовнішня—п. зокїльна.

Планєта зокїльна Сек.;—горішня Л Фз. 642; ХК;—зовнішня Од. / верхняя планета / oberer Planet / planète extérieure;—supérieure.—Зокїльні планєти—Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нєптўн і Плўтон.

Планєта інтрамеркўріальна—п. пєредмеркўрна.

Планєта малї ХК; планєтоїд Св.Ф. 130; ЛМФІV; Бр.15 / малї планєта; астероїд / Planetoid / planèteote, planète petite.—Числє відкрїтих малїх планєт на 1 січня 1928 року булї 1250.

Планєта на зупїнцї / планєта в остановкє Сек. / Planet im Stillstande / planète stationnaire.—Кутїова віддїль планєти від Сонця якїїсь час не змінїється; планєта—на зупїнцї.

Планєта пєредмеркўрна Сек.;—інтрамеркўріальна Рус.Г21 / інтрамеркўріальная планєта / intramercurieller Planet / planète intramercurielle.

Планєта сєрєдня / середня планєта / mittlerer Planet / planète moyenne.—Уявєна тїчка, що обїгає Сонцє коловїю орбітою з постїйною швїдкїстю за час рівний з обїгом планєти, звєється сєрєдньою планєтою.

Планєта сєредїва Сек.;—долїшня Л Фз.642; ХК;—внутрішня Чрк.55; Од. / нижня планєта / unterer Planet / planète inférieure.—Сєредїва планєта не мїжє, як зокїльна, мїти довїльного положєння відносно до Сонця.

Планєта телєскопїчна—п. далєкозірна.

Планєтарїй (-рїя) / планєтарий / Planetarium / planétaire.

Планєтарний ЛМФІV; планєтастїй Сек. / планєтарный / planetarischer / planétaire.—Планєтарні рої. Планєтарні мряковїни.

Планєтастїй—планєтарний.

Планєтезїмїльний / планєтезїмїльный / planetesimal / planèteesimal.—Планєтезїмїльна гіпотєза.

Планєтний Сек. / планєтний / planetisch, Planeten- / planétaire, de planète.—

Планетні обіги та оберти. Планетні орбіти.

Планетник—астролог.

Планетоїд—планета мала.

Площа вогнищева;—фокальна Сек. /фокальная плоскость/ Fokal- (Brennpunkt-) Ebene/ plan focal.

Площа галактична /галактическая плоскость/ galaktische Ebene/ plan galactique. — Орбітні площі подвійних спектроскопічних зір виявляють нахил розміщатися рівнобіжно з галактичною площею.

Площа горизонту—позем.

Площа екваторова—п. рівникова.

Площа екліптична /плоскость эклиптики/ Ekliptikebene/ plan de l'écliptique. — Орбіти всіх дев'яти планет нашої системи мають невеличкі нахили до площі екліптичної.

Площа зірна—п. колімаційна.

Площа колімаційна;—зірна /колімаційна плоскость/ Kollimationsebene/ plan de collimation.

Площа меридіанна—п. південникова.

Площа орбітна /плоскость орбиты/ Orbitalebene/ plan orbital;—de l'orbite.

Площа південника—п. південникова.

Площа південникова;—меридіанна;—південника Сек. / меридиональная плоскость/ Meridionalebene/ plan du méridien. — Рух переходового прилада в південниковій площі.

Площа рівнева /уровенная плоскость/ Niveaubene/ plan du niveau.

Площа рівникова;—екваторова. Сек. /плоскость экватора/ Äquatorsebene/ plan équatorial;—de l'équateur.

Площа фокальна—п. вогнищева.

Пляма мряковинна Сек.;—туманна Св. Ф 50; Лк. 135 /туманное пятно/ Nebelfleck/ tache nébuleuse.

Пляма сонцева Сек.—соняшна ЛМФ IV; ФС.; /солнечное пятно/ Sonnenfleck/ tache solaire.

Пляма соняшна—п. сонцева.

Пляма туманна—п. мряковинна.

Плямистий Г /покриватися плямами/ sich mit den Flecken bedecken/se couvrir de taches. — Після minimum-у Сонця починає поволі плямистися.

Плянільдб(—ба) ЛМФ; мапа земних півкуль; карта земних полушарий /Planiglob/ mappe monde.

Плянисфера /планисфера/ Planisphäre/ planisphère.

Повень—відміна місяцева VII.

Поверхня еліпсоїдальна—п. еліпсоїдична.

Поверхня еліпсоїдична;—еліпсоїдна Льв.; Ол.;—еліпсоїдальна Лис. II 109/ эллипсоидальная поверхность/ ellipsoïdiche Fläche/ surface ellipsoïdale.

Поверхня еліпсоїдна—п. еліпсоїдична.

Поверхня кульова;—кульста Лис. II 109;—сферична ibid. /сферическая по-

верхность/ sphärische Fläche/ surface sphérique.

Поверхня куляста—п. кульова.

Поверхня рівнева /поверхность уровня;—уровенная/ Niveaufläche/ surface de niveau.

Поверхня сферична—п. кульова.

Поверхня сфероїдальна—п. сфероїдична.

Поверхня сфероїдична;—сфероїдна Льв.; Од.;—сфероїдальна Мзл. 85 /сфероїдальная поверхность/ sphäroidische Fläche/ surface sphéroidique.

Поверхня сфероїдна—п. сфероїдична.

Повіс—стрімниця.

Повітренник—зоря летюча.

Повня—1. відміна Місяцева VII;

2. відміна повна.

Поворот—наворот.

Поворотний—відступний.

Поворотник—зворотник.

Поворотниковий—зворотниковий.

Поглин (—ну) вибірний /избирательное поглощение/ Auswahlabsorption/ absorption sélective. — Вибірний поглин світла в просторі.

Поглин цілковитий /полное поглощение/ Totalabsorption/ absorption totale.

Подвійна—зоря подвійна.

Позамеридіанний—позапівденниковий.

Позаосеред—ексцентрицитет.

Позаосередковість—idem.

Позаосередковість положення—ексцентричність.

Позаосередність—ексцентрицитет.

Позапівденниковий Сек.; позамеридіанний /внемеридианный/ extrameridional- /extraméridien. — Позапівденникові спостереження.

Позацентрицитет—ексцентрицитет.

Позем (—му) Л. Фз. 618; площа горизонту Сек.; горизонт (—ту) Сек. /плоскость горизонта/ Ebene des Horizontes, Horizont/ plan de l'horizon; horizon. — Позем ділить небесну кулю на дві пристайні півкулі.

Позем астрономічний Л. Фз. 618; горизонт—астрономічний горизонт /astronomischer Horizont/ horizon astronomique. — Астрономічний, або землеосередковий позем.

Позем живосрібний; горизонт—ртутний горизонт /Quecksilberhorizont/ bain de mercure.

Позем справжній Сек.; горизонт—истинный горизонт/ wahrer Horizont/ horizon vrai.

Позем штучний ЛМФ IV; горизонт—искусственный горизонт/ künstlicher Horizont/ horizon artificiel.

Поземина—крива рівновишинна.

Поземник—1. проєкція поземна;

2. рівнило.

Поземниця Мір; лібеля Л. Фз. 133; рівень (—вня) Граб. 117; [рівноземник Мзл. 116] /уровень/ Libelle; Niveau; Wasserwage/ niveau d'eau.

Показ (—зу) хибний /неверное показание/ unrechte (falsche) Angabe/ indication fausse. — Показ часоміра завжди хибний; треба знати його поправку.

Показник (—ка) барвевий /показатель окраски Сек. /Färbungsindex/ indice de coloration.

Покрив (—ву) (N) Сек.; покриття ХК; накривання ЛМФ IV, РНА 31; заступання Х.К /покрытие, оккультация/ Bedeckung/ occultation. — Покрив Марса 1929 року. Удівинний покрив Венери 30 жовтня 1929 року.

Покрива воздушна—атмосфера. Покривати; покрити Сек.; заступати, заступити (по); заступати /покрывать/ bedecken/ occulten. — 8 грудня 27 року Юпітер покривав зорю сьомої величності.

Покриття—покрив.

Поле видження—п. зору.

Поле зору Ф С.;—видження РНА 139 /поле зрення/ Sehensfeld/ champ de la lunette;—telescopique. — Зоря вийшла з поля зору.

Полога—положення.

Положення ЛСЗ; полога Сек. /положение/ Position, Lage, Stelle/ position.

Положення видиме /видимое положение/ scheinbare Lage/ position apparente.

Положення геоцентричне—п. землеосередкове.

Положення землеосередкове Сек.;—землеосередне Льв.; геоцентричне ЛМФ IV /геоцентрическое положение/ geozentrische Lage/ position géocentrique.

Положення землеосередне—п. землеосередкове.

Полуденний—1. південний; 2. опівденний.

Полуденник—південник.

Полуденник головний—південник нульовий.

Полуденниковий—південниковий.

Полудень (—дня) Ог. Ф129; південь (—дня) Чрк. 9; [полудне ЛФз. 629]; полдень/ Mittag/ midi.

Полудень—південь.

Полудень середній ХК; /средний полдень/ mittlerer Mittag/ midi moyen. — Момент кульмінації середнього Сонця, або середній полудень.

Полудень справжній Х К; /истинный полдень/ wahrer Mittag/ midi vrai. — Середній час у справжній полудень.

Полудне—1. південь; 2. полудень.

Полудневий—опівденний.

Полудник—південник.

Полус—бігун.

Полус галактичний—бігун галактичний.

Полус екліптики—бігун екліптики.

Полус земний—бігун земний.

Полус небесний—бігун небесний.

Полус південний—бігун південний.

Полус північний—бігун північний.

Полярна—Зоря Бігунова.

Полярний—бігуновий.

Помилка—похибка.

Помилка допустима—похибка дозволена.

Помилка зглядна—п. відносна.

Помилка нерегулярна—п. випадкова.

Помилка правдоподібна—п. ймовірна.

Помилка припустима—п. дозволена.

Помилка пристроєва—п. інструментова.

Помилка регулярна—п. разуразна.

Помилка систематична—п. разуразна.

Помір базовий—помір основовий.

Помір (—ру) геодезичний /геодезическое измерение/ geodätische Messung/ mesurage géodésique.

Помір градусовий—п. ступеневий.

Помір основовий;—базовий /базисное измерение/ Basismessung/ mesurage de base.

Помір степеня—п. ступеневий.

Помір ступеневий Льв.;—градусовий;—ступеня ЛМФ IV /градусное измерение/ Grad- (Erd-) Messung/ mesurage du degré. — Великий ступеневий помір від Торнеа до Дунаю обійняв дугу на 25 ступенів.

Помічання—спостереження.

Поночити—темніти.

Поперечина кутова—поперечник кутовий.

Поперечник (—ка) бігуновий Сек.; промір Сек.; діаметр (—ра) полярний; вісь бігунова РНА 26 /полярный диаметр/ Polardurchmesser/ diamètre polaire. — Бігуновий поперечник Землі коротший за рівниковий.

Поперечник видимий Сек.; діаметр; промір—Сек.;—позірний Льв.; [—сповидний—ЛМФ IV] /видимый диаметр/ scheinbarer Durchmesser/ diamètre apparent.

Поперечник екваторіальний—п. рівниковий.

Поперечник кутовий Сек.; діаметр; промір—Сек.; поперечина—ЛкН11 /угловой диаметр/ Winkeldurchmesser, Winkeldiameter/ diamètre angulaire.

Поперечник рівниковий Сек.; промір—Сек.; поперечник екваторіальний Сек.; діаметр—; вісь рівникова РНА 26 /экваториальный диаметр/ Äquatoraldurchmesser, —diameter / diamètre équatorial.

Поперечник справжній Сек.; діаметр; промір—Сек.; /истинный диаметр/ wahrer Durchmesser/ diamètre vrai;—réel.

Поперечник уявний; діаметр; промір—Сек.; /ложный диаметр/ fiktiver Durchmesser/ diamètre fictif.

Поправка годинника—п. годинникова.

Поправка годинникова Сек.;—годинника ХК; /поправка часов/ Uhrenkorrektur/ correction de la pendule. — Годинникову поправку визначають із спостережень основних зір.

Пора (на Сонці) ЛМФ IV /пора / Pore / pore. — Перед появою сонцевої плями

- зёрна розсуваються і створюється порá.
- Порá року Ог.Ф; ЛМФІV; ФС; ХК; РНА.96; зміна року Чрк.22 / время года / Jahreszeit / saison.—Явище пір року Копérник з'ясував, припустивши незмінність напрямку земної осі в обіговім русі.
- Порівнювач—компаратор.
- Порох космічний—пил світовий.
- Постійна аберація—стала аберація.
- Постійна соняшна—стала сонцева.
- Потік (-току) зорівий /звездный поток/ Sterntrift /courant stellaire.—Кантейн висловив думку про існування в Галактиці двох зорівих потоків.
- Потік метеорний ХК; рій (рдо)—Льв.; [—падаючих зізд ЛМФІV] / метеорный поток / Sternschnuppen-schwarm, Meteorenschwarm /essaim d'étoiles filantes; courant météorique.
- Потьмарюватися—затемнюватися.
- Похибка ЛМФІV; помилка Граб.127 /погрешность, ошибка/ Fehler/erreur.
- Похибка абсолютна;—безпоглядна /абсолютная погрешность / absoluter Fehler/erreur absolue.
- Похибка азимутна /азимутальная ошибка /Azimutalfehler/ erreur azimutale.—Відхили оптичної осі від південникової площі звуться азимутними похибками.
- Похибка безпоглядна—п. абсолютна.
- Похибка випадкова; помилка нерегулярна Граб. 15 /случайная погрешность (ошибка) / zufälliger Fehler / erreur accidentelle.
- Похибка відносна;—поглядна;—релятивна Сек.; [помилка зглядна Граб. 127] / относительная погрешность / relativer Fehler/ erreur relative.
- Похибка гранична;—межова / предельная погрешность / Grenzfehler / erreur limite.
- Похибка дозволена Сек.; [помилка допустима Мэл. 55;—припустима ibid.] / допускаемая погрешность (ошибка) / zulässiger Fehler/ erreur permise.
- Похибка доконечна—п. незбувна.
- Похибка ексцентриситетова /ошибка эксцентриситета / Exzentrizitätsfehler / erreur d'excentricité.—Два мікро-скоси на протилежних кінцях поперечника кільця дають змогу звільнити протити кільця від ексцентриситетової похибки.
- Похибка елементарна / элементарная погрешность / elementarer Fehler/ erreur élémentaire.
- Похибка зірна—п. колімаційна.
- Похибка зрівноваження ЛМФІV;—компенсаційна Сек. / компенсационная погрешность / Kompensationsfehler/ erreur de la compensation.
- Похибка індексова — п. показникова.
- Похибка інструментова—п. приладова.
- Похибка ймовірна; помилка правдоподібна Граб.177 / вероятная погрешность (ошибка) / wahrscheinlicher Fehler/ erreur probable.
- Похибка колімаційна Сек.;—зірна/коллімационная погрешность /Kollimationsfehler/ erreur de collimation.
- Похибка компенсаційна—п. зрівноваження.
- Похибка конечна—п. незбувна.
- Похибка межова—п. гранична.
- Похибка незбувна Сек.;—конечна Льв.;—доконечна Льв. / неустраняемая погрешность / unvermeidlicher Fehler/ erreur inévitable.
- Похибка пересічна—п. середня.
- Похибка поглядна—п. відносна.
- Похибка показникова Сек.;—індексова ЛМФІV /ошибка индекса / Indexfehler/erreur de l'index.
- Похибка помічальна—п. спостереження.
- Похибка приладова Сек.;—інструментова Сек.; [помилка пристроя Граб. 162] /инструментальная погрешность / Instrumentenfehler / erreur instrumentale.
- Похибка разуразна Сек.;—систематична Сек.; помилка—Граб.;—регулярна Граб. 151 /систематическая (правильная) погрешность (ошибка) / systematischer (regelmässiger) Fehler / erreur systematique;—régulière.
- Похибка релятивна—п. відносна.
- Похибка середня;—пересічна /средняя погрешность (ошибка) / mittlerer (durchschnittlicher) Fehler / erreur moyenne.—Середня похибка дорівнює другому кореневі суми добутків із квадратів похибок та їхніх ймовірностей.
- Похибка систематична—п. разуразна.
- Похибка спостереження Сек.; [—помічальна ЛМФІV] / ошибка наблюдения / Beobachtungsfehler/ erreur de l'observation.
- Похибка справжня /истинная погрешность (ошибка) / wahrer Fehler / erreur vraie.
- Похибка стала /постоянная погрешность / konstanter Fehler/ erreur constante.
- Похибка точки / ошибка точки / Punktfehler/ erreur de pointe.
- Пояс годинний—крило годинне.
- Прасонце /первичное Солнце Сек. /Urgsonne/ Protosoleil.—За Белотом Прасонце було в шістдесят два рази більше за Сонце теперішнє.
- Прéдмет(-та) далекозірний;—телескопічний / телескопический объект / teleskopisches Objekt / objet télescopique.
- Прéдмет телескопічний—п. далекозірний.
- Прéдметник—об'єктир.
- Прéдставлення—зображення.
- Препесійний—випередний.
- Препесія—випередження.

- Препесія загальна—випередження загальне.
- Препесія місяце-сонцева — випередження місяце-сонцеве.
- Препесія планетна—випередження планетне.
- Препесія річна—випередження річне.
- Прибігунівий ХК; приполарний; підбігунівий I—III / околополярный / zirkumpolar / circumpolaire, circumpolaire.—Прибігуніві зірі мають невеличку швидкість добового руху.
- Прибічник—супутник.
- Приземний (N) /к перигею относящийся/ Erdnähe-; Perigäums- /de périgée.—Приземна точка.
- Призірний (N) /к периастрою относящийся/ Sternnähe-; Periastrums- /de périastre.
- Прилад(-да) астрономічний Сек.; інструмент (-та) — / [знаряд — ЛМФІV] / астрономический инструмент / astronomisches Instrument / instrument astronomique.
- Прилад базисний—п. основний.
- Прилад базовий—idem.
- Прилад геодезичний Сек.; інструмент—; [струмент — Мэл.101; пристрій геодезичний Граб. 4] / геодезический инструмент / geodätisches Instrument / instrument géodésique.
- Прилад загальний Льв.;—універсальний Сек.; інструмент —; — загальний Сек. / универсальный инструмент / Universalinstrument / instrument universel.
- Прилад зрівноважний—п. зрівноважний.
- Прилад-зрівноважник; — зрівноважний Льв.; — компенсаційний Льв.; апарат—Сек.; / компенсационный аппарат / Kompensationsapparat / appareil de compensation.
- Прилад компенсаційний—прилад-зрівноважник.
- Прилад нівеляційний—рівнило.
- Прилад основний; — базовий Сек.; інструмент—; [прилад базисний Мэл. 89] / базисный инструмент / Basisapparat / appareil à mesurer les bases.
- Прилад переходовий Сек.; інструмент пасажний ХК; прилад переходів; [знаряд переходний ЛМФІV] / пассажный инструмент / Passageninstrument / instrument des passages.
- Прилад південниковий; інструмент меридіанний / меридианный инструмент / Meridianinstrument / instrument méridien; lunette méridienne.
- Прилад універсальний—п. загальний.
- Прінцип (-пу) Допплерів Сек.; засада—Льв.; / принцип Допплера / Doppler'sches Prinzip / principe de Doppler.—Визначення променевої швидкості зір за принципом Допплера-Фізо.
- Припівденниковий Сек. / околомеридианный / zirkummeridional / circomméridien.— Припівденникові спостереження висоті.
- Приплив (-ву) ЛМФІV; ХК / прилив / Flut / marée.—Теорія припливів і відпливів є один із розділів небесної механіки.
- Приплив зніжений Сек. / пониженный прилив / Nippflut / bassa mer.
- Приплив підвищений Сек.;—скріплений ЛМФІV / высокая вода / Springflut / haute mer.
- Приплив повний ЛМФІV / полный прилив / Totalflut / grande marée.
- Приплив скріплений—п. підвищений.
- Приполарний—прибігунівий.
- Прирівнювальний ХК; екваторіальний / экваториальный / äquatorial / équatorial.—Прирівнювальні зірі мають найбільшу швидкість добового руху (Порівн. з Рівниковий).
- Присатурновий (N) /к перисатурнию относящийся / Perisaturniums- / de périssaturne.
- Прискорювання вікове Сек.; швидшання;—приспішення—Льв. / вековое ускорение / Secularacceleration / accélération séculaire.
- Присмерк (-ку) ХК;ФС; смерк (-ку) Г / сума / сумерки / Dämmerung / crépuscule. Астрономічний присмерк довший за побутовий; він кінчається тоді, коли Сонце спустилось під обрій на вісімнадцять ступенів.
- Присмерк астрономічний Сек.; сума (-ку) — ЛФз.509 / астрономические сумерки / astronomische Dämmerung / crépuscule astronomique.
- Присмерк горожанський—п. побутовий.
- Присмерк побутовий Сек.;—горожанський ХК; сума—ЛФз.509 / гражданские сумерки / bürgerliche Dämmerung / crépuscule civil.
- Присмерковий / сумеречный / Dämmerungs- / crépusculaire.
- Присмерком Г; смерком Чрк.53 / в сумерки / zur Dämmerungszeit / au crépuscule.
- Присонцевий I /околосолнечный / zirkumsolar / circumsolaire.—Дослід присонцевої частини неба під час повної сонцевої затьми.
- Присонцевий II (N) /к перигелию относящийся / Sonnennähe-; Periheliums- / de périhélie.—Присонцева віддаль.
- Присонцева точка.
- Приспішення вікове — прискорювання вікове.
- Пристрій геодезичний—прилад геодезичний.
- Пристрій кутомірний—кутомір.
- Притінковий; сутінний Сек. / полутенево / Halbschatten- / pénombral.—Притінкова затьма.
- Прітінок (-нку) ЛМФІV; ХК; Тмч.; сутінь (-ні) У.; півтінь (-ні) Тмч.; Стр. 88; [пенумбра Рд. ПСІІ15] / полутень / Halbschatten / pénombre.—

Місяць проходить часто тільки через земний притінок.
Притяг (-гу) Сек.; притягання КСІІ; [атракція ЛС6] / притяжение / Anziehung, Attraktion/attraction.—Ньютона́нський притяг.
Притяг місяце-сонцевий / лунно-солнечное притяжение / lunisolaire Anziehung / attraction luni-solaire.
 Притягання—притяг.
Притягати ХС / притягивать / anziehen / attirer.
 Притягати́ся взаємно—тяжати́.
Приюпітеровий (N) / к периферии относящийся / Perijovium- / de perijove.
Провід (-воду) / ведение Сек. / Führung / guidage.—Годність проводу в небеснім світлописі.
 Провіщення—передрікання.
Проекція Сек.; мет (-ту) Льв.; Граб. 2 проклад (-ду) / проекция / Projektion; Wurf projection.
Проекція азимутна / азимутальная проекция / azimutale (Azimutal-) Projektion/projection azimutale.
Проекція вальцева; **циліндрична** / цилиндрическая проекция / Zylinderprojektion / projection cylindrique.
Проекція вірноповерхнева / проекция с сохранением площадей / flächentreue Projektion/projection équivalente.
Проекція геоїдична Мхл.10; — геоїдна Од.; /геоидическая проекция / geoïdische Projektion / projection géoïdique.
 Проекція геоїдна—п. геоїдична.
Проекція гномонічна / гномоническая проекция / gnomonische Projektion / projection gnomonique.
Проекція гомолографічна / гомолографическая проекция / homalographische Projektion / projection homalographique.
 Проекція горизонтальна — п. поземна.
 Проекція екваторіяльна—п. рівникова.
 Проекція карт—п. мапорисна.
 Проекція картографічна—idem.
 Проекція конічна—п. стіжкова.
Проекція кульова Сек.; —сферична Мхл. 10; мет—Граб. 2/—кулястий ibid./сферическая проекция / sphärische Projektion/projektion sphérique.
Проекція мапорисна Сек.; —картографічна Сек.; мет—Граб.111; **проекція карт** Св.Ф64; / картографическая проекция / Kartenprojektion / projection cartographique.
Проекція Меркаторова / проекция Меркатора / Merkatorprojektion / projection de Mercator.
 Проекція меридіанна—п. південникова.
Проекція многостінна / многогранная проекция / Polyederprojektion / projektion polyédrique.
 Проекція ортографічна—п. просторисна.

Проекція південникова Сек.; —меридіанна / меридианная проекция / Meridianprojektion / projection méridienne.
Проекція плоска; мет—Граб.2; / плоская проекция / ebene Projektion/projection plane.
Проекція поземна Сек.; мет—Льв.; проекція горизонтальна; Мхл.250; поземник (-ка) ibid.; [простяг ibid.] / горизонтальная проекция / Horizontalprojektion / projektion horizontale.
Проекція просторисна Сек.; —ортографічна Св.Ф64 / ортографическая проекция; пряморисующая—orthographische Projektion/projection orthographique.
Проекція рівникова; —екваторіяльна / экваториальная проекция / Äquatorialprojektion / projection équatoriale.
Проекція стереографічна Св.Ф66; мет—ЛММ / стереографическая проекция / stereographische Projektion/projektion stéréographique.
Проекція стіжкова; —конічна / коническая проекция / Kegel- (konische) Projektion / projection conique.
 Проекція сферична—п. кульова.
Проекція сфероїдична Мхл.10; мет сфероїдний Льв. / сфероидическая проекция / sphäroidische Projektion / projektion sphéroidique.
 Проекція циліндрична — п. вальцева.
 Прозір—діоптер.
 Прозір Кассінів—проріз Кассінів.
 Прозірник—діоптер.
 Проклад—проекція.
Променевий / лучевой / radial; Strahlen / radial.—Променеві швидкості зір.
Променемір (-ра); **радіометр (-тра)** / радиометр / Radiometer/radiomètre.
Проміння сонцеве / солнечные лучи / Sonnenstrahle / rayonnement solaire; rayons solaires.—Меркур то́не в сонцевому промінні.
Промінь (-меня) I / луч / Strahl / rayon.—Відхил світлового променя. Зоровий промінь.
Промінь Зелений / Зеленый Луч / Grüner Strahl / Rayon Vert.—Явище Зеленого Променя з'ясовується атмосферним розсівом.
Промінь світляний ФС / световой луч / Lichtstrahl / rayon lumineux; —de lumière.—Світляний промінь проходить один парсек за 32 роки.
Промінь (-меня) II Сек.; **радіус**; луч. КСІ / радиус / Radius; Halbmesser / rayon.—Видимий промінь сонцевого кружала.
Промінь бігунівий; **радіус полярний** / полярный радиус / Polarradius / rayon polaire.—Довжина бігунівого променя земної кулі становить 6356 кілометрів.
Промінь земний Сек.; **радіус**—/радиус Земли / Radius der Erde; Erdhalbmesser / rayon terrestre; —de la Terre—

Промінь кутовий Сек.; **радіус**—/угловой радиус / Winkelradius / rayon angulaire.—Кутовий промінь Сонця дорівнює приблизно 15'.
Промінь-провідник Сек.; **радіус (-са)-вектор (-ра)** КСІ / радиус-вектор / Radius-Vektor / rayon vecteur.—Площі, що проходить промінь-провідник планети, пропорційні з часом. (Другий Кеплерів закон).
Промінь рівниковий Сек.; **радіус екваторіяльний/екваториальний** радиус / Äquatorialradius / rayon équatorial.—Через сплоснення рівниковий промінь Землі є більший за бігунівий.
Промінь середній; **радіус** — /средний радиус / mittlerer Radius / rayon moyen.—Середній промінь планети є промінь кулі з об'ємом, що дорівнює об'ємові планети.
 Промір бігуновий—поперечник бігуновий.
 Промір видимий—поперечник видимий.
 Промір кутовий—поперечник кутовий.
 Промір позірний—поперечник видимий.
 Промір рівниковий — поперечник рівниковий.
 Промір сповидний—поперечник сповидний.
 Промір справжній — поперечник справжній.
 Промір уявний—поперечник уявний
Проріз (-зу) Кассінів Льв.; **проріз (-зору)**—Сек.; щілина Кассінієва Ст.37/деление Кассини / Cassinische Trennung (Teilung) / division de Cassini; séparation.—Кассінів проріз Сатурнового кільця.
Прорізок (-дку) метеорний Сек.; **слід (-ду)**—; Льв.; Од. / след от метеора / Spur eines Meteoren / traînée météorique.—Прорізок метеорний іноді видно декілька секунд.
Простір (-тору) межизірний / междузвездное пространство / Sternraum / espace interstellaire; —intersidéral.
Простір межипланетний/междупланетное пространство / zwischenplanetarischer Raum / espace interplanétaire.—Комета безперервно розсіває свою газопу оболонку в межипланетнім просторі.
Простір світовий Св.СБ4; —усесвітний РНА110 / мировое пространство / Weltraum / espace.—Світовий простір

не в усіх напрямках має однакові властивості.

Простір усесвітний—п. світовий.

Простовіс—стрімниця.

Простяг—проекція поземна.

Протиполога Сек.; **протиполобження** Сек.; **протистояння** ФС; **опозиція** Св. Ф71; **ХК**; **протиставлення** ЛМФІV/противостояние; оппозиция / Opposition / opposition.—У протиполозі можуть бути тільки горішні планети.

Протиполога велика / великое противостояние / perihelische Opposition / opposition perihélique.—Остання велика протиполога Марсова припала на 1924 рік.

Протиположення—протиполога.

Протирадіант (-та); **антирадіант (-та)** / антирадиант / Antiradiant / anti-radiant.

Протисонцевий / противосолнечный / Gegenschein - / antisolair.—Сяйво протисонцеве.

Протиставлення—протиполога.

Протистояння—idem.

Протока—перекіп.

Протуберанца—виступень.

Протуберанца вибухла—виступень вибухлий.

Протуберанца жмуткова — виступень жмутковий.

Протуберанца мряковинна—виступень промінний.

Протуберанцевий—виступневий.

Протуберанція—виступень.

Протуберанція лучиста—виступень промінний.

Протяг (-гу) дня; довгота—Г.; **тривання**—Сек. / длина дня / Tageslänge / durée de la journée.

Проходження—перехід.

Проходіння—idem.

Прочит (-ту) Сек.; **вічит (-ту) Сек.** / **відчит (-ту) Льв.** / **отсчит / Ablese / lecture.**—

Прочит кільця.

Прочитний / **отсчитный** / **Ablese- / de lecture.**—Прочитний мікроскоп.

Прочитувати (-тати) Сек.; **вічитувати**, **вічитати** / **отсчитывать / ablesen / lire; faire la lecture.**

Пруг (-гу) Г; **упруг (-гу) Г.** — Сонце стояло вже на вечірньому пругі. Ів. Левицьк.

Прямниця—стрімниця.

Пужниця—екліптика.

Р

Радіус середній—промінь середній.
Радіант (-та); **точка радіаційна** ЛМФ ІV / радиант / Radiant / radiant; point radiant.

Ранішній; **ранковий** ХК; /утренний / Morgen-/du matin.—Зимові ранішні небо повторює небо вечірніх літніх годин.

Ранковий—ранішній.

Редукування—зведення.

- Редукувати—зводити.
Редукція—зведення.
Реєстр(-тру) зорєвий Сек.; каталог—ЧАС.204; список(-ску)—Льв./звездная роспись, звездный каталог/Sternkatalog/catalogue stellaire.
Реєстр смуговий; каталог—зонный каталог/Zonenkatalog/catalogue zonal.
Рефлектор—далекозір дзеркальний.
Рефрактор—далекозір сочковий.
Рефракція—залім.
Рефракція атмосфера—залім атмосферний.
Рефракція бічна—залім бічний.
Рефракція вертикальна—залім доземний.
Рефракція земна—залім земний.
Рефракція кометна—залім кометний.
Рефракція конічна—залім стіжковий.
Рефракція середня—залім середній.
Рефракція справжня—залім справжній.
Риса зєрова—нульриса.
Риса нульова—idem.
Рівень—поземниця.
Рівнання бази—р. основове.
Рівнання боків/уравнение сторон/Seitengleichung/équation de cotés.
Рівнання Кєплєрове/уравнение Кєплєра/Kepplersche Gleichung/équation de Kepler.—Кєплєрове рівнання зв'язує ексцентрічну аномалію з аномалією середньою.
Рівнання кутів/уравнение углов/Winkelgleichung/équation des angles.
Рівнання многокутників;—полігонів/уравнение полигонов/Polygonegleichung/équation des polygones.
Рівнання орбіти/уравнение орбиты/Bahngleichung/équation de l'orbite.
Рівнання осередку/уравнение центра/Mittelpunktgleichung/équation du centre.—Рівнання орбіти, або рівнання осередку в різниця між справжньою та середньою аномалією.
Рівнання основове;—бази/уравнение базиса/Basisgleichung/équation de la base.
Рівнання особисте Сек./личное уравнение/persönliche Gleichung/équation personnelle.—Особисте рівнання не однакове для різних осіб і змінне для самого спостерєжника.
Рівнання полігонів—р. многокутників.
Рівнання помилок—р. похибок.
Рівнання похибок;—помилки Граб. 219/уравнение погрешностей/Fehlergleichung/équation des erreurs.
Рівнання річне Льв.;—рокове/годовое уравнение/jährliche Gleichung/équation annuelle.
Рівнання рокове—р. річне.
Рівнання світлове/уравнение света; световое уравнение/Lichtgleichung/équation de lumière.—Світлове рівнання в числє секунд, що за них світло перебігає віддалі від Сонця до Землі.
Рівнання тяжіннєве/гравитационное уравнение/Gravitations-(Schwere-)gleichung/équation de la gravitation.
Рівнання часу ЛМФІV; ХК; /уравнение времени/Zeitgleichung/équation du temps.—Чотири рази на рік рівнання часу дорівнює нулєві.
Рівник (-ка) Рд. ФГ8; ХК; ЛМФ.ІV; Ут.44; Ог.Ф132; РЗНЗ.11; Чрк.12; Кл.ІГ.; Мл.М.73; Лис.Ф; Вхн.9; РНА26; екватор (-ра) ТК; 11Кл. Г5; ФС; [рівноденник РНА70 Сп.СБ.; Чрк.24; Г; Сп.74] /экватор/Aquator/équateur; ligne équinoxiale.
Рівник галактичний Сек.; екватор—/галактический экватор/galaktischer Äquator/équateur galactique;—de la Galaxie.
Рівник епохи Сек.; екватор—/экватор эпохи/Aquator der Epoche/équateur de l'époque.
Рівник неба—р. небесний.
Рівник небесний ХК;—неба Кл.Г5; ЛФз.620; екватор—Св.Ф. /небесный экватор/Himmelsäquator/équateur céleste.—Висота небесного рівника дорівнює доповненню географічної широти місця до 90°.
Рівник середній Сек.; екватор—Сек./средний экватор/mittlerer Äquator/équateur moyen.
Рівниковий Сек.; екваторіальний Льв./экваториальный/aquatorial, Äquatorial/équatorial.—Рівниковий промінь Землі має 6378 кілометрів.
Рівніло (N) Сек.; спадомір(-ра) Мір.; поземник(-ка) Сек.; нівелір(-ра) Мзл. 122; нівеліційний прилад(-ду);—знаряд (-ду) ЛМФІV/нивеллир/Nivellierinstrument/niveau.
Рівнобіжник—рівнолєжник.
Рівноденнєвий Сек.; рівноденний ЛМФ ІV/равноденственный/Aquinoktium; äquinoxiale/équinoxiale.
Рівноденний—рівноденневий.
Рівноденник—рівник.
Рівноденність—рівнодення.
Рівнодення ЛМФІV; Чрк.23; ХК; ФС; зрівнання КлГ8; РНА146; [рівноденство Св.Ф54; Ог.Ф130; рівноденність У; еквінокція Кл.Г5]/равноденствие/Aquinoktium, Tag und Nachtgleiche/équinoxe.
Рівнодення веснянє/весеннее равноденствие/Frühlingsäquinoktium, Frühlingsgleichenpunkt/équinoxe du printemps.—З весняного рівнодення починається астрономічна весна.
Рівнодення осіннє/осеннее равноденствие/Herbstäquinoktium; Herbstgleichenpunkt/équinoxe d'automne.—У момент осіннього зрівнання відхилення Сонця дорівнює нулєві.
Рівноденство—рівнодення.
Рівноземник—поземниця.
Рівнолєжник (-ка) Ог.Ф132; ХК; РНА370; паралєля; коло рівнолєжне Сек.;—опоручне Лвч.3; рівнобіжник (-ка) Стп.44; РдФГ63; Кл.Г5; коло рівнобіжне Рус.Г18/паралель/Parallelkreis/parallèle.

- Рівновальний; рівнвальний Сек.; нівеляційний; спадомірний Мір./нивелляційний/Nivellierungs-; Nivellier-/de nivellement.
Рівновання (N) Сек.; нівелювання Сек.; спадомірвання Мір.; вимір (-ру) простопадний Граб.10; нівеліяція Мхл. 201; [висотовимір ibid.] /нивеллировка, нивеллирование/Nivellierung, Horizontieren, Höhenmessung/nivellement.—Геодєзичне рівновання в ви́значення ви́шини різних точок над поверхнею геїда.
Рівновати; зрівновати (N) Сек.; нівелювати, знівелювати Сек.; рівняти Сек.; спаді міряти Мір./нивеллировати/nivellieren/niveler.—Середня ви́шина зрівнованої віддалі.
Рівняти—рівновати.
Рівниця довгот—р. довготна.
Різниця довготна;—довгот Сек./разность долгот/Längendifferenz/différence de longitudes.—Довготна різниця двох місць дорівнює різниці показів місцевих годинників у той самий фізичний момент.
Рій (рєя) відкритий/открытое скопление Сек./offener Sternhaufen/amas ouvert.
Рій галактичний/галактическое скопление/galaktischer Sternhaufen/amas galactique.—Галактичні зорєві рої складаються здебільшого з зір карликів.
Рій збитий;—купчастий Сек./скупенное (сплоченное) скопление/gedrängter Sternhaufen/amas condensé;—concentré;—serré.
Рій зізд падаючих—потік метеорний.
Рій зоряний ФС; громада—Сек.; скупчення—47; громада зізд ЛФз.661; [купа зіздна ЛМФІV]/звездное скопление (куча)/Sternhaufen/amas d'étoiles; essaim; amas stellaire.
Рій кулястий/шарообразное скопление/kugelförmiger Sternhaufen/amas globulaire; globulaire.
Рій купчастий—р. збитий.
Рій метеорний—потік метеорний.
Рій неправильний/неправильное скопление/unregelmässiger Sternhaufen/amas irrégulier.
Рій планетарний;—планетастий/планетарное скопление Сек./planetarischer Sternhaufen/amas planétaire; planétaire.
Рій планетастий—р. планетарний.
Рій рясний Сек./обильное скопление/reicher Sternhaufen/amas abundant.
Рік (рєку)/год/Jahr/an, année.
Рік аномалістичний ЛФз.635/аномалистический год/аномалистическое Jahr/année anomalistique.—Аномалістичний рік в час між двома порядковими переходами Землі чєрез присонцєву точку.
Рік високосний—р. переступний.
Рік віковий/вековой год/sekulares Jahr/année séculaire.
Рік городянський—р. побутовий.
Рік горожанський—idem.
Рік громадянський—idem.
Рік грегоріанський/григорианский год/gregorianisches Jahr/année grégorienne.
Рік звичайний Кл.В.Т. /обыкновенный год/Gemeinjahr/année vulgaire.
Рік звідний—р. зорєвий.
Рік звідзовий—idem.
Рік звідзаний—idem.
Рік зворотниковий ЛФз.629;—тропічний ЛМФІV; Ог.Ф133; ХК; /тропический год/tropisches Jahr/année tropique.—У зворотниковому році 366, 2422 зорєвих діб.
Рік зорєвий Сек.;—сидєричний ЛМФ ІV;—зоряний ХК;—звездовий ЛМФ ІV;—звідний Ог.Ф134;—звідзаний РНА/звездный (сидерический) год/siderisches Jahr/année sidérale.
Рік зоряний—р. зорєвий.
Рік Касянів—р. переступний.
Рік новий Г; новоріччя Кл.ВТ/новый год/Neujahr/nouvel an.
Рік переступний ЛМФІV; ХС; ГС; [високосний Кл.;—Касянів 2]/високосный год/Schaltjahr/année bissextile.—Додатковий день переступного року виправляє помилку калєндаря за чотири роки.
Рік Платона—р. платонічний.
Рік Платонічний;—Платона/платонический год/platonisches Jahr/année platonique.
Рік побутовий Сек.;—городянський ХК;—горожанський ЛФз.629;—громадянський Чрк.80/гражданский год/bürgerliches Jahr/année civile.
Рік світла—р. світловий.
Рік світловий ТК6;—світляний ФС; [—світла ЛМФ ІV]/световой год/Lichtjahr/année de lumière; année-lumière.—s Дорєда лежєть на віддалі в сто тисяч світлових років.
Рік світляний—р. світловий.
Рік сидєричний—р. зорєвий.
Рік сонцєвий/солнечный год/Sonnenjahr/année solaire.
Рік тропічний—р. зворотниковий.
Рік уявний ХС/фиктивный год/fiktives Jahr/année fictive.
Рік юліанський/юлианский год/julianisches Jahr/année julienne.
Річний Льв.; роковий/годовий/jährlich/annuel, annuaire.—Річний рух Землі.
Розбєв (-ву); розв'язання/разрешение/Trennung; Lösung/résolution.—Розбєв детєлєй.
Розбєвати (-ся); розбїти (-ся); розв'язувати (-ся); розв'язати (-ся)/разрешать, разрешить (-ся)/lösen (sich); trennen (sich)/(se) résoudre.—Дєякі зорєві мряковини не розбєвєються нєвїть для найдєжєчих приладєв.
Розвій (-вою) світовий/космическая эволюция/kosmische Evolution/évolution cosmique.

Розв'язання—розбив.
 Розв'язувати (-ся), розв'язати (-ся)—розбивати (-ся).
 Розмір видимий—величина видима.
 Розсвітати—світати.
 Розсві (-ву) світовий Сек.; дисперсія космічна Сек.; розсвівання—Льв./космическая дисперсия/kosmische Dispersion/dispersion cosmique.
 Розсвівання—аберація.
 Розсвівання космічне—розсві світовий.
 Роковий—річний.
 Ротація—оберт І.
 Рух (-ху) видимий ХК; [—позірний Рд.ПСІІ1; —сповидний ЛФз.625]/видимое движение /scheinbare Bewegung / mouvement apparent; marche apparente.—Видимий рух Сонця серед зір відбувається з заходу на схід.
 Рух випередний Сек.; —прецесійний РНА102 / прецессионное движение / Präzessionsbewegung / mouvement de précession.—Випередний рух точки весняного рівнодення був відомий ще Гиппархові.
 Рух відносний ФС; —поглядний; —релятивний Св.Ф13; [—зглядний Лс.9]/относительное движение / relative Bewegung / mouvement relatif.
 Рух відступний Сек.; —поворотний Сек. / [—обернений ФС; ХК; —вспятний ЛФз.627] / попятное движение / rückläufige (retrograde) Bewegung / rétrogradation, mouvement rétrograde.—У відступному русі горішніх планет відбувається орбітний рух Землі.
 Рух власний ЛМФІV; motus proprius / собственное движение / Eigenbewegung / mouvement propre.—Власний рух окремих зір часом доводиться міряти сотнями кілометрів на секунду.
 Рух вспятний—р. відступний.
 Рух годинниковий / часовое движение / Uhrbewegung / mouvement d'horlogerie.—Годинниковий рух веде далекозбач за добогим рухом зорі.
 Рух громадний—р. гуртовий.
 Рух груповий—idem.
 Рух гуртовий Льв.; —груповий Сек.; —громадний Льв./групповое движение / Gruppenbewegung / mouvement par groupe.—Гуртовий рух β , γ , ϵ , та ζ Великого Водя.
 Рух денний р. добовий.
 Рух дійсний—р. справжній.
 Рух добовий Сек.; —денний Рд. ПСІІ5/суточное движение / Tagesbewegung / mouvement diurne.—Відхил площі хитання вагала доводить добовий рух Землі.
 Рух еліпсоїдний / эллипсоидальное движение / ellipsoidische Bewegung /

mouvement ellipsoïdal.—Шварцшильдова гіпотеза еліпсоїдного руху зір.
 Рух епіциклічний/эпициклическое движение / epizyklische Bewegung / mouvement épicyclique.—Епіциклічний рух планет робив Птолемеєву систему надто заплутаною.
 Рух збурений / возмущенное движение / gestörte Bewegung / mouvement troublé.—Небесна механіка досліджує закони збуреного руху світла.
 Рух зглядний—р. відносний.
 Рух коловий—р. обертний.
 Рух напередний ЛМФ ІV; —поступний ФС; ХК / прямое движение / recht-läufige (direkte, Vorwärts-) Bewegung / mouvement direct.—Найбільшу швидкість напереднього руху горішніх планет має в сполучі.
 Рух нутаційний Сек./нутаціонное движение / Nutationsbewegung / mouvement de nutation.—Нутаційний рух земної осі має періоду в $18\frac{2}{3}$ років.
 Рух обернений—р. відступний.
 Рух обертний Сек.; —оборотний ФС; ХК [—коловий ФС] / вращательное движение / drehende (Rotations-) Bewegung / mouvement de rotation.—Обертний рух Сонця має напрям орбітного руху Землі.
 Рух обіговий—р. орбітний.
 Рух оборотний—р. обертний.
 Рух орбітний; —обіговий / орбитальное движение / Orbitalbewegung / mouvement revolutif; —orbital.—Швидкість орбітного руху Землі дорівнює приблизно 28 кілометрів на секунду.
 Рух паралактичний Сек. / паралактическое движение / parallaktische Bewegung / mouvement parallactique.—Уперше Бесселеві 1835 року почастило виявити паралактичний зоревий рух.
 Рух пекулярний / Motus peculiaris.
 Рух поворотний—р. відступний.
 Рух поглядний—р. відносний.
 Рух позірний—р. видимий.
 Рух поступний—р. напередний.
 Рух прецесійний—р. випередний.
 Рух променевий Сек./движение по лучу зрення / Bewegung im Visionsradius / mouvement radial.—За міру швидкості променевого руху зір править переміст спектральних ліній.
 Рух релятивний—р. відносний.
 Рух річний Льв.; —роковий Сек. / годинное движение / Jahresbewegung / mouvement annuel.
 Рух роковий—р. річний.
 Рух середній КСІІ / среднее движение / mittlere Bewegung / mouvement moyen.
 Рух сповидний—р. видимий.
 Рух справжній Сек.; —дійсний Рд.ПСІІ1/действительное движение / wahre Bewegung / mouvement vrai; —réel.

С

Сарос (-су) Сек. / сарос / Saros / saros.—Цикл сонцевих і місяцевих затем у старовину відомий був під назвою сарос.
 Сателіт—супутник.
 Світи (-ту) ФС; космос (-су) Сек. [мир Г]/мир, космос/Welt, Kosmos/monde, cosmos.
 Світання—світанок.
 Світанок (-нку) ХК; світання ХК / рассвет / Morgen- (Tages-) dämmerung; Tagesanbruch / aube du jour; aurore.—Світанок починається тоді, коли глибина Сонця під обрієм стає менша за 18 ступенів.
 Світати Г, свінути; займатися на світ Г; зайнятися—; розсвітати; розсвітнути Г / рассветать, светать / tagen, dämmern (am Morgen) / commencer à faire jour.—Найшвидше світла та смеркає коло обріє рівнодень.
 Світач—світло.
 Світло ЛНН4; ХК; [світлице У; світач У] / светило [Gestirn / astre.
 Світло небесне—тіло небесне.
 Світлице—світло.
 Світіння неба Сек. / свечение неба / Leuchten des Himmels / éclairement du ciel.
 Світлиця південникова / меридианный зал / Meridiansaal / salle méridienne.
 Світло бігунове—зареве бігунове.
 Світло відбите ФС / отраженный свет / abgepralltes (zurückgeworfenes) Licht / lumière réfléchi.—Місяць світить відбитим сонцевим світлом.
 Світло власне Чрк.53 / собственный свет / Eigenlicht / lumière propre.—Можливо, що Юпітер і Сатурн ще світять почасти власним світлом.
 Світло денне/дневной свет / Tageslicht / elarté du jour.
 Світло зірокружне Льв.; —зодіакальне ЛМФІV; РНА245 / зодіакальний свет / Zodiakallicht / lumière zodiacale.—Зірокружне світло можна спостерігати в Донських і Херсонських степах.
 Світло зодіакальне—с. зірокружне.
 Світло полярне—заграва бігунова.
 Світло попеласте ЛМФІV; ХК / попеластый свет / aschfarbenes Licht / lumière cendrée.—Відтінки попеластого світла залежать від особливостей освітлених Сонцем просторів земної поверхні.
 Світломір (-ра) зоревий; астрофотометр (-тра) / астрофотометр / Astrophotometer / astrophotomètre; photomètre stellaire.
 Світломір(-ра) світлоелектричний; фотометр (-тра) / фотоелектричний/фотоэлектрический фотометр / photoelektrisches Photometer / photomètre photoélectrique.
 Світломіряння зореве; астрофотометрія / астрофотометрия / Astrophoto-

metrie / astrophotométrie; photométrie stellaire
 Світломіряння світлинне; фотометрія фотографічна/фотографическая фотометрия / photographisches Lichtmessen; Photometrie / photométrie photographique.
 Світлопис зоревий; астрофотографія / астрофотография / Astrophotographie / astrophotographie.
 Світлобудова ХК; Крк. 3 / мироздание / Weltbau / création du monde.
 Світовий Сек.; космічний Сек./космический / Welt-, kosmisch / du monde; cosmique.
 Світознавство Сек. космологія ЛМФІV; світознання Льв./космология/Kosmologie/cosmologie.
 Світознання—світознавство.
 Світлопис—опис всесвіту.
 Світлотвір (-вору) Сек.; світлотворення Льв.; космогонія ЛМФІV / космогония / Kosmogonie / cosmogonie.
 Світлотвірний Сек.; космогонічний Сек./космогонический / kosmogonisch / cosmogonique.—Світлотвірна гіпотеза Кантова й Лапласова.
 Світлотворення—світотвір.
 Секстант (-та) ЧТ40 / секстант / Sextant, Prismenkreis / sextant.
 Секстант дзеркальний; —люстровий Сек./зеркальный секстант / Spiegelsextant / sextant à miroir.
 Секстант люстровий—с. дзеркальний.
 Секунда Чрк.50; ХС / секунда / Sekunde / seconde.
 Секундний / секундний / Sekunden- / de secondes.—Секундні часові проміжки; секундні вагало.
 Секундник/счетчик секунд Сек./Sekundenzähler / compteur de secondes.
 Секундниця—стрілка секундна.
 Селенограф—місяцезнавець.
 Селенографія—місяцезнавство.
 Селеноцентричний — місяцесередковий.
 Середовище межипланетне / междупланетная среда / zwischenplanetarisches Mittel / milieu interplanétaire.—Заніження комети Pons-Winnecke дало Опольцерові привід думати за бір межипланетного середовища.
 Сірі (-на) Сонцевий / солнечный серп / Sonnensichel / croissant solaire.—Візубні місяцевого кружала розривають тоненький сонцевий серп перед початком повної відміни сонцевої затеми.
 Сидеральний—зоревий.
 Сидеричний—idem.
 Сидерит (-та) / сидерит / Siderit / sidérite.—Сидерити, або метеорити з умістом металевого заліза.
 Сидеростат (-та) ЛМФІV / сидеростат / Siderostat / sidérostas.
 Сизигія ЛМФІV / сизигия / Syzygie / syzygie.

Сила відпихання—с. відштовхна.
Сила відпихова—idem.
Сила відштовхна; — відпихова КС; II— відпихання Льв.;—відтрусення Льв./отталкивательная сила / abstossende Kraft/force repulsive.
Сила відтрусення—с. відштовхна.
Сила збурна Сек.;—пертурбаційна ХК/возмущающая сила/störende Kraft/force perturbatrice.—Величина збурної сили безперервно змінюється через орбітний рух планет.
Сила пертурбаційна—с. збурна.
Сила притягнута КСII / притягательная сила / anziehende Kraft, Anziehungskraft/force attractive;—d'attraction.
Синодичний Сек. / синодический / synodisch/synodique.
Синява—блакить.
Систем соняшний—уклад сонцевий.
Система—уклад.
Система галактична—уклад галактичний.
Система геліоцентрична—уклад землеосередковий.
Система геоцентрична—уклад землеосередковий.
Система горизонтальна—уклад поземовий.
Система екваторіальна—уклад рівниковий.
Система екліптики—уклад екліптичний.
Система екліптична—уклад екліптичний.
Система зорева—уклад зоровий.
Система Копернікова—уклад Коперніків.
Система планетна—уклад планетний.
Система Птолемеєва—уклад Птолемеїв.
Система світова—уклад світовий.
Система сонцева—уклад сонцевий.
Система соняшна—уклад сонцевий.
Сітка геометрична; мережа—Мхл. 276/геометрическая сеть / geometrisches Netz/canevas géométrique; réseau.
Сітка триангуляційна Граб.294/триангуляционная сеть / Triangulationsnetz/réseau de triangulation.
Складник (-ка) / составляющая / Composante/composante. — Різнокольорові складники Альбірео.
Склепіння небесне—бана н.
Скло захисне/защитное стекло/Schutzglas/verre protecteur.
Склонення—відхил.
Скорість кутова—швидкість кутова.
Скорість обертання—ш. обертова.
Скорість орбітна—ш. орбітна.
Скорість променева—ш. променева.
Скорість сонцеосередкова—ш. сонцеосередкова.
Скупчення зоряне—рій зоряний.
Слід метеорний—прослідок метеорний.
Смерк—присмерк.

Смеркання Чрк.14; стемніння / стемнение/Dämmerung; Verdünsterung/obscurissement; assombrissement. — Шведке смеркання.
Смеркати ХК; смеркнути; сутеніти ХС / смеркаться / dämmern / compenser à faire sombre. — Смеркас найшвидше коло об'єктів зрізання, коли добова дорога Сонця утворює найбільший кут з об'єктом.
Смерком—присмерком.
Смооскип—факля сонцева.
Смочий—драконічний.
Смуга екваторіальна—с. рівникова.
Смуга зворотникова;—тропічна/тропическая зона/tropische Zone/zone tropicale.
Смуга помірна/умеренная зона / mässige Zone/zone tempérée.
Смуга рівникова;—екваторіальна/экваториальная зона/Aquatorialzone/zone équatoriale.
Смуга світляна—с. ясна.
Смуга тропічна—с. зворотникова.
Смуга ясна Сек.;—світляна ЛМФІV/. светлая полоса/Lichtstreifen/trainée brillante; raie.—Природі ясних смуг на Місяці ще не роз'яснено.
Смуговий/зонний, поясной/Zonen-/zonal.—Смуговий реєстр. Смугова година.
Сольстиція—сонцезворот.
Сонце ЛМФІV; Ср.СБ5; ХК / Солнце / Sonne / Soleil.
Сонце оманне Сек./призрачное Солнце/Trug- (Phantom-) Sonne/ Soleil-fantôme.—Число оманних Сонць, що відповідають положенням нашого справжнього Сонця, за Еддінгтоном може бути дуже велике.
Сонце осередкове Сек.;—центральне;—осередке Льв./центральное Солнце/Zentralsonne/Soleil central.
Сонце осередке—С. осередкове.
Сонце середнє ХК/среднее Солнце/mittlere Sonne / Soleil moyen.—Середнє Сонце відповідає сльві ідеальному рухові наших часомірів.
Сонце справжнє ХК / истинное Солнце / wahre Sonne / Soleil vrai.—Справжнє Сонце йде екліптикою нерівномірним рухом.
Сонце центральне—с. осередкове.
Сонце уявне /фигтивное Солнце/fiktive Sonne/Soleil fictif.
Сонцевий Сек.; соняшний Льв. /солнечный / Sonnen- / du soleil, solaire.—Одинадцятирічна періода сонцевих плям. (Порівн. з Соняшним).
Сонцезворот (-роту) Сек.; сонцестояння Чрк.24; перемогі Сонця ЛФз. 627; ЛМФІV [сольстиція Кл. Г8; становить Сонця Ор.Ф134] /солнцестояние/Solstitium, Sonnenwende/ solstice.
Сонцезворот зимовий /зимнее солнцестояние / Wintersolstitium (—Sonnenwende)/solstice d'hiver.
Сонцезворот літній /летнее солнцестояние / Sommersolstitium (—Sonnenwende)/solstice d'été.

Сонцезворотний/к солнцестоянию относящийся / Solstitiums- / de solstice.—Колір сонцезворотний.
Сонцеосередковий Сек.; сонцеосередний Сек.; геліоцентричний Рд. ПСII15; А. /гелиоцентрический/heliozentrisch/héliocentrique.
Сонцеосередний — сонцеосередковий.
Сонцестояння—сонцезворот.
Соняшний ХК / солнечный / sonnig / éclairé par le Soleil.—У першій квадранті ми бачимо половину соняшної півкулі Місяця. Соняшний день. (Порівн. з Сонцевим).
Соняшний—сонцевий.
Сорядна позему—сурядна поземна.
Сочка очникова Сек. /окулярная линза/ Okularlinse/lentille oculaire.
Сочка предметова Рд. ПСII24 / предметная линза / Objektivlinse / lentille objective.
Спади міряти—рівнювати.
Спадомір—рівнюло.
Спадоміряння—рівнювання.
Спалахувати; спалахнути Чрк. 64/вспыхивать, вспыхнуть / auf-(empor-) lodern / s'enflammer.—Нові спалахують несподівано і швидко доходять максимуму ясності.
Спектроболометр. (-тра)/спектроболометр / Spektrobolometer / spectrobolomètre.
Спектрогеліограма / спектрогеліограма / Spektroheliogramme / spectrohéliogramme.
Спектрогеліограф (-фа) / спектрогеліограф / Spektroheliograph / spektrohéliographe.
Спектрогеліографічний / спектрогеліографічний / spektroheliographisch / spectrohéliographique.
Спектрогеліоскоп (-па) / спектрогеліоскоп / Spektrohelioskop / spectrohélioscope.
Спектрогеліоскопічний / спектрогеліоскопічний / spektrohelioskopisch / spectrohélioscopique.
Спектрограма / спектрограмма/Spektrogramme/spectrogramme.
Спектрограф (-фа)/спектрограф/Spektrograph/spectrographie.
Спектрографічний/спектрографічний/spektrographisch/spektrographique.
Спектрографія зорева—астроспектрографія.
Спектрометр—спектромір.
Спектрометричний—спектромірний.
Спектромір(-ра) Сек.; спектрометр(-ра) Льв. / спектрометр / Spektrometer/spectromètre.
Спектромірний; спектрометричний / спектрометрический / spektrometrisch / spectrométrique.
Спектросвітломір(-ра) зоровий; спектрофотометр(-тра)—звездный спектрофотометр / Sternspektrophotometer / spectrophotomètre stellaire.
Спектроскоп (-па) виступний Сек.;—

протуберантний / протуберанцевый спектроскоп / Protuberanzspektroskop/spectroscope protubérantielle.
Спектроскоп (-па) окулярний Льв.;—очниковий Сек. / окулярный спектроскоп / Okularspektroskop / spectroscope oculaire.
Спектроскоп очниковий—с. окулярний.
Спектроскоп протуберантний—с. виступний.
Спектрофотометр зоровий—спектросвітломір зоровий.
Список зоровий—реєстр зоровий.
Співзір'я—сузір'я.
Співзір'я зодіакальне—сузір'я зв'язане.
Сплющення—сплющення.
Сплющення Сек.; стиск (-ку) Сек. [сплющення ЛМФІV; РНА26] / сплюснутость / Abplattung / aplatissement.—Сплющення Юпітера можна помітити, спостерігаючи планету навіть з маленькою трубою.
Сповідний—паралактичний.
Сповільнення бігунів /полярное замедление / Polarverzögerung / ralentissement polaire.—На Юпітері, як і на Сонці, спостережено явище бігунів сповільнення.
Сполучка (світла) Сек.; сполучення ФС; ХК; злучка Льв.; злучення ЛМФІV; кон'юнкція Св. Ф. 71 / соединение / Konjunktion/conjonction.—У сполучці з Сонцем може бути кожна планета, у протиположні—тільки горішня.
Сполучка горішня Сек./верхнее соединение / obere Konjunktion / conjunction supérieure.—Горішня сполучка довшньої планети настає після західної елонгації її.
Сполучка довшня Сек./нижнее соединение / untere Konjunktion / conjunction inférieure.—У довшній сполучці бувають тільки Венера й Меркурій.
Сполучення—сполучка.
Спородосидер (-ра) / спорадосидер / Sporadosider/sporadosidère.
Спосіб (-соби); метода / способ, метод / Methode/ méthode.—Спосіб відповідних висот. Спосіб найменших квадратів. Спосіб зрівноважування.
Спосіб різницьовий; метода диференціальна/дифференциальный метод/Differentialmethode / méthode différentielle.
Спостереження ХК; ФС; помічання ЛМФІV / наблюдение / Beobachtung/observation.
Спостереження абсолютне Сек.;—безпоглядне Сек. /абсолютное наблюдение/ absolute Beobachtung / observation absolue.—З екваторіалом не роблять безпоглядних спостережень; з ним проводять тільки спостереження різницьові.
Спостереження безпоглядне—с. абсолютне.
Спостереження візуальне—с. зорове.

- Спостереження далеке — с. далекезірне.
Спостереження далекезірне Сек.; — далекезірне Льв.; — телескопічне Сек. / телескопическое наблюдение / teleskopische Beobachtung / observation télescopique.
 Спостереження диференційне — с. різнице.
Спостереження зорове Сек.; — візуальне / визуальное наблюдение / visuelle Beobachtung / observation visuelle.
 Спостереження меридіанне — с. південникове.
Спостереження південникове; — меридіанне / меридианное наблюдение / Meridionalbeobachtung / observation méridienne.
Спостереження позапівденникове / внемеридианное наблюдение / Extrameridionalbeobachtung / observation extraméridienne.
Спостереження порівняльне Сек. / сравнительное наблюдение / Komparationsbeobachtung / observation comparative.
Спостереження різнице; — диференційне Сек. / дифференциальное наблюдение / Differentialbeobachtung / observation différentielle. — *Різнице* спостереження відзначаються високою точністю.
Спостереження смугове Льв. / поясное наблюдение / Zonenbeobachtung / observation zonale.
 Спостереження телескопічне — с. далекезірне.
Спостережний Сек. / удобный для наблюдения / beobachtbar / observable.
Спостережний Сек. / наблюдательный / beobachtend / observateur. — *Спостережна астрономія*.
Спостережник (-ка) Сек.; спостерігач (-ча) Сек. / дослідник ФС; вивець Гр. Г 12] / наблюдатель / Beobachter, Observator / observateur.
Спостережницький / наблюдательский / Beobachters- / d'observateur.
 Спостереження — обсерваторія.
Спостерігати, спостерегти / наблюдать, наблюсти / beobachten / observer.
 Спостерігач — спостережник.
 Спрямовниця — аліада.
 Спрямовування — зорення.
 Спрямовувати — наводити.
Ставити на свій зір; — до зору / ставить по глазам / nach eigenem Auge messen / mettre à son point de vue.
Стала аберация Сек.; константа — Од.; постійна аберация ХК / аберационная постоянная / Aberrations- (Abweichungs-) Konstante / constante de l'aberration.
Стала сонцева Сек.; константа — Од.; [стала соняшна ФС; постійна — ФС] / солнечная постоянная / Sonnenkonstante / constante solaire.
 Стала соняшна — с. сонцева.
 Становище Сонця — сонцезворот.
Стация геодезична; точка — / геодезич-
- ский пункт / geodätischer Punkt / station géodésique.
 Старик — відміна місяцева І.
 Стемління — смеркання.
Стереокompatator (-ра) Сек. / стереокомпарататор / Stereokomparator / stéréocomparateur.
Стиль (-лю) новий ХС; Чрк. 81 / новый стиль / neuer Stil / calendrier grégorien; année grégorienne.
Стиль старий ХС; Чрк. 81 / старый стиль / alter Stil / calendrier julien; année julienne.
 Стиск — сплющення.
 Стіжок північний — с. притінковий.
Стіжок (-жк) притінковий Сек.; — північний; конус (-са) північ Сек. / конус полутени / Halbschattenkegel / cône de pénombre.
Стіжок тіневий ХК; конус (-са) тіні Сек. / конус тени / Schattenkegel / cône d'ombre. — *Місяць іде через тіневий стіжок Землі швидше дві години під час осередкової затьми*.
 Столітній — віковий.
Століття Лк. Н. 35; ХК; сторіччя Сек.; вік Г / столетие, век / Jahrhundert / siècle.
 Сторіччя — століття.
Сторона світу Чрк. 14; КЛ. ГЗ / страна света / Weltteil / point cardinal. — *Чотири сторони світу: південь, північ, схід і захід*.
 Стояння планети — зупинка планети.
Стрілка годинна; годинниця (N); го́лка годинна / часовая стрелка / Stundenzeiger / aiguille des heures.
Стрілка секундна; секундниця (N); го́лка секундна / секундная стрелка / Sekundenzeiger / aiguille des secondes.
Стрілка хвилинна; хвилинниця (N); го́лка хвилинна / минутная стрелка / Minutenzeiger / aiguille des minutes.
Стрімниця Граб. 43; висок Мір.; прямниця РНА45; важок (-жк) Мхл. 28; ґрунтага Мал. 117; повіс (-су) ibid.; [простовіс ibid.] / отвес / Bleilot, Senkel, Fadenlot / fil à plomb.
 Струмент геодезичний — прилад геодезичний.
Ступеневий Сек.; градусовий Сек. / градусный / Grad- / de degré. — *Ступеневий по́мір*.
Ступінь (-пеня) Сек.; РНА72; градус (-са) Сек. / градус / Grad / degré.
 Сузвіздя — сузір'я.
Сузір'я ЛФ656; Рус. Г78; Лк. 131; громада зорєва (за Ор. Ф129; РНА 88); констеляція ЛМФІV; Мл. М71; [співзір'я Ср. СБ35; Чрк. 67; Сп. 6; ХК; Лк. Н47; сузвіздя ЛФ3.656; Св. Ф51] / созвездие / Sternbild, Konstellation / constellation. — *Назви слів всіх сузір'їв північного неба мають тисячолітню давність*.
Сузір'я звірокружне Льв.; — зодіакове Сек.; констеляція зодіака ЛФ3.657 [співзір'я зодіакальне ХК / ФС] / зодиакальное созвездие / zodiakale Kon-

- stellation / constellation zodiacale; du Zodiaque. — *Звірокружні сузір'я: Баран, Бик, Близнята, Рак, Лев, Діва, Терези, Скорпіон, Стрілець, Козоріг, Водолій і Ріби*.
 Сузір'я зодіакове — с. звірокружне.
 Сумрак — присмерк.
 Сумрак астрономічний — присмерк астрономічний.
 Сумрак горожанський — присмерк побутовий.
Супутник (-ка) Св. Ф50; ХК; Чрк. 55, Ст. 22; сателіт (-та) ЛФ3.646; ХК; Лис. ФІІ42; прибічник (N); [місяць ЛМФ; Св. Ф50; трабанти ЛФ3.646; товариш Лк. 131; зірка кружача побічна Вхн. 3] / спутник / Trabant, Satellit / satellite, compagnon. — *Спостереження затьми Юпітерових супутників дали змогу Ремезові 1675 року визначити швидкість світла*.
Супутник відступний Сек. / спутник с обратным движением / retrograder Satellit / satellite rétrograde.
Суядна КСІ; координата ЛМФІV; значний Шо. Гм. / координата / Koordinate / coordonnée. — *Різні уклади небесних суядних*.
Суядна азимутна Сек.; координата — / азимутальная координата / azimuthale Koordinate / coordonnée azimuthale.
Суядна бігунова Сек.; — полярна Сек.; координата — / полярная координата / Polarkoordinate / coordonnée polaire.
Суядна видима Сек.; координата —; суядна; позірна Льв. / видимая координата / scheinbare Koordinate / coordonnée apparente.
Суядна галактична Сек.; координата —; суядна / галактична Льв. / галактическая координата / galaktische Koordinate / coordonnée galactique.
 Суядна галактична — с. галактична.
 Суядна геліоцентрична — с. сонцеосередкова.
Суядна географічна Сек.; координата — / географическая координата / géographique Koordinate / coordonnée géographique.
Суядна геодезична Сек.; координата — / геодезическая координата / geodätische Koordinate / coordonnée géodésique.
 Суядна геоцентрична — с. землеосередкова.
Суядна годинна ЛФ3.622; координата —; суядна годинова Сек. / часовая координата / (Zeit-) Stundenkoordinate / coordonnée horaire.
 Суядна годинова — с. годинна.
 Суядна екваторіальна — с. рівникова.
Суядна екліптична; координата —; суядна екліптична Льв.; — екліптики ЛМФ. IV / эклиптическая координата / ekliptische Koordinate / coordonnée éclipse.
 Суядна екліптична — с. екліптична.
Суядна землеосередкова Сек.; — землеосередна Льв.; — геоцентрична; координата — / геоцентрическая координата / geozentrische Koordinate / coordonnée géocentrique.
 Суядна землеосередна — с. землеосередкова.
Суядна кульова; — сферична Сек.; координата — / сферическая координата / sphärische Koordinate / coordonnée sphérique.
Суядна позірна Сек.; координата горизонтальна; суядна позему ЛФ3. 619 / горизонтальная координата / Horizontalkoordinate / coordonnée de l'horizon.
 Суядна позірна — с. видима.
 Суядна полярна — с. бігунова.
Суядна рівникова ЛМФІV; — екваторіальна Сек.; координата — / экваториальная координата / Äquatorialkoordinate / coordonnée équatoriale.
Суядна середня Сек.; координата — / средняя координата / mittlere Koordinate / coordonnée moyenne.
Суядна сонцеосередкова; координата — / суядна сонцеосередна; — геліоцентрична; координата — / гелиоцентрическая координата / heliozentrische Koordinate / coordonnée héliocentrique.
 Суядна сонцеосередна — с. сонцеосередкова.
Суядна справжня; координата — / истинная координата / wahre Koordinate / coordonnée vraie.
 Суядна сферична — б. кульова.
Суядна сфероїдна Сек.; — сфероїдна Льв. / сфероидическая координата / sphäroidische Koordinate / coordonnée sphéroïdique.
 Суядна сфероїдна — с. сфероїдна.
 Сутеніти — 1. смеркати; 2. темніти.
 Сутичка — зутик.
 Сутінний — притінковий.
 Сутінь — притінок.
 Сутки — доба.
 Сутковий — добовий.
Сучинник (-ка) ваговий; коефіцієнт (-та) / весовой коэффициент / Gewichtskoeffizient / coefficient de poids.
Сучинник залому Сек.; коефіцієнт —; сучинник рефракції Рд. ПС15 / коэффициент рефракции / Refraktions- (Brechungs-) Koeffizient / coefficient de la réfraction.
 Сучинник притягання — с. тяжінєвий.
 Сучинник рефракції — с. залому.
Сучинник тяжінєвий Сек.; коефіцієнт —; сучинник притягання Сек.; [чинник атракції ЛС6] / коэффициент притяжения / Gravitations- (Attraktions-, Anziehungs-) Koeffizient / coefficient d'attraction.

Сфера армілярна—куля армілярна.
Сфера кришталева—куля кришталева.
Сфера небесна—куля небесна.
Сферичність—кулястість.
Сфероїд (-да) Граб.432 / сфероид / Sphäroid / sphéroïde.
Сфероїд рівневий / урівнений сфероїд / Niveau sphäroid / sphéroïde de niveau.
Схилокруг—кільце доземне.
Схід (сходу) I СвФ; ХК; [зхід У] / восход / Aufgang / lever.—*Моменти сходу й заходу Сонця.*
Схід вечірній Сек. / вечерний восход / Abendaufgang / lever du soir.
Схід геліакальний Сек. / гелиакическое восхождение / heliakischer Aufgang / lever héliaque.
Схід геоцентричний—с. землеосередковий.
Схід землеосередковий Сек.;—землеосередній;—геоцентричний Сек. / геоцентрический восход / geozentrischer Aufgang / lever géocentrique.
Схід землеосередній—с. землеосередковий.
Схід космічний—с. світовий.
Схід правдивий—схід справжній.
Схід світовий Сек.;—космічний Сек.

Телеспектроскоп (-на) / телеспектроскоп / Telespektroskop / télescope.
Телескоп—далекозір.
Телескоп апланетичний—далекозір апланетичний.
Телескоп баншовий—далекозір баншовий.
Телескоп вертикальний—далекозір доземний.
Телескоп горизонтальний—далекозір поземний.
Телескоп нерухомий—далекозір нерухомий.
Телескопічний—далекозірний.
Телескопний—idem.
Теліор (-ра); теліоріум (-ма) ЛМФІV / теллурий / Tellurium / globe (terrestre).
Теліоричний; земний / теллурический / tellurisch / tellurique.—*Теліоричні лінії в спектрі.*
Теліоріум—теліор.
Темніти; сутеніти; поночіти Сек. / темнеть / sich verdunkeln, dunkel werden / commencer à faire sombre.—*У прирівнюванні смуги добова дорога Сонця слугує нормальна до обрису, і після заходу Сонця швидко сутеніє.*
Температура ефективна / эффективная температура / effektive Temperatur / température effective.
Теодоліт (-та) ЛФз.12 / теодолит / Theodolit / theodolite.
Теорія контракційна—т. стискова.
Теорія стискова Сек.;—контракційна Од. / контракционная теория / Kontraktionstheorie / théorie de contraction.
Тепливець—зворотник.

космический восход / kosmischer Aufgang / lever cosmique.
Схід справжній Сек.;—правдивий ЛМФІV / истинный восход / wahrer Aufgang / lever vrai.
Схід (сходу) ПЛМФІV; Ог.Ф122; Х.С.; Рус.Г. 3 / восток / Osten / orient; est.—*Рус планети з заходу на схід.*
Схід південний—південний схід.
Схід північний—північний схід.
Схід полудневий—південний схід.
Схід-Сонця (Сходу-Сонця) Г. / восточная часть неба / östlicher Himmelsteil / ciel oriental.
Східний Г; Лк.Н20; ХК; / восточный / Ost; östlich / oriental.
Сходити, зійти Г / восходит; взойти / aufgehen / se lever.—*Зорі з південним відхилом, більшим за 90°—не сходять.*
Сходовий / к востоку относящийся / Aufgangs- / — du lever.—*Сходовий момент.*
Сяйво бігунове—заграва бігунова.
Сяйво волохате—оболона кометна.
Сяйво протисонцеве; геґеншайн(-на) / противосияние, геґеншайн / Gegenschein / gegenschein.

Термінатор (-ра) Сек.; РНА.181 / терминатор / Terminator / terminateur.—*Коло термінатора на чорному тлі світяться окремі цяточки; це Сонце сходить на високіх Місяцевих горах.*
Тимчасова—зоря тимчасова.
Тип зоревий—відділ зоревий.
Тип спектральний—взірець спектральний.
Тіло небесне ЛМФ ІV; Х К; Ф С; світло — СР.СВ9; ФС; тіло світлове Бр.35;—усесвітне РНА111 / небесное тело / Himmelskörper / corps céleste.
Тіло невидиме Сек.;—темне Х К; / невидимое (темное) тело / unsichtbarer (dunkler) Körper / corps invisible (sombre);—опраке.
Тіло осередкове;—осередне Сек.;—центрально;—осередочне ЛМФ. ІV / центральное тело / Zentralkörper / corps central.
Тіло осередне—т. осередкове.
Тіло осередочне—idem.
Тіло світлове—т. небесне.
Тіло темне—т. невидиме.
Тіло усесвітне—т. небесне.
Тіло центральне—т. осередкове.
Тіні летючі Сек. / полосы теньевые, тени колеблющиеся / fliegende Schatten / ombres volantes.—*Явище летючих тіней під час повної сонцевої затемни ще не з'ясовано.*
Тінь (-ні) глуха РНА176; КМ / полная тень / Kern- (voller) Schatten / ombre totale.—*Стіжок глухоті тіні від*

Місяця часом не доходить земної поверхні.
Тінь конічна—т. стіжкова.
Тінь конусова—idem.
Тінь стіжкова ФС;—конічна Сек.;—конусова ФС; / конусообразная тень / kegelförmiger Schatten / ombre conique.
Товариш—супутник.
Точка Aries—т. весняного рівнодення.
Точка астрономічна / астрономическая точка / astronomischer Punkt / point astronomique.
Точка Барана—т. весняного рівнодення.
Точка Ваги—т. осіннього рівнодення.
Точка весняна—т. весняного рівнодення.
Точка весняного зрівняння—idem.
Точка весняного рівнодення Л.Фз. 427;—весняна ЛМФІV;—весняного зрівняння Льв.;—Aries ХК;—Барана ЛМФІV; [—весняного рівноденства Св. Ф. 54] / точка весеннего равноденствия / Frühlingsäquinoktiumpunkt / équinoxe de printemps; point vernal.
Точка весняного рівноденства—т. в. рівнодення.
Точка виступна Сек. / точка выступления / Austrittspunkt / point de l'émer-sion.—*Виступна точка зорі під час покриву.*
Точка відземна Л.Фз.639; апогей (-гея) ЛМФІV; апогей (-ма) Св.Ф. / апогей / Arogäum, Erdferne / arogee.—*Місяць у відземній точці.*
Точка відзірна Сек.; апоастер(-тру) Сек. / апоастрий / Aroastrum / apoastre, aroastron.—*Відзірна точка зоревої орбіти відповідає відсонцевій точці орбіти планетної.*
Точка відсатурнова Сек.; апосатурн (-на) / апосатурний / Aposaturnium / aposaturne.
Точка відсонцева Сек.;—відсоняшна ЛМФІV; афелій (-лія) Ал.6; ХК; афелій (-лія) ЛМФІV; афеліум Св. Ф71 / афелій / Aphelium, Sonnenferne, Arhel / arhélie.—*Відсонцеву точку Земля проходить коло 1 липня.*
Точка відсоняшна—т. відсонцева.
Точка від'юнітерова Сек.; апойов (-ва) / апойовий / Arojovium / arojove.
Точка візування—т. зорення.
Точка вступна Сек. / точка вступления / Eintrittspunkt / point de l'immersion.
Точка геодезична—станція г.
Точка драконічна / драконическая точка / drakonischer Punkt / point draconitique.
Точка еквінокціальна—т. рівноденства.
Точка запинкова—т. зупинкова.
Точка західна Ог.Ф129; Кл.ГЗ.;—заходу Сек.; / точка запада / Westpunkt / point ouest; ouest.—*Західна точка обрису.*
Точка заходова Сек. / точка заката;—захода / Untergangspunkt / point du coucher.

Точка заходу—т. західна.
Точка зеніту Сек. / точка зенита / Zenithpunkt / point de zénith.
Точка зерова—т. нульова.
Точка зимового сонцезвороту Сек.;—сонцестояння Чрк.21 / точка зимнего солнцестояния / Wintersonnenwendepunkt / solstice d'hiver.
Точка зимового сонцестояння—т. з. сонцезвороту.
Точка зорення Льв.;—візування Сек. / точка визирования / Visierungspunkt / point de visement.
Точка зупинкова (планети) Сек.;—запинкова Льв. / точка стояния / Stationspunkt / point de station;—stationnaire.
Точка літнього сонцезвороту Сек.;—сонцестояння Чрк. / точка летнего солнцестояния / Sommersonnenwendepunkt / point du solstice d'été.
Точка літнього сонцестояння—т. л. сонцезвороту.
Точка нульова КСІ;—зерова Льв. / нулевая точка / Nullpunkt / point nul.
Точка осіннього зрівняння—т. о. рівнодення.
Точка осіннього рівнодення ЛФз.627;—осіння Льв.;—осіннього зрівняння Льв.;—Ваги ЛФз.628;—Терезів Сек. / точка осеннего равноденствия / Herbstäquinoktiumpunkt / équinoxe d'automne.
Точка осіння—т. осіннього рівнодення.
Точка падання—падовище.
Точка південна ФС;—півдня;—полуднева Ог. Ф 129; Св. Ф. 50; [—южна Св.Ф.50] / точка юга / Südpunkt / point sud.—*Південна точка азимутного кільця.*
Точка півдня—т. південна.
Точка північна ЛФз.618; Ог.Ф129; Св.Ф50;—півночі [—сіверна Св.Ф50] / точка севера / Nordpunkt / point nord.—*Визначення північної точки обрису.*
Точка півночі—т. північна.
Точка полуднева—т. південна.
Точка призвідна—т. призріна.
Точка приземна Л. Фз. 639; перигей (-гея) ЛМФІV; перигей (-ма) Св. Ф. 70 / перигей / Perigäum, Erdnähe / périgée.
Точка призріна; періастр(-тра) Сек. / періастрон(-на) Льв.; точка призвідна ЛМФ. ІV / періастрій / Periastrum / périastre, periastron.
Точка присатурнова; перисатурн(-на) / перисатурний / Perisaturnium / péri-saturne.
Точка присонцева Сек.;—присоняшна ЛМФІV; ФС; перигелій (-лія) ФС; Х. К; Ал. 7; перигеліум(-ма) Л С 1 / перигелій / Perihelium, Sonnennähe, Perihel / périhélie.
Точка присоняшна—т. присонцева.
Точка приюнітерова; періюв (-ва) / періювий / Perijovium / pérjove.
Точка радіаційна—радіант.

Точка рівнодення Сек.; — рівнонічна ЛМФ IV; — еквінокціальна Св.Ф58; [—рівноденства *ibid.*] / равноденственная точка / Äquinoktialpunkt / point équinoxial; équinoxe.

Точка рівнодення середня Сек. / средняя точка равноденствия / mittlerer Äquinoktialpunkt / équinoxe moyen.

Точка рівнодення справжня Сек. / истинная точка равноденствия / wahrer Äquinoktialpunkt / équinoxe vrai.

Точка рівноденства—т. рівноденства.

Точка рівнонічна—idem.

Точка сіверна—т. північна.

Точка східна ЛФз.618; Ог.Ф129; — сходу Сек. / точка востока / Ostpunkt / point orient; — est. — Східна точка кільця.

Точка сходова / точка восхода / Aufgangspunkt / point du lever. — Незмінність положення сходової точки зорі.

Точка сходу—т. сходова.

Точка Терезів—т. осіннього рівнодення.

Точка южна—т. південна.

Трабант—супутник.

Тривання дня—протяг дня.

Тригонометрія сферична / сфероидическая тригонометрия / sphäroidische Trigonometrie / trigonometrie sphéroïdique.

Трикетрум—лінійка паралактична.

Трикутник (-ка) геодезичний / геодезический треугольник / geodätisches Dreieck / triangle géodésique.

Трикутник еліпсоїдичний / эллипсоидальный треугольник / ellipsoïdisches Dreieck / triangle ellipsoïdal.

Трикутник паралактичний Сек. / паралактический треугольник / parallaktisches Dreieck / triangle parallactique.

Трикутникуювання—триангуляція.

Тринадцятник—часомір-тринадцятник.

Триніжник; триніжок—тринога.

Тринога Мхл.66; триніжник (-ка) Граб.41; триніжок (-жка) Граб.65 / тренога; треножник / Dreifuss / trépied.

Триангуляційний / триангуляционный / Triangulations- / de triangulation.

Триангуляція ЛМФ IV; трикутникування ХК; / триангуляция / Triangulation / triangulation.

Триангуляція головна / главная триангуляция / Haupttriangulation / triangulation principale.

Триангуляція мала Граб.113 / малая триангуляция / sekundäre (Klein-)

Уденішній—денний.

Уклад (-ду) Сек.; система / система / System / système.

Уклад галактичний; система—/ галактическая система / galaktisches System / système galactique.

Уклад екліптичний Сек.; система—;

Triangulation / triangulation secondaire.

Триангуляция проміжна / промежуточная триангуляция / Zwischen- (Einschaltungs-) Triangulation / triangulation intermédiaire.

Тропік—зворотник.

Тропік південний—зворотник Козорога.

Тропік північний—зворотник Рака.

Тропіковий—зворотниковий.

Троповий—idem.

Труба астрономічна Льв.; люнета—Сек.; ціва—Льв. / астрономическая труба / astronomisches Rohr / lunette astronomique.

Труба земна ФС; — зорова Сек.; люнета земна ФС Лис.Ф1191 [труба прозора ФС; люнета—ФС; труба прозора Г—зірна Мхл. 73; Лис.Ф1173; — підзорна Чрк.28; Крк.15] / земная труба; подзорная труба / Fernrohr / lunette d'approche; longue-vue.

Труба зірна—т. земна.

Труба зорова—idem.

Труба кометопукальна—кометник.

Труба підзорна—т. земна.

Труба-провідниця; люнета—/ ведущая труба / Führungsfernrohr / lunette guide.

Труба прозора—т. земна.

Труба прозора—idem.

Трут—зоря летюча.

Туаз (-за) перуанський / туаз перуанский / Toise von Peru / toise de Pérou. — З перуанського туаза користалися в помірках дуги південникової в Перу Bouguer i Condamine.

Туманність—мряковина.

Турбувати—збурювати.

Тягомір—бариметр.

Тяготіння—тяжіння.

Тяження—idem.

Тяжіннєвий (N); гравітаційний / гравитационный / Gravitations-; Schwere- / de la gravitation; gravitatif.

Тяжіння КСII; тяготіння Льв.; I. III; гравітація; [ваготіння Г; тяження I. III] / тяготение / Schwere, Gravitation / gravitation.

Тяжіння всесвітнє ХК; Бр.14; Ст.29; загальне КСII / всемирное тяготение / allgemeine Schwere (Gravitation) / gravitation universelle; attraction.

Тяжіння загальне—т. всесвітнє.

Тяжіння К. С. II; взаємно притягання Сек.; [ваготіти Г.] / тяготеть / gravitieren / graviter. — Небесні тіла тяжать із силою, що пропорційна з їх масами та обернено пропорційна з квадратом їх обопільної віддалі.

У

екліптики Св.Ф59 / эклиптическая система / ekliptisches System / système éclipse. — Сурядні в екліптичній укладові в довготі й широті.

Уклад землеосередковий Сек.; — землеосередковий Льв.; система геоцентрична ЛФз.643; ХК; / геоцентрическая

система / geozentrisches System / système géocentrique. — Землеосередковий Птоломейс уклад.

Уклад землеосередковий—у. землеосередковий.

Уклад зоревий; система—/ звездная система / Sternsystem / système stellaire. — Зорєва астрономія підійшла до вивчення руху нашого зорєвого укладу.

Уклад Коперніків Сек.; система—; уклад Коперніковий; — Коперніка Льв. / система Коперника / Kopernikanisches System / système de Copernic.

Уклад планетний Вхн. 4; система—/ планетная система / Planetensystem / système planétaire. — У планетнім укладі Землі належить мало помітне місце серед інших планет.

Уклад поземний—у. поземовий.

Уклад поземовий Сек.; — поземний Льв.; система горизонтальна Св.Ф54 / горизонтальная система / Horizontal-system / système horizontal. — Обидві сурядні поземового укладу змінні.

Уклад Птоломейс ХК; система—/ система Птолемея / Ptolomäisches System / système de Ptolémée.

Уклад рівниковий Сек.; система екваторіальна Св.Ф53 / экваториальная система / Äquatorialsystem / système équatorial. — Відхиля і просто піднесення—постійні в добоім рұсі сурядні рівникового укладу.

Уклад світовий Сек.; система—; уклад світу РНА30; / система мира / Welt-system / système du monde. — Два світові уклади; землеосередковий і сонцеосередковий.

Уклад світу—у. світовий.

Уклад сонцевий Сек.; система—; уклад соняшний Льв.; система соняшна ФС; Чрк.56; ХК; [систем соняшний ЛМФ IV; громада — Сп.СБ28] / солнечная система / Sonnensystem / système solaire. — Увесь сонцевий

Фаз—відміна Місяцева.

Фаза затьми—відміна затьмова.

Фаза Місяця—відміна Місяцева.

Факля сонцева Сек.; смолоскип (-па)—РНА 240 / солнечный факел; светоч / Sonnenfackel / facule du Soleil; — solaire.

Фізика зорева—астрофізика.

Флюкуля Сек. / флюккул / Flokule / floculus.

Фокус—огнище.

Фотогеліограф (-фа) / фотогелиограф / Photoheliograph / photohéliographe.

Фотограмметрія / фотограмметрия /

уклад рұхається в напрямові до сузір'я Ліри.

Уклад сонцеосередковий Сек.; система геліоцентрична Л.Фз.645; ХК; уклад сонцеосередковий; / гелиоцентрическая система / heliozentrisches System / système héliocentrique. — Тверді віддалі сонцеосередковому укладові поклав Копернік року 1543.

Уклад соняшний—у. сонцевий.

Упруг—пруг.

Урівноваження—зрівноважування.

Усєвіт (-ту) ТР5 ЛМФ; ДС; ХК; вселенна ЛМФ IV [цілосвіт Т; всєвіття, всєвітність СЖМ] / вселенная / Weltall / univers. — Розміри приступної спостереження частини всєвіту доводиться міряти тепер сотнями тисяч світлових років.

Усєвіт зокільний / внешняя вселенная / äusseres Weltall / univers extérieure.

Усєвіт-острів (-рова); усєвіт-острівний / вселенная-островная / Insel-Weltall / univers-Ile. — Спиральні мряковини—то всєвіту-острові поза нашим зорєвим укладом.

Усєвіт скінченний / вселенная конечная / endliches Weltall / univers fini.

Устава Сек.; осадження РНА 136; монтування Сек. / монтировка / Montierung, Aufstellung / montage.

Устава азимутна / азимутальная монтировка / Azimutalmontierung / monture azimutale.

Устава екваторіальна—ус. рівникова.

Устава паралактична / паралактическая монтировка / parallaktische Montierung / monture parallactique.

Устава рівникова Сек.; — екваторіальна; осадження рівникова РНА; 136 / экваториальная монтировка / Äquatorialmontierung / monture équatoriale.

Ущерб—відміна Місяцева VIII.

Ущерблюватися—щербитися.

Photogrammetrie, Bildmesskunst / photogrammétrie.

Фотометр фотоелектричний—світломір світлоелектричний.

Фотосфера ЛМФ IV; Рд.ПСII15 / фотосфера / Photosphäre / photosphère.

Фототеодоліт (-та) / фототеодолит / Photo-(photogrammetrischer) Theodolit / photothéodolite.

Функція збурна Сек.; — пертурбаційна ЛС1 / пертурбационная функция / Perturbationsfunktion / fonction perturbatrice.

Функція пертурбаційна—ф. збурна.

Хвилинниця—стрілка хвилинка.

Хвиля—хвилина.

Хвиля заходу—момент заходовий.

Хвиля припливна Сек. / приливная волна / Fluthwelle / onde de flux.

Хвилина Х. С; Чрк. 78; міну́та У; Г; хви́ля Г / минута (времени) / Minute / minute.

Хвилинний Сек. / минутный (про время) / Minuten- / de minutes. — Хвилинні часові проміжки.

Широта кульова;—сферична / сферическая широта / sphärische Breite / latitude sphérique.

Широта південна Сек. / южная широта / südliche Breite / latitude australe;—sud.—Під сороковим ступенем південної широти.

Широта північна / северная широта / nördliche Breite / latitude boreal;—nord.—П'ятдесят ступенів і двадцять сім мінут північної широти.

Широта прирівнюва Од.—екваторіальна; ширина рівникова LC 1/экваториальная широта / Äquatorialbreite / latitude équatoriale.

Широта сонцеосередкова:—сонцеосередня;—геліоцентрична Сек. / гелиоцентрическая широта / heliozentrische Breite / latitude héliocentrique.

Широта сонцеосередня—ш. сонцеосередкова.

Широта сферична—ш. кульова.

Широтний / к широте относящийся / Breiten- / de latitude. — Широтне кодо.

Шкло очне—окуляр.

Шкло предметне—об'єктив.

Шлях—орбіта.

Шруб виправний—гвинт виправний.

Шруб гальмовий—гвинт притисний.

Шруб елеваційний—гвинт підносний.

Шруб підносний—гвинт підносний.

Шруба виправна—гвинт виправний.

Шруба мікрометрична—гвинт мікрометричний.

Шруба мікрометрична—idem.

Шруба притискаюча—гвинт притисний.

Шруба притискаюча—idem.

Шруба притискаюча—idem.

Шруба притискаюча—гвинт притисний.

Шукач(-ча) Сек.; знахідник(-ка) РНА 137 / искатель / Sucher / chercheur.—Знахідник з його ширшим полем зору полегшує навід далекого зору.

Щ

Щерба—відміна Місяцева VIII. Щербитися Сек.; ущерблюватися, ущербитися Г / ущербляться, ущербиться / abnehmen (vom Monde) / décroître.

Щілина Касінієва—проріз Кассінієв. Щоденник(-ка) Г / дневник, журнал / Tagebuch, Journal / journal.—Щоденник спостережень.

Щорічник (-ка) Сек.; [новорочник Г] / альманах / Almanach, Jahrbuch / almanach, annuaire.—Величині земного променя для даного місця і земної осередковій широті дано в астрономічному щорічнику Berliner Jahrbuch.

Ю

Юпітероосередковий Сек.; юпітероосередний; йовіцентричний / ювицентрический / jovizentrisch / jovicentrique.

Юпітероосередний—юпітероосередковий.

Я

Я'вище астрономічне Чрк.83 / астрономическое явление / astronomische Erscheinung / phénomène astronomique.

Я'вище надберезне Сек. / краевой эффект / Randeffect / effet de bord.—Інтенсивність надберезного явища зменшується для спектральних ліній високіх шарів хромосферної пари.

Ядро комети Лн.Н 59 зерно—Сек. / ядро комети / Kometenkern / noyau cométaire.

Язик—виступень.

Яскравий ХК / яркий / grell, blendend, hellig / éclatant, lumineux, clair.—Сірий—найяскравіша зоря цілого зоряного неба.

Яскравість(-вості) ТК 5; ясність(-ности) Сек. / блеск, яркость / Helligkeit / clarté; éclat.

Яскравість абсолютна Сек.;—безпоглядна Сек. / абсолютный блеск / absolute Helligkeit;—Glänze / éclat absolu.—Безпоглядна яскравість, що відповідає віддалі зорі на десять парсеків.

Яскравість безпоглядна—я. абсолютна.

Яскравість видима / видимый блеск / scheinbare Helligkeit;—Glänze / éclat apparent.

Ясність—яскравість.

АСТРОНОМІЧНА НОМЕНКЛЯТУРА.

I. Сузір'я.

Андромеда ЛМФ.ІV; Ог.Ф132; Чрк.72, ХК / Andromeda.

Баби—Плеяди.

Баран (-на) ЛМФ.ІV; Чрк.73, ХК; Кб. [Козоріг] / Aries.

Бик (-ка) ЛМФ.ІV; Ог.Ф130; Чрк.73, ХК; Кб.; [Телець Лк.Н48] / Taurus.

Близькі ЛМФ.ІV; Ог.Ф.130; Лк.Н.48; Чрк.73; ХК; С.89; / Gemini.

Борона—Кассіопея.

Вага—Терези.

Ведмедиха Мала—Ведмедича Мала.

Ведмедича Велика Чрк.68; Час.; Медведича Велика ЛФз. 656; Ог.Ф129 / Ursa Major. Див. також Віз Великий.

Війя.

Ведмедича Мала ХКЧас.; Медведича Мала Л Фз. 656; Ведмедиха Мала Лк.Н47 / Ursa Minor.

Віз—візник.

Віз (віза) Великий ЛФз.656; Чрк.68; Лк.Н53; ХК; Віз У; Віз Давидів Лк.Н.47; Віз (Київ. Дніпроп. окр.; Шепетівщ. Криворіжжя. Херс.); Гарба (Херс.). Розв'од (Чаплинськ. р. Херс. [Чепига Кб]. α, β, γ, δ, Ursa Majoris.

Віз Давидів—Віз Великий.

Віз Малий ЛФз.656; Чрк.68; ХК У β, γ, ε, ζ.

Ursae Minoris.

Візничий—Візник.

Візник (-ка) ЛМФ.ІV; Чума́к (-ка) Сек.; Візничий С68; Ог.Ф130; ХК; Кб; Вовік (-ка) Лк.Н [Віз СЖМ] / Auriga.

Вінець(-нці) Південний Сек.; Корона—Час. / Corona Austrina.

Вінець Північний Сек.; Корона—ЛМФ.ІV; ХК; Кб. Вінок (-нка) — Лк.Н.47; Кри́ніця (Херс.) / Corona Borealis.

Вінок Північний—Вінець Північний.

Вітри́ла Сек. / Vela.

Війя (Шевч. окр.)—ε, ζ, η Ursa Majoris.

Вовк(-ка) Час. / Lupus.

Водолив—Володій.

Володій (-лія) ЛМФ.ІV; ХК; С71; Кб.; Водолив (-ва) Лк.Ч54; Водя́р (-ра) Кб. / Aquarius.

Водя́р—Володій.

Возовик—Візник.

Воловик—Волопас. Воло́пас (-са) Лк.НРУ; ХК; Воло́вик (-ка) Сек.; Воля́р (-ра) ЛМФ.ІV; [Віз СЖМ] / Bootes.

Волосо́жар—1. Плеяди; 2. Оріон.

Воло́сся Вероні́ки — Коси Бере́ні́чнї.

Воля́р,—Волопас.

Ворон—Крук.

Вуж—Змія.

Вужо́нос—Зміе́держець.

Гадю́ка—Змія.

Гера́кл—Геркулес.

Геркулес (-са) Лк.Н.54; ХК; Гера́кл (-ля) Ог. Ф130; ЛМФ.ІV / Hercules.

Гі́дра ЛМФ.ІV; ХК; / Hydra.

Гі́дра Мала Час. / Hydus.

Гіа́ди (-я́д) ЛМФ.ІV; ХК; Гро́ква (Шевч. окр.) / Hyades.

Гні́здо Качи́не—Плеяди.

Годинник (-ка) Час. / Horlogium.

Голо́ва Меду́зина Сек. / Persēi. β, π, ρ, ω.

Гло́уб (-ба) Час. / Columba.

Гонча́к (-ків) Сек.; Гончі Соба́ки Час. / Пси Мислі́ві ЛМФ.ІV; Гончі Пси ХК; Хорті С89 / Canes Venatici.

Го́ра Столо́ва Час. / Mensa.

Го́рен (Го́рна) Сек.; Пі́ч (Пі́чі) Час. / Fornax.

Далеко́зір (-зо́ру) Сек.; Телеско́п (-па) Час. / Telescopium.

Дельфі́н (-на) ЛМФ.ІV; ХК; Кб. / Delphinus.

Ді́ва ЛМФ.ІV; Чрк.73; Дівчи́на ХК; [Дівчина з відрами Чрк.73] / Virgo.

Дівчина—Діва.

Дівчина з Відрами—Діва.

Дора́до (-да) Сек.; Зо́лоті Ри́ба Час. / Dorado.

Доро́га Бо́жа—Доро́га Мо́лочна.

Доро́га Ве́лика—Доро́га Мо́лочна.

Доро́га до́ Киє́ва—Доро́га Мо́лочна.

Доро́га Жу́равли́на—Доро́га Мо́лочна.

Доро́га Мо́лочна ЛФз.656; ЛМФ.ІV; Чума́цький Шля́х (-ху) ТК6; Лк.Н56; Чрк.76; Ср.СБ38 (Шевч. окр.; Криворіжжя); Шля́х (Дніпропетр. окр.) Не́бесна Доро́га; Жу́равли́на Доро́га (Черніг.) ФС; Г; Бо́жа Доро́га; Ог.Ф129; ЛФз.656; ФСГ.

Мо́лочний Шля́х С47; Бо́гів(-ового) Шля́х(-ху)Г; Сметанник (Криворіжжя);

До Києва Дорога (Шевч. окр.) / Via Lactea/Дорога Небесна—Дорога Молочна.
 Драк—Дракон.
 Драко́н (-на) Лк. Н48; ХК; Ч.Ас. [Змій ЛФз656; Змія Кб; Смок Кб; Драк Кб.] /Draco.
 Змія—Дракон.
 Ерида́н (-на) ЛМФІV; ХК; /Eridanus.
 Единорог—Одиноріг.
 Жерті́вник (-ка) Ч.Ас.; Престі́л (-то́лу) Кб.Льв. /Ara.
 Жу́рафа ЛМФІV; ХК; Ч.Ас. /Camelopardalis.
 Жураве́ль (-ва́) Ч.Ас. /Grus.
 За́вeць (за́вця) ЛМФІV; ХК /Lepus.
 Зміе́дeржeць(-жця) Х К; Змієносець (-сця) Ч. Ас.; Лк. Н 54; Вужоно́с(-са) ЛМФІV; Носі́й зміїв С69; Офіо́н Ог.Ф130 /Orphiuchus.
 Змієносець—Змієдержець.
 Змій—Дракон.
 Змія́ Ч.Ас.; Полоз ХК; Гадюка Кб. Вуж. Кб.] /Serpens.
 Кассіопе́я ЛМФІV; СрС. Б38; Ог.Ф 130; Лк.НТР; ХК; Ч.Ас.; Борона́ Чрк.68/Cassiopeia.
 Індієць—Індус.
 Індус Сек.; Індієць Ч.Ас. /Indus.
 Квадра́т (-та) Пе́гасів Сек.; Кoні (Слобідська Укр.)/Pegasi. α, β, γ, Andromedae α.
 Квочка—Плеяди.
 Квочка з курчатами—Плеяди.
 Кeлі́х (-ха) Сек.; Чаша ЛМФІV; ХК; Кб; Ч.Ас. /Crater.
 Кента́вр (-ра) ЛМФІV; Центавр (-ра) ХК; Ч.Ас. /Centaurus.
 Ке́фе́й (-фе́я) ЛМФІV; Це́фе́й (-я) ХК; Ч.Ас. /Cepheus.
 Киль (-я) Сек./Carina.
 Кит (-та) ЛМФІV; ХК; /Cetus.
 Козеро́г—Козоріг.
 Козорі́г (-ро́га) ЛМФІV; ХК; Кб.; Козеро́г Чрк.73 /Capricornus.
 Ко́мпас (-са) Сек.;—корабельний Ч.Ас./Ruhis.
 Компас корабельний—компас.
 Кoні—Квадрат Пе́гасів.
 Корабель—Корабель Аргo.
 Корабéль (-ва́) Аргo ЛМФІV; Корабéль Чрк.63/Argo Navis.
 Кoрма Сек./Purpis.
 Корона Південна—Вінець Південний.
 Корона північна—вінець північний.
 Кoса Берeні́ки—Кoси Берeні́чині.
 Кoсарі—1. Пояс Оріонів; 2. Оріон.
 Кoси (Кіс) Берeні́чині Сек.; Кoса́ Беpeні́ки ЛМФІV; Волoсся Верoні́ки Ч. Ас./Coma Berenices.
 Кoсінeць(-и́ця) Ч.Ас. /Norma.
 Кри́ниця—Вінець Північний.
 Крoквa—Гіади.
 Крyк (-а) ЛМФІV; Вoрон (-а) ХК; Ч Ас./Corvus.
 Ле́бідь (-бeдя) ЛМФІV; ХК; Ч.Ас. Північний Хрест С.70 /Cygnus.
 Лев (лева) Вели́кий Сек./Leo Maior.

Лев Ма́лий ЛМФІV; ХК; /Leo Mino.
 Летю́чка Льв./Volans.
 Лис—Лисичка.
 Лисичка Ч.Ас.; Лис (Ліса) ЛМФІV/Vulpecula.
 Лі́ра ЛМФІV; Ог.Ф130; Лк.Н48; Х К; Ч. Ас./Lyra.
 Лошад (Лошадти) ЛМФІV; /Equuleus.
 Лучник—Стрілець.
 Мала́р (-ра) Ч.Ас. /Pictor.
 Медведи́ця Велика—Ведмеди́ця Ве́лика.
 Медведи́ця Мала—Ведмеди́ця Мала.
 Медведю́к—Скорпіо́н.
 Мeч (-ча) Оріoні́в (-нового) Сек. /Orionis с. д. і.
 Мисливець—Стрілець.
 Мікроско́п (-на) Ч.Ас. /Microscopium.
 Муха́ Ч.Ас./Musa.
 Носі́й Зміїв—Змієдержець.
 О́днорі́г(-ро́га) ЛМФ ІV; Единоро́г Ч.Ас. /Monoceros.
 О́ктант (-та) Ч.Ас./Octans.
 Оре́л (орла́) ЛМФІV; Ог.Ф130; ХК; Чрк.69;/Aquila.
 Оріóн (-на) ЛМФІV; Ог.Ф130; ХК; Ч73; [Кoсарі Св.Ф51; Ч.73; Лк. 133; У; Волoсoжар Кб.; Чeпiгa СЖМ]/Orion (Див. також Пояс Оріонів; Мeч Оріoні́в).
 Офіо́н—Змієдержець.
 Па́вуч (-ча) Ч.Ас./Pavo.
 Пе́гас (-а) ЛМФІV; Ог.Ф130; ХК/ Pegasus.
 Перзeй—Персей.
 Персе́й (-се́я) ХК; Перзе́й ЛМФІV/Perseus.
 Пе́с (пса) Ве́ли́кий ЛМФІV; Ог.Ф130; ХК; Чрк.71/Canis Major.
 Пeс Ма́лий ЛМФІV; Ог.Ф130; Чрк. 71; ХК; /Canis Minor.
 Піч—Горен.
 Плея́ди (-ад) ЛМФІV; Ог.Ф130; ХК; Квoчка ЛМФІV; С19; Шевч. окр.; Ві́нн. окр.; Шeпeтiвц.; Квoчка з курчатами Ог.Ф130; У; Стожар (-а) С 18; Волoсoжар (-а) Чрк.72; С73; Ср.СБ 36; ХК; У; Шевч. окр. Ві́нн. окр.; Криворі́жжя, Херсоні́щ. Дніпропeтp. окр.; Стaлiн. окр.; Чeрніг.; Качі́нe Гніздo ЛкН48; Ба́би (ба́бів) Г./Pleiades.
 Полоз—Змія.
 Пояс Оріoна—Пояс Оріoні́в.
 По́яс (-са) Оріoні́в Сек.;—Оріoна ЛМФ ІV; Три Волхви́ ХК; Три Царі́; Кoсарі (Дoнц. Ві́нн. окр.) /Orionis δ, ε, ζ.
 Пси Гончі—Гончаки.
 Пси Мисливі—Гончаки.
 Пта́х (-ха) Ра́йський Ч.Ас./Arus.
 Рак (-а) ЛМФІV; Чрк. У Е; ХК/Сancer.
 Ри́ба Півдeнна Ч.Ас.;—Полудне́ва ЛМФІV/Piscis Austrinus.
 Ри́ба Золoта—Дoрадo.
 Ри́ба Полудне́ва—Ри́ба Півдeнна.
 Ри́би ЛМФІV; Чрк.73; Кб./Piscis.
 Ри́сь (-ся) ЛМФІV; ХК Lynx.]
 Рі́зeць (-зця) Ч.Ас./Caelum.]

Рі́зeбap (-ра́), Сек.; Ску́льптор Ч.Ас./Sculptor.
 Розвод—Ві́з Вели́кий.
 Розсо́хи Г (Розгалуження Молочно́ї Дoроги на півдeнь від Cygnus).
 Секста́нт (-та) ЛМФ.ІV/Sextans.
 Сі́тка Ч.Ас./Reticulum.
 Скорпіóн (-на) Чрк.73; ХК; Медведю́к ЛМФІV /Scorpius.
 Ску́льптор—Рі́зeбap.
 Сметанник—Дорога Молочна.
 Смок (-ка) Сек.;—Повітряний Ч.Ас./Antlia (Pneumatica).
 Смок—Дракон.
 Собаки Гончі—Гончаки.
 Стожар—Плеяди.
 Стріла́ ЛМФІV; ХК / Sagitta.
 Стрі́лець ЛМФІV; С90; Чрк.73; Кб.; Лучник Сек.; Кб.; Мисливець ХК/Sagittarius.
 Тeлeскoп—Далeкoзiр.
 Тeлeць—Бик.
 Терези́ (-зи́в) ХК; Чрк.73; Ва́га ЛМФ ІV/Libra.
 Три Волхви—Пояс Оріонів.
 Три Царі—Пояс Оріонів.
 Трику́тник (-ка) ЛМФІV/Triangulum.
 Трику́тник Півдeнний Ч.Ас. /Triangulum Australe.
 Тукaн Льв.; Ч.Ас./Tucana.

Тур (-ра) Сек./Bos Primigenius.
 Фе́нікс (-са) Ч.Ас./Phoenix.
 Ха́мелеoн (-на) Ч. Ас./Chamaeleon.
 Ха́маріна Ве́лика Сек.; Ха́мара Ма́гeляно́ва Ве́лика Сек. /Nubecula Major (Dorado).
 Ха́маріна Ма́ла Сек.; Ха́мара Ма́гeляно́ва Ма́ла Сек. /Nubecula Minor (Tucana).
 Хорти—Гончаки.
 Хрeст (-та́) Ч.Ас./Cruх.
 Хрeст—Ле́бідь.
 Хрeст Півдeнний Чрк.73; Полудне́вий—ЛМФ.ІV;/Cruх Austrinus.
 Хрeст Півні́чний—Ле́бідь.
 Хрeст Полудневий—Хрeст Півдeнний.
 Цeнтавр—Кeнтавр.
 Це́фе́й—Кeфе́й.
 Ці́ркуль(-ля) Ч. Ас./Circinus.
 Чаша—Кeлі́х.
 Чума́к—Ві́зник.
 Шлях Богів—Дорога Молочна.
 Шлях Молочний—Дорога Молочна.
 Шлях Чумацький—Дорога Молочна.
 Щит (-та́) Собeського Ч.Ас. /Scutum.
 Sobiesii.
 Яци́рка ЛМФІV; ХК /Lacerta.

II. Найго́ловні́ші зoрі.

Ака́рнар; Ахeрнар Ч.Ас./α Eridani.
 Але́мох/γ Andromedae.
 Аліoт/ε Ursae Majoris.
 Альбі́реo/β Cygni.
 Альте́ніб/γ Pegasi.
 Альго́ль/β Persei.
 Альдеба́ран Ч.Ас. / α Tauri.
 Алькаі́д/η Ursae Majoris.
 Алькіoна/η Tauri; Alcyona (Pleiades).
 Альта́йр Ч.Ас./α Aquilae.
 Альфа́рд/α Hydrae.
 Анта́рес Ч.Ас./α Scorpii.
 Аркту́р Ч.Ас./α Bootis.
 Ака́рнар/Акарнар.
 Бе́латрі́кс/γ Orionis.
 Бетейгeвзе—Бетейгeйзе.
 Бетейгeйзе (незм.) Ч.Ас.; Бетейгeвзе ЛФз.637/α Orionis.
 Бігуно́ва—Поля́рна.
 Бігуно́ва; Поля́рна; Квoчка (Куба́нь)/α Ursae Minoris; Polaris.—Усі зoрі хо́дові, а Квoчка сиди́ть на місці (Куба́нь).
 Ве́га Ч.Ас./α Lyrae.
 Ві́ндеміа́трікс/γ Virginis.
 Грaнaтoва/μ Serpei.
 Гeмa—Пeрліна.
 Дeнeб. Ч.Ас./α Cygni.
 Дeнeбoля/β Leonis.
 Ді́вна; Мі́ра/ο Ceti.
 Дубe/α Ursae Majoris.
 Канóн; Канóнус Ч.Ас./α Carinae.
 Канóнус—Канoн.
 Ка́пeля; Ч.Ас.; Кoза Ог.Ф130/α Aurigae.

Ка́стор Ч.Ас./α Geminorum.
 Квoчка—Бігуно́ва.
 Кoза—Ка́пeля.
 Кoка́б/β Ursae Minoris.
 Кoлoс ЛФз.657; Спі́ка/α Virginis.
 Ма́ркаб/α Pegasi.
 Ме́трeц/β Ursae Majoris.
 Мeзapтiм/γ Arietis.
 Мeнкалі́нан/β Aurigae.
 Мeнкoр/α Ceti.
 Мeра́к/β Ursae Majoris.
 Мі́заp/ε Ursae Majoris.
 Мі́ра—Ді́вна.
 Мі́раx/β Andromedae.
 Мі́рфа́к/α Persei.
 Пeрлі́на ХК; Гeмa; [жeмчyг ЛФз. 657]/α Coronae Borealis.
 Пoллyкс—Пoлюкс.
 Пoлюкс Ог.Ф.130; Пoллyкс ААс./Geminorum.
 Поля́рна—Бігуно́ва.
 Прeсeпe; Ясла/ε Cancri (зoрeвий рiй).
 Пpoкioн Ог.Ф130; ЛФз.657; Пpoцioн Ч.Ас./α Canis Minoris.
 Пpoцioн—Пpoцioн.
 Рeгу́л Ч.Ас./α Leonis.
 Рі́тeль Ч.Ас./β Orionis.
 Сі́рiя—Cі́рiй.
 Сі́раx/α Andromedae.
 Cі́рiй ЛФз. 667; Cі́ріус СвФ51; ХК; Cі́ріус Чрк.77; Ч.Ас.; [Cі́рiя ОгФ 130]/α Canis Majoris.
 Cі́ріус—Cі́рiй.
 Cі́ріус—Cі́рiй.

Собачка/α Canum Venatic.
Спіка—Колос.
Фегда/γ Ursae Majoris.

Фомальтаст Час. α Piscis Austrini.
Шеат/β Pegasi.
Ясла—Пресепе.

III. Потіки метеорні.

Акваїди.
Андромедіди.
Біліди.
Боотіди.
Гемініди.

Леоніди.
Ліріди.
Оріоніди.
Персеїди; Лаврінів Потік (-току)
Сек.

IV. Планети.*

Венера Ог.Ф130; ЛМФІV; Вечірна
Зоря (Шевч. Окр.; Херс.) І.Ш; Вечі-
рова—У; Г; Шевч. Окр.; Світова—У;
(Шевч. Окр.; Херс.); Рання—ЛМФ.ІV;
У; Ранішня—У; Світова Зірниця У;
Зоряниця (Черніг.); Колесниця (Чер-
ніг.)/Venus.
Веста/Vesta.
Ерос/Eros.
Земля/Terra/Супутник; Місяць (-ця).
Зірниця Світова—Венера.
Зоря Вечірна—Венера.
Зоря Вечірова—Венера.
Зоря Ранішня—Венера.
Зоря Рання—Венера.
Зоря Світова—Венера.
Зоряниця—Венера.
Зоряниця—Венера.
Колесниця—Венера.
Марс (-са) ЛФз.90 / Mars / (Супутники:
Страх (-а) Лкн.23—Fobos; Жах (-а);
Лкн.23—Deimos).
Меркур, (-ра) ЛМФІV; ОгФ130; Ср.

С. Б. 231; Чрк.45; Меркурій ХК.
У/Mercurius.
Меркурій—Меркур.
Місяць, (-ця)/Luna.
Нептун (-на) ЛМФІV; Ср.СБ23;
Чрк.45; ХК/Neptunus/. Супутник—
Тритон).
Паллада—Pallas.
Плутон—Pluto.
Сатурн (-на) ЛМФІV; Ср. С.Б.23;
Чрк.45; Х.К. / Saturnus (Супутни-
ки: Мімас (-а); Енцеллада, Тетіда, Лі-
она, Рея, Титан (-а), Теміда, Гіпері-
он(-а), Япет (-а), Феба).
Уран (-на) ЛМФІV; Ср.СБ23; Чрк.
23; ХК; / Uranus / (Супутники: Арі-
ель (-ля), Умбріель (-ля), Титанія,
Оберон (-на)).
Церера/Ceres.
Юнона / Juno.
Юпітер (-тера) ЛМФІV; ХК; Чрк.
45 / Juppiter / (Супутники: Іо, Евро-
па, Ганімед (-да), Калісто).

V. Болота, затоки, озера, моря місяцеві.

Болото Гниле/Palus Putredinis.
Болото Імлісте/Palus Nebularum.
Болото Сонне/Palus Somnii.
Затока Веселкова/Sinus Iridium.
Затока Середина/Sinus Medii.
Море Австральське—М. Південне.
Море Випарів—М. Вогке.
Море Вогке РНА180; — Випарів Сек. /
Mare Humorum.
Море Гумбольдтове/Mare Humboldtianum
Море Дошове—М. Злив.
Море Злив Сек.; — Дошове РНА180/
Mare Imbrium.
Море Криз Сек.; Рішень РНА180/Mare
Crisium.
Море Лагідне—М. Погідне.
Море Нектарне—М. Солодке.
Море Парне РНА180/Mare Varorum.
Море Південне Сек.; — Австральське
РНА181/Mare Australe.

Море Плідне—Море Родюче.
Море Погідне Сек.; — Лагідне РНА180/
Mare Serenitatis.
Море Прибережне—М. Скрайне.
Море Родюче Сек.; — Плідне РНА180/
Mare Foecunditatis.
Море Скрайне Сек.—Прибережне РНА
181/Mare Marginis.
Море Солодке РНА180; — Нектарне Сек./
Mare Nectaris.
Море Спокійне—М. Тихе.
Море Східне РНА180/Mare Orientale.
Море Тихе Сек.; — Спокійне РНА180/Ma-
re Tranquillitatis.
Море Хмарне РНА180/Mare Nubium.
Море Холодне РНА180/Mare Frigoris.
Озеро Смерти/Lacus Mortis.
Озеро Сонне/Lacus Somniorum.
Океан Бурхливий РНА180/Oceanus Pro-
cellarum.

VI. Місяці року.]

Березень (-зня) У. Чрк 82; березіль
(-зілля) Г; Клд. 1916; Клд. Б. Т 1917
березінь (-зня) Г; Чрк. 23; март/
Mārz/mars.

Березіль—березень.
Березінь—березень.
Вересень (-сня) Чрк. 82; Клд.1916;
Клд.БТ1917; жовтень (-тня) Тмч.

* Супутників планет подано після назов планет у дужках.

УКлд.Просвіти 1908; Г; врєсень
(-сня) У/сентябрь/September/septem-
bre.

Вересень—вересень.
Грудень (-дня) Чрк.23; Клд.1916;
Клд.БТ1917; студень (-дня), У; Г/
декабрь/Dezember/décembre.

Грудень—листопад.
Жовтень (-тня) Чрк. 23; Клд. 1916;
Клд.БТ1917; листопад (-а) Г; пад-
лист (-а) Чрк.23; Г /октябрь/Okto-
ber/octobre.

Жовтень—вересень.
Квітень (-тня) Чрк.82; Клд.1916; Клд.
БТ1917; квітень (-тня) У; Чрк. 23/
апрель/April/avril.

Ліпень (-пня) Чрк.82, Клд.1916; Клд.
БТ1917; ліпень (-пня) Г/июль/Juli
/juillet.

Листопад (-а) Чрк.23; Клд.1916; Клд.

БТ1917; грудень (-дня) Г./ноябрь/
November/novembre.

Листопад—жовтень.

Лютий—лютий.

Лютий Чрк.23; Клд.1916; Клд.БТ
1917; лютий (-тня) Г/февраль/Feb-
ruar/février.

Падolist—жовтень.

Студень—грудень.

Серпень (-пня) Чрк.23; Клд. 1916; Клд/
БТ1917/август/August/aout.

Січень (-чня) Чрк.82; Клд.1916; Клд.
БТ1917/январь/Januar, Jänner/jan-
vier.

Травень (-вня) Чрк.82; Клд. 1916; Клд.
БТ1917/май/Mai/mai.

Цвітень—квітень.

Червень (-вня) Чрк.82; Клд.1916; Клд.
БТ1917; червень (-вня) Г.Чрк.23
/июнь/Juni/juin.

Червень—Червень.

РУССКИЙ УКАЗАТЕЛЬ К СЛОВАРЮ УКРАИНСКОЙ АСТРОНОМИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ.

А

Аберрационный—абераційний.
Аберрация—аберація.
Аберрация вековая—аберація вікова;
а. годичная—а. річна;
а. звездная—а. зорева;
а. планетная—а. планетна;
а. по долготе—а. довгота;
а. по широте—а. широта;
а. суточная—а. добова.
Август—серпень (номенкл. VII).
Азимут—азимут;
а. астрономический—а. астрономічний;
а. инструмента—а. приладовий;
а. сферический—а. сферичний;
а. квадрант—квадрант азимутный.
Азимутальный—азимутний.
Актиограф—актиограф.
Актиомер—актиомер.
Актинометрический—актинометричний.
Актинометрия—актинометрія.
Алидада—алідада.
Альbedo—альbedo.
Альbedo фотографическое—альbedo світлинне.
Альмагест—альмагест.
Альманах—щорічник.
Альмукантарат—альмукантарат.
Альтазимут—альтазимут.
Альтитуда—вишина.
Анализ спектральный—аналіз спектральна.
Аномалистический—аномалістичний.
Аномалия—аномалія.
Аномалия истинная—аномалія справжня;
а. средняя—а. середня;
а. тяготения—а. тяжіння;
а. эксцентриская—а. ексцентрична.
Антиапекс—антиапекс.
Антипод—антипод.
Антирадиант—протирадіант.
Апекс—апекс.
Апоастрій—точка відзорева.
К апоастрию относящийся—відзірний.
Апогей—точка відземна.
К апогею относящийся—відземний.
Апоиовий—точка від'юпітерова.
К апоиовию относящийся—від'юпітерів.
Апосатурний—точка відсатурнова.
К апосатурнию относящийся—відсатурновий.

Аппарат компенсационный—прилад зрівноважний.
Апрель—квітень (номенкл. VII).
Апсида—апсида.
Апсидный—апсидний.
Аргумент широты—аргумент широти.
Ареограф—марсознавець.
Ареография—марсознавство.
Ареоцентрический—марсоосередковий.
Армиллярный—армілярний.
Асидерит—асидерит.
Астероид—1) астероїд; 2) планета мала.
Астрогнозия—зорезнавство.
Астрограф—астрограф.
Астролог—астролог.
Астрологический—астрологічний.
Астрология—астрологія.
Астролябический—астролябічний.
Астролябия—астролябія.
Астрометр—астрометр.
Астрометрия—астрометрія.
Астронавтика—зореплаводство.
Астроном—астроном.
Астрономический—астрономічний.
Астрономия—астрономія.
Астрономия звездная—астрономія зорева;
а. наблюдательная—а. спостережна;
а. описательная—а. описова;
а. положения—а. положення;
а. практическая—а. практична;
а. сферическая—а. кульова;
а. теоретическая—а. теоретична;
а. физическая—а. фізична.
Астроспектрографический—астроспектрографічний.
Астроспектрография—астроспектрографія.
Астроспектроскопический—астроспектроскопічний.
Астроспектроскопия—астроспектроскопія.
Астрофизика—астрофізика.
Астрофизический—астрофізичний.
Астрофотография—світлопис зоревий.
Астрофотометр—світломір зоревий.
Астрофотометрия—світломірювання зорева.
Атлас звездный—атлас зоревий.
Атмосфера—атмосфера.
Афелий—точка відсонцева.
К афелию относящийся—відсонцевий.
Аэролит—аероліт.

Б

Базис—основа.
Базисный—основовой.
Балансир компенсационный—коливник-зрівноважний.
Бариметр—бариметр.
Башня астрономическая—вежа астрономічна.
Беззвездный—незоряний.
Безлунный—немісячний.
Бессолнечный—несоняшний.
Бинобль—бінокль.
Блеск—яскравість.

Блеск абсолютный—яскравість абсолютна;
б. видимый—я. видима.
Болід—болід.
Болометр—болометр.
Болометрический—болометричний.
Борозда—борозна.
Брус концевой—брус кінцевий;
б. мерный—б. мірний;
б. нарезной—б. різковий.
Буква воскресная—буква недільна.
Бюро Долгот—Бюро Довготне.

В

Вариация—варіація.
Ведение—провід.
Век—століття.
Вековой—віковий.
Величина абсолютная—великість абсолютна;
в. видимая—1) величина видима;
2) великість видима;
в. визуальная—великість зорова;
в. вычисленная—величина обчислена;
в. звездная—великість зорева;
в. отрицательная—в. від'ємна;
в. предвычисленная—величина передчислена;
в. фотографическая—великість світлинна.
Верньер—верньє.
Вертекс—вертекс.
Вертикал—дозем.
Вертикал первый—дозем головний.
Вес—вага.
Весна—весна.
Видимость—видимість.
Визирование—зорення.
Визировать—зорити. [ний;
Винт исправительный—гвинт виправ-
в. коррекционный—г. виправний;
в. микрометрический—г. мікромет-
ричний;
в. нажимной—г. притисний;
в. подъемный—г. підносний.
Високоный—переступний.
Внемеридианный—позапівденниковий.
Вода высокая—приплив підвищений.
Возвращение—наворот.
Возгорание—запалення.
Возмущать—збурювати.
Возмущающий—збурний.
Возмущение—збурення.
Возмущение вековое—збурення вікове;
в. периодическое—з. періодичне;
в. тяготения—аномалія тяжіння.
Возраст луны—вік місяцевий.
Волна приливная—хвиля припливна.
Восток—схід II.
Восточный—східний.
Восход—схід I.
К восходу относящийся—сходовий.
Восход вечерний—схід вечірній;
в. геоцентрический—с. землеосеред-
ковий;

в. истинный—с. справжній;
в. космический—с. світовий.
Восходит—сходити.
Восхождение гелиакическое—схід гелі-
якальний;
в. прямое—піднесення просте.
Вращаться—обертатися.
Вращение—оберт I.
Вращение видимое—оберт видимий;
в. сидерическое—о. зоревий;
в. синодическое—о. синодичний.
Временная—зоря тимчасова.
Время—1) година II; 2) час;
в. восточноевропейское—година схід-
ноєвропейська;
в. вращения—оберт II;
в. года—пора року;
в. гражданское—година побутова;
в. западноевропейское—г. західно-
європейська.
в. звездное—г. зорева;
в. истинное—г. справжня;
в. местное—г. місцева;
в. обращения—обіг II;
в. поясное—година смугова;
в. прикладное—час портовий;
в. сидерическое—година зорева;
в. солнечное—г. сонцева;
в. среднее—г. середня;
в. средневропейское—г. середньо-
європейська;
в. универсальное—г. всесвітня;
в. экспозиции—час експозиції.
Времясчисление—літочислення.
Вселенная—усесвіт.
Вселенная внешняя—усесвіт зокіль-
ний;
в. конечная—у. скінченний;
в. островная—у. острів.
Вспыхивать—спалахувати.
Вступление—вступ.
Вывездизть—визоріти.
Высота линейная—вишина;
в. угловая—висота;
в. абсолютная—вишина абсолютна;
в. геоцентрическая—висота земле-
осередкова;
в. кульминационная—в. кульміна-
ційна;
в. меридиональная—в. південникова;
в. относительная—вишина відносна;

в. полюса—висота бігуна;
в. приведенная—вишина зведена;
Высота соответственная—висота відпо-
відна;

в. экватора—в. рівника.
Выступление—виступ.
Вычислитель—обчислювач.

Г

Галаксия—галаксія.
Галактический—галактичний.
Гегеншейн—сйво протисонце.
Гелиакический—геліакальний.
Гелиограф—геліограф.
Гелиографический—геліографічний.
Гелиолог—геліолог.
Гелиометр—геліометр.
Гелиометрический—геліометричний.
Гелиоскоп—геліоскоп.
Гелиоскопический—геліоскопічний.
Гелиосфера—геліосфера.
Гелиостат—геліостат.
Гелиотроп—геліотроп.
Гелиоцентризм—геліоцентризм.
Гелиоцентрический—сонцеосередковий.
Геодезист—геодезист.
Геодезический—геодезичний.
Геодезия высшая—геодезія.
Геоид—геоїд.
Геоцентризм—геоцентризм.
Геоцентрический—землеосередковий.
Гермоцентрический—меркуроосеред-
ковий.
Гипотеза космогоническая—гіпотеза
світотвірна;
г. Лапласа—г. Ляпласова;
г. метеоритная—г. метеоритна;
г. небулярная—г. небулярна;
г. планетезимальная—г. планетези-
мальна;
г. эллипсоидическая—еліпсоїдна.
Глаз невооруженный—око голе.
Глобус—глоб.
Глобус небесный—глоб небесний.
Гномон—гномон.

Движение видимое—рух видимий;
д. возмущенное—р. збурений;
д. вращательное—р. обертовий;
д. годичное—р. річний;
д. групповое—р. гуртовий;
д. действительное—р. справжній;
д. нутационное—р. нутаційний;
д. орбитальное—р. орбітний;
д. относительное—р. відносний;
д. параллактическое—р. паралактич-
ний;
д. по лучу зрения—р. променевий;
д. попятное—р. відступний;
д. прецессионное—р. випередний;
д. прямое—р. напередній;
д. собственное—р. власний;
д. среднее—р. середній;
д. суточное—р. добовий;
д. часовое—р. годинниковий;
д. эллипсоидальное—р. еліпсоїдич-
ний;
д. эциклическое—р. епіциклічний.
Двойная—зоря подвійна.

Гнутие астрономическое—гнуття астро-
номічне.
Год—рік.
Год аномалистический—рік аномалі-
стичний;
г. вековой—г. віковий;
г. високосный—р. переступний;
г. гражданский—р. побутовий;
г. григорианский—р. грегорианський;
г. звездный (сидерический)—р. зоре-
вий;
г. новый—р. новий;
г. обыкновенный—г. звичайний;
г. платонический—р. платонічний;
г. световой—р. світловий;
г. солнечный—р. сонцевий;
г. тропический—р. зворотниковий;
г. фиктивный—р. уявний;
г. юлианский—р. юліанський.
Годовой—річний.
Голова кометы—голова кометна.
Гониометр—гоніометр.
Гора кольцевая—гора кільцева.
Горизонт—обрій.
Горизонт астрономический—позем ас-
tronomічний;
г. видимый—обрій видимий;
г. искусственный—позем штучний;
г. истинный—п. справжній;
г. ртутный—п. живосрібний.
Горизонталь—крива рівновишинна.
Гороскоп—гороскоп.
Гравитационный—тяжінневий.
Градус—ступінь.
Градусный—ступеневий.
Грануляция—зернистість.

Д

Действие взаимное—дія взаємна.
Декабрь—грудень (номенкл. VII).
Деление Кассини—проріз Кассінів.
День—день I.
Деферент—деферент.
Диаметр видимый—поперечник вид-
имий;
д. истинный—п. справжній;
д. ложный—п. уявний;
д. полярный—п. бігуновий;
д. угловой—п. кутовий;
д. экваториальный—п. рівниковий.
Диафрагма—вічко.
Диафрагмировать—вічкувати.
Дигрессия—дигресія.
Диоптер—діоптер.
Диск дифракционный—кружальце ди-
фракційне.
Диск солнечный—кружало сонце.
Дисперсия космическая—розсів світо-
вий.
Длина дня—протяг дня.
Длины сохраняющий—вірновдовжинний.

Дневник—щоденник.
Дневной—денний.
Дождь звездный—дощ метеорний.
Долгота—довгота.
Долгота астрономическая—довгота ас-
tronomічна;
д. восточная—д. східна;
д. восходящего узла—д. догірного
вузла;
д. галактическая—д. галактична;
д. гелиографическая—д. геліогра-
фічна;
д. гелиоцентрическая—д. сонцеосеред-
кова;

д. географическая—д. географічна;
д. геоцентрическая—д. землеосеред-
кова;
д. западная—д. західна;
д. истинная—д. справжня;
д. мировая—д. світова;
д. перигелия—д. присонцевої точки;
д. эллипсоидальная—д. еліпсоїдична.
Дополнение широты—доповнення до
широти.
Драконический—драконічний.
Дуга дневная—дуга денна.
Дуга ночная—дуга нічна.
Дюйм при затмении—цаль затьмовий.

Е

Единица звездная—одиниця зорева;
е. планетарная—о. планетарна;

е. астрономическая—о. астрономічна.

Ж

Журнал—щоденник.

З

Зайти—заступати.
Закат—захід I.
К закату относящийся—заходовий.
Закат вечерний—захід вечірній;
з. геоцентрический—з. землеосеред-
ковий;
з. истинный—з. справжній;
з. космический—з. світовий.
Закон Кеплера—закон Кеплерів;
з. Ньютона—з. Ньютонів.
Зал меридианный—світлиця південни-
кова.
Замедление полярное—сповільнення
бігунове.
Занептунический—занептунний.
Запад—захід II.
Западный—західний.
Заря вечерняя—заграва вечірня;
з. утренняя—з. ранішня.
Затмеваться—затемнюватися.
Затмение—затьма.
Затмение кольцеобразное—затьма кіль-
цева;
з. лунное—з. місяцева;
з. оптическое—з. оптична;
з. полное—з. повна;
з. полутеневое—з. притінкова;
з. солнечное—з. сонцева;
з. физическое—з. фізична;
з. центральное—з. осередкова;
з. частное—з. частинна.
К затмению относящийся—затьмовий.
Затмиться—затемнюватися.
Захватывание—залучання.
Заход—захід I.
Заходить—1) заступати; 2) заходити.
Заходящий—західний.
Звезда—зоря.
Звезда близполюсная—зоря прибігу-
нова;
з. ведущая—з. провідниця.
Звезда временная—зоря тимчасова;
з. газообразная—з. газова;

з. гигант—з. велетень;
з. двойная—з. подвійна;
з. затмевающаяся—з. затемнювана;
з. заходящая—з. західна;
з. карлик—з. карлик;
з. множественная—з. зложена;
з. невосходящая—з. несхідна;
з. незаходящая—з. незахідна;
з. неподвижная—з. нерухома;
з. новая—з. нова;
з. околозенитная—з. зенітна;
з. оптически-двойная—з. оптично-
подвійна;
з. основная—з. основна;
з. падающая—з. летюча;
з. переменная—з. змінна;
з. переменная долгопериодическая—
з. довгозмінна;
з. переменная короткопериодиче-
ская—з. короткозмінна;
з. погасшая—з. загасла;
з. периодическая—з. періодична;
з. полярная—з. бігунова;
з. призрачная—з. оманна;
з. пульсирующая—з. дишуща;
з. с большой иррадиацией—з. з ве-
ликою ірадіацією;
з. сложная—з. зложена;
з. солнечная—з. сонцевого типу;
з. составляющая—з. складова;
з. спектрально-двойная—з. спек-
трально-подвійна;
з. сравнения—з. порівняння;
з. супергигант—з. надвелетень;
з. телескопическая—з. далекозір-
на;
з. темная—з. темна;
з. тройная—з. потрійна;
з. туманная—з. мряковинна;
з. физически-двойная—з. фізично-
подвійна;
з. цветная—з. кольорова;
з. экстрааксиальная—з. позаосева.

Звезды падающие периодические—зорі летючі періодичні.
Звезды падающие спорадические—зорі летючі спорадичні.
Звездный—1) зоревий; 2) зоряний.
Земля—Земля.
Земной—земний.
Зенит—зеніт.
Зенит астрономический — зеніт астрономічний;
з. истинный—з. справжній;
Зенит-телескоп—зенітнік.

Изменение вековое—зміна вікова;
и. годовое—з. річна.
Измерение базисное—помір основний;
и. визуальное—вимір зоровий;
и. гелиометрическое — в. геліометричний;
и. геодезическое — помір геодезичний;
и. градусное—п. ступеневий;
и. фотометрическое — вимір світломірний.
Изображение—зображення.
Изображение азимутальное—зображення азимутне;
и. волнующееся—образ хвилястий;
и. коническое—зображення стіжкове;
и. неясное, неотчетливое—образ не виразний.
и. отчетливое—образ виразний;
и. плохое—о. злий;
и. посредственное—о. помірний;
и. размытое—о. невиразний;
и. с сохранением длин—зображення вірнодовжинне;
и. с сохранением площадей — з. вірноповерхневе;
и. с сохранением подобия — з. вірнокутне;
и. спокойное—образ спокійний;
и. телескопическое — о. далекозірний;
и. устойчивое—о. стійкий;

Ювицентрический — юпітероосередковий.

Календарь—календар.
Календарь григорианский — к. грегоріанський.
к. юлианский—к. юліанський.
Канал—перекіп.
Капля черная (при прохождении планеты)—зв'язка чорна.
Карта—мапа.
Карта звездная—мапа зорева.
к. земных полушарий—пляніглоб.
к. небесная—мапа небесна.
Картографический—мапорисний.
Картография—мапорисування.
Картометр—мапомір.

Зенитный—зенітний.
Зеркало составное—дзеркало зложене.
Зерна рисовые—зернята рижові.
Зима—зима.
Знак зодиака—знак зірокругний.
Зодиак—зірокруг.
Зодиакальный—зірокругний.
Зона тропическая — смуга зворотникова;
з. умеренная—с. помірна;
з. экваториальная—с. рівникова.
Зонный—смуговий.

И

и. фокальное—о. вогнищевий;
и. фотографическое—о. світлинний;
и. хорошее—о. добрий;
и. экстрааксиальное—о. позаосевий;
и. цилиндрическое—зображення вальцеве.
Изофаза—изофаза.
Изохрона затмения—изохрона затьмова.
Иллюзия оптическая—омана зорова.
Инструмент астрономический—прилад астрономічний;
и. базисный—п. основний;
и. геодезический—п. геодезичний;
и. меридианный—п. південниковий;
и. пассажный—п. переходовий;
и. угломерный—кутомір;
и. универсальный—прилад загальний.
Интерферометр—інтерферометр.
Интрамеркуриальный—передмеркурний.
Иrradiация—ірадіація.
Искажение—знеправа.
Искатель—шукач.
Исправление наблюдения—виправа спостереження.
Исправлять наблюдение — виправляти спостереження.
Исчисление выравнений—числення зрівноважувань.
Итти кругом—колувати.
Июль—липень (номенкл. VI).
Июнь—червень (номенкл. VI).

Й

К

Картометрия—мапоміряння.
Каталог звездный—реєстр зоревий;
к. зонный—р. смуговий.
Катастрофа космическая — катастрофа світова.
Качание—хитання.
Квадрант стеной—квадрант муровий.
Квадратура—квадратура.
Квадратура восточная — квадратура східна;
к. западная—к. західна.
Класс звездный—відділ зоревий.
Клин мерный—клин мірний.
Колебание—хитання.

Колебаться—хитатися.
Коллиматор—коліматор.
Коллиматор горизонтальный—коліматор поземний;
к. надириный—к. надириный.
Коллимационный—колімаційний.
Коллимация—колімація.
Кольцо метеоритов—коло метеорне.
Кольцо Сатурна—кільце Сатурнове.
Колюр—колюр.
Колюр равноденственный—колюр рівноденневий;
к. солнцестояний—к. сонцезворотний.
Комета—комета.
Комета (не)периодическая—комета (не) періодична.
Кометный—кометний.
Кометографический—кометографічний.
Кометография—кометографія.
Кометоискатель—кометник.
Компаратор—компаратор.
Конус полутени — стіжок притінковий;
к. тени—с. тіневий.
Координата—сурядна.
Координата азимутальная — сурядна азимутна;
к. видимая—с. видима.
к. галактическая—с. галактична;
к. гелиоцентрическая—с. сонцеосередкова;
к. географическая—с. географічна;
к. геодезическая—с. геодезична;
к. геоцентрическая—с. землеосередкова;
к. горизонтальная—с. поземна;
к. истинная—с. справжня.
к. полярная—с. бігунова;
к. средняя—с. середня;
к. сферическая—с. кульова;
к. сфероидическая—с. сфероїдична;
к. часовая—с. годинна;
к. экваториальная—с. рівникова;
к. эклиптическая—с. екліптична.
Корона солнечная—корона сонцева.
Корональный—корональний.
Косма (кометы)—оболоня кометна.
Космический—світовий.

Космогонический—світотвірний.
Космогония—світотвір.
Космография—опис всесвіту.
Космология—світознавство.
Космос—світ.
Кота—кота.
Коэффициент весовой—сучинник ваговий;
к. притяжения—с. тяжінневий;
к. рефракции—с. залому.
Кратер—кратер.
Кресло наблюдательское — крісло спостережницьке.
Крест ниточный—хрест нитковий.
Кривая горизонталей—крива рівновишинна.
Круг—1) кільце; 2) коло.
Круг азимутальный—кільце азимутне;
к. большой—коло велике;
к. вертикальный—1) кільце доземне; 2) коло доземне;
к. высоты—коло висотне;
к. главный—к. головне;
к. горизонтальный—1) кільце поземне; 2) коло поземне;
к. долготный—коло довготне;
к. малый—к. мале.
к. меридианный — 1) кільце південникове; 2) коло південникове;
к. отражательный — кільце-відбивник
к. повторительный—кільце повторне;
к. позиционный—к. положень;
к. положений—коло положень;
к. полярный—к. бігунове;
к. прямого восхождения—кільце піднесення;
к. склонений—коло відхилове;
к. часовой—к. годинне;
к. широты—к. широтне.
Кульминационный—кульмінаційний.
Кульминация—кульмінація.
Кульминация верхняя — кульмінація горішня.
к. нижняя—к. долішня.
Кульминировать—кульмінувати.
Купол подвижной—баня рухома.
Куча звездная—рій зоряний.

Л

Лазурь неба—блакить.
Ландшафт лунный—краєвид місяцевий.
Лето—літо.
Летосчисление—літочислення.
Либрационный—лібраційний.
Либрация—лібрація.
Либрация боковая—лібрація бічна;
л. действительная—л. справжня;
л. кажущаяся—л. видима;
л. оптическая—л. оптична;
л. по долготе—л. довготна;
л. по широте—л. широтна;
л. физическая—л. фізична.
Лимб—лімб.
Линейка параллактическая—лінійка паралактична.

Линза окулярная—сочка очникова;
л. предметная—с. предметова.
Линия апсид—лінія апсидна;
л. визирная—л. зірна;
л. геодезическая—л. геодезична;
л. демаркационная—л. демаркаційна;
л. коллимационная—л. колімаційна;
л. корональная—л. корональна;
л. наведения—л. зірна;
л. небулярная—л. мряковинна;
л. полуденная—л. опівденна.
Линия протуберанцевая—лінія виступнева;
л. равноденственная — л. рівноденнева;
л. теллурическая—л. телюрична;

л. узлов—л. вузлова.
Луна—місяць I.
Луна неполная—місяць-недобір;
л. перед полнолунием—підповня;
л. серпом—місяць у розі;
л. серпом после последней четверти—старик.
Лунно-солнечный—місяце-сонцевий.

Лунный—1) місячний I; 2) місяцевий.
Луч—промінь I.
Луч зеленый—промінь зелений;
л. световой—л. світляний.
Лучевой—променевий.
Лучи солнечные—проміння сонцеве.
Люк купольный—ляда банна.
Люминозность—люмінозність.

M

Май—травень (номенкл. VII).
Март—березень (номенкл. VII).
Масса возмущающая—маса збурна;
м. критическая—м. кризова.
Машина делительная—машина ділильна.
Маятник—хитун.
Маятник компенсационный—хитун-зрівноважний;
м. конический—х. стіжковий;
м. секундный—х. секундний.
Междувзвездный—межизірний.
Междупланетный—межпланетний.
Мера концевая—етальон кінцевий;
м. парзная—е. рисковий;
м. нормальная—е. нормальний.
Меридиан—південник.
Меридиан галактический—південник галактичний;
м. земной—п. земний;
м. места—п. місцевий;
м. небесный—п. небесний;
м. первый—п. нульовий.
Меридианный—південниковий.
Мерцание—мигтіння.
Мерцание хроматическое—мигтіння барвове.
Мерцать—мигтати.
Мерцающий сильно—миготливий.
Место видимое—місце видиме;
м. геоцентрическое—м. землеосередкове;
м. истинное—м. справжнє;
м. нормальное—м. нормальне;
м. фиктивное—м. уявне.
Місячний—місячний II.
Місяц—місяць II.
Місяц аномалистический—місяць аномалістичний;
м. драконический—м. драконічний;

м. лунный—м. синодичний;
м. молодой—молодик;
м. сидерический—місяць зоревий;
м. тропический—м. зворотниковий.
Метеор—метеор.
Метеорит—метеорит.
Метеоритный—метеоритний.
Метеорный—метеорний.
Метеороид—метеороїд.
Метод—спосіб.
Метод дифференциальный—спосіб різничковий.
Метр нормальный—метр нормальний.
Механика небесная—механіка небесна.
Микрометр базисный—мікрометр основовий;
м. безличный—м. безособовий.
Микрометр винтовой—мікрометр гвинтовий;
м. кольцевой—м. кільцевий;
м. круговой—м. коловий;
м. нитяный—м. нитковий;
м. объективный—м. об'єктивний.
Микроскоп окулярный—мікроскоп окулярний;
м. отсчетный—м. прочитний.
Минута—1) мінута; 2) хвилина.
Минутный—1) мінутний; 2) хвилиний.
Мир—світ.
Мира—міра.
Мироздание—світобудова.
Момент восхода—момент сходовий;
м. заката—м. заходовий;
м. захода—м. заходовий.
Монтировка—устава.
Монтировка азимутальная—устава азимутна;
м. параллактическая—у. паралактична;
м. экваториальная—у. рівникова.

N

Наблюдатель—спостережник.
Наблюдательный—спостережний.
Наблюдательский—спостережницький.
Наблюдать—спостерігати.
Наблюдение—спостереження.
Для наблюдения удобный—спостережний.
Наблюдение абсолютное—спостереження абсолютне;
н. внемеридианное—с. позапівденникове;
н. визуальное—с. зорове;
н. дифференциальное—с. різничкове;
н. меридианное—с. південникове;
н. поясное—с. смугове;

н. сравнительное—с. порівняльне;
н. телескопическое—с. далекозірне.
Наведение—навід.
Надир—надир.
Надирный—надирний.
Наклонение орбиты—нахил орбіти.
Наклонность эклиптики—н. екліптики.
Направление зенитное—напря́м зенітний;
н. меридиана—н. південниковий.
Направлять—наводити.
Нарождаются—наставати.
Небесный—небесний.
Небо—небо.
Небо дневное—небо денне;

н. звездное—н. зоряне;
н. ночное—н. нічне;
н. северное—н. північне;
н. южное—н. південне.
Небосклон—баня небесна.
Небулий—небулій.
Небулярный—мряковинний.
Невосходящий—несхідний.
Незаходящий—незахідний.
Неравенство вековое—нерівність вікова.
н. движения—н. руху;
н. малого периода—н. короткозмінна;
н. месячное—н. місячна;
н. параллактическое—н. паралактична;
н. большего периода—н. довгозмінна;
н. эллиптическое—н. еліптична.
Неспокойствие атмосферы—неспокій атмосферний.
Неуверенность средняя—непевність середня.
Нивелир—рівнило.
Нивелирование—рівнювання.

Обегать—обігати.
Облако звездное—хмара зоряна;
о. космическое—х. світова;
о. метеорное—х. метеорна;
о. светящееся—х. світа;
о. темное—х. темна.
Обман зрения—омана зорова.
Оболочка кометы—оболонка кометна.
Оборот полный—обіг повний.
Обрабатывать—оброблювати.
Обработка—обріб.
Обращение—обіг I.
К обращению относящийся—обіговий.
Обращение аномалистическое—обіг аномалістичний;
о. драконическое—о. драконічний;
о. сидерическое—зоревий;
о. синодическое—о. синодичний;
о. тропическое—о. зворотниковий.
Обсерватория—обсерваторія.
Обсерватория горная—обсерваторія верховинна.
Обстоятельства затмения—обставини затеми.
Объект телескопический—предмет далекозірний.
Объектив—об'єктив.
Огненножидкий—огнетекучий.
Оккультация—покрив.
Околомеридианный—припівденниковий.
Околополярный—прибігуновий.
Околосолнечный—присонцевий I.
Октант—октант.
Октябрь—жовтень (номенкл. VII).
Окуляр—окуляр.
Окуляр двойной—окуляр двоочниковий;
о. ведущий—о. провідник;
о. гелиоскопический—о. геліоскопічний;
о. отрицательный—о. від'ємний;
о. положительный—о. додатний.

Нивелировать—рівнювати.
Нивелировка—рівнювання.
Нивелляционный—рівнювальний.
Нить боковая—нитка бічна.
н. вертикальная—н. годинна;
н. горизонтальная—н. відхилова;
н. микрометрическая—н. мікрометрова;
н. неподвижная—н. нерухома;
н. подвижная—н. рухома;
н. средняя—н. середня.
Новая—зоря нова.
Новолуние (невидимое)—нів.
Нониус—ноніус.
Ночной—нічний.
Ночь белая—ніч біла;
н. звездная—н. зоряна;
н. лунная—н. місячна.
Ноябрь—листопад (номенкл. VII).
Нуль часов—нуль годинний.
Нутационный—нутаційний.
Нутация—нутація.
Нутация годовая—нутація річна;
н. лунная—н. місяцева;
н. месячная—н. місячна.

O

Оппозиция—протиПолога.
Орбита—орбіта.
Орбита абсолютная—орбіта абсолютна;
о. видимая—о. видима;
о. возмущенная—о. збурена;
о. гиперболическая—о. гіперболічна;
о. Кеплеровская—о. Кеплерівська;
о. круговая—о. колова;
о. параболическая—о. параболічна;
о. промежуточная—о. проміжна;
о. удлиненная—о. витягнена;
о. эллиптическая—о. еліптична.
Орбитальный—орбітний.
Ореол—облямівка.
Освещение косое—освіт бічний.
Осень—осінь.
Остановка планеты—зупинка планети.
Ось вращения—вісь обертова;
о. земная—в. земна;
о. коллимационная—в. колімаційна;
о. мира—в. світова;
о. полярная—в. бігунова;
о. склонений—в. відхилова;
о. часовая—в. годинна.
Отверстие—отвір.
Отверстие полезное—отвір корисний.
Отвес—стрімниця.
Отлив—відплив.
Отсчет—прочит.
Отсчетный—прочитний.
Отсчитывать—прочитувати.
Ошибка—похибка.
Ошибка азимутальная—похибка азимутна;
о. вероятная—п. ймовірна;
о. допускаемая—п. дозволена;
о. индекса—п. показникова;
о. наблюдения—п. спостереження;
о. правильная—п. рауразна;
о. систематическая—п. рауразна;
о. средняя—п. середня;

о. случайная—п. випадкова;
о. точки—п. точки;

П

Пара звездная—пара зорева;
п. легкоразделимая — п. легкороз-
дільна.
Пара оптическая—пара зорова;
п. трудноразделимая — п. важкороз-
дільна;
п. физическая—п. фізична.
Параллакс—паралакса.
Параллакс абсолютный — паралакса
абсолютна;
п. вековой—п. вікова;
п. гелиоцентрический — п. сонце-
осередкова;
п. геоцентрический—п. землеосеред-
кова;
п. годовой—п. річна;
п. горизонтальный—п. поземна;
п. нитей—п. ниткова;
п. относительный—п. відносна;
п. отрицательный—п. від'ємна;
п. солнечный—п. сонцева;
п. спектроскопический—п. спектро-
скопична;
п. средний—п. середня;
п. суточный—п. добова;
п. тригонометрический—п. тригоно-
метрична;
п. экваториальный—п. рівникова.
Параллактический—паралактичний.
Параллель—рівнолежник.
Пассажный—переходовий.
Пасхалия—великодниця.
Переменная—зоря змінна.
Переменная долгопериодическая—зоря
довгозмінна;
п. короткопериодическая—з. коротко-
змінна.
Перемещение видимое—переміст види-
мый;
п. угловое—п. кутовый.
Периастрий—точка призірна.
К периастрию относящийся—призірний.
Перигей—точка приземна.
К перигею относящийся—приземний.
Перигелий—точка присонцева.
К перигелию относящийся—присонце-
вий II.
Периодический—точка приюпитерова.
К периодическому относящийся—приюпите-
ровий.
Период сидерический—періода зорева;
п. синодический—п. синодична;
п. солнечный—п. сонцева.
Перисатурний—точка присатурнова.
К перисатурнию относящийся—приса-
турновий.
Перспектива косая—перспектива скісна;
п. нормальная—п. нормальна;
п. поперечная—п. поперечна.
Пертурбационный—збурний.
Петля планетная—петля планетна.
Пиргелиометр—жаромір сонцевий.
Планета—планета.
Планета большая—планета велика;

о. эксцентриситета — п. эксцентри-
цитетова.

п. в остановке—п. на зупинці;
п. верхняя—п. зокільна;
п. занептуническая—п. занептунна;
п. интрамеркуриальная — п. перед-
меркурна;
п. малая—п. мала;
п. нижняя—п. середова;
п. потерянная—п. загублена;
п. средняя—п. середня;
п. телескопическая—п. далекозірна.
Планетарий—планетарій.
Планетарный—планетарний.
Планетезимальный—планетезимальний.
Планетный—планетний.
Планисфера—плянісфера.
Плоскость галактическая—площа галак-
тична
п. горизонта—позем;
п. коллимационная—площа коліма-
ційна;
п. меридиональная—п. південникова;
п. орбиты—п. орбітна;
п. уровенная—п. рівнева;
п. фокальная—п. вогнищева;
п. экватора—п. рівникова;
п. эклиптики—п. екліптична.
Площа дисохраняющий — вірноповерх-
невий.
Поверхность сферическая — поверхня
кульова;
п. сфероидальная—п. сфероїдична;
п. уровенная—п. рівнева;
п. уровня—п. рівнева;
п. эллипсоидальная—п. еліпсоїдична.
Погасание—загасання.
Погасать—гаснути.
Поглощение избирательное—поглин ви-
бірний;
п. полное—п. цілковитий.
Погрейность—похибка.
Погрешность абсолютная — похибка
абсолютна;
п. вероятная—п. ймовірна;
п. допускаемая—п. дозволена;
п. инструментальная—п. приладова;
п. истинная—п. справжня;
п. коллимационная—п. колімаційна;
п. компенсационная — п. зрівнова-
ження;
п. неустраиваемая—п. незбувна;
п. относительная—п. відносна;
п. постоянная—п. стала;
п. правильная—п. разуразна;
п. предельная—п. гранична;
п. систематическая—п. разуразна;
п. случайная—п. випадкова;
п. средняя—п. середня;
п. элементарная—п. елементарна.
Подобие сохраняющий—вірнокутний.
Показание неверное—показ хибний.
Показатель окраски—показник бар-
вовий.
Покрывать—покривати.
Покрываются пятнами—плямитися.

Покрытие—покрив.
Полдень—полудень.
В полдень—опівдні.
Полдень истинный—полудень справж-
ний;
п. средний—п. середній.
Поле зрения—поле зору.
Полнолуние—повня.
Полночь—північ II.
В полночь—опівночі.
Полночь истинная — північ справжня;
п. средняя—п. середня.
Положение—положення.
Положение видимое — положення ви-
диме.
п. геоцентрическое—п. землеосеред-
кове.
Полоса светлая (на луне)—смуга ясна.
Полосы теньевые—тіні летючі.
Полугодие—півріччя.
Полуденный—опівденний.
Полунощный—опівнічний.
Полуось большая—піввісь велика;
п. малая—п. мала.
Полутеневого—притінковий.
Полутень—притінок.
Полушарие восточное—півкуля східня;
п. западное—п. західня;
п. (не) видимое—п. (не) видима;
п. неосвещенное—п. темна;
п. освещенное—п. освітлена;
п. северное—п. північна;
п. южное—п. південна.
Полус—бігун.
Полус галактический — бігун галак-
тичний;
п. затмения—б. затьмовий;
п. земной—б. земний;
п. мира—б. небесний;
п. северный—б. північний;
п. южный—б. південний;
п. эклиптики—б. екліптики.
Полярная—зоря бігунова.
Полярный—бігуновий.
Понижение горизонта—зниження обрію.
Поправка часов — поправка годинни-
кова.
Попятный—відступний.
Пора—пора (на Сонці).
Постоянная аберрационная—стала абе-
раційна;
п. солнечная—с. сонцева.
Поток звездный—потік зоревий.
П. метеорный—п. метеорний.
Потухать—гаснути.
Пояс часовой—крило годинне.
Поясной—смуговий.
Предварение равноденствий — випере-
дження рівноденнів.
Предвычисление—передчислення.
Предел погрешностей—граница похибок.
Предрассветный—передсвітний.
Предсказание—передбачання.
Прецессионный—випередний.
Прецессия—випередження.
Прецессия годовая—випередження річ-
не;
п. лунно-солнечная — в. місяце-сон-
цеве;

п. общая—в. загальне;
п. планетная—в. планетне.
Приведение—зведення.
Приводить—зводити.
Прилив—приплив.
Прилив полный—приплив повний;
п. пониженный—п. знижений.
Принцип Доплера—принцип Допле-
рів.
Притягивать—притягати.
Притяжение—притяг.
Притяжение лунно-солнечное — притяг-
місяце-сонцевий.
Проекция—проекція.
Проекция азимутальная—проекція ази-
мутна;
п. геоидическая—п. геоїдична;
п. гномоническая—п. гномонічна;
п. гомолографическая — п. гомоло-
графічна.
п. горизонтальная—п. поземна;
п. картографическая — п. мапори-
сна;
п. коническая—п. стіжкова;
п. меридианная—п. південникова;
п. Меркатора—п. Меркаторова;
п. многогранная—п. многостінна.
п. ортографическая — п. просто-
рисна;
п. плоская—п. плоска;
п. пряморисующая — п. простори-
сна;
п. с сохранением площадей—п. вірно-
поверхнева;
п. стереографическая—п. стереогра-
фічна;
п. сферическая—п. кульова;
п. сфероидическая—п. сфероїдична;
п. цилиндрическая—п. вальцева;
п. экваториальная—п. рівникова.
Пространство междузвездное—простір
межзірний;
п. междупланетное — п. межипла-
нетний;
п. мировое—п. світовий.
Противосияние—сйво протисонцеве.
Противосолнечный—протисонцевий.
Противостояние—протиполога.
Противостояние великое—протиполога
велика.
Протуберанц—виступень.
Протуберанц изверженный—виступень
вибухлий;
п. лучеобразный—в. промінний;
п. облакообразный—в. хмаристий;
п. пучкообразный—в. жмутковий.
Протуберанцевый—виступневий.
Прохождение (планеты)—перехід (пла-
нети).
Прохождение верхнее—перехід горіш-
ній;
п. нижнее—п. долішній.
Пункт геодезический—стація геодези-
чна.
Путь видимый—дорога видима;
п. суточный—д. добова.
Пыль космическая—пил світовий.
Пятно солнечное—пляма сонцева;
п. туманное—п. мряковинна.

Равноденственный—рівноденний.
 Равноденствие—рівнодення.
 Равноденствие весеннее—рівнодення весняне;
 р. осеннее—р. осіннє.
 Радиант—радіант.
 Радиометр—променемір.
 Радиус—промінь II.
 Радиус-вектор—промінь-провідник.
 Радиус земли—п. земний;
 р. полярный—п. бігуновий;
 р. средний—п. середній;
 р. угловой—п. кутовий;
 р. экваториальный—п. рівниковий.
 Разность долгот—різниця довгота.
 Разрешать(ся)—розбивати(ся).
 Разрешение—розбив.
 Рассвет—світанок.
 На рассвете—на світанку.
 Рассветать—світати.
 Расстояние афелия—віддаль відсонцева;
 р. взаимное—в. взаємна;
 р. гелиоцентрическое — в. сонцеосередкова;

Сарос—сарос.
 Сближение—зближення.
 Сближение меридианов—збігання меридіанів.
 Свет дневной—світло денне;
 с. зодиакальный—с. звірокружне;
 с. отраженный—с. відбите;
 с. пепельный—с. попелясте;
 с. собственный—с. власне.
 Светать—світати.
 Светило—світло.
 Светоч—факля сонцева.
 Свечение неба—світіння неба.
 Свод небесный—бана небесна.
 Связь геодезическая—зв'язок геодезичний.
 Север—північ I.
 Северный—північний.
 Северо-восток—північний схід.
 Северо-запад—північний захід.
 Секстант—секстант.
 Секстант зеркальный—секстант дзеркальний.
 Секунда—секунда.
 Секундный—секундний.
 Селенограф—місяцезнавець.
 Селенография—місяцезнавство.
 Селеноцентрический—місяцеосередковий.
 Сентябрь—вересень (номенкл. VII).
 Серп солнечный—серп сонцевий.
 Сеть геометрическая—сітка геометрична.
 с. триангуляционная—с. тріангуляційна.
 Сечение меридиональное—переріз південниковий;
 Сигнал временной—гасло годинне.
 Сидерит—сидерит.
 Сидерический—зоревиий.

Р

р. горизонтальное—в. поземна;
 р. зенитное—в. зенітна;
 р. истинное—в. справжня;
 р. перигелия—в. присонцева;
 р. полярное—в. бігунова;
 р. сокращенное—в. укорочена;
 р. среднее—в. середня;
 р. угловое—в. кутова;
 р. фокусное—в. вогнищева.
 Редукция—зведення.
 Редуцирование—зведення.
 Рефлектор—далекозір дзеркальний.
 Рефрактор—далекозір сочковий.
 Рефракция—залім.
 Рефракция астрономическая—залім астрономічний;
 р. атмосферная—з. атмосферний;
 р. боковая—з. бічний;
 р. вертикальная—з. прямовисний;
 р. земная—з. земний;
 р. истинная—з. справжній;
 р. кометная—з. кометний;
 р. коническая—з. стіжковий;
 р. средняя—з. середній.
 Роспись звездная—ресстр зоревий.

С

Сидеростат—сидеростат.
 Сизигия—сизигія.
 Сила возмущающая—сила збурна;
 с. отталкивающая—с. відштовхна;
 с. притягательная—с. притяжна.
 Синевя неба—блакить.
 Синодический—синодичний.
 Система—уклад.
 Система галактическая—уклад галактичний;
 с. гелиоцентрическая — у. сонцеосередковий;
 с. геоцентрическая — у. землеосередковий;
 с. горизонтальная—у. поземний;
 с. звездная—у. зоревий;
 с. Коперника—у. Коперніків;
 с. мира—у. світовий;
 с. планетная—у. планетний;
 с. Птолемея—у. Птолемеїв;
 с. солнечная—у. сонцевий;
 с. экваториальная—у. рівниковий;
 с. эклиптическая—у. екліптичний.
 Сияние северное—зарєво бігунове.
 Склонение—відхил.
 К склонению относящийся—відхиловий.
 Склонение северное—відхил північний;
 с. южное—в. південний.
 Скопление галактическое — рій галактичний;
 с. звездное—р. зоряний;
 с. неправильное—р. неправильний;
 с. обильное—р. рясний;
 с. открытое—р. відкритий;
 с. планетарное—р. планетарний;
 с. сгущенное—р. збитий.
 с. сплоченное—р. збитий;
 с. шарообразное—р. кулястий.
 Скорость в орбите—швидкість орбітна;

с. вращения—ш. обертова;
 с. гелиоцентрическая — ш. сонцеосередкова;
 с. лучевая—ш. променева;
 с. орбитальная—ш. орбітна;
 с. радиальная—ш. променева;
 с. угловая—ш. кутова.
 След от метеора—прослідок метеорний.
 Слой обращающий—шар перетвірний.
 Смена дня и ночи—переміна дня й ночі.
 Смеркаться—смеркати.
 Смещение аберрационное—відбиг аберацийний;
 с. видимое—в. видимий;
 с. параллактическое — в. паралактичний.
 Совпадение—збіг.
 Соединение—сполука.
 Соединение верхнее—сполука горішня;
 с. нижнее—с. долишня.
 Созвездие—сузір'я.
 Созвездие зодиакальное—сузір'я звірокружне.
 Солнечный—1) сонцевий; 2) соняшний.
 Солнце—Сонце.
 Солнце истинное—сонце справжнє;
 с. первичное—прасонце;
 с. призрачное—сонце оманне.
 с. среднее—сонце середнє;
 с. фиктивное—с. уявне.
 с. центральное—с. осередкове.
 Солнцестояние—сонцезворот.
 К солнцестоянию относящийся—сонцезворотний.
 Солнцестояние зимнее — сонцезворот зимовий;
 с. летнее—с. літній.
 Соприкосновение внешнее—дотик зотільний;
 с. внутреннее—д. середовий.
 Составляющая—складник.
 Спектроболометр—спектроболометр.
 Спектрогелиограмма — спектрогелиограма.
 Спектрогелиограф—спектрогелиограф.
 Спектрогелиографический — спектрогелиографічний.
 Спектрогелиоскоп—спектрогелиоскоп.
 Спектрогелиоскопический — спектрогелиоскопічний.
 Спектрограмма—спектрограма.
 Спектрограф—спектрограф.
 Спектрографический—спектрографічний.

Телескоп—далекозір.
 Телескоп апланетический—далекозір апланетичний;
 т. башенный—д. баштовий.
 т. вертикальный—далекозір доземний;
 т. горизонтальный—д. поземний;
 т. зеркальный—д. дзеркальний;
 т. неподвижный—д. нерухомий.
 Телескопический—далекозірний.
 Телеспектроскоп—телеспектроскоп.
 Теллурий—телюр.

Матем. т. чин. й слогн р. [III.—6.

Спектрометр—спектромір.
 Спектрометрический—спектромірний.
 Спектроскоп окулярный — спектроскоп окулярний;
 с. протуберанцевый—с. виступневий.
 Спектрофотометр звездный — спектросвітломір зоревий.
 Сплюснутость—сплюснення.
 Споросидер—споросидер.
 Способ—спосіб.
 Способность разрешающая — здатність роздільна;
 с. светорассеивательная — з. світлорозсівна.
 Спутник—супутник.
 Спутник с обратным движением—супутник відступний.
 Сравнитель—компаратор.
 Среда междупланетная — середовище міжпланетне.
 Ставить по глазам—ставити на свій зір.
 Стекло защитное—скло захисне.
 Стенение—смеркання.
 Стереокмпаратор—стереокмпаратор.
 Стиль новый—стиль новий;
 с. старый—с. старий.
 Столетие—століття.
 Столкновение—зутик.
 Страна света—сторона світа.
 Стрелка минутная—голка хвилинка;
 с. секундная—г. секундна;
 с. часовая—г. годинна.
 Сумерки—присмерк.
 В сумерки—присмерком.
 Сумерки астрономические — присмерк астрономічний;
 с. гражданские—п. побутовий.
 Сумерочный—присмерковий.
 Сутки—доба.
 Сутки астрономические—доба астрономічна;
 с. гражданские—д. побутова;
 с. звездные—д. зорева;
 с. истинные—д. справжня;
 с. солнечные—д. сонцева;
 с. средние—д. середня.
 Суточный—добовий.
 Сфера—куля.
 Сфера армиллярная—куля армілярна;
 с. небесная—к. небесна;
 с. хрустальная—к. кристалева.
 Сфероид—сфероїд.
 Сфероид уровненный—сфероїд рівневий.
 Счетчик—секунд—секундник.

Т

Теллурический—телюрічний.
 Тело небесное—тіло небесне;
 т. невидимое (темное) — т. невидиме;
 т. центральное—т. осередкове.
 Темнеть—темніти.
 Температура эффективная—температура ефективна.
 Тень конусообразная—тінь стіжкова;
 т. полная—т. глуха.
 Тени колеблющиеся—тіні летючі.
 Теодолит—теодоліт.

Теория контракционная — теорія сти-
ска.
Терминатор—термінатор.
Тип спектральный—взірець спектраль-
ний.
Точка астрономическая—точка астроно-
мічна;
т. весеннего равноденствия—т. весня-
ного рівнодення;
т. визирования—т. зорення;
т. востока—т. східня;
т. восхода—т. сходова;
т. вступления—т. вступна;
т. выступления—т. виступна;
т. драконическая—т. драконічна;
т. заката—т. заходова;
т. запада—т. західня;
т. захода—т. заходова;
т. зенита—т. зеніту;
т. зимнего солнцестояния—т. зимово-
го сонцезвороту;
т. летнего солнцестояния—т. літнього
сонцезвороту;
т. нулевая—т. нульова;
т. осеннего равноденствия—т. осін-
нього рівнодення;
т. падения—падовище.
т. равноденственная — точка рівно-
деннева;
т. равноденствия истинная—т. рівно-
деннева справжня;
т. равноденствия средняя—т. рівно-
деннева середня;
т. севера—т. північна;
т. стояния—т. зупинкова;
т. юга—т. південна.
Точность достаточная — точність до-
статня.
Тренога—тринога.
Треножник—тринога.
Треугольник геодезический—трикутник
геодезичний;
т. параллактический—т. паралактич-
ний;
т. эллипсоидальный—т. еліпсоїдний.
Триангуляционный—тріангуляційний.
Триангуляция—тріангуляція.

Триангуляция главная—тріангуляція
головна;
т. малая—т. мала;
т. промежуточная—т. проміжна.
Тригонометрия сфероидическая — три-
гонометрія сфероїдична.
Тропик—зворотник.
Тропик Козерога—зворотник Козорога;
т. Рака—з. Рака.
Тропический—зворотниковий.
Труба астрономическая—труба астроно-
мічна;
т. ведущая—т. провідниця;
т. земная—т. земна;
т. зрительная—далекозір;
т. подзорная—труба земна;
Туаз перуанский—туаз перуанський.
Туманность—мряковина.
Туманность бесформенная—мряковина
безпостатна;
т. веретенообразная—м. веретенувата;
т. газовая—м. газова;
т. галактическая—м. галактична;
т. двойная—м. подвійна;
т. звездная—м. зорева;
т. кольцеобразная—м. кільцева;
т. крабовидная—м. крабувата.
т. неправильная—м. неправильна;
т. (не)разрешимая—м. (не)роздільна;
т. первичная—м. первинна;
т. переменная—м. змінна;
т. планетарная—м. планетарна;
т. правильная—м. правильна;
т. серпообразная—м. серпувата;
т. сложная—м. зложена;
т. спиральная—м. спіральна;
т. сфероидальная—м. сфероїдична;
т. темная—м. темна;
т. удлинённая—м. видовжена;
т. чечевицеобразная—м. сочківата;
т. экстрагалактическая — м. поза-
галактична;
т. эллиптическая—м. еліптична.
Туча кометная—хмара кометна.
Тяготение—тяжіння.
Тяготение всемирное—тяжіння всесвітнє.
Тяготеть—тяжіти.

У

Увеличение—збільшення.
Увеличение выдерживать—збільшення
витримувати;
у. предельное—з. граничне.
Увеличивать—збільшувати.
Угасание—загасання.
Угол абerrационный—кут аберацийний;
у. астролябический—к. астролябіч-
ний;
у. вертикальный—к. доземний;
у. горизонтальный—к. поземний;
у. дирекционный—к. напрямний;
у. зрения—к. зору;
у. параллактический — к. паралак-
тический;
у. позиционный—к. положення.
Угол часовой—кут годинний.
Узел—вузол.
Узел восходящий—вузол догінний;

у. лунный—в. місяцевий;
у. нисходящий—в. додільний.
Уклоняться—збочувати.
Уравнение—зрівноважування.
Уравнение базиса—рівняння основове;
у. времени—р. часу;
у. годичное—р. річне;
у. гравитационное—р. тяжіннєве;
у. Кеплера—р. Кеплерове;
у. личное—р. особисте;
у. орбиты—р. орбіти;
у. погрешностей—р. похибок;
у. полигонов—р. многокутників;
у. света—р. світлове;
у. световое—р. світлове;
у. сторон—р. боків;
у. углов—к. кутів;
у. центра—р. осередку.
Уравновешивание—зрівноважування.

Уровень—поземниця.
Ускорение вековое—прискорювання
вікове.

Утренний—ранішній.
Ущерб—відміна місяця VIII.
Ущербляться—щербитися.

Ф

Фаза затмения—відміна затьмова;
ф. луны—в. місяцева;
ф. полная—в. повна;
ф. частичная—в. частинна.
Факел солнечный—факля сонцева.
Февраль—лютый (номенк. VII).
Фигуры Видманштедтовы—візерунки
Відманштетенові.
Флоккул—флюкуля.
Фокус—вогнище.

Фотогелиограф—фотогеліограф.
Фотограмметрия—фотограмметрія.
Фотометр фотоэлектрический — світло-
мір світлоелектричний.
Фотометрия фотографическая—світло-
мірвання світлинне.
Фотосфера—фотосфера.
Фототеодолит—фототеодоліт.
Функция пертурбационная — функція
збурна.

Х

Хвост кометы—хвіст кометний.
Ход суточный—хід добовий.
Хромосфера—хромосфера.
Хромосферный—хромосферний.
Хронограф—хронограф.
Хронометр—часомір.

Хронометр морской—часомірморський;
х. полусекундный—ч. півсекундний;
х. средний—ч. середній;
х. столовый—ч. настільний;
х. тринадцатый—ч. тринадцят-
ник.
Хронометрический—часомірний.

Ц

Цапфа—чіп.
Целостат—цельостат.
Центрировать—осередкувати.
Центрировка—осередкування.

Цефеида—цефеїда.
Цикл Метонов—коло Метоніве.
Цирк—цирк.
Циферблат—циферник.

Ч

Час—година.
Часовой—годинний.
Часть неба восточная—схід-сонця;
ч. н. западная—захід-сонця.
Часы астрономические—годинник астро-
номічний;
ч. вертикальные — г. прямовис-
ний;
ч. водяные—г. водний;
ч. горизонтальные—г. поземний;
ч. звездные—г. зоровий;

ч. идущие по среднему времени
г. середній;
ч. контрольные—г. перевірний;
ч. песочные—г. пісковий;
ч. с маятником—г. вагальовий;
ч. солнечные—г. сонцевий;
ч. экваториальные—г. рівниковий.
Четверть луны—квадра;
ч. первая—квадра перша;
ч. последняя—к. остання.
Число месяца—день II.

Ш

Шапка полярная—шапка бігунова.
Шар—куля.
Шар земной—куля земна.
Шарообразность—кулястість.
Шарообразный—кулястий.
Широта—широта.
К широте относящийся—широтний.
Широта астрономическая—широта ас-
трономічна.
Широта галактическая—широта галак-
тична;
ш. гелиографическая — ш. геліогра-
фічна;

ш. гелиоцентрическая — ш. сонце-
осередкова;
ш. географическая—ш. географічна;
ш. геоцентрическая—ш. землеосеред-
кова;
ш. приведенная—ш. звездена;
ш. северная—ш. північна;
ш. сферическая—ш. кульова;
ш. экваториальная—ш. прирівнюва;
ш. эксцентрическая—ш. ексцентрична;
ш. эллипсоидальная—ш. еліпсоїдична;
ш. южная—ш. південна.
Штрих нулевой—нульриса.

Э

Эвекция—евекція.
Эволюция космическая—розвій світовий.
Экватор—рівник.

Экватор галактический—рівник галак-
тичний;
э. небесный—р. небесний;

э. средний—р. середній;
 э. эпохи—р. епохи.
 Экваториал—екваторіал.
 Экваториал двойной — экваторіал по-
 двійний;
 э. ломаный—е. колінчастий;
 э. прямой—е. простий.
 Экваториальный—1) рівниковий; 2) при-
 рівниковий.
 Эклиптика—екліптика.
 Эклиптика средняя—екліптика середня;
 э. эпохи—е. епохи.
 Эклиптический—екліптичний.
 Экспозиция—вистава.
 Экспозиция суммарная—вистава сукуп-
 на.
 Эксцентриситет—ексцентрицитет.
 Эксцентриситет астрономический—екс-
 центрицитет астрономічний;
 э. линейный—е. лінійний.
 Эксцентричность положения — экцен-
 тричність.
 Элемент орбиты—первень орбітний.

Эллипс абerrационный—еліпса абера-
 ційна;
 э. искажения—е. знеправи.
 Эллипсоид вращения — еліпсоїд обер-
 товий;
 э. земной—е. земний.
 Эллиптичность—еліптичність.
 Элонгация—1) ельонгація; 2) ельон-
 гація найбільша.
 Элонгация восточная—ельонгація східня;
 э. западная—е. західня.
 Эпакта—епакта.
 Эпицикл—епіцикл.
 Эпициклический—епіциклічний.
 Эпоха—эпоха.
 Эпоха вычисленная—эпоха обчислена.
 Эпоха наблюденная—эпоха спостереже-
 на;
 э. средняя—е. середня.
 Эфемерида—ефемерида.
 Эфемерида геоцентрическая—эфемерида
 землеосередкова.
 Эффект краевой—явище надбережне.

Ю

Юг—південь.
 Юго-восток—південний схід.

Юго-запад—південний захід.
 Южный—південний.

Я

Явление астрономическое—явище астро-
 номічне.
 Ядро кометы—ядро кометне.

Январь—січень (номенкл. VII).
 Яркий—яскравий.
 Яркость—яскравість.

DEUTSCHER ANZEIGERZ UM WÖRTERBUCH DER UKRAINI- SCHEN ASTRONOMISCHEN TERMINOLOGIE.

А

Abbildung—зображення;
 A. azimutale—з. азимутне;
 A. flächentreue—з. вірноповерхневе;
 A. konforme—з. вірнокутне;
 A. konische—з. стійкове;
 A. längentreue—з. вірнодовжнине;
 A. winkeltreue—з. вірнокутне;
 A. zylindrische—з. вальцеве.
 Abendaufgang—схід вечірній.
 Abendröte—заграва вечірня.
 Abenduntergang—захід вечірній.
 Aberration—аберація.
 A. jährliche—а. річна;
 A. in Breite—а. широтна;
 A. in Länge—а. довготна;
 A. sekulare—а. вікова;
 A. tägliche—а. добова.
 Aberrations—абераційний.
 Aberrationsellipse—еліпса абераційна.
 Aberrationskonstante — стала абера-
 ційна.
 Aberrationsverrückung — відбіг абера-
 ційний.
 Aberrationswinkel—кут абераційний.
 Ablese—прочит.
 Ablese — прочитний.
 Ablesemikroskop—мікроскоп прочитний.
 Ablesen—прочитувати.
 Abnehmen (s) (vom Monde)—відміна
 місяцева VIII.
 Abnehmen (v) (vom Monde)—щербитися.
 Abplattung—сплющення.
 Abprallungskreis—кільце-відбивник.
 Abschlinie—лінія зірна.
 Abstand lokaler—віддаль вогнищева;
 A. gegenseitiger—в. взаємна;
 A. mittlerer—середня;
 A. wahrer—в. справжня.
 Abweichen (v)—збочувати.
 Abweichung—1) аномалія; 2) відхил.
 Abweichung nördliche—відхил північ-
 ний;
 A. südliche—в. південний.
 Abweichungs- —1) абераційний; 2) від-
 хиловий.
 Abweichungsfaden—нитка відхилова.
 Abweichungskonstante — стала абера-
 ційна.
 Abweichungskreis—коло відхилове.
 Aerolith—аероліт.
 Aktinograph—актинограф.

Aktinometer—актинометр.
 Aktinometrie—актинометрія.
 Aktinometrisch—актинометричний.
 Albedo—альbedo.
 Albedo photographisches—альbedo світ-
 линне.
 Alhidade—алідада.
 Almagest—альмагест.
 Almanach—щорічник.
 Almukantarāt—альмукаңтарат.
 Altazimut—альтазимут.
 Alter des Mondes—вік місяцевий.
 Altitude—вишина.
 Anfangsmeridian—південник нульовий.
 Anfangsvertikal—дозем головний.
 Angabe falsch—показ хибний.
 A. unrechte—п. хибний.
 Annäherung—зближення.
 Anomalie—аномалія.
 Anomalie exzentrische—аномалія експен-
 трична;
 A. mittlere—а. середня;
 A. wahre—а. справжня;
 Anomalistisch—аномалістичний.
 Antiapex—антиапекс.
 Antiradiant—протирадіант.
 Anziehen (v)—притягати.
 Anziehung—притяг.
 Anziehung lunisolar — притяг місяце-
 сонцевий.
 Anziehungskoeffizient—сучинник тя-
 жінневий.
 Anziehungskraft—сила притяжна.
 Apex—апекс.
 Aphel—точка відсонцева.
 Aphelium—т. відсонцева;
 Apoastrum—т. відзірна.
 Apogäum—т. відземна.
 Arojovium—т. від'юпітерова.
 Arojoviums — від'юпітеровий.
 Aposaturnium—точка відсатурнова.
 Aposaturniums — відсатурновий.
 April—квітень (номенкл. VII).
 Apside—апсида.
 Apsiden — апсидний.
 Apsidenlinie—лінія апсидна.
 Äquator—рівник.
 Äquator der Epoche—рівник епохи.
 A. galaktischer—р. галактичний.
 A. mittlerer—р. середній.
 Äquatorial (adj)—рівниковий;

- Aequatorial (s)—екваторіал.
 Aequatorial coudé—екваторіал колінчастий.
 ä. gerades—е. простий.
 quatorial—1) прирівнювальний; 2) рівнювальний.
 Aequatorialbreite—широта прирівнювальна.
 Aequatorialdiameter—поперечник рівнювальний.
 Aequatorialdurchmesser—п. рівнювальний.
 Aequatorialkoordinate—судяна рівнювальна.
 Aequatorialmontierung—устава рівнювальна.
 Aequatorialparallaxe—паралакса рівнювальна.
 quatorialprojektion—проекція рівнювальна.
 Aequatorialradius—промінь рівнювальний.
 Aequatorialsystem—уклад рівнювальний.
 Aequatorialuhr—годинник рівнювальний.
 Aequatorialzone—смуга рівнювальна.
 Aequatorsebene—площа рівнювальна.
 Aequatorshöhe—висота рівника.
 Äquinoktium—рівнодення.
 Äquinoktium—рівноденневий.
 Äquinoxial—рівноденневий.
 Äquinoxiallinie—лінія рівноденнева.
 Äquinoxialpräzession—випередження рівноденнів.
 Äquinoxialpunkt—точка рівноденнева.
 Äquinoxialpunkt mittlerer—точка рівноденнева середня.
 Äquinoxialpunkt wahrer—т.р. справжня.
 Areograph—марсознавець.
 Areographie—марсознавство.
 Areozentrisch—марсоосередковий.
 Armillar—армілярний.
 Armillarsphäre—куля армілярна.
 Armille—к. армілярна.
 Ascensionskreis—кільце піднесення.
 Asiderite—асидерит.
 Asteroid—астероїд.
 Astrognozie—зорезнавство.
 Astrograph—астрограф.
 Astrolabisch—астролябічний.
 Astrolabium—астролябія.
 Astrolog—астролог.
 Astrologie—астрологія.
 Astrologisch—астрологічний.
 Astrometer—астрометр.
 Astrometrie—астрометрія.
 Astronautik—зореплавання.
 Astronom—астроном.
 Astronomie—астрономія.
 A. beobachtende—астрономія спостережна.
 A. beschreibende—а. описова;
 A. der Lage—а. положення;
 A. physische—а. фізична;
 A. praktische—а. практична;
 A. sphärische—а. кульова;
 A. theoretische—а. теоретична;
 A. theorisches—а. теоретична.
 Astronomisch—астрономічний.
 Astrophotographie—світлопис зоряний.
 Astrophotometer—світломір зоряний.
 Astrophotometrie—світломірювання зоряне.
 Astrophysik—астрофізика.
 Astrophysisch—астрофізичний.
 Astrospektrographie—астроспектрографія.
 Astrospektrographisch—астроспектрографічний.
 Astrospektroskopie—астроспектроскопія.
 Astrospektroskopisch—астроспектроскопічний.
 Atmosphäre—атмосфера.
 Attraktion—притяг.
 Attraktionskoeffizient—сучинник тяжіння.
 Aufgang—схід 1.
 Aufgang geozentrischer—схід землеосередковий.
 A. heliakischer—геліакальний.
 A. kosmischer—с. світовий.
 A. wahrer—с. справжній.
 Aufgangs—сходовий.
 Aufgangspunkt—точка сходу.
 Aufgehen (v)—сходити.
 Aufklappen (v)—спалахувати.
 Aufsteigung gerade—піднесення просте.
 Aufstellung—устава.
 Auge unbewaffnetes—око голе.
 nach eigenem Auge messen—ставити на свій зір.
 Augenglas—окуляр.
 August—серпень (номенкл. VII).
 Aureole—облямівка.
 Ausgleichen die Beobachtungen—виправляти спостереження.
 Ausgleichung—зрівнювання.
 Ausgleichungsrechnung—числення зрівнювань.
 Auslösen (v)—гаснути.
 Austritt—виступ.
 Austrittspunkt—точка виступу.
 Auswahlabsorption—поглин вибірний.
 Azimut—азимут.
 Azimut astronomisches—азимут астрономічний.
 A. der Instrumentes—а. приладовий.
 A. sphärisches—а. кульовий.
 Azimutal—азимутний.
 Azimutalfehler—похибка азимутна.
 Azimutalkreis—кільце азимутне.
 Azimutalmontierung—устава азимутна.
 Azimutalprojektion—проекція азимутна.
 Azimutalquadrant—квадрант азимутний.

B

- Bahn—орбіта.
 Bahn elliptische—орбіта еліптична.
 B. gestörte—збурена;
 B. hyperbolische—о. гіперболічна;
 B. Kepler'sche—о. Кеплерівська;
 B. parabolische—о. параболічна;
 B. scheinbare—1) "дорога" видима;
 2) орбіта видима;
 B. verlängerte—орбіта витягнена.
 Bahnelement—первенець орбітний.
 Bahngleichung—рівняння орбіти.
 Barymeter—бариметр.

- Basis—основа;
 Basis—основний.
 Basisapparat—прилад основний.
 Basisgleichung—рівняння основне.
 Basismessung—вимір основний.
 Basismikrometer—мікрометр основний.
 Bearbeiten (v)—оброблювати.
 Bearbeitung—оброб.
 Bedecken (v)—покривати.
 Bedecken sich mit den Flecken—плямистися.
 Bedeckung—покрив.
 Beleuchtung schief—освіт бічний.
 Beobachtbar—спостережний.
 Beobachten (v)—спостерігати.
 Beobachtend—спостережний.
 Beobachter—спостережник.
 Beobachters—спостережницький.
 Beobachtersessel—крісло спостережницьке.
 Beobachtung—спостереження.
 Beobachtung absolute—спостереження абсолютне;
 B. teleskopische—с. далекодзерне;
 B. visuelle—с. зорове.
 Beobachtungsausgleichung—виправлення спостереження.
 Beobachtungsfehler—похибка спостереження.
 Berechner—обчислювач.
 Bergsternwarte—обсерваторія верховина.
 Berichtigungsschraube—гвинт виправний.
 Berührung äussere—дотик зовнішній;
 B. innere—д. середовий.
 Bestandstern—зоря складова.
 Bewegung direkte—рух напередній;
 B. drehende—р. оборотний.
 B. ellipsoidische—р. еліпсоїдичний;
 B. epizyklische—р. епіциклічний;
 B. gestörte—р. збурений.
 B. im Visionsradius—р. променевий;
 B. mittlere—р. середній;
 B. parallaktische—р. паралактичний;
 B. rechtläufige—р. напередній;
 B. relative—р. відносний;
 B. retrograde—р. відступний;
 B. rückläufige—р. відступний;
 B. scheinbare—р. видимий;
 B. wahre—р. справжній;
 Bewegungsungleichheit—нерівність руху.
 Bezugstern—зоря порівняння.
 Biegung astronomische—гнуття астрономічне.
 Bild deutliches—образ виразний.
 B. extraaxiales—о. позаосевий;
 B. gutes—о. добрий;
 B. klares—о. виразний;
 B. mässiges—о. помірний;
 B. photographisches—о. світлинний;
 B. ruhiges—о. спокійний;
 B. schlechtes—о. злий;
 B. standhaftiges—о. стійкий;
 B. teleskopisches—о. далекодзерний;
 B. undeutliches—о. невиразний;
 B. wellendes—о. хвиляний;
 Bildmesskunst—фотограмметрія.
 Binokle—бінокль.
 Blendend—яскравий.
 Bleilot—стрімниця.
 Bolid—болід.
 Bolometer—болومتر.
 Bolometrisch—болометричний.
 Brechungskoeffizient—сучинник залому.
 Breite—широта.
 Breite astronomische—широта астрономічна;
 B. ellipsoidische—ш. еліпсоїдична;
 B. exzentrische—ш. екцентрична;
 B. galaktische—ш. галактична;
 B. geographische—ш. географічна;
 B. geozentrische—ш. землеосередкова;
 B. heliographische—ш. геліографічна;
 B. heliozentrische—ш. сонцеосередкова;
 B. nördliche—ш. північна;
 B. reduzierte—ш. зведена;
 B. sphärische—ш. сферична;
 B. südliche—ш. південна;
 Breiten—широтний.
 Breitenargument—аргумент широти.
 Breitenkreis—коло широтне.
 Brennpunkt—огнище.
 Brennpunktbene—площа вогнищева.
 Büschelprotuberanz—виступень жмутковий.

C

- Cepheide—цефеїда.
 Chromosphäre—хромосфера.
 Chromosphärisch—хромосферний.
 Chronograph—хронограф.
 Chronologie—літочислення.
 Chronometer—часомір.
 Chronometrisch—часомірний.
 Coma—оболонка кометна.

D

- Dämmern (v)—смеркати.
 Dämmern (am Morgen)—світати.
 Dämmerung—1) присмерк; 2) смеркання.
 D. astronomische—присмерк астрономічний;
 D. bürgerliche—п. побутовий.
 Dämmerungs—присмерковий.
 zu Dämmerungszeit—присмерком.
 Darstellung—зображення.
 Datum—день II.
 Deferent—деферент.

Deklination—відхил.
 Deklinationen—відхиловий.
 Deklinationssaxe—вісь відхилова.
 Demarkationslinie — лінія демаркаційна.
 Depression des Horizontes—зниження обрію.
 Dezember—грудень (номенкл. VII).
 Diaphragme—вічко.
 Diaphragmieren—вічкувати.
 Differentialbeobachtung — спостереження різниці.
 Differentialmethode — спосіб різниці.
 Diffraktionsscheibe — кружальце дифракційне.
 Digression—дигресія.
 Diopter—діоптер.
 Dioptrilineal—аліада.
 Dispersion kosmische — розсів світловий.
 Distanz gegenseitige—віддаль взаємна.
 D. heliozentrische — в. сонцеосередкова;
 D. kurtierte—в. укорочена;
 D. wahre—в. справжня.
 Doppeläquatorial—екваторіал подвійний.
 Doppelnebel — мряковина подвійна.

Ebbe—відплив.
 Ebene des Horizontes—позем.
 e. galaktische—площа галактична.
 Eigenbewegung—рух власний.
 Eigenlicht—світло власне.
 Einfallspunkt—падовий.
 Einheit astronomische — одиниця астрономічна;
 E. planetare—о. планетарна.
 Einschaltungstriangulation — триангуляція проміжна.
 Eintreten (v) (vom Monde)—наставати.
 Eintreten (v) (hinter etwas)—заступати.
 Eintritt—вступ.
 Eintrittspunkt—точка вступу.
 Ekliptik—екліптика.
 Ekliptik der Epoche—екліптика епохи.
 E. mittlere—е. середня.
 Ekliptikebene—площа екліптична.
 Ekliptisch—екліптичний.
 Elevationsschraube — гвинт підносний.
 Ellenbogenfernrohr — екваторіал колінчастий.
 Elliptizität—еліптичність.
 Elongation—ельонгація.
 Elongation grösste — ельонгація найбільша;
 E. östliche—е. східна;
 E. westliche—е. західна.
 Emporlodern (v)—спалахувати.
 Endmass—еталон кінцевий.
 Endstab—брус кінцевий.
 Entfernung des Apheliums—віддаль від сонцева.
 E. des Periheliums—в. присонцева;
 E. horizontale—поземна;
 E. mittlere—в. середня.

Doppelstern—зоря подвійна.
 D. optischer—з. оптично-подвійна.
 D. physischer—з. фізично-подвійна.
 D. spektraler — з. спектрально-подвійна.
 Drachenmonat — місяць драконічний.
 Drakonisch—драконічний.
 Drehaxe—вісь обертова.
 Drehgeschwindigkeit — швидкість обертотва.
 Drehung—оберт I.
 Drehungsaxe—вісь обертова.
 Drehungsgeschwindigkeit — швидкість обертотва.
 Dreieck ellipsoidisches — трикутник еліпсоїдичний.
 D. geodätisches—т. геодезичний;
 D. parallaktisches — т. паралактичний.
 Dreifuss—тринога.
 Dunkel werden—темніти.
 Durchgang—перехід.
 Durchgang oberer — перехід горішній.
 D. unterer—п. долишній.
 Durchmesser fiktiver — поперечник уявний.
 D. scheinbarer—п. видимий;
 D. wahrer—п. справжній.

E

Entzündung—запал.
 Epakte—епакта.
 Ephemeride—ефемерида.
 Ephemeride geozentrische — ефемерида землеосередкова.
 Epizykel—епіцикл.
 Epizyklisch—епіциклічний.
 Epoche—епоха.
 Epoche ausgerechnete — епоха обчислена;
 E. beobachtete—е. спостережена;
 E. mittlere—е. середня.
 Erd—земний.
 Erde—Земля.
 Erdellipsoid—еліпсоїд земний.
 Erdferne—точка відземна.
 Erdferne—відземний.
 Erdhalbmesser—промінь землі.
 Erdkugel—куля земна.
 Erdmeridian—південник земний.
 Erdmessung—помір ступеневий.
 Erdnähe—точка приземна.
 Erdnähe—приземний.
 Erdpol—бігун земний.
 Ergänzung der Breite—доповнення до широти.
 Erlöschen (v)—гаснути.
 Erlöschen (s)—загасання.
 Erscheinung astronomische — явище астрономічне.
 Evktion—евекція.
 Evolution kosmische — розвій світовий.
 Exposition—вистава.
 Extrameridional — позапівденниковий.
 Extrameridionalbeobachtung — спостереження позапівденникове.

Exzentrizität—ексцентрицитет.
 E. astronomische — ексцентрицитет астрономічний;
 E. der Lage—ексцентричність.

E. lineare — ексцентрицитет лінійний.
 Exzentrizitätsfehler — похибка ексцентрицитетова.

F

Faden beweglicher—нитка рухома;
 F. mikrometrischer — н. мікрометра;
 F. mittlerer—н. середня.
 Fadenkreuz—хрест нитковий.
 Fadenlot—стрімниця.
 Fadenmikrometer — мікрометр нитковий.
 Fadenparallaxe — паралакса ниткова.
 Fangen (s)—залучання.
 Färbungsindex—показник барвовий.
 Februar—лютий (номенкл. VII).
 Fehler—похибка.
 Fehler absoluter — похибка абсолютна.
 F. durchschnittlicher—п. середня.
 F. elementarer—п. елементарна.
 F. konstanter—п. стала.
 F. mittlerer—п. середня;
 F. regelmässiger—п. разуразна;
 F. relativer—п. відносна.
 F. systematischer—п. разуразна.
 F. unvermeidlicher—п. незбувна.
 F. wahrer—п. справжня;
 F. wahrscheinlicher—п. ймовірна.
 F. zufälliger—п. випадкова.
 F. zulässiger—п. дозволена.
 Fehlergleichung — рівняння похибок.
 Fehlergrenze—границя похибок.
 Fernrohr — 1) далекозір; 2) труба земна.
 Feuerflüssig—огнетекучий.
 Figuren Widmannstätten'sche — візерунки Відманштеттенів.
 Filarmikrometer — мікрометр нитковий.
 Finsternis—затм'я.
 Finsternis optische—затм'я оптична.
 F. partielle—з. частинна.
 F. physische—з. фізична.

F. ringförmige—з. кільцева.
 F. totale—з. повна.
 Finsternis—затм'я.
 Finsternisochrone — ізохрона затм'я.
 Finsternisphase—відміна затм'я.
 Finsternispol—бігун затм'я.
 Finsternisumstände — обставини затм'я.
 Finsterniszoll—цаль затм'я.
 Fixfaden—нитка нерушма.
 Fixteleskop—далекозір нерушмий.
 Fixstern—зоря нерухома.
 Fixsternaberration — аберация зорева.
 Fläche ellipsoidische — поверхня еліпсоїдна.
 F. sphärische—п. кульова;
 F. sphäroidische—п. сфероїдна.
 Flächentreu—вірнопверхневий.
 Flimmern (s)—мигтіння.
 Flokule—флюкуля.
 Flut—приплив.
 Flutwelle—хвиля припливна.
 Fokalbild—образ вогнищевий.
 Fokaldistanz—віддаль вогнищева.
 Fokalebene—площа вогнищева.
 Fokus—огнище.
 Frühling—весна.
 Frühlingsäquinoktium—рівнодення весняне.
 Frühlingsäquinoktiumpunkt—точка весняного рівнодення.
 Frühlingsgleichenpunkt — рівнодення весняне.
 Führung—провід.
 Führungsfernrohr — труба-провідниця.
 Fundamentalstern—зоря основна.
 Funkeln (v)—мигтіння.
 Funkeln (s)—мигтіння.
 F. chromatisches — мигтіння барвове.

G

Galaktisch—галактичний.
 Galaxie—галаксія.
 Gasstern—зоря газова.
 Gegenfüßler—антипод.
 Gegenschein — сяйво протисонцеве.
 Gemeinjahr—рік звичайний.
 Geodäsie geoidische—геодезія.
 G. höhere—геодезія.
 G. sphärische—геодезія.
 G. sphäroidische—геодезія.
 Geodät—геодезист.
 Geodätisch—геодезичний.
 Geoid—геоїд.
 Geozentrisch—землеосередковий.
 Geozentrismus—геоцентризм.
 Gesamtexposition — вистава сукупна.
 Geschwindigkeit heliozentrische — швидкість сонцеосередкова.
 G. im Visierstrahl—ш. променева.

Gesetz Kepler'sches — закон Кеплерів;
 G. Newton'sches—з. Ньютонів.
 Gestirn—світло.
 Gestirnt—зоряний.
 Gewicht—вага.
 Gewichtskoeffizient — сучинник ваговий.
 Glänze absolute—яскравість абсолютна.
 G. scheinbare—я. видима.
 Gleichung jährliche — рівняння річне;
 G. Kepler'sche—р. Кеплерове.
 G. persönliche—р. особисте.
 Globus—глоб.
 Gnomon—гномон.
 Goniometer—гоніометр.
 Grad—ступінь.
 Grad—ступеневий.
 Gradmessung—помір ступеневий.
 Granulation—зернистість.
 Gravitation—тяжіння.

Gravitation allgemeine — тяжіння все-світнє.
 Gravitations- — тяжіннєвий.
 Gravitationsgleichung — рівняння тяжіннєве.
 Gravitationskoeffizient — сучинник тяжіннєвий.
 Gravitieren (v) — тяжіти.
 Grell — яскравий.
 Grenzfehler — похибка гранична.
 Grenzvergrößerung — збільшення граничне.

Grösse absolute — великість абсолютна.
 G. negative — в. від'ємна.
 G. photographische — в. світлинна;
 G. scheinbare — 1) величина видима.
 2. великість в.
 G. visuelle — великість зорова.
 G. vorberechnete — величина передчислена.
 Grundlinie — основа.
 Gruppenbewegung — рух гуртовий.
 Guckenglas — бінокль.
 Gucker — бінокль.

H

Haarenstern — комета.
 Hafenzzeit — час портовий.
 Halbaxe grosse — піввісь велика.
 H. kleine — п. мала.
 Halbjahr — півріччя.
 Halbkugel beleuchtete — півкуля освітлена.
 H. dunkle — п. темна.
 H. nördliche — п. північна.
 H. östliche — п. східна.
 H. sichtbare — п. видима;
 H. südliche — п. південна;
 H. unsichtbare — п. невидима.
 H. westliche — п. західна.
 Halbmesser — промінь.
 Halbschatten — притінок.
 Halbschatten- — притінковий.
 Halbschattenfinsterniss — затьма притінкова.
 Halbschattenkegel — стіжок притінковий.
 Halbskundenchronometer — часомір півсекундний.
 Hauptkreis — коло головне.
 Haupttriangulation — триангуляція головна.
 Heliakisch — геліакальний.
 Heliograph — геліограф.
 Heliographisch — геліографічний.
 Heliolog — геліолог.
 Heliometer — геліометр.
 Heliometrisch — геліометричний.
 Helioskop — геліоскоп.
 Helioskopisch — геліоскопічний.
 Heliosphäre — геліосфера.
 Heliostat — геліостат.
 Heliotrop — геліотроп.
 Heliozentrisch — сонцесередковий.
 Heliozentrismus — геліоцентризм.
 Hellig — яскравий.
 Helligkeit — яскравість.
 Helligkeit absolute — яскравість абсолютна.
 H. scheinbare — я. видима.
 Herbst — осінь.
 Herbstäquinoktium — рівнодення осіннє.
 Herbstäquinoktiumpunkt — точка осіннього рівнодення.
 Herbstgleichenpunkt — рівнодення осіннє.
 Hermozentrisch — меркуроосередковий.
 Himmel — небо.
 Himmel gestirnter — небо зоряне.
 Himmelblau — блакить.

Himmels- — небесний.
 Himmelsäquator — рівник небесний.
 Himmelsgewölbe — баня небесна.
 Himmelsglobus — глоб небесний.
 Himmelskarte — мапа небесна.
 Himmelskörper — тіло небесне.
 Himmelskugel — куля небесна.
 Himmelsmechanik — механіка небесна.
 Himmelsmeridian — південник небесний.
 Himmelspol — бігун небесний.
 Himmelsteil östlicher — схід-сонця.
 Höhe — висота.
 H. absolute — вишина абсолютна.
 H. geozentrische — висота землеосередкова.
 H. korrespondierende — в. відповідна.
 H. lineare — вишина.
 H. reduzierte — вишина зведена.
 H. relative — в. відносна.
 Höhenkreis — 1) кільце доземне; 2) коло висотне.
 Höhenkurve — крива рівновишинна.
 Höhenmessung — рівнювання.
 Horizont — 1) обрій; 2) позем.
 H. astronomischer — позем астрономічний.
 H. künstlicher — штучний.
 H. scheinbarer — обрій видимий.
 H. wahrer — позем справжній.
 Horizontalkollimator — коліматор поземний.
 Horizontalkoordinate — сурядна поземна.
 Horizontalkreis — 1) кільце поземне; 2) коло поземне.
 Horizontalparallaxe — паралакса поземна.
 Horizontalprojektion — проєкція поземна.
 Horizontalsystem — уклад поземовий.
 Horizontalteleskop — далекозір поземний.
 Horizontaluhr — годинник поземний.
 Horizontalwinkel — кут поземний.
 Horizontieren (s) — рівнювання.
 Horoskop — гороскоп.
 Hundertjährlich — віковий.
 Hypothese ellipsoidische — гіпотеза еліпсоїдна.
 H. kosmogonische — г. світоутвірна;
 H. Laplace'sche — г. Ляпласова;
 H. meteoritische — г. метеоритна.
 H. nebulre — г. небулярна.
 H. planetesimale — г. планетезимальна.

Indexfehler — похибка показникова.
 Inflammibilität — запал.
 Inklination der Ekliptik — нахил екліптики.
 I. der Bahn — н. орбіти.
 Inselweltall — уцесвіт-острів.
 Instrument astronomisches — прилад астрономічний.

I. geodätisches — п. геодезичний.
 Instrumentenfehler — похибка приладова.
 Interferometer — інтерферометр.
 Intersideral — межизірний.
 Intramerkurieller — передмеркурний.
 Irradiation — ірадіація.
 Isophase — ізофаза.

J

Jahr — рік.
 J. anomalistisches — рік аномалістичний.
 J. bürgerliches — р. побутовий.
 J. fiktives — р. уявний.
 J. gregorianisches — р. грегоріанський.
 J. julianisches — р. юліанський.
 J. platonisches — р. платонічний.
 J. sekulares — р. віковий.
 J. siderisches — р. зоровий.
 J. tropisches — р. зворотниковий.

Jahrbuch — щорічник.
 Jahresbewegung — рух річний.
 Jahresvariation — зміна річна.
 Jahreszeit — пора року.
 Jahrhundert — століття.
 Jährlich — річний.
 Jänner — січень (номенкл. VII).
 Januar — січень (номенкл. VII).
 Journal — щоденник.
 Jovizentrisch — юпітероосередковий.
 Juli — липень (номенкл. VII).
 Juni — червень (номенкл. VII).

K

Kalender — календар.
 Kalender gregorianisches — календар грегоріанський.
 K. julianisches — к. юліанський.
 Kanal — перекип.
 Karte — мапа.
 Kartenprojektion — проєкція мапорисна.
 Kartographie — мапорисування.
 Kartographisch — мапорисний.
 Kartometer — мапомір.
 Kartometrie — мапомірювання.
 Katastrophe kosmische — катастрофа світова.
 Kegelprojektion — проєкція стіжкова.
 Kernschatten — тінь глуха.
 Kleintriangulation — триангуляція мала.
 Klemmschraube — гвинт притисний.
 Knoten — вузол.
 K. absteigender — вузол додільний.
 K. aufsteigender — в. догірний;
 K. niedersteigender — в. додільний.
 Knotenlinie — лінія вузлова.
 Kollimation — колімація.
 Kollimations- — колімаційний.
 Kollimationsaxe — вісь колімаційна.
 Kollimationsebene — площа колімаційна.
 Kollimationsfehler — похибка колімаційна.
 Kollimationslinie — лінія колімаційна.
 Kollimator — коліматор.
 Kolor — колюр.
 Kolor der Nachtgleichen — колюр рівноденнєвий.
 K. der Sonnenwende — к. сонцезворотний.
 Kolorenkreis — колюр.
 Komet — комета.
 Komet (nicht) periodischer — комета (не) періодична.

Kometen- — кометний.
 Kometenkern — ядро кометне.
 Kometenkopf — голова кометна.
 Kometenrefraktion — залім кометний.
 Kometenschweif — хвіст кометний.
 Kometensucher — кометник.
 Kometenwolke — хмара кометна.
 Kometographie — кометографія.
 Kometographisch — кометографічний.
 Komparationsbeobachtung — спостереження порівняльне.
 Komparationsstern — зоря порівняння.
 Komparator — компаратор.
 Kompensationsapparat — прилад-зрівноважник.
 Kompensationsbalance — коливник-зрівноважник.
 Kompensationsfehler — похибка зрівноваження.
 Kompensationspendel — хитун-зрівноважник.
 Komposante — складник.
 Konform — вірнокутний.
 Konjunktion — сполука.
 Konjunktion obere — сполука горішня.
 K. untere — с. долишня.
 Konstellation — сузір'я.
 Konstellation zodiakale — сузір'я зірок-звужне.
 Kontraktionstheorie — теорія тискова.
 Kontroluhr — годинник перевірний.
 Koordinate — сурядна.
 K. azimutale — сурядна азимутна.
 K. ekliptische — с. екліптична.
 K. galaktische — с. галактична;
 K. geodätische — с. геодезична;
 K. geographische — с. географічна.
 K. geozentrische — с. землеосередкова;
 K. heliozentrische — с. сонцесередкова.

K. mittlere—с. середня.
K. scheinbare—с. видима;
K. sphärische—с. кульова;
K. sphäroidische—с. сфероїдна;
K. wahre—с. справжня.
Koronal—корональний.
Koronalstreifen — лінія корональна.
Körper dunkler — тіло невидиме.
K. unsichtbarer—т. невидиме.
Korrektionsschraube — гвинт виправний.
Kosmisch—світловий.
Kosmogonie—світотвір.
Kosmogonisch—світотвірний.
Kosmographie—опис всесвіту.
Kosmologie—світознавство.
Kosmos—світ.
Kote—кота.
Kraft abstossende — сила відштовхна;
K. anziehende—с. притяжна;
K. störende—с. збурна.
Krater—кратер.

Lage—положення.
L. geozentrische — положення землеосередкове;
L. scheinbare—п. видиме.
Länge—довгота.
L. astronomische — довгота астрономічна;
L. des aufsteigenden Knotens — догірного вузла;
L. des Periheliums — присонцевої точки;
L. ellipsoidische — д. еліпсоїдна;
L. galaktische—д. галактична;
L. geographische—д. географічна;
L. geozentrische — д. землеосередкова;
L. heliographische — д. геліографічна;
L. heliozentrische — д. сонцеосередкова;
L. östliche—д. східня;
L. wahre—д. справжня;
L. westliche—д. західня;
Längenbureau—Бюро Довготне.
Längendifferenz — різниця довготна.
Längenkreis—коло довготне.
Längentreu—вірновдовжинний.
Lattenvergleichsapparat — компаратор.
Leitokular — окуляр-провідник.
Leitstern—зоря-провідниця.
Leuchten des Himmels — світіння неба.

Mai—травень (номенкл. VII).
März—березень (номенкл. VII).
Masse kritische—маса кризова.
Massstab—брус мірний.
Mauerquadrant — квадрант муровий.
Mechanik des Himmels — механіка небесна.
Meereschronometer—часомір морський.

Kreis—1) кільце; 2) коло.
Kreis führender—деферент.
K. grösster—коло велике.
Kreisbahn—орбіта колова.
Kreisel sich—колувати.
Kreisen (v)—колувати.
Kreismikrometer — мікромір коловий.
Kreisplatte—лімб.
Kreisscheibeninstrument — астролябія.
Kugelförmig—кулястий.
Kugelförmigkeit—кулястість.
Kulmination—кульмінація.
Kulmination obere — кульмінація горішня.
K. untere—к. долішня.
Kulminations—кульмінаційний.
Kulminationshöhe — висота кульмінаційна.
Kulminieren (v)—кульмінувати.
Kuppel beweglicher — баня порушна.
Kuppellade—ляда банна.

Libelle—лібеля.
Libration—лібрація.
L. in Breite—л. широтна.
L. in Länge—л. довготна;
L. optische—л. оптична;
L. physische—л. фізична;
L. scheinbare—л. видима;
L. wahre—л. справжня.
Librations—лібраційний.
Licht abgepralltes — світло відбите;
L. aschfarbènes—с. попелясте;
L. zurückgeworfenes—с. відбите.
Lichtgestalt des Mondes — відміна місяцева.
Lichtgleichung — рівняння світлове.
Lichtjahr—рік світловий.
Lichtmessen photographisches — світломіряння світлинне.
Lichtstrahl — промінь світляний.
Lichtstreifen—смуга ясна.
Lichtzerstreuungsvermögen — здатність світлорозсіва.
Limbus—лімб.
Lineal parallaktisches — лінійка паралактична.
Linie geodätische — лінія геодезична.
Lorgnette—бінокль.
Lösen (sich)—розбивати(-ся).
Lösung—розбив.
Luminosität—люмінозність.
Lunation—місяць синодичний.
Lunisolar—місяце-сонцевий.

Mercatorprojektion — проєкція Меркаторова.
Meridian—південник.
Meridian—південниковий.
Meridian des Ortes — південник місцевий.
Meridian galaktischer — південник галактичний.

Meridianinstrument — прилад південниковий.
Meridiankonvergenz — збігання південників.
Meridiankreis — 1) кільце південникове; 2) коло —.
Meridianprojektion — проєкція південникова.
Meridianrichtung — напрям південниковий.
Meridiansaal — світлиця південникова.
Meridional—південниковий.
Meridionalbeobachtung — спостереження південникове.
Meridionalebene — площа південникова.
Meridionalhöhe — висота південникова.
Meridionalschnitt — переріз південниковий.
Messkeil—клин мірний.
Messung heliometrisches — вимір геліометричний.
M. geodätische — помір геодезичний.
M. photometrische — вимір світломірний;
M. visuelle—в. зоровий.
Meteor—метеор.
Meteorring—коло метеорне.
Meteorenschwarm — потік метеорний.
Meteorisch — 1) метеоритний; 2) метеорний.
Meteorit—метеорит.
Meteoroid—метеоріод.
Meteorwolke—хмара метеорна.
Methode—спосіб.
Mikrometer unpersönlicher — мікромір безособовий.
Mikrometerschraube — гвинт мікрометричний.
Minute—1) мінута; 2) хвилина.
Minuten—1) мінутний; 2) хвилинний.
Minutenzeiger—стрілка хвилинна.
Mire—міра.
Mittag—полудень.
M. mittlerer—п. середній;
M. wahrer—п. справжній.
Mittägig—опівденний.
Mittäglich—опівденний.
Mittags (adv)—опівдні.
Mittags- (adj)—опівденний.
Mittagslinie—лінія опівденна.
zu Mittagszeit—опівдні.
Mittel zwischenplanetarisches — середовище межипланетне.

Nacht gestirnte—ніч зоряна;
N. mondhelle—н. місячна.
Nacht—нічний.
Nachtbogen—дуга нічна.
Nachthimmel—небо нічне.
Nadir—надир.
Nadir—надирний.
Nadirkollimator — коліматор надирний.
Nebel—мряковина.
N. amorpher—м. безпостатна.

Mittelchronometer — часомір середній.
Mittelpunktgleichung — рівняння осередку.
Mittelzeituhr — годинник середній.
Mitternacht—північ II.
M. mittlere—п. середня;
M. wahre—п. справжня.
Mitternächtlіch—опівнічний.
Mitternachts—опівночі.
zu Mitternachtszeit—опівночі.
Moment des Aufganges — момент сходовий;
M. des Unterganges—м. заходовий.
Monat—місяць II;
M. anomalistischer — м. аномалістичний;
M. drakonischer—м. драконічний.
M. siderischer—м. зоровий.
M. synodischer—м. синодичний.
M. tropischer—м. зворотниковий.
Monatlich—місячний II.
Monats—місячний II.
Monatsungleichheit — нерівність місячна.
Mond—місяць I.
M. nach dem letzten Viertel — відміна місяцева X.
M. vor dem ersten Viertel — відміна місяцева II.
M. vor dem Vollmond — відміна місяцева VI.
Mond—1) місяцевий; 2) місячний I.
Mondalter—вік місяцевий.
Mondfinsternis — затьма місяцева.
Mondhell—місячний I.
Mondknoten—вузол місяцевий.
Mondlandschaft — краєвид місяцевий.
Mondlos—немісячний.
Mondnutation — нутація місяцева.
Mondphase—відміна місяцева.
Mondscheibe abgeflachtete — в. місяцева V.
Mondscheinlos—немісячний.
Mondsichel — відміна місяцева XI.
Mondviertel — відміна місяцева III.
M. erstes—в. місяцева IV.
M. letztes—в. місяцева IX.
Montierung—установа.
Montierung parallaktische — у. паралактична.
Morgen—ранішній.
Morgendämmerung—світанок.
vor der Morgendämmerung — передсвітний.
Morgenröte—заграва ранішня.

N. dunkler—м. темна;
N. elliptischer—м. еліптична;
N. extragalaktischer — м. позагалактична;
N. galaktischer — м. галактична;
N. gasförmiger—м. газова;
N. krabenförmiger—м. крабувата;
N. linsenförmiger—м. сочкувата;
N. planetarischer—м. планетарна.
N. regelmässiger—м. правильна.
N. ringförmiger—м. кільцева;

N. sichelförmiger—м. серпувата;
 N. sphäroidischer—м. сфероїдна;
 N. spindelförmiger — м. веретенувата;
 N. trennbarer—м. роздільна;
 N. unregelmässiger — м. неправильна.
 N. untrennbarer—м. нероздільна;
 N. veränderlicher—м. змінна;
 N. verlängerter—м. видовжена;
 N. zusammengesetzter — м. зложена.
 Nebelfleck—пляма мряковинна.
 Nebelhülle (eines Kometen) — оболонка кометна.
 Nebenkreis—коло мале.
 Nebular (adj)—мряковинний.
 Nebular — мряковинний.
 Nebularstreifen—лінія мряковинна.
 Nebulium—небулій.
 Netz geometrisches—сітка геометрична.
 Neujahr—рік новий.
 Neumond—відміна місяцева I.
 Nicht aufsteigender—несхідний.
 Nippflut—приплив знижений.
 Niveau—поземниця.
 Niveaubene—площа рівнева.
 Niveaufläche—поверхня рівнева.
 Niveausphäroid — сфероїд рівневий.
 Nivellier — рівнювальний.

Nivellieren (v)—рівнювати.
 Nivellierinstrument—рівнило.
 Nivellierung—рівнювання.
 Nivellierungs—рівнювальний.
 Nonius—ноніус.
 Nord — північний.
 Norden—північ I.
 Nordhalbkugel—півкуля північна.
 Nordhimmel—небо північне.
 Nördlich—північний.
 Nordost—північний схід.
 Nordpol—бігун північний.
 Nordpunkt—точка північна.
 Nordschein—заграва бігунова.
 Nordwest—північний захід.
 Normalmass—еталон нормальний.
 Normalmeter—метр нормальний.
 Normalort—місце нормальне.
 Nova—зоря нова.
 November — листопад (номенкл. VIII).
 Nullmeridian—південник нульовий.
 Nullpunkt—точка нульова.
 Nullstrich—нульриса.
 Nutation—нутація.
 Nutation jährliche — нутація річна.
 N. monatliche—н. місячна.
 Nutations—нутаційний.
 Nutationsbewegung—рух нутаційний.

O

Objekt, teleskopisches — предмет далекозірний.
 Objektiv—об'єктив.
 Objektivlinse—сочка предметова.
 Objektivmikrometer — мікрометр об'єктивний.
 Objektivöffnung — отвір об'єктива.
 Observator—спостережник.
 Observatorium—обсерваторія.
 Öffnung nützliche — отвір корисний.
 Oktant—октант.
 Oktober—жовтень (номенклат. VII).
 Okular—окуляр.
 O. binokulares—о. двоочниковий;
 O. helioskopisches — о. геліоскопічний;
 O. negatives—о. від'ємний;
 O. positives—о. додатний.
 Okularlinse—сочка очникова.
 Okularmikroskop — мікроскоп окулярний.
 Okularspektroskop — спектроскоп окулярний.
 Opposition—протиполога.

Opposition perihelische — протиполога велика.
 Orbital—орбітний.
 Orbitalbewegung—рух орбітний.
 Orbitalebene—площа орбітна.
 Orbitalgeschwindigkeit — швидкість орбітна.
 Orbite—орбіта.
 O. Kepler'sche — о. Кеплерівська.
 Ort fiktiver—місце уявне;
 O. geozentrischer — місце землеосередкове;
 O. scheinbarer—місце видиме;
 O. wahrer—м. справжнє.
 Ortsmeridian — південник місцевий.
 Ortszeit—година місцева.
 Ost — східний.
 Osten—схід II.
 Osterformel—великодниця.
 Ostlich—східний.
 Ostpunkt—точка східна.
 Oszillation—хитання.
 Oszillieren (v)—хитатися.

P

Paar leichttrennbare — пара легко-роздільна;
 P. optisches—п. зорова.
 P. physisches—п. фізична;
 P. schwertrennbare — п. важкороздільна.
 Parallaktisch—паралактичний.
 Parallaxe—паралакса.
 Parallaxe absolute — паралакса абсолютна.

P. geozentrische — п. землеосередкова;
 P. heliozentrische — п. сонцеосередкова;
 P. jährliche—п. річна;
 P. mittlere—п. середня;
 P. negative—п. від'ємна;
 P. relative—п. відносна;
 P. spektroskopische — п. спектроскопічна;

P. tägliche—п. добова;
 P. trigonometrische — п. тригонометрична.
 Parallelkreis—рівнолежчик.
 Partialphase—відміна частинна.
 Passagen — переходиний.
 Passageninstrument — прилад переходовий.
 Pendel—хитун.
 Pendel konisches—хитун стіжковий.
 Pendeluhr—годинник вагальовий.
 Periastrum—точка призірна.
 Periastrums — призірний.
 Perigäum—точка приземна.
 Perigäums — приземний.
 Perihel — точка присонцева.
 Perihelium—т. присонцева.
 Periheliums — присонцевий.
 Perijovium—точка приюпітерова.
 Perijoviums — приюпітеровий.
 Periode siderische — періода зорева.
 P. synodische—п. синодична.
 Perisaturnium — точка присатурнова.
 Perisaturniums — присатурновий.
 Perspektive normale — перспектива нормальна;
 P. schiefaxige—п. скісна;
 P. transversale—п. поперечна.
 Perturbation—збурення.
 Perturbationsfunktion—функція збурна.
 Phantomsonne—сонце оманне.
 Phantomstern—зоря оманна.
 Photogrammetrie—фотограмметрія.
 Photoheliograph—фотогеліограф.
 Photometer photoelektrisches — світло-мір світлоелектричний.
 Photometrie photographische — світло-мірвання світлинне.
 Photosphäre—фотосфера.
 Phototheodolit—фототеодоліт.
 Planet—планета.
 P. grosser—п. велика;
 P. im Stillstande—п. на зупинці.
 P. intramerkuriereller — п. передмеркурна;
 P. mittlerer—п. середня;
 P. oberer—п. зокільна;
 P. teleskopischer — п. далекозорова;
 P. transneptunischer—п. занептунна;
 P. unterer—п. середова;
 P. verlorener—п. загублена.
 Planetarisch—планетарний.
 Planetarium—планетарій.
 Planeten—планетний.
 Planetenaberration — аберация планетна.
 Planetenknotten—петля планетна.
 Planetensystem—уклад планетний.
 Planetesimal—планетезимальний.
 Planetisch—планетний.
 Planetoid—планета мала.
 Planiglob—плянїглоб.
 Planisphäre—плянїсфера.
 Pol—бігун.
 P. der Ekliptik—б. екліптики;
 P. galaktischer—б. галактичний.

Polare—зоря бігунова.
 Polar — бігуновий.
 Polaraxe—вісь бігунова.
 Polardurchmesser — поперечник бігуновий.
 Polarkappe—шапка бігунова.
 Polarkoordinate—судина бігунова.
 Polarkreis—коло бігунове.
 Polarradius—промінь бігуновий.
 Polarstern—зоря бігунова.
 Polarverzögerung — сповільнення бігунове.
 Poldistanz—віддаль бігунова.
 Polhöhe—висота бігунове.
 Polyederprojektion — проєкція багатогонна.
 Polygongleichung — рівняння багатогонників.
 Pore—пора.
 Position—положення.
 Positionskreis — 1) кільце положень;
 2) коло положень.
 Positionswinkel—кут положення.
 Präzession—випередження.
 P. allgemeine—в. загальне;
 P. der Nachtgleichen — в. рівноденнів;
 P. jährliche—в. річне;
 P. lunisolare—в. місяце-сонцеве;
 P. planetare—в. планетне.
 Präzessions — випередний.
 Präzessionsbewegung—рух випередний.
 Primitivnebel — мряковина первинна.
 Prinzip Doppler'sches—принцип Доплера.
 Prismenkreis—секстант.
 Projektion—проєкція.
 P. azimuthale—п. азимутна;
 P. ebene—п. плоска;
 P. flächentreue — п. вірноповерхнева;
 P. geoidische—п. геоїдна;
 P. gnomonische—п. гномонічна;
 P. homalographische — п. гомалографічна;
 P. konische—п. стіжкова;
 P. orthographische — п. просторисна;
 P. sphärische—п. кульова.
 P. sphäroidische—п. сфероїдна;
 P. stereographische — п. стереографічна.
 Protuberanz—виступень.
 P. eruptive—в. вибухлий.
 P. nebelartige—в. хмаристий.
 Protuberanz — виступневий.
 Protuberanzspektroskop — спектроскоп виступневий.
 Protuberanzstreifen — лінія виступнева.
 Punkt astronomischer — точка астрономічна;
 P. drakonischer—т. драконічна;
 P. geodätischer — стація геодезична.
 Punktfehler—похибка точки.
 Pyreheliometer — жаромір сонцевий.

Q

Quadratur—квадратура.
 Quadratur östliche — квадратура східня.
 Q. westliche—к. західня.

R

Radial—променевий.
 Radiant—радіант.
 Radiometer—променемір.
 Radius—промінь II.
 R. der Erde—п. земний.
 R. mittlerer—п. середній;
 R. vektor—п. провідник.
 Randeffekt—явище надбережне.
 Raum zwischenplanetarischer — простір міжпланетний.
 Rechnungsgrösse — величина обчислена.
 Reduktion—зведення.
 Reduzieren—зводити.
 Referenzstern (v)—зоря порівняння.
 Reflektor — далекодзеркальний.
 Refraktion—залім.
 R. astronomische — з. астрономічний;
 R. atmosphärische—з. атмосферний;
 R. konische—з. стіжковий.
 R. mittlere—з. середній;
 R. terrestrische—з. земний;
 R. vertikale—з. доземний;
 R. wahre—з. справжній.
 Refraktionskoeffizient — сучинник залому.
 Refraktor—далекодзеркальний.

Quecksilberhorizont — позем живосрібний.

S

Sanduhr—годинник пісковий.
 Saros—сарос.
 Satellit—супутник.
 Satellit retrograder — супутник відступний.
 Saturnring — кільце Сатурнове.
 Schalt—переступний.
 Schaltjahr—рік переступний.
 Schatten fliegende—тіні летючі.
 S. kegelförmiger—т. стіжкова.
 S. voller—т. глуха.
 Schattenkegel—стіжок тіневий.
 Scheinweg—дорога видима.
 Scheitelpunkt—зеніт.
 Schicht umwandelnde — шар перетвірний.
 Schiefe der Bahn — нахил орбіти.
 S. der Ekliptik—н. екліптики.
 Schimmer—мигтіння.
 Schimmern (v.)—мигтати.
 Schraube mikrometrische — гвинт мікрометричний.
 Schraubenmikrometer—мікрометр гвинтовий.
 Schutzglas—скло захисне.
 Schwankung—хитання.
 Schwerdifferenzmesser — бариметр.
 Schwere—тяжіння;
 S. allgemeine—т. всесвітнє.

Reiskörner—зернята рижові.
 Rektascension — піднесення просте.
 Repetierkreis — кільце повторне.
 Repetitionskreis—к. повторне.
 Retrograd—відступний.
 Richten (v)—наводити.
 Richtungswinkel—кут напрямний.
 Riesenstern—зоря велетень.
 Rille—борозна.
 Ring—лімб.
 Ringgebirge—гора кільцева.
 Ringmikrometer — мікрометр кільцевий.
 Ringnebel—мряковина кільцева.
 Rohr astronomisches — труба астрономічна.
 Rotation—оберт I.
 Rotation scheinbare — оберт видимий.
 R. siderische—о. сидеричний;
 R. synodische—о. синодичний.
 Rotationsaxe — вісь обертова.
 Rotationsbewegung — рух обертовий.
 Rotationsellipsoid—еліпсоїд обертовий.
 Rotationsgeschwindigkeit — швидкість обертова.
 Rotieren (v)—обертатися.
 Rückkehr—наворот.
 Rückläufig—відступний.

Schwere—тяжіннєвий.
 Schweregleichung — рівняння тяжіннєве.
 Schwerestörung — аномалія тяжіння.
 Schwingen (v)—хитатися.
 Schwingung—хитання.
 Sehensfeld—поле зору.
 Sehenswinkel—кут зору.
 Seitenfaden—нитка бічна.
 Seitengleichung — рівняння боків.
 Seitenlibration—лібрація бічна.
 Seitenrefraktion—залім бічний.
 Sekular—віковий.
 Sekularacceleration — прискорювання вікове.
 Sekularparallaxe — паралакса вікова.
 Sekunde—секунда.
 Sekunden—секундний.
 Sekundenpendel — хитун секундний.
 Sekundenähler—секундник.
 Sekundezeiger—стрілка секундна.
 Selenograph—місяцезнавець.
 Selenographie—місяцезнавство.
 Selenozentrisch—місяцеосередковий.
 Senkel—стрімниця.
 September—вересень (номенкл. VII).
 Sextant—секстант.
 Sichtbarkeit—видимість.
 Siderisch—зоревий.

Siderit—сидерит.
 Siderostat—сидеростат.
 Solstitium — сонцезворот.
 Solstitium—сонцезворотний.
 Sommer—літо.
 Sommersolstitium—сонцезворот літній.
 Sommersonnenwende—сонцезворот літній.
 Sommersonnenwendepunkt — точка літнього сонцезвороту.
 Sonne—Сонце.
 S. fiktive—с. уявне.
 S. mittlere—с. середнє.
 S. wahre—с. справжнє.
 Sonnen—сонцевий.
 Sonnenfackel—факля сонцева.
 Sonnenferne—точка відсонцева.
 Sonnenferne—відсонцевий.
 Sonnenfinsternis—затма сонцева.
 Sonnenfleck—пляма сонцева.
 Sonnenjahr—рік сонцевий.
 Sonnenkonstante—стала с.
 Sonnenkorone—корона с.
 Sonnenlos—несоняшний.
 Sonnennähe—точка присонцева.
 Sonnennähe—присонцевий.
 Sonnenparallaxe — паралакса сонцева.
 Sonnenperiode — період сонцева.
 Sonnenscheibe—кружало сонцеве.
 Sonnensichel—серп сонцевий.
 Sonnenstern—зоря сонцевого типу.
 Sonnenstrahl—промінь сонцеве.
 Sonnensystem—уклад сонцевий.
 Sonnentag—доба сонцева.
 Sonnenuhr—годинник сонцевий.
 Sonnenwende—сонцезворот.
 Sonnenzeit—годинна сонцева.
 Sonnig—соняшний.
 Sonntagsbuchstabe — буква недільна.
 Spektralanalyse — аналіз спектральна.
 Spektraltyp — взірць спектральний.
 Spektrobolometer — спектроболومتر.
 Spektrogramme—спектрограма.
 Spektrograph—спектрограф.
 Spektrographisch — спектрографічний.
 Spektroheliogramme — спектрогеліограма.
 Spektroheliograph — спектрогеліограф.
 Spektroheliographisch — спектрогеліографічний.
 Spektrohelioskop — спектрогеліоскоп.
 Spektrohelioskopisch — спектрогеліоскопічний.
 Spektrometer—спектромір.
 Spektrometrisch—спектромірний.
 Sphäre kristallinische — куля кришталева.
 Sphäroid—сфероїд.
 Spiegel zusammengesetzter — дзеркало зложене.
 Spiegel sextant — секстант дзеркальний.
 Spiegelteleskop—далекодзеркальний.
 Spiralnebel—мряковина спіральна.
 Sporadosider — спорадосидер.
 Springflut — приплив підвищений.
 Spur eines Meteoriten — прослідок метеорний.
 Stark schimmernd—миготливий.
 Station eines Planeten—зупинка планетна.

Stationspunkt — точка зупинкова (планети).
 Staub kosmischer—пил світовий.
 Stellarastronomie — астрономія зорева.
 Stelle—положення.
 Stereokomparator — стереокомпаратор.
 Stern—зоря.
 Stern dreifacher—зоря потрійна.
 S. dunkler—з. темна.
 S. extraaxialer—з. позаосева.
 S. farbiger—з. кольорова;
 S. mehrfacher—з. зложена;
 S. mit grosser Irradiation — з. з великою ірадіацією.
 S. nebeliger—з. мряковинна;
 S. neuer—з. нова;
 S. nicht aufsteigender—з. несхідна;
 S. periodischer—з. періодична;
 S. pulsierender—з. дишуща.
 S. sich verdunkelnder — з. затемнювана;
 S. teleskopischer—з. далекодзеркальна;
 S. temporärer—з. тимчасова;
 S. untergehender—з. західна;
 S. veränderlicher—з. змінна;
 S. verlöschter—з. загасла;
 S. zeitweiliger—з. тимчасова;
 S. zirkumpolarer — 1) зоря незахідна;
 2) з. прибігунова;
 S. zusammengesetzter—з. зложена.
 Stern—1) зоревий; 2) зоряний.
 Sternaberration—аберація зорева.
 Sternatlas—атлас зоревий.
 Sternbild—сузір'я.
 Sterndeuter—астролог.
 Sterndeuterei—астрологія.
 Sterneinheit—одиниця зорева.
 Sternferne—відзірний.
 Sterngrösse—великість зорева.
 Sternhaufen—рій зоряний.
 S. galaktischer—р. галактичний.
 S. gedrängter—р. збитий;
 S. kugelförmiger—р. кулястий;
 S. offener—р. відкритий;
 S. planetarischer—р. планетарний.
 S. reicher—р. рясний;
 S. unregelmässiger—р. неправильний.
 Sternhell werden—визоріти.
 Sternhimmel—небо зоряне.
 Sternkarte—мапа зорева.
 Sternkatalog—реєстр зоревий.
 Sternklar werden—визоріти.
 Sternklasse—відділ зоревий.
 Sternkunde—астрономія.
 Sternlos—незоряний.
 Sternnähe—присонцевий.
 Sternnebel—мряковина зорева.
 Sternpaar—пара зорева.
 Sternraum—простір міжзоряний.
 Sternregen—дощ метеорний.
 Sternschnuppe—зоря летюча.
 Sternschnuppen periodische — зорі летючі періодичні;
 S. sporadische—з. летючі спорадичні.
 Sternschnuppenschwarm — потік метеорний.
 Sternspektrophotometer — спектросвітломір зоревий.
 Sternsystem—уклад зоревий.

Sterntag—доба зорева.
 Sterntrift—потік зоровий.
 Sternuhr—годинник зоровий.
 Sternwarte—обсерваторія.
 Sternweite—одинація зорева.
 Sternwolke—хмара зоряна.
 Sternzeit—година зорева.
 Stil alter—стиль старий.
 S. neuer—с. новий.
 Stillstand eines Planeten — зупинка планетна.
 Stören (v)—збурювати.
 Störend—збурний.
 Störung—збурення.
 Störung periodische — збурення періодичне;
 S. sekulare—з. вікове.
 Störungs—збурний.
 Störungsmasse—маса збурна.
 Strahl—промінь I.
 Strahl Grüner—Промінь Зелений.
 Strahlen—променевий.
 Strahlenbrechung—залім—.
 Strahlenrechnung astronomische — залім астрономічний.
 S. atmosphärische—з. атмосферний.
 Strahlenprotuberanz — виступень промінний.
 Streifen tellurischer — лінія телюрична.
 Strichmass—етальон рисковий.
 Strichstab—брус рисковий.
 Stunde—година I.
 Stunden—годинний.

Tag—1) день; 2) доба.

T. astronomischer — доба астрономічна;
 T. bürgerlicher—д. побутова;
 T. mittlerer—д. середня;
 T. wahrer—д. справжня.

Tag—1) денний; 2) добовий.

Tag- und Nachtgleiche—рівнодення.

Tag- und Nachtwechsel — переміна дня й ночі.

Tagebogen—дуга денна.

Tagebuch—щоденник.

Tagen (v)—світати.

Tages—денний.

Tagesanbruch—світанок.

mit dem Tagesanbruch—на світанку.

Tagesbewegung—рух добовий.

Tageslänge—протяг дня.

Tageslicht—світло денне.

Tagesweg—дорога добова.

Taggang—хід добовий.

Taghimmel—небо вденішнє.

Täglich—денний.

Täuschung—омана зорова.

Teil des Himmels westlicher — захід Сонця.

Teilmaschine—машина ділильна.

Teilung Cassini'sche—пропіз Кассініїв.

Teleskop—далекозір.

Teleskop aplanetischer — далекозір апланетичний.

Teleskopisch—далекозірний.

Telespektroskop—телеспектроскоп.

Stundenaxe—вісь годинна.
 Stundenfaden—нитка годинна.
 Stundenkoordinate — сурядна годинна.
 Stundenkreis—коло годинне.
 Stundennull—нуль годинний.
 Stundensignal—гасло годинне.
 Stundenspindel—крило годинне.
 Stundenwinkel—кут годинний.
 Stundenzeiger—стрілка годинна.
 Sucher—шукач.
 Süd—південний.
 Süd-Ost—південний схід.
 Süd-West—п. захід.
 Süden—південь.
 Südhalbkugel—півкуля південна.
 Südhimmel—небо південне.
 Südlich—південний.
 Südpol—бігун південний.
 Südpunkt—точка південна.
 Supergigantstern — зоря надвелетень.
 Synodisch—синаодичний.
 System—уклад.
 S. ekliptisches—у. екліптичний.
 S. galaktisches—у. галактичний;
 S. geozentrisches — у. землеосередковий;
 S. heliozentrisches — у. сонцеосередковий;
 S. Kopernikanisches — у. Коперніків;
 S. Ptolomäisches—у. Птолемеїв.
 Syzygie—сизигія.

T

Tellurisch—телюричний.
 Tellurium—телюр.
 Temperature effektive — температура ефективна.
 Temporäre (s)—зоря тимчасова.
 Terminator—термінатор.
 Theodolit—теодоліт.
 Theodolit photogrammetrischer — фототеодоліт.
 Tierkreis—звірокруг.
 Tierkreiszeichen — знак звірокругний.
 Tischchronometer — часомір настільний.
 Toise von Peru — туаз перуанський.
 Totalabsorption — поглин цілковитий.
 Totalflut—приплив повний.
 Totalität—відміна повна.
 Totalphase—в. повна.
 Trabant—супутник.
 Transneptunisch—занептунний.
 Trennen (sich)—розбивати(-ся).
 Trennung—розбив.
 T. Cassini'sche—пропіз Кассініїв.
 Trennungsvermögen — здатність роздільна.
 Triangulation—тріангуляція.
 T. sekundäre—т. мала.
 Triangulations—тріангуляційний.
 Triangulationsnetz — сітка тріангуляційна.
 Trigonometrie sphäroidische — тригонометрія сфероїдична.
 Tropfen schwarzer — зв'язка чорна.
 Tropisch—зворотниковий.

Trugsonne—сонце оманне.
 Trugstern—зоря оманна.

Turm astronomischer—вежа астрономічна.
 Turmteleskop — далекозір баштовий.

U

Uhr astronomische — годинник астрономічний.
 Uhrbewegung—рух годинниковий.
 Uhrenkorrektur — поправка годинникова.
 Umdrehen sich—обертатися.
 Umdrehung—оберт I.
 Umdrehungszeit—оберт II.
 Umlauf—обіг I.
 U. voller—о. повний.
 Umlaufs—обіговий.
 Umlaufen (v)—обігати.
 Umlaufszeit—обіг II.
 Umlaufszeit anomalistische — обіг аномалістичний;
 U. drakonische—о. драконічний.
 U. siderische—о. зоровий.
 U. synodische—о. синаодичний.
 U. tropische—о. зворотниковий.
 Ungleichheit elliptische — нерівність еліптична;

U. kurzperiodische — н. короткозмінна;
 U. langperiodische—н. довгозмінна;
 U. parallaktische — н. паралактична;
 U. sekulare—н. вікова.
 Universalinstrument — прилад загальний.
 Universalzeit — година всесвітня.
 Unruhe der Atmosphäre — неспокій атмосферний.
 Unsicherheit mittlere — непевність середня.
 Untergang—захід I.
 U. geozentrischer — з. землеосередковий.
 U. kosmischer—з. світовий;
 U. wahrer—з. справжній.
 Untergangs—заходовий.
 Untergangspunkt — точка заходова.
 Untergehen — заходити.
 Untergehend—західний.
 Ursonne—Прасонце.

V

Variation—варіація.
 V. sekulare—зміна вікова.
 Veränderliche—зоря змінна;
 V. kurzer Periode — з. короткозмінна;
 V. langer Periode—з. довгозмінна.
 Verbindung geodätische — зв'язок геодезичний.
 Verdunkeln sich — 1) затемнюватися;
 2) темніти.
 Verdünsterung—смеркання.
 Verfinstern sich—затемнюватися.
 Vergrössern (v)—збільшувати.
 Vergrößerung—збільшення.
 V. gestatten — витримувати збільшення.
 Verlöschen (s)—загасання.
 Vernier—верньє.
 Verrückung parallaktische — відбір паралактичний.
 V. scheinbare — 1) відбір видимий;
 2) переміст видимий.
 Verschiebung parallaktische — відбір паралактичний.
 Verschiebung scheinbare — переміст видимий.

Vertex—вертекс.
 Vertikal (s)—дозем.
 V. erstes—д. головний.
 Vertikalkreis — 1) кільце доземне;
 2) коло.
 Vertikalrefraktion — залім доземний.
 Vertikalteleskop — далекозір доземний.
 Vertikaluhr — годинник прямовисний.
 Vertikalwinkel — кут доземний прямовисний.
 Verzerrung—знеправа.
 Verzerrungsellipse — еліпса знеправа.
 Viertel erstes — відміна місяцева IV;
 v. letztes—в. місяцева IX.
 Visieren I (s); 2 (v) — 1) зорення;
 2) зорити.
 Visierung—зорення.
 Visierungspunkt—точка зорення.
 Vollmond — відміна місяцева VII.
 Vorausberechnung—передчислення.
 Voraussage—передрікання.
 Vorberechnung—передчислення.
 Vorhersagung—передрікання.
 Vorwärtsbewegung—рух напередній.

W

Wasseruhr—годинник водний.
 Wasserwage—поземниця.
 Weissnacht—ніч біла.
 Welt—світ.
 Welt—світовий.
 Weltall—усесвіт.
 W. äusseres—у. зокільний;
 W. endliches—у. скінченний.
 Weltaxe—вісь світова.

Weltbau—світобудова.
 Weltlänge—довгота світова.
 Weltpol—бігун небесний.
 Weltraum—простір світовий.
 Weltsystem—уклад світовий.
 Weltteil—сторона світу.
 Weltzeit—година всесвітня.
 Wendekreis—зворотник.
 W. des Krebses—з. Рака.

W. des Steinbocks—з. Козорога.
 W. nördlicher—з. Рака.
 W. südlicher—з. Козорога.
 West—західний.
 Westen—захід II.
 Westlich—західний.
 Westpunkt—точка західня.
 Winkel astrolabischer — кут астролябічний;
 W. parallaktischer—к. паралактичний.
 Winkelabstand—віддаль кутова.
 Winkeldiameter—поперечник кутовий.
 Winkeldistanz—віддаль кутова.
 Winkeldurchmesser — поперечник кутовий.
 Winkelgeschwindigkeit — швидкість кутова.
 Winkelgleichung — рівняння кутів.

Winkelhöhe—висота.
 Winkelmessinstrument — кутомір.
 Winkelradius—промінь кутовий.
 Winkelscheibe—астролябія.
 Winkeltreu—вірнопутний.
 Winkelverschiebung — переміст кутовий.
 Winter—зима.
 Wintersolstitium—сонцезворот зимовий.
 Wintersonnenwende—с. зимовий.
 Wintersonnenwenderpunkt — точка зимового сонцезвороту.
 Wirkung gegenseitige—дія взаємна.
 W. reziproke—д. взаємна.
 Wolke dunkle—хмара темна.
 W. kosmische—х. світова;
 W. leuchtende—х. світляна.
 Wurf—проекція.

Z

Zapfen—шип.
 Zeit—1) година II; 2) час.
 Z. bürgerliche—година побутова.
 Z. mitteleuropäische — г. середньо-європейська;
 Z. mittlere—г. середня.
 Z. osteuropäische — г. східноєвропейська;
 Z. siderische—г. зорева;
 Z. synodische—періода синодична;
 Z. wahre—година справжня;
 Z. westeuropäische — г. західно-європейська.
 Zeitberechnung—літочислення.
 Zeitgleichung—рівняння часу.
 Zeitkoordinate—судина годинна.
 Zenith—зеніт.
 Zenith—зенітний.
 Zenithal—зенітний.
 Zenith astronomischer — зеніт астрономічний.
 Z. wahrer—з. справжній.
 Zenithalstern—зоря зенітна.
 Zenithdistanz—віддаль зенітна.
 Zenithpunkt—точка зеніту.
 Zenithrichtung — напрям зенітний.
 Zenithteleskop—зенітник.
 Zentralfinsternis — затемна осередкова.
 Zentralkörper—тіло осередкове.
 Zentralsonne—сонце осередкове.
 Zentrieren (v)—осередкувати.
 Zentrierung—осередкування.
 Zielarm—аліада.

Zielen (v)—наводити.
 Zielung—навід.
 Zifferblatt — циферник.
 Zirkummeridional—припівденниковий.
 Zirkumpolar — 1) прибігуновий; 2) незахідний.
 Zirkumpolarstern—зоря прибігунова.
 Zirkumsolar—присонцевий.
 Zirkus—цирк.
 Zodiakal—звірокружний.
 Zodiakallicht—світло звірокружне.
 Zodiakus—звірокруг.
 Zodiakzeichen—знак звірокружний.
 Zölostат—цельостат.
 Zone mässige—смуга помірна.
 Z. tropische—с. зворотникова.
 Zonen—смуговий.
 Zonenbeobachtung — спостереження смугове.
 Zonenkatalog—реєстр смуговий.
 Zonenzeit—година смугова.
 Zurückkehr—наворот.
 Zurückwerfenkreis — кільце-відбивний.
 Zusammenfall—збіг.
 Zusammenstoss—зутик.
 Zwergstern—зоря карлик.
 Zwischenbahn—орбіта проміжна.
 Zwischenplanetar—межипланетний.
 Zwischenstern—межизірний.
 Zwischentriangulation — триангуляція проміжна.
 Zyklus Meton'scher—коло Метонове.
 Zylinderprojektion—проекція вальцева.

INDEX FRANÇAIS AU VOCABULAIRE DE LA TERMINOLOGIE ASTRONOMIQUE UKRAÏNIENNE.

A

Aberration—аберація;
 a. annuelle—а. річна;
 a. diurne—а. добова;
 a. des fixes—а. зорева;
 a. en latitude—а. широтна;
 a. en longitude—а. довготна;
 a. longitudinale—а. довготна;
 a. planétaire—а. планетна;
 a. des planètes—а. планетна;
 a. séculaire—а. вікова.
 d'aberration—абераційний.
 Absorption sélective—поглин вибірний;
 a. totale—п. цілковитий.
 Accélération séculaire—прискорювання вікове.
 Actinographe—актинограф.
 Actinomètre—актинометр.
 Actinométrie—актинометрія.
 Actinométrie—актинометричний.
 Action réciproque—дія взаємна.
 Aérolithe—аероліт.
 Age de la Lune—вік місяцевий.
 Aiguille des heures—стрілка годинна;
 a. des minutes—с. хвилинна;
 a. des secondes—с. секундна.
 Albédo—альbedo.
 a. photographique—а. світлинне.
 Allidade—аліада.
 Almageste—альмагест.
 Almanach—щорічник.
 Almicantrat—альмукантарат.
 Altazimut—альтазимут.
 Altération—знеправа.
 Altitude—вишина.
 Amas abondant—ріп'ясний;
 a. concentré—р. збитий;
 a. condensé—р. збитий;
 a. d'étoiles—р. зоряний;
 a. galactique—р. галактичний;
 a. globulaire—р. кулястий;
 a. irrégulier—р. неправильний;
 a. ouvert—р. відкритий;
 a. planétaire—р. планетарний;
 a. serré—р. збитий;
 a. stellaire—р. зоряний.
 Analyse spectrale—аналіза спектральна.
 An—рік.
 Angle d'aberration—кут абераційний;
 a. astrolabique—к. астролябічний;

a. directeur—к. напрямний.
 a. horaire—к. годинний.
 a. horizontal—к. поземний;
 a. parallactique — к. паралактичний;
 a. de position—к. положення;
 a. vertical—к. доземний;
 a. de la vue—к. зору.
 Anneau des météores — коло метеорне;
 a. de Saturne—кільце Сатурнове.
 Année—рік;
 a. anomalistique — рік аномалістичний;
 a. bissextile—р. переступний;
 a. civile—р. побутовий;
 a. fictive—р. уявний;
 a. grégorienne — 1) р. грегорианський, 2) стиль новий;
 a. julienne—1) р. юліанський; 2) стиль старий;
 a. de lumière—р. світловий;
 a. lumière—р. світловий;
 a. platonique—р. платонічний;
 a. séculaire—р. віковий;
 a. sidérale—р. зоровий;
 a. solaire—р. сонцевий;
 a. tropique—р. зворотниковий;
 a. vulgaire—р. звичайний.
 Annuaire (adj)—річний.
 Annuaire (s)—щорічник.
 Annuel—річний.
 Anomalie—аномалія;
 a. excentrique—а. ексцентрична;
 a. de la gravitation—а. тяжіння;
 a. moyenne—а. середня;
 a. vraie—а. справжня.
 Anomalistique—аномалістичний.
 Antiapex—антиапекс.
 Antipode—антипод.
 Antiradiant—протирадіант.
 Antisolare—протисонцевий.
 Août—серпень (номенкл. VI).
 Apex—апекс.
 Aphélie—точка відсонцева.
 d'aphélie—відсонцевий.
 Aplatissement—сплющення.
 Apoastre—точка відзірна.
 d'apoastre—відзірний.
 Apoastron—точка відзірна.
 Apogée—т. відземна.
 d'apogée—відземний.

Apojove—точка від'юпітерова.
 d'apojove—від'юпітеровий.
 Aposaturne—точка відсатурнова.
 d'aposaturne—відсатурновий.
 Appareil de compensation — прилад зрівноважний;
 a. pour mesurer les angles — кутомір;
 a. à mesurer les bases — прилад основний.
 Apside—апсида.
 des apsides—апсидний.
 Arc diurne—дуга денна.
 a. nocturne—д. нічна.
 Aréocentrique—марсоосередковий.
 Aréographe—марсознавець.
 Aréographie—марсознавство.
 Argument de latitude — аргумент широти.
 Armillaire—армілярний.
 Ascension droite—піднесення просте.
 Asidérîte—асидерит.
 Assombrissement—смеркання.
 Astéroïde—астероїд.
 Astre—1) зоря; 2) світло.
 Astrognosie—зорезнавство.
 Astrolabe—астролябія.
 Astrolabique—астролябічний.
 Astrologie—астрологія.
 Astrologique—астрологічний.
 Astrologue—астролог.
 Astromètre—астрометр.
 Astrométrie—астрометрія.
 Astronautique (s)—зореплавство.
 Astronome—астроном.
 Astronomie—астрономія.
 a. descriptive—а. описова;
 a. observateur—а. спостережна;
 a. d'observation—а. спостережна;
 a. physique—а. фізична;
 a. de position—а. положення;
 a. pratique—а. практична;
 a. sidérale—а. зорева;
 a. sphérique—а. кульова;
 a. stellaire—а. зорева;
 a. théorique—а. теоретична.

Bain de mercure — позем живосрібний.
 Balancier compensateur — коливник зрівноважний.
 Barre—брус мірний.
 Barymètre—бариметр.
 Base—основа.
 de la base—основний.
 Bassa mer—приплив знижений.
 Binaire physique — зоря фізично-подвійна.

Caché toujours—несхідний.
 Cacher se (derrière)—заступати.
 Cadran—циферник.
 c. azimutal—квадрант азимутний
 c. mural—к. муровий;
 c. solaire—годинник сонцевий.

Astronomie—астрономічний.
 Astrophotographie — світлопис зоровий.
 Astrophotomètre — світломір зоровий.
 Astrophotométrie—світломіряння зорева.
 Astrophysique (s)—астрофізика.
 a. (adj)—астрофізичний.
 Astrospectrographie — астроспектрографія.
 Astrospectrographie — астроспектрографічний.
 Astrospectroscopie — астроспектроскопія.
 Astrospectroscopique — астроспектроскопічний.
 Atlas stellaire — атлас зоровий.
 Atmosphère—атмосфера.
 Attirer—притягати.
 Attraction—притяг.
 a. luni-solaire—п. місяце-сонцевий.
 a. universelle—тяжіння всесвітнє.
 Aube du jour—світанок.
 A l'aube du jour—на світанку.
 Auréole—облямівка.
 Aurore—1) заграва ранішня; 2) світанок.
 a. boréale—заграва бігунова.
 a. polaire—з. бігунова.
 Austral—південний.
 Automne—осінь.
 Avant l'aurore—передсвітній.
 Avril—квітень (номенкл. VI).
 Axe de la collimation — вісь колімаційна.
 a. horaire—в. годинна;
 a. d'inclinaison—в. відхилова;
 a. du monde—в. світова;
 a. polaire—в. бігунова;
 a. de rotation—в. обертова;
 a. de la Terre—в. земна;
 a. terrestre—в. земна.
 Azimut—азимут;
 a. astronomique—а. астрономічний;
 a. d'instrument—а. приладовий;
 a. sphérique—а. кульовий.
 Azimutale—азимутний.

В

b. spectroscopique—з. спектрально-подвійна.
 Binocle—бінокль.
 Bissextile—переступний.
 Bleu du ciel—блакить.
 Bolide—болід.
 Bolomètre—болومتر.
 Bolométrique—болометричний.
 Boréal—північний.
 Boucle planétaire—петля планетна.
 Bureau des Longitudes—Бюро Довготне.

С

Calendrier—календар;
 c. grégorien — 1) календар грегоріанський; 2) стиль новий;
 c. julien — 1) календар юліанський; 2) стиль старий.
 Calotte polaire—шапка бігунова.

Calcul de compensations—числення зрівноважувань.
 Calculateur—обчислювач.
 Calculation—передчислення.
 Canal—перекип.
 Canevas géométrique — сітка геометрична.
 Canon pascal—великодниця.
 Capture—залучання.
 Carte—мапа.
 Carte céleste—мапа небесна;
 c. stellaire—м. зорева.
 Cartographie—мапорисування.
 Cartographique—мапорисний.
 Cartomètre—мапомір.
 Cartométrie—мапоміряння.
 Catalogue stellaire — реєстр зоровий;
 c. zonal—р. смуговий.
 Catastrophe cosmique — катастрофа світова.
 Céleste—небесний.
 Centration—осередкування.
 Centrer—осередкувати.
 Céphéide—цефеїда.
 Cercle—1) коло; 2) кільце.
 c. d'ascension droite — кільце піднесення;
 c. azimutal—к. азимутне;
 c. de déclinaison—коло відхилове;
 c. grand—к. велике;
 c. d'hauteur—к. висотне;
 c. horaire—к. годинне;
 c. horizontal — 1) коло поземне; 2) кільце поземне;
 c. de latitude—коло широтне;
 c. méridien — 1) кільце південникове; 2) коло південникове;
 c. petit—коло мале.
 c. polaire—к. бігунове;
 c. de position — 1) коло положень; 2) кільце положень;
 c. principal—коло головне;
 c. de réflexion — кільце відбивник;
 c. répétiteur—к. повторне;
 c. vertical — 1) кільце доземне; 2) коло доземне;
 Chaise d'observateur — крісло спостережницьке;
 c. d'observation—к. спостережницьке
 Champ de la lunette—поле зору.
 Ch. telescopique—п. зору.
 Chercheur—шукач.
 Chercheur de comètes—кометник.
 Chevelure cométaire — оболонка кометна;
 ch. de la comète—о. кометна.
 Chromosphère—хромосфера.
 Chromosphérique—хромосферний.
 Chronographe—хронограф.
 Chronologie—літочислення.
 Chronomètre — 1) часомір; 2) часомір настільний.
 Chronomètre du bord — часомір морський;
 ch. de demi-secondes—ч. півсекундний;
 ch. de marine—ч. морський.
 ch. de temps moyen—ч. середній.
 Chronométrique—часомірний.
 Ciel—небо.
 c. austral—н. південне;

c. boréal—н. північне;
 c. du couchant—захід сонця;
 c. étoilé—небо зоряне;
 c. du jour—н. денне;
 c. nocturne—н. нічне.
 c. occidental—захід сонця;
 c. oriental—схід сонця;
 c. sidéral—небо зоряне.
 Circomméridien—припівденниковий.
 Circumpolaire—прибігуновий.
 Circumsolaire—присонцевий I.
 Cirque—цирк.
 Clair—яскравий.
 Clair de Lune—ніч місячна.
 Clarté—яскравість.
 Clarté du jour—світло денне.
 Classe stellaire—відділ зоровий.
 Clepsydre—годинник водний.
 Coefficient d'attraction — сучинник тяжіннєвий;
 c. de poids—с. ваговий.
 c. de la réfraction—с. залому.
 Coelostat—цельостат.
 Coin de mesurage—клин мірний.
 Coincidence—збіг.
 Colatitude—доповнення до широти.
 Collimateur—коліматор.
 c. horizontal—к. поземний.
 c. de nadir—к. надирний.
 de collimation—колімаційний.
 Colure—колюр.
 c. des équinoxes—к. рівноденнєвий;
 c. des solstices—к. сонцезворотний.
 Cométaire—кометний.
 Comète—комета.
 Comète (non) périodique — комета (не) періодична.
 Cométographie—кометографія.
 Cométographique — кометографічний.
 Commencer à faire jour—світати;
 c. à faire sombre — 1) темніти; 2) смеркати.
 Compagnon—супутник.
 Compareteur—компаратор.
 Compensation—зрівноважування.
 Composante—складник.
 Compteur de secondes—секундник.
 Cône d'ombre—стіжок тіневий;
 c. de pénombre—с. притінковий.
 Conforme—вірнокутний.
 Conjonction—сполука.
 c. inférieure—с. долішня;
 c. supérieure—с. горішня.
 Constante de l'aberration — стала абераційна;
 c. solaire—с. сонцева.
 Constellation—сузір'я.
 Constellation zodiacale — сузір'я звірокружне;
 c. du Zodiaque—с. звірокружне;
 Contact extérieure—дотик зокільний.
 c. inférieure—с. середовий;
 Convergence des méridiens — збігання південників.
 Coordonnée—сурядна.

c. apparente—с. видима;
 c. azimutale—с. азимутна;
 c. écliptique—с. екліптична;
 c. équatoriale—с. рівникова;
 c. galactique—с. галактична;
 c. géocentrique—с. землеосередкова;
 c. géodésique—с. геодезична;
 c. géographique—с. географічна;
 c. héliocentrique—с. сонцеосередкова;
 c. horaire—с. годинна;
 c. de l'horizon—с. поземна;
 c. moyenne—с. середня;
 c. polaire—с. бігунова;
 c. sphérique—с. кульова;
 c. sphéroïdique—с. сфероїдична;
 c. vraie—с. справжня.
 Coronal—корональний.
 Corps céleste—тіло небесне.
 c. central—с. осередкове;
 c. invisible—т. невидиме;
 c. opaque—т. невидиме;
 c. sombre—т. невидиме;
 Correction des observations — виправлення спостереження;
 c. de la pendule — поправка годинникова.
 Corriger les observations — виправляти спостереження.
 Cosmique—світовий.
 Cosmogonie—світотвір.
 Cosmogonique—світотвірний.
 Cosmographie—опис всесвіту.
 Cosmologie—світознавство.
 Cosmos—світ.
 Cote—кота.
 Couche renversante—шар перетвірний.
 Coucher (s)—захід;
 c. cosmique—з. світовий;
 c. géocentrique—з. землеосередковий;
 c. du soir—з. вечірній;
 c. vrai—з. справжній.
 du coucher—заходовий.

Coucher se—заходити.
 Couple difficile à dédoubler — пара важкороздільна;
 c. d'étoiles—п. зорева;
 c. facile à dédoubler—п. легкороздільна;
 c. optique—п. зорова;
 c. physique—п. фізична.
 Coupole astronomique—вежа астрономічна;
 c. mobile—баня рухома.
 Courant météorique—потік метеорний;
 c. stellaire—п. зоровий.
 Courbe de niveau—крива рівнини.
 Courbure astronomique — гнуття астрономічне.
 Couronne solaire—корона сонцева;
 c. du Soleil—к. сонцева;
 Couvrir se de taches—плямистися.
 Cratère—кратер.
 Création du monde—світотворення.
 Crépusculaire—присмерковий.
 Crépuscule—присмерк.
 Crépuscule astronomique — присмерк астрономічний;
 c. civil—п. побутовий;
 au crépuscule—присмерком.
 Croissant—відміна місяцева XI;
 Croissant après le dernier quartier — в. місяцева X.
 c. avant le premier quartier — в. місяцева II;
 c. solaire—серп сонцевий.
 Croix de filets—хрест нитковий.
 Culminant—кульмінаційний.
 Culmination—кульмінація;
 c. inférieure—к. долішня;
 c. supérieure—к. горішня.
 de culmination—кульмінаційний.
 Culminer—кульмінувати.
 Cycle métonien—коло метонове;
 c. métonique—к. метонове.

D

Date—день.
 Décembre—грудень (номенкл. VI).
 Déclin de la Lune—відміна місяцева VIII.
 Déclinaison—відхил.
 d. australe—в. південний;
 d. boréale—в. північний.
 Décours de la Lune — відміна місяцева VIII.
 Decroître—щербитися.
 Déferent—деферент.
 Déformation—знепроба.
 Degré—ступінь.
 De degré—ступеневий.
 Demi-grand axe—піввісь велика;
 d. petit axe—п. мала.
 Déplacement d'aberration — відбіг абераційний;
 d. angulaire—переміст кутовий;
 d. apparent — 1) відбіг видимий;
 2) переміст видимий;
 d. parallactique — відбіг паралактичний.

Dépression de l'horizon — зниження обрію.
 Dévier se—збучувати.
 Diamètre angulaire — поперечник кутовий;
 d. apparent—п. видимий;
 d. équatorial—п. рівниковий;
 d. fictif—п. уявний;
 d. polaire—п. бігуновий.
 Diamètre réel — поперечник справжній;
 d. vrai—п. справжній.
 Diaphragme—вічко.
 Diaphragmer—вічкувати.
 Différence de longitudes — різниця довготна.
 Digression—дигресія.
 Dioptré—діоптер.
 Direction zénithale—напрямок зенітний;
 d. du méridien—н. південниковий.
 Disque de diffraction — кружальце дифракційне;
 d. Solaire—к. Сонцеве.

Dispersion cosmique — розсів світовий.
 Distance accourcie — віддалі укорочена;
 d. angulaire—в. кутова;
 d. aphélie—в. відсонцева;
 d. focale—в. вогнищева;
 d. héliocentrique—в. сонцеосередкова;
 d. horizontale—в. поземна;
 d. moyenne—в. середня;
 d. mutuelle—в. взаємна;
 d. périhélie—в. присонцева;
 d. polaire—в. бігунова;
 d. réelle—в. справжня;

d. vraie—в. справжня;
 d. zénithale—в. зенітна.
 Diurne — 1) денний; 2) добовий.
 Division de Cassini — проріз Кассіні.
 Doigt de l'éclipse — палець затемнювальний;
 d. écliptique—п. затемнювальний.
 Double—зоря подвійна.
 Draconitique—драконічний.
 Durée de la journée—протяг дня;
 d. de révolution—обіг II;
 d. de rotation—оберт II.

E

Eclairé par le Soleil — соняшний.
 Eclairement du ciel — світіння неба;
 é. oblique—освіт бічний.
 Eclat—яскравість;
 é. absolu—я. абсолютна;
 é. apparent—я. видима.
 Eclatant—яскравий.
 Eclipse—затма.
 é. annulaire—з. кільцева;
 é. apparent—з. оптична;
 é. centrale—з. осередкова;
 é. de Lune—з. місяцева;
 é. par la pénombre — з. притінкова;
 é. partielle—з. частинна;
 é. penombrale—з. притінкова;
 é. de Soleil—з. сонцева;
 é. totale—з. повна;
 é. vraie—з. фізична.
 de l'éclipse—затмювальний.
 éclipser se—затемнюватися.
 Écliptique (s)—екліптика.
 é. de l'époque—е. епохи;
 é. moyen—е. середня.
 Écliptique (adj)—екліптичний.
 Effet de bord — явище надбережне.
 Élément de l'orbite — первень орбітний.
 Ellipse d'aberration — еліпса абераційна;
 é. de la déformation — е. знепроба.
 Ellipsoïde de révolution — еліпсоїд обертовий;
 é. terrestre—е. земний.
 Ellipticité—еліптичність.
 Elongation—елонгація;
 é. est—е. східня;
 é. du matin—е. західня;
 é. maximum—е. найбільша;
 é. ouest—е. західня;
 é. la plus grande—елонгація найбільша;
 é. du soir—е. східня.
 Emersion—виступ.
 Enflammer se—спалахувати.
 Eracte—епакта.
 Ephéméride—ефемериди.
 é. géocentrique — е. землеосередкова.
 Epicycle—епіцикл.
 Epicyclique—епіциклічний.
 Époque—епоха.
 é. calculée—е. обчислена;
 é. moyenne—е. середня;
 é. observée—е. спостережена.
 Equateur—рівник;
 é. céleste—р. небесний;

é. de l'époque—р. епохи;
 é. galactique—р. галактичний;
 é. de la Galaxie — р. галактичний;
 é. moyen—р. середній.
 Equation des angles — рівняння кутів.
 é. annuelle—р. річне;
 é. de la base—р. основне;
 é. du centre—р. осередку;
 é. de côtés—р. боків;
 é. des erreurs—р. похибок;
 é. de la gravitation — р. тяжіння;
 é. de lumière—р. світлове;
 é. de Kepler—р. Кеплерове;
 é. de l'orbite—р. орбіти;
 é. personnelle—р. особисте;
 é. des polygones — р. багатокутників;
 é. du temps—р. часу.
 Equatorial (adj.) — 1) рівниковий;
 2) прирівниковий;
 é. (s)—екваторіал;
 é. droit—е. простий;
 é. coudé—е. колінчастий;
 é. double—е. подвійний.
 Equidistant—відродовжинний.
 Equinoxe — 1) рівнодення; 2) точка рівнодення.
 é. d'automne — 1) точка осіннього рівнодення; 2) рівнодення осіннє;
 é. moyen — точка рівнодення середня;
 é. du printemps — 1) рівнодення весняне; 2) точка весняного рівнодення;
 é. vrai—точка рівнодення справжня.
 Equinoxial—рівноденний.
 Equivalent—вірноповерхневий.
 Erreur—похибка.
 e. absolue—п. абсолютна;
 e. accidentelle—п. випадкова;
 e. azimutale—п. азимутна;
 e. de collimation—п. колімаційна;
 e. de la compensation — п. зрівноваження;
 e. constante—п. стала.
 e. élémentaire—п. елементарна;
 e. d'excentricité — п. ексцентриситетова;
 e. de l'index—п. показникова;
 e. inévitable—п. незбувна;
 e. instrumentale—п. приладова;
 e. limite—п. гранична;
 e. moyenne—п. середня;

e. de l'observation — п. спостереження;
 e. permise — п. дозволена;
 e. de pointé — п. точки;
 e. probable — п. ймовірна;
 e. régulière — п. разурозна;
 e. relative — п. відносна;
 e. systématique — п. систематична;
 e. vraie — п. справжня.
 Espace — простір світовий.
 e. interplanétaire — п. міжпланетний;
 e. intersidéral — п. міжзірний;
 e. interstellaire — п. міжзірний;
 Essaim — рій зоряний.
 e. d'étoiles filantes — потік метеорний.
 Est — схід II.
 Etablissement du port — час портовий.
 Etalon à bouts — еталон кінцевий;
 é. normal — е. нормальний;
 é. à traits — е. рисковий.
 Été — літо.
 Eteindre se — гаснути.
 Etoile — зоря.
 é. avec une grande irradiation — з великою ірадіацією.
 é. binaire — з. подвійна;
 é. changeante — з. змінна;
 é. circompolaire — з. прибігунова;
 é. circompolaire (qui ne se couche jamais) — зоря незахідна;
 é. colorée — з. кольорова;
 é. de comparaison — з. порівняння;
 é. compositée — з. складова;
 é. composée — з. зложена;
 é. à courte période — з. коротко-змінна;
 é. double — з. подвійна;
 é. double optique — з. оптично-подвійна;
 é. double physique — з. фізично-подвійна;
 é. double spectroscopique — з. спектрально-подвійна;
 é. éteinte — з. загасла;

Facule solaire — факля сонцева;
 f. du Soleil — ф. сонцева.
 Faire la lecture — прочитувати;
 f. le tour de — обігати.
 Février — лютий (номенкл. VI).
 Figure de Widmannstaetten — візерунки Відманштеттенів.
 Fil fixe — нитка нерухома;
 f. de déclinaison — н. відхилова;
 f. horaire — н. годинна;
 f. latéral — н. бічна;
 f. micrométrique — н. мікрометрова;
 f. du milieu — н. середня;

Galactique — галактичний.
 Galaxie — галаксія.
 Géante — зоря велетень.

extra-axiale — з. позаосева;
 Etoile-fantôme — з. оманна;
 é. filante — з. летюча.
 étoiles filantes périodiques — зорі летючі періодичні;
 é. filantes sporadiques — з. летючі спорадичні;
 Etoile fixe — зоря нерухома;
 é. fondamentale — з. основна;
 é. gazeuse — з. газова.
 é. géante — з. велетень.
 Etoile-guide — з. провідниця;
 Etoile à longue période — з. довгозмінна;
 é. multiple — з. зложена;
 é. naine — зоря карлик;
 é. nébuleuse — з. мряковинна;
 é. nouvelle — з. нова;
 é. périodique — з. періодична;
 é. polaire — з. бігунова;
 é. pulsante — з. дишуша;
 é. à pulsation — з. дишуша;
 é. qui se couche — з. західна;
 é. qui s'éclipse — з. затемнювана;
 é. solaire — з. сонцевого типу;
 é. sombre — з. темна;
 é. super-géante — з. надвелетень;
 é. télescopique — з. далекозірна;
 é. temporaire — з. тимчасова;
 é. tombante — з. летюча;
 é. toujours couchée — з. несхідна;
 é. triple — з. потрійна;
 é. variable — з. змінна;
 é. zénithale — з. зенітна.
 D'étoiles — зоряний.
 Etoile — зоряний.
 Etoile se — визорити.
 Evection — евеція.
 Evolution cosmique — розвій світовий.
 Excentricité — ексцентрицитет;
 e. astronomique — е. астрономічний;
 e. linéaire — е. лінійний;
 e. de la position — ексцентричність.
 Exposition — вистава.
 e. globale — вистава сукупна.
 Extinction — загасання.
 Extraméri dien — позапівденниковий.

F

f. mobile — н. рухома;
 f. moyen — н. середня;
 f. à plomb — стрімиця.
 Firmament — баня небесна.
 Fixe — зоря нерухома.
 Floculus — флюкуля.
 Fonction perturbatrice — функція збурна.
 Force d'attraction — сила притяжна;
 f. attractive — с. притяжна;
 f. perturbatrice — с. збурна;
 f. répulsive — с. відштовхна.
 Foyer — огнище.
 Fuseau horaire — крило годинне.

G

Gegenschein — сяйво протисонцеве.
 Géocentrique — землеосередковий.
 Géocentrisme — геоцентризм.

Géodésie haute — геодезія.
 g. (sphérique, sphéroïdique, géoïdique) — геодезія.
 Géodésien — геодезист.
 Géodésique — геодезичний.
 Géoïde — геоїд.
 Géomorphie — геодезія.
 Globe — 1) гльоб; 2) телюр;
 g. céleste — 1) куля небесна; 2) гльоб небесний;
 g. terrestre — куля земна.
 Globul céleste — гльоб небесний.
 Globulaire — рій кулястий.
 Gnomon — гномон.
 Goniomètre — кутомір.
 Goutte noire — зв'язка чорна.
 Grains de riz — зернята рижові.
 Grande marée — приплив повний.

Grandeur apparente — величина видима;
 g. calculée — 1) в. передчислена; 2) в. обчислена;
 g. prédite — величина передчислена;
 g. stellaire — великість зорева.
 Granulation — зернистість.
 Graphomètre — астролябія.
 Gravier — тяжіти.
 Gravitatif — тяжінневий.
 Gravitation — тяжіння.
 g. universelle — т. всесвітнє.
 de la gravitation — тяжінневий.
 Grossir — збільшувати.
 Grossissement — збільшення.
 g. supporter — з. витримувати;
 g. limite — з. граничне.
 Guidage — провід.

H

Haute mer — приплив підвищений.
 Hauteur absolue — вишина абсолютна;
 h. angulaire — висота;
 h. correspondante — в. відповідна;
 h. de culmination — в. кульмінаційна.
 h. d'équateur — висота рівника;
 h. géocentrique — в. землеосередкова;
 h. linéaire — вишина;
 h. méridienne — висота південникова;
 h. du pôle — в. бігуна;
 h. réduite — в. зведена;
 h. relative — в. відносна.
 Héliaque — геліакальний.
 Héliocentrique — сонцеосередковий.
 Héliocentrisme — геліоцентризм.
 Héliographe — геліограф.
 Héliographique — геліографічний.
 Héliologue — геліолог.
 Héliomètre — геліометр.
 Héliométrique — геліометричний.
 Hélioscope — геліоскоп.
 Hélioscopique — геліоскопічний.
 Héliosphère — геліосфера.
 Héliostat — геліостат.
 Héliotrope — геліотроп.
 Hémisphère austral — півкуля південна;
 h. boréal — п. північна;
 h. éclairé — п. освітлена;
 h. invisible — п. невидима;
 h. nord — п. північна;
 h. obscur — п. темна;
 h. occidental — п. західна;
 h. oriental — п. східна;
 h. sud — п. південна;
 h. visible — п. видима.
 Hermocentrique — меркуроосередковий.
 Heure — 1) година I; 2) година II.

h. de l'Europe centrale — г. середньо-європейська;
 h. de l'Europe occidentale — г. західноєвропейська;
 h. de l'Europe orientale — г. східноєвропейська;
 h. locale — г. місцева.
 h. moyenne — година середня;
 h. sidérale — г. зорева;
 h. solaire — г. сонцева;
 h. vraie — г. справжня;
 h. zonale — г. смугова.
 24 heures — доба.
 des heures — годинний.
 Hiver — зима.
 Horaire — годинний.
 Horizon — 1) обрій; 2) позем.
 h. apparent — о. видимий;
 h. artificiel — позем штучний;
 h. astronomique — п. астрономічний;
 h. vrai — п. справжній.
 Horloge astronomique — годинник астрономічний;
 h. de contrôle — г. перевірний;
 h. équatoriale — г. рівниковий;
 h. horizontale — г. поземний;
 h. à pendule — г. вагальовий;
 h. à sable — г. пісковий;
 h. sidérale — г. зоровий.
 Horoscope — гороскоп.
 Hypothèse cosmogonique — гіпотеза світоутворення;
 h. ellipsoïdale — г. еліпсоїдна;
 h. de Laplace — г. Ляпласова;
 h. météorique — г. метеоритна;
 h. nébuleuse — г. небулярна;
 h. planétésimale — г. планетезимальна.

I

Illusion d'optique — омана зорова.
 Image agitée — образ хвилястий;
 i. bonne — о. добрий;
 i. calme — о. спокійний;
 i. confuse — о. невиразний;
 i. extraaxiale — о. позаосевий;
 i. focale — о. вогнищевий.

i. mauvaise — образ злий;
 i. médiocre — о. помірний;
 i. nette — о. виразний;
 i. sans netteté — о. невиразний;
 i. ondulante — о. хвилястий;
 i. onduleuse — о. хвилястий;
 i. photographique — о. світлинний;

i. stable—о. стійкий;
i. télescopique—о. далекозірний.
Immersion—вступ.
Incertitude moyenne — непевність середня.
Inclinaison de l'orbite—нахил орбіти.
d'inclinaison—відхиловий.
Indication fausse—показ хибний.
Indice de coloration — показник барвовий.
Inégalité à courte période — нерівність короткозмінна;
i. elliptique—н. еліптична;
i. à longue période—н. довгозмінна;
i. mensuelle—н. місячна;
i. du mouvement—н. руху;
i. parallactique—н. паралактична;

Janvier—січень (номенкл. VI).
Jonction géodésique—зв'язок геодезичний.
Jour—1) день; 2) доба.
j. astronomique—доба астрономічна;
j. civil—д. побутова;
j. moyen—д. середня;
j. sidéral—д. зорева;
j. solaire—д. сонцева;

Latitude—широта;
l. astronomique — ш. астрономічна;
l. australe—ш. південна;
l. boréale—ш. північна;
l. ellipsoïdale—ш. еліпсоїдна;
l. équatoriale—ш. прирівнювальна;
l. excentrique—ш. ексцентрична;
l. galactique—ш. галактична;
l. géocentrique — ш. землеосередкова;
l. géographique—ш. географічна;
l. héliocentrique — ш. сонцеосередкова;
l. héliographique—ш. геліографічна;
l. norde—ш. північна;
l. reduite—ш. зведена;
l. sphérique—ш. кульова;
l. sude—ш. південна.
de latitude—широтний.
Lecture—прочит.
de lecture—прочитний.
Lentille objective — сочка предметова;
l. oculaire—с. очникова.
Lettre dominicale—буква недільна.
Lever (s)—схід I.
l. cosmique—с. світовий;
l. géocentrique — с. землеосередковий;
l. héliaque—с. геліакальний;
l. du soir—с. вечірній;
l. vrai—с. справжній.
du lever—сходовий.
Lever se—сходити.
Libration—лібрація;
l. apparente—л. видима;

i. séculaire—н. вікова.
Inflammation—запал.
Instrument astronomique — прилад астрономічний;
i. géodésique—п. геодезичний.
i. méridien—п. південниковий;
i. des passages—п. переходовий;
i. universel—п. загальний.
Interféromètre—інтерферометр.
Interplanétaire—межипланетний.
Intersidéral—межизірний.
Interstellaire—межизірний.
Intramercurel—передмеркурний.
Irradiation—ірадіація.
Isochrone de l'éclipse — ізохрона затьмова.
Isophase—ізофаза.

j. stellaire—д. зорева;
j. vrai—д. справжній.
du jour—денний.
Journal—щоденник.
Jovicentrique—юпітероосередковий.
Juillet—липень (номенкл. VI).
Juin—червень (номенкл. VI).
Jumelle—бінокль.

l. latérale—л. бічна;
l. en latitude—л. широтна;
l. en longitude—л. довготна;
l. optique—л. оптична;
l. physique—л. фізична;
l. vraie—л. справжня.
de libration—лібраційний.
Lieu apparent—місце видиме;
l. fictif—м. уявне;
l. géocentrique—м. землеосередкове;
l. normal—м. нормальне;
l. vrai—м. справжнє.
Ligament noir—зв'язка чорна;
l. sombre—з. чорна.
Ligne des apsides—лінія апсидна;
l. de collimation—л. колімаційна;
l. de démarcation—л. демаркаційна;
l. équinoxiale — 1) л. рівноденнева;
2) рівник;
l. géodésique—л. геодезична;
l. du midi—л. опівденна;
l. nébulaire—л. мряковинна.
l. des noeuds—лінія вузлова;
l. tellurique—л. телюрична;
l. visuelle—л. зірна.
Limbe—лімб.
Limite des erreurs — границя похибок.
Lire—прочитувати.
Loi de Kepler—закон Кеплерів;
l. de Newton—з. Ньютонів.
Longitude — 1) довгота; 2) коло довготне;
l. astronomique — довгота астрономічна;
l. ellipsoïdale—д. еліпсоїдна;
l. galactique—д. галактична;

l. géocentrique—д. землеосередкова;
l. géographique—д. географічна;
l. héliocentrique—д. сонцеосередкова;
l. héliographique—д. геліографічна;
l. mondiale—д. світова;
l. du noeud ascendant — д. догірного вузла;
l. occidentale—д. західня;
l. orientale—д. східня;
l. du périhélie — д. присонцевої точки;
l. vraie—д. справжня.
Longue-vue—труба земна.
Lumière cendrée—світло попелясте;
l. propre—с. власне;
l. réfléchi—с. відбите;
l. zodiacale—с. звірокружне.
Lumineux—яскравий.
Luminosité—люмінозність.

Machine à diviser — машина ділильна.
Magnitude absolue — великість абсолютна;
m. apparente—в. видима;
m. négative—в. від'ємна;
m. photographique—в. світлинна;
m. stellaire—в. зорева;
m. visuelle—в. зорева.
Mai—травень (номенкл. VI).
Mappe monde—планісфоб.
Marche apparente — 1) рух видимий;
2) дорога видима;
m. diurne — 1) дорога добова;
2) хід добовий.
Marée—приплив.
Mars—березень (номенкл. VI).
du matin—ранішній.
Masse critique—маса кризова;
m. perturbatrice—м. збурна.
m. troublante—м. збурна.
Mécanique céleste — механіка небесна.
Mensuel—місячний II.
Méridien (adj)—південниковий.
m. (s) — 1) південник; 2) коло довготне.
m. céleste — південник небесний;
m. galactique—п. галактичний.
m. d'un lieu — південник місцевий.
m. local—п. місцевий;
m. premier—п. нульовий;
m. terrestre—п. земний;
m. zéro—п. нульовий.
Mérienne—південник.
Mérional—південниковий.
Mesure de base — помір основний;
m. du degré—п. ступеневий;
m. géodésique—п. геодезичний;
m. héliométrique—п. геліометричний;
m. photométrique—вимір світломірний;
m. visuelle—в. зоровий.
Météore—метеор.
Météorique—метеорний.
Météorite—метеорит.
Météoritique—метеоритний.
Météoroïde—метеороїд.
Méthode—спосіб.

Lunaire — 1) місяцевий; 2) місячний I.
Lune—місяць I.
l. avant son plein — відміна місяцева VI.
l. nouvelle (invisible) — в. місяцева I.
l. pleine—в. місяцева VII;
l. pas pleine—в. місяцева V.
de Lune—місячний I.
sans Lune—немісячний.
Lunette—далекозір.
l. d'approche—труба земна;
l. astronomique—т. астрономічна;
l. guide—т.-провідниця;
l. méridienne — прилад південниковий;
l. de réfraction — далекозір сочковий.
Luni-solaire—місяце-сонцевий.

m. différentielle—с. різничковий.
Mètre normal — метр нормальний.
Mettre à son point de vue — ставити на свій зір.
Micromètre annulaire — мікрометр кільцевий;
m. de base—м. основний;
m. circulaire—м. коловий;
m. filaire—м. нитковий;
m. impersonnel м. безособовий;
m. d'objectif—м. об'єктивний.
m. des vis—м. гвинтовий.
Microscope de lecture — мікроскоп прочитний.
m. oculaire—м. окулярний;
Midi—полудень.
m. moyen—п. середній;
m. vrai—п. справжній;
à midi—опівдні.
du midi—опівденний.
Milieu interplanétaire — середовище межипланетне.
Minuit—північ II.
m. moyen—п. середня;
m. vrai—п. справжній.
à minuit—опівночі.
de minuit—опівнічний.
Minute—1) мінута; 2) хвилина.
de minutes—1) мінутний; 2) хвилиний.
Mire—міра.
Miroir cellulaire — дзеркало зложене;
m. composite—д. зложене.
Mois—місяць II;
m. anomalistique — м. аномалістичний;
m. draconitique—м. драконічний;
m. lunaire sinodique — м. синодичний;
m. sidéral—м. зоровий;
m. tropique—м. зворотниковий.
Moment du coucher — момент заходовий;
m. du lever—м. сходовий.
Monde—світ.
du monde—світовий.
Montagne annulaire — гора кільцева.
Montre marine — часомір морський.

Monture—устава;
 m. azimutale—у. азимутна;
 m. équatorial—у. рівникова;
 m. parallactique—у. паралактична.
 Mouvement annuel—рух річний;
 m. apparent—р. видимий;
 m. direct—р. напередній;
 m. diurne—р. добовий;
 m. ellipsoïdal—р. еліпсоїдичний;
 m. epicyclique—р. епіциклічний;
 m. par groupe—р. гуртовий;
 m. d'horlogerie—р. годинниковий;
 m. moyen—р. середній.

N

Nadir—надир.
 de nadir—надирний.
 Naine—зоря карлик.
 Navigation intersidérale — зореплавання.
 Nébulaire—мряковинний.
 Nébuleuse—мряковина.
 n. allongée—м. видовжена;
 n. amorphe—м. безпостатна;
 n. annulaire—м. кільцева;
 n. double—м. подвійна;
 n. elliptique—м. еліптична;
 n. extragalactique — м. позагалактична;
 n. falciforme—м. серпувата;
 n. en forme de crabe—м. крабувата;
 n. fusiforme—р. веретенувата;
 n. galactique—м. галактична;
 n. gazeuse—м. газова;
 n. irrégulière—м. неправильна;
 n. irrésoluble—м. нероздільна;
 n. lenticulaire — м. сочківата;
 n. multiple—м. зложена;
 n. obscure—м. темна;
 n. planétaire—м. планетарна;
 n. primitive—м. первинна;
 n. régulière—м. правильна;
 n. résoluble—м. роздільна;
 n. semblable à un anneau — м. кільцева;
 n. sphéroïdale—м. сфероїдична;
 n. spirale—м. спіральна;
 n. en spirale—м. спіральна;
 n. stellaire—м. зорева;
 n. variable—м. змінна.
 Nébuleusité—мряковина.

Objectif—об'єктив.
 Objet télescopique — предмет далекозірний.
 Obliquité de l'écliptique — нахил екліптики.
 Obscurcissement—смеркання.
 Observable—спостережний.
 Observateur (adj)—спостережний.
 Observateur (s)—спостережник.
 d'observateur—спостережницький.
 Observation—спостереження.
 o. absolue—с. абсолютне;
 o. comparative—с. порівняльне;
 o. différentielle—с. різничкове;

m. de nutation — рух нутаційний
 m. orbital—р. орбітний;
 m. parallactique—р. паралактичний.
 m. du précession—р. випередний;
 m. propre—р. власний;
 m. radial—р. променевий;
 m. réel—р. справжній;
 m. relatif—р. відносний;
 m. rétrograde—р. відступний;
 m. révolutif—р. орбітний;
 m. de rotation—р. обертовий;
 m. troublé—р. збурний;
 m. vrai—р. справжній.

Nébulium—небулій.
 Néoménie—відміна місяцева I.
 Niveau—рівнило.
 Niveau d'eau—поземниця.
 Nivelier—рівнювати.
 Nivellement—рівнювання.
 de nivellement—рівнювальний.
 Nocturne—нічний.
 Noeud—вузол.
 n. ascendant—в. догінний;
 n. descendant—в. додільний.
 n. lunaire—в. місяцевий.
 Nord—північ I.
 Nord-est—північний схід;
 Nord-ouest—п. захід.
 du nord—північний.
 Nouvel an—новий рік.
 Nouvelle—зоря нова.
 Novembre—листопад (номенкл. VI).
 Noyau cométaire—ядро кометне.
 Nuage cométaire—хмара кометна;
 n. cosmique—х. світова.
 n. lumineux—х. світляна;
 n. météorique—х. метеорна;
 n. obscure—х. темна;
 n. stellaire—х. зоряна;
 Nuée d'étoiles—х. зоряна.
 Nuit blanche—ніч біла;
 n. étoilée—н. зоряна;
 n. de Lune—н. місячна.
 Nutation—нутація;
 n. annuelle—н. річна;
 n. lunaire—н. місяцева;
 n. mensuelle—н. місячна.
 de nutation—нутаційний.

O

o. extra-méridienne — с. позапівденникове;
 o. méridienne—с. південникове;
 o. télescopique—с. далекозірне;
 o. visuelle—с. зорове;
 o. zonale—с. смугове.
 Observatoire—обсерваторія.
 o. de montagne—о. верховинна.
 Observer—спостерігати.
 Occident—захід II.
 Occidental—західний.
 Occultation—покрив.
 Occulter—покривати.
 Octant—октант.

Octobre—жовтень (номенкл. VI).
 Oculaire—окуляр.
 Oculaire binoculaire — окуляр двоочниковий;
 o.- guide—о.- провідник;
 o. hélioscopique — о. геліоскопічний;
 o. négatif—о. від'ємний;
 o. positif—о. додатний.
 Oeil nu—око голе.
 Ombre conique—тінь стіжкова;
 o. totale—о. глуха;
 Ombres volantes—тіні летючі.
 Onde de flux—хвиля припливна.
 Opposition—протиполога.
 o. périhélique—п. велика.
 Orbital—орбітний.
 Orbite—орбіта;
 o. absolue—о. абсолютна;

Parallactique—паралактичний.
 Parallaxe—паралакса.
 p. absolue—п. абсолютна;
 p. annuelle—п. річна;
 p. diurne—п. добова;
 p. équatoriale—п. рівникова;
 p. des fils—п. ниткова;
 p. géocentrique — п. землеосередкова;
 p. héliocentrique—п. сонцеосередкова;
 p. horizontale—р. поземна;
 p. moyenne—п. середня;
 p. négative—п. від'ємна;
 p. relative—п. відносна;
 p. séculaire—п. вікова;
 p. solaire—п. сонцева;
 p. du Soleil—п. сонцева;
 p. spectroscopique — п. спектроскопічна;
 p. trigonométrique — п. тригонометрична.

Parallèle—рівнолежний.
 Parsec—одиниця зорева.
 Passage—перехід.
 p. inférieur—п. долішній;
 p. du jour à la nuit — переміна дня й ночі;
 p. supérieur—п. горішня;
 des passages—переходовий.
 Paysage lunaire—красвид місяцевий.
 Pendule — 1) хитун; 2) годинник вагальовий.
 p. astronomique — годинник астрономічний;
 p. compensateur — хитун-зрівноважний;
 p. conique—х. стіжковий;
 p. à secondes—х. секундний;
 p. sidérale—годинник зоровий.
 p. de temps moyen — годинник середній;
 p. verticale—г. прямовисний.
 Pénombral—притінковий.
 Pénombre—притінок.
 Périastre—точка призірна.
 de périastre—призірний.

o. allongée—о. витягнена;
 o. apparente—о. видима;
 o. circulaire—о. колова;
 o. elliptique—о. еліптична;
 o. intermédiaire—о. проміжна;
 o. hyperbolique—о. гіперболічна;
 o. Keplerienne—о. Кеплерівська;
 o. parabolique—о. параболічна;
 o. ronde—о. колова;
 o. troublée—о. збурена.
 Orient—схід II.
 Oriental—східний.
 Oscillation—хитання.
 Osciller—хитатися.
 Ouest (s)—1. захід II; 2. точка західня.
 Ouest (adj)—західний.
 Ouverture (de l'objectif) — отвір (об'єктива).
 Ouverture utile—отвір корисний.

P

Periastron—точка призірна.
 Périgée—т. приземна.
 de périgée—приземний.
 Périhélie (s)—точка присонцева.
 de périhélie—присонцевий II.
 Périjove—точка приюпітерова.
 de périjove—приюпітеровий.
 Période sidérale—періода зорева;
 p. solaire—п. сонцева;
 p. synodique—п. синодична.
 Périssaturne — точка присатурнова.
 de périssaturne—присатурновий.
 Perspective gauche — перспектива скісна;
 p. normale—п. нормальна;
 p. transversale—п. поперечна.
 Perturbateur—збурний.
 Perturbation—збурення.
 p. périodique—з. періодичне;
 p. séculaire—з. вікове.
 Phase de l'éclipse — відміна затьмова.
 p. lunaire—в. місяцева;
 p. de la Lune—в. місяцева;
 p. partielle—в. частинна;
 p. totale—в. повна.
 Phénomène astronomique — явище астрономічне.
 Photogrammétrie—фотограмметрія.
 Photohéliographe — фотогеліограф.
 Photomètre photoélectrique — світломір світлоелектричний.
 p. stellaire—с. зоровий.
 Photométrie photographique — світломірювання світлинне;
 p. stellaire—с. зореве.
 Photosphère—фотосфера.
 Photothéodolite—фототеодоліт.
 Pinnule—діоптер.
 Plan de collimation—площа колімаційна;
 p. de l'écliptique—п. екліптична;
 p. de l'équateur—п. рівникова;
 p. équatorial—п. рівникова;
 p. est-ouest—дозем головний;
 p. focal—площа вогнищева;
 p. galactique—п. галактична;
 p. de l'horizon—позем;

- p. du méridien—площа південникова;
 p. du niveau—п. рівнева;
 p. orbital—п. орбітна;
 p. de l'orbite—п. орбітна;
 Planétaire (adj)—планетарний;
 p. (s) — 1) планетарій; 2) рій планетарний.
 Planète—планета;
 p. extérieure—п. зокільна;
 p. grande—п. велика;
 p. grosse—п. велика;
 p. inférieure—п. середова;
 p. intra-mercurielle—п. передмеркурна;
 p. moyenne—п. середня;
 p. perdue—п. загублена;
 p. petite—п. мала;
 p. stationnaire—п. на зупинці;
 p. supérieure—п. зокільна;
 p. télescopique—п. далекозірна;
 p. transneptunienne — п. занептунна.
 de planète—планетний.
 Planétésimal—планетезимальний.
 Planétoïde—планета мала.
 Planisphère—планісфера.
 Pluie d'étoiles filantes — дощ метеорний;
 p. météorique—д. метеорний.
 Poids—вага.
 Point astronomique — точка астрономічна;
 p. cardinal—сторона світу.
 p. du coucher—точка заходова;
 p. draconitique—т. драконічна;
 p. de l'émersion—т. виступна;
 p. équinoxial—т. рівноденнева;
 p. est—т. східня;
 p. de l'immersion—т. вступна;
 p. d'impact—падовище;
 p. du lever—точка сходова;
 p. nord—т. північна;
 p. nul—т. нульова;
 p. orient—т. східня.
 p. ouest—т. західня;
 p. radiant—радіант;
 p. du solstice d'été — точка літнього сонцезвороту;
 p. du solstice d'hiver — т. зимового сонцезвороту;
 p. de station — т. зупинкова (планети);
 p. stationnaire — т. зупинкова (планети);
 p. sud—т. південна;
 p. vernal—т. весняного рівнодення;
 p. de visement—т. зорення;
 p. de zénith—т. зеніту.
 à la pointe du jour — на світанку.
 Pointé—навід.
 Pointer—наводити.
 Polaire (adj)—бігуновий.
 P. (s)—зоря бігунова.
 Pôle—бігун;
 p. austral—б. південний;
 p. boréal—б. північний;
 p. céleste—б. небесний;
 p. de l'éclipse—б. затьмовий;
 p. de l'écliptique—б. екліптики;
 p. galactique—б. галактичний;
 p. du monde—б. небесний;
 p. nord—б. північний;
 p. sud—б. південний;
 p. de la Terre—б. земний;
 p. terrestre—б. земний.
 Pore—пора.
 Position—положення.
 p. apparente—п. видиме;
 p. géocentrique — п. землеосередкове.
 Pose—вистава.
 Poussière cosmique—пил світовий.
 Pouvoir lumineux diffusif — здатність світлорозсівна;
 p. de résolution—з. роздільна;
 p. séparateur—з. роздільна.
 Précession—випередження;
 p. annuelle—в. річне;
 p. des équinoxes—в. рівноденнів;
 p. générale—в. загальне;
 p. luni-solaire—в. місяце-сонцeve;
 p. planétaire—в. планетне.
 de précession—випередний.
 Prédiction—1) передрікання; 2) передчислення.
 Premier méridien—південник нульовий.
 Préparation—обріб.
 Préparer—оброблювати.
 Principe de Doppler — принцип Доплерів.
 Printemps—весна.
 Projektion—проєкція.
 p. azimutale—п. азимутна;
 p. cartographique—п. мапорисна;
 p. conique—п. стіжкова;
 p. cylindrique—п. вальцева;
 p. équatoriale—п. рівникова;
 p. équivalente—п. вірноповерхнева;
 p. géoïdique—п. геоїдична;
 p. gnomonique—п. гномонічна;
 p. homalographique — п. гомалографічна;
 p. horizontale—п. поземна;
 p. de Mercator—п. Меркаторова;
 p. méridienne—п. південникова;
 p. orthographique — проєкція просторисна;
 p. plane—п. плоска;
 p. polyédrique—п. многостінна;
 p. sphérique—п. кульова;
 p. sphéroïdique—п. сфероїдична;
 p. stéréographique — п. стереографічна;
 Protosoleil—прасонне.
 Protubérance — виступень.
 p. fasciforme—в. жмутковий;
 p. eruptive—в. вибухлий;
 p. en forme de faisceau — в. жмутковий;
 p. en forme de rayons—в. промінний;
 p. nébuleuse—в. хмаристий;
 Protubérante—виступневий.
 Pyrhéliomètre — жаромір сонцевий.
 Pyroliquide—огнетекучий.

Quadrature—квадратура.
 q. occidentale—к. західня;
 q. orientale—к. східня;
 Quantième du mois—день.
 Quartier — відміна місяцева III.
 q. dernier—в. місяцева IX;

Radial—променевий.
 Radiant—радіант.
 Radiomètre—променемір.
 Raie brillante—смуга ясна;
 r. coronale—лінія корональна;
 r. nébulaire—л. мряковинна;
 r. protubérante—л. виступнева;
 r. tellurique—л. телюрична.
 Rainure—борозна.
 Ralentissement polaire — сповільнення бігунове.
 Rapprochement—зближення.
 Rayon — промінь I; промінь II.
 r. angulaire—п. кутовий;
 r. équatorial—п. рівняковий;
 r. de lumière—п. світляний;
 r. lumineux—п. світляний;
 r. moyen—п. середній;
 r. polaire—п. бігуновий.
 Rayons solaires—проміння сонцeve.
 Rayon de la Terre—промінь земний;
 r. terrestre—п. земний.
 Rayon vecteur—п. провідник;
 r. Vert—п. Зелений.
 Rayonnement solaire — проміння сонцeve.
 Réduction—зведення.
 Réduire—зводити.
 Réflecteur — далекозір дзеркальний.
 Reflux—відплив.
 Réfracteur—далекозір сочковий.
 Réfraction—залім.
 r. astronomique—з. астрономічний;
 r. atmosphérique—з. атмосферний;
 r. cométaire—з. кометний;
 r. conique—з. стіжковий.
 r. latérale—з. бічний;
 r. moyenne—з. середній;
 r. terrestre—з. земний;

Sablier—годинник пісковий.
 Saison—пора року.
 Salle méridienne — світлиця південникова.
 Sans étoiles—незоряний;
 s. Lune—немісячний;
 s. Soleil—несоняшний.
 Saros—сарос.
 Satellite—супутник;
 s. rétrograde—с. відступний.
 Scintillant fort—миготливий.
 Scintillation—миготіння;
 s. chromatique—м. барвове.
 Scintiller—мигтати.

Математичний словник, III.—8.

Q

q. premier—в. місяцева IV.
 Queue cométaire—хвіст кометний;
 q. de la comète—х. кометний.
 Qui ne se couche jamais—незахідний;
 q. ne se leve jamais—несхідний.
 Qui se couche—західний.

R

r. verticale—з. доземний;
 r. vraie—з. справжній.
 Règle—брус мірний;
 r. à bouts—б. кінцевий;
 r. à traits—б. рисковий;
 r. parallactique — лінійка паралактична.
 Rencontre—зутик.
 Représentation—зображення;
 r. azimutale—з азимутне;
 r. conforme—з. вірнокутне;
 r. conique—з. стіжкове;
 r. cylindrique—з. вальцеве;
 r. équidistante — з. вірнодовжинне;
 r. équivalente—з. вірноповерхневе;
 r. orthomorphe—з. вірнокутне;
 Réseau géométrique—сітка геометрична;
 r. de triangulation — с. трикутниця.
 Résolution — 1) розбив; 2) здатність роздільна.
 Résoudre (se)—розбивати (ся).
 Retour—наворот.
 Rétrogradation — рух відступний.
 Rétrograde—відступний.
 Révolution—обіг I.
 r. anomalistique — о. аномалістичний;
 r. draconitique—о. драконічний;
 r. sidérale—о. зоревий;
 r. synodique—о. синодичний.
 r. totale—о. повний;
 r. tropique—о. зворотниковий.
 de révolution—обіговий.
 Rotation—оберт I.
 r. apparente—о. видимий;
 r. sidérale—о. зоревий;
 r. synodique—о. синодичний.
 Rougeur du soir — заграва вечірня.

S

Seconde—секунда.
 de secondes—секундний.
 Section méridienne — переріз південниковий.
 Séculaire—віковий.
 Sélénocentrique — місяцеосередковий.
 Sélénographe—місяцезнавець.
 Sélénographie—місяцезнавство.
 Semestre—півріччя.
 Séparation de Cassini — проріз Кассінів.
 Septembre — вересень (номенкл. VI).
 Sextant—секстант.
 s. à miroir—с. дзеркальний.

Sidéral—зоревий.
 Sidérite—сидерит.
 Sidérostат—сидеростат.
 Siècle—століття.
 Signal horaire—гасло годинне.
 Signe du Zodiaque — знак зірокруг-
 ний.
 Situation réelle—місце справжнє.
 Solaire—сонцевий.
 Soleil—Сонце;
 s. central—с. осередкове;
 s. fantôme—с. оманне;
 s. fictif—с. уявне.
 s. moyen—сонце середнє;
 s. vrai—с. справжнє.
 du soleil—сонцевий.
 Solstice—сонцезворот.
 s. d'été—с. літній;
 s. d'hiver—с. зимовий.
 de solstices—сонцезворотний.
 Spectroholomètre—спектроболометр.
 Spectrogramme—спектрограма.
 Spectrographe—спектрограф.
 Spectrographique — спектрографічний.
 Spectrohéliogramme—спектрогеліограма.
 Spectrohéliographe — спектрогеліограф.
 Spectrohéliographique — спектрогеліо-
 графічний.
 Spectrohélioscope — спектрогеліоскоп.
 Spectrohélioscopique — спектрогеліоско-
 пічний.
 Spectromètre—спектрометр.
 Spectrométrique—спектромірний.
 Spectrophotomètre stellaire — спектро-
 світломір зоровий.
 Spectroscope oculaire — спектроскоп
 окулярний;
 s. protuberantille—с. виступневий.
 Sphère—куля;

s. armillaire—к. армілярна;
 s. céleste—к. небесна;
 s. de cristal—к. кришталева;
 s. cristallique—к. кришталева.
 Sphéricité—кулястість.
 Sphérique—кулястий.
 Sphéroïde—сфероїд;
 s. de niveau—с. рівневий.
 Sporadosidère—спорадосидер.
 Station géodésique — станція геоде-
 зична;
 s. de la planète — зупинка планетна.
 Stéréocomparator — стереокомпаратор.
 Sud—південь.
 Sud-est—південний схід;
 s. -ouest—п. захід.
 Surface ellipsoïdale — поверхня еліп-
 соїдична;
 s. de niveau—п. рівнева;
 s. sphérique—п. кульова;
 s. sphéroïdique—п. сфероїдична.
 Synodique—синодичний.
 Système—уклад.
 s. de Copernic—у. Коперніків;
 s. écliptique—у. екліптичний;
 s. équatorial—у. рівниковий;
 s. galactique—у. галактичний;
 s. géocentrique — у. землеосередко-
 вий;
 s. héliocentrique — у. сонцеосередко-
 вий;
 s. horizontal—у. поземовий;
 s. du monde—у. світовий;
 s. planétaire—у. планетний;
 s. de Ptolémée—у. Птолемеїв;
 s. solaire—у. сонцевий;
 s. stellaire—у. зоровий.
 Syzygie—Сизигія.

T

Tache nébuleuse — пляма мряковин-
 на;
 t. polaire—шапка бігунова;
 t. solaire—пляма сонцева.
 Télescope — 1) далекозір; 2) далекозір
 дзеркальний.
 t. aplanétique — далекозір аплане-
 тичний;
 t. astrographique—астрограф.
 t. fixe — далекозір нерухомий;
 t. horizontal—д. поземний;
 t. à miroir—д. дзеркальний;
 t. de réflexion—д. дзеркальний;
 t. de réfraction—д. сочковий.
 Télescope-tour—д. баштовий.
 Télescope-vertical—д. доземний.
 Télescope zenithal—зенітний.
 Télescopique—далекозірний.
 Téléspectroscope—телеспектроскоп.
 Tellurique—телюричний.
 Température effective — температура
 ефективна.
 Temporaire—зоря тимчасова.
 Temps—1) час; 2) година II;
 t. de l'Europe central — година се-
 редньоєвропейська;
 t. civil—г. побутова;

t. moyen—г. середня;
 t. de révolution—обіг II;
 t. sidéral—година зорева;
 t. solaire—г. сонцева;
 t. universel—г. всесвітня;
 t. vrai—г. справжня.
 Termineur—термінатор.
 Terre—земля.
 Terrestre—земний.
 Tête cométaire—голова кометна;
 t. de la comète—г. кометна.
 Théodolite—теодоліт.
 Théorie de contraction — теорія стис-
 кова.
 Toise de Pérou — туаз перуанський.
 Totalité—відміна повна.
 Tour complet—обіг повний;
 t. entier—о. повний.
 Tourillon—чп.
 Tourner—обертатися.
 Tower-télescope—далекозір баштовий.
 Trainée brillante—смуга ясна;
 t. météorique — прослідок метеор-
 ний.
 Trait nul—нульриса.
 Transneptunienne—занептунний;
 de translation—орбітний.

Trappe de la couple — лядя банна.
 Trépied—тринога.
 Triangle ellipsoïdal — трикутник еліп-
 соїдичний.
 t. géodésique—т. геодезичний;
 t. parallaxique—т. паралактичний.
 Triangulation—тріангуляція;
 t. intermédiaire—т. проміжна;
 t. secondaire—т. мала;
 t. principale—т. головна.
 de triangulation — тріангуляційний.

Trigonométrie sphéroïdique — триго-
 нометрія сфероїдична.
 Tropic (adj)—зворотниковий;
 t. (s)—зворотник;
 t. du Cancer—з. Рака;
 t. du Capricorne—з. Козорога.
 Trouble de l'atmosphère — неспокій
 атмосферний.
 Troubler—збурювати.
 Type spectral — взірець спектральний.

U

Unité astronomique — одиниця астро-
 номічна;
 u. planétaire—о. планетарна;
 u. stellaire—о. зорева.
 Univers—усесвіт;

u. extérieure—у. зокільний;
 u. fini—у. скінченний.
 Univers-île—усесвіт-острів.
 Universel—прилад загальний.

V

Variable à courte période — зоря корот-
 козмінна;
 v. à longue période — з. довгозмінна.
 Variation—варіація;
 v. annuelle—зміна річна;
 v. séculaire—з. вікова.
 Vernier—1) верньє; 2) ноніус.
 Verre protecteur—скло захисне.
 Vertex—вертекс.
 Vertical—дозем.
 v. premier—д. головний.
 Vis de correction — гвинт виправний;
 v. à lever—г. підносний;

v. micrométrique—г. мікрометричний;
 v. de pression—г. притисний;
 v. de rappel—г. притисний.
 Visement—зорення.
 Viser—зорити.
 Visibilité—видимість.
 Vitesse angulaire — швидкість кутова;
 v. héliocentrique — ш. сонцеосеред-
 кова;
 v. orbitale—ш. орбітна;
 v. radiale—ш. променева;
 v. de rotation—ш. обертова.
 Voie céleste—баня небесна.

Z

Zénith—зеніт;
 z. astronomique—з. астрономічний;
 z. vrai—з. справжній.
 Zenithal—зенітний.
 Zéro heures—нуль годинний.
 Zodiacal—зірокругний.

Zodiaque—зірокруг.
 Zonal—смуговий.
 Zone équatoriale—смуга рівникова;
 z. tempérée—с. зворотникова;
 z. tropicale—с. помірна.

ПОКАЗНИК АСТРОНОМІЧНОЇ НОМЕНКЛЯТУРИ.

(Після українських назв:—у другому стовпці—подано латинські номери розділів, де міститься дана назва в українській частині номенклятури).

А

Alcyone—Алькіона II.
Andromeda—Андромеда I.
Andromedae α —Сіраx II.
Andromedae β —Міраx II.
Andromedae γ —Алемох II.
Antlia—Смок I.
Arus—Птах Райський I.
Aquarius—Водолій I.
Aquila—Орел I.
Aquilae α —Альтаір II.
Ara—Жертівник I.
Argo Navis—Корабель Argo I.
Aries—Баран I.
Arietis γ —Мезартім II.
Auriga—Візник I.
Aurigae α —Капеля II.
Aurigae β —Менкаліан II.

В

Bootes—Волопас I.
Bootis α —Арктур II.
Bos Primigenius—Тур I.

С

Caelum—Різець I.
Camelopardalis—Жирафа I.
Cancer—Рак I.
Cancris ϵ —Пресепе II.
Canes Venatici—Гончаки I.
Canum Venaticorum α —Собачка II.
Canis Major—Пес великий I.
Canis Majoris α —Сірій II.
Canis Minor—Пес Малий II.
C. Minoris α —Прокіон II.
Capricornus—Козоріг I.
Carina—Киль I.
Carinae α —Каноп II.
Cassiopeja—Кассіопея I.
Centaurus—Кентавр I.
Cepheus—Кефей I.
Cephei μ —Гранатова II.
Ceres—Церера IV.
Cetus—Кит I.
Ceti α —Менкор II.
Ceti σ —Дивна II.
Chamaeleon—Хамелеон I.
Circinus—Циркуль I.
Columba—Голуб I.
Coma Berenices—Коси Береніччії I.
Corona Austrina—Вінець Південний I.
C. Borealis—В. Північний I.
Coronae Borealis α —Перлина II.

Corvus—Крук I.
Crater—Келех I.
Cruх—Хрест I.
Cruх Austrinus—Хрест Південний I.
Cygnus—Лебідь I.
Cygni α —Денеб II.
Cygni β —Альбірео II.

Д

Deimos—Жах IV (Марс).
Delphinus—Дельфін I.
Dorado—Дорадо I.
Draco—Дракон I.

Е

Equuleus—Лоша I.
Eridanus—Ерідан I.
Eridani α —Акарнар II.
Eros—Ерос IV.

Ф

Fobos—Страх IV (Марс).
Fornax—Горен I.

Г

Gemini—Близнята I.
Geminorum α —Кастор II.
Geminorum β —Полукс II.
Crus—Журавель I.

Н

Hercules—Геркулес I.
Horlogium—Годинник I.
Hyades—Гіади I.
Hydra—Гідра I.
Hydrae α —Альфарт II.
Hydrus—Гідра Мала I.

І

Indus—Інд I.

Ј

Juno—Юнона IV.
Juppiter—Юпітер IV.

Л

Lacerta—Ящірка I.
Lacus Mortis—Озеро Смерти V.
Lacus Somniorum—Озеро Сонне

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА Х.Д.У.
Inv. № 129740
112

Leo Major—Лев Великий I.
Leonis α —Регул II.
Leonis β —Денеболя II.
Leo Minor—Лев Малий I.
Lepus—Засць I.
Libra—Терези I.
Luna—Місяць IV.
Lupus—Вовк I.
Lynx—Рись I.
Lyra—Ліра I.
Lyrae α —Вега II.

М

Mare Australe—Море Південне V.
M. Crisium—М. Криз V;
M. Foecunditatis—М. Родюче V.
M. Frigoris—М. Холодне V;
M. Humboldtianum—М. Гумбольд-
ве V;
M. Humorum—М. Вогне V;
M. Imbrium—М. Злив V;
M. Marginis—М. Скрайне V;
M. Nectaris—М. Солодке V;
M. Nubium—М. Хмарне V;
M. Orientale—М. Східне V.
M. Serenitatis—М. Погідне V.
M. Tranquilitatis—М. Тихе V.
M. Vaporum—М. Парне V.
Mars—Марс IV.
Mensa—Гора Столова I.
Mercurius—Меркур IV.
Microscopium—Мікроскоп I.
Monoceros—Одноріг I.
Musca—Муха I.

Н

Neptunus—Нептун IV.
Norma—Косинець I.
Nubecula Major (Dorado) — Хмарина
Велика I.
Nubecula Minor (Tucana) — Хмарина
Мала I.

О

Oceanus Procellarum — Океан Бурхли-
вий V.
Octans—Октант I.
Orhiuchus—Змієдержець I.
Orion—Оріон I.
Orionis α —Бетельгейзе II.
O. β —Рігель II.
O. γ —Белятрікс II.

Р

Pallas—Паллада IV.
Palus Nebularum — Болото Імлисте V.
P. Putredinis—Б. Гниле V.
P. Somnii—Б. Сонне V.
Pavo—Павич I.
Pegasus—Пекас I.
Pegasi α —Маркаб II.
P. β —Шеат II.
P. γ —Альгеніб II.
Perseus—Персей I.
Persei α —Мірфак II.

Phoenix—Фенікс I.
Pictor—Маляр I.
Pisces—Риби I.
Piscis Austrinus — Риба Південна II.
P. Austrini α —Фомальгафт II.
Pleiades—Плеяди I.
Pleiona—Плейона II.
Pluto—Плутон IV.
Pneumatica—Смок I.
Polaris—Бігунова II.
Puppis—Корма I.
Pyxis—Компас I.

Р

Reticulum—Сітка I.

С

Sagitta—Стріла I.
Sagittarius—Стрілець I.
Saturnus—Сатурн IV.
Scorpius—Скорпіон I.
Scorpii α —Антарес II.
Sculptor—Різьбар I.
Scutum Sobiesii — Щит Собеського I.
Serpens—Змія I.
Sextans—Секстант I.
Sinus Iridium—Затока Веселкова V.
S. Medii—З. Серединна V.

Т

Taurus—Бик I.
Tauri α —Альдебаран II.
Tauri η —Алькіона II.
Telescopium—Далекозір I.
Terra—Земля IV.
Triangulum—Трикутник I.
T. Australe—Т. Південний I.
Tucana—Туكان I.

У

Uranus—Уран IV.
Ursa Major—Ведмедиця Велика I.
Ursae Majoris α —Дубре II.
U. Majoris β —Мерак II.
U. Majoris γ —Федга II.
U. Majoris δ —Мерпек II.
U. Majoris ϵ —Аліот II.
U. Majoris ζ —Мізар II.
U. Majoris η —Алькаїд II.
U. Majoris $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ —Віз Великий I;
U. Majoris ϵ, ζ, η —Війя I.
Ursa Minor—Ведмедиця Мала I.
Ursae Minoris α —Бігунова II.
U. Minoris β —Рокаб II.
U. Minoris $\beta, \gamma, \epsilon, \zeta$ —Віз Малий I.

В

Venus—Венера IV.
Vesta—Веста IV.
Via Lactea—Дорога Молочна.
Virgo—Діва I.
Virginis α —Колос II.
Virginis β —Відеміатрікс II.
Volans—Летючка I.
Vulpecula—Лисичка I.

Ціна 1 крб. 10 коп.

